

KULTURNÍ MĚSÍČNÍK ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

KLUB

4 duben / květen **2007** 27. ročník

- Fejeton: **Pětihvězdičkové vězení** / Jindřich Lion
- Rozhovor: **S předsedkyní Akademického spolku dr. Helenou Klein-Watrycz** / Marie Brandeis
- Ekonomické poznámky k mezinárodnímu postavení ČR** / Alexej Bálek

**Radostné pro• ití svátků velikonočních
přeje výbor a redakce Kulturního klubu!**

Pondělní promítání filmů české kinematografie
v kině **Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien**

Informace: *Eva Zemanová – Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku, tel. 0664 514 3329*

U příležitosti 10. výročí úmrtí českého spisovatele *Bohumila Hrabala:*

14. 05. v 19:30

Postřižiny, ČR 1981, 93 min., režie Jiří Menzel

Úsměvná komedie natočená Jiřím Menzlem podle stejnojmenné knížky Bohumila Hrabala je pro-
tána stále probíhajícím konfliktem správce pivovaru Francinem se správní radou, tvořenou před-
staviteli města. Francinovu kariéru ohrožují jednak ztřeštěné kousky vlastní manželky a jednak pří-
jezd hlučného bratra Pepina. Neodolatelné fluidum paní správcové, kterému všichni pánové pod-
léhají, však Francina bezpečně ochraňuje...

Scénář: *Bohumil Hrabal a Jiří Menzel*, režie: *Jiří Menzel*, hudba: *Jiří Šust*

Hrají: *Magda Vášáryová, Jiří Schmitzer, Jaromír Hanzlík, Rudolf Hrušínský st., Rudolf Hrušínský ml., Petr Čepek, Oldřich Vlach, František Řehák, Miroslav Štibich ad.*

Předběžné termíny promítání na velvyslanectví v roce 2007:

vždy druhé pondělí v měsíci, tj.: **11. 06. – 10. 09. – 8. 10. – 12. 11. – 10. 12.**

Začátek představení **vždy v 19:30, pouze v prosinci ještě v 17:00 pro děti.** Změna vyhrazena.

*Velvyslanec České republiky v Rakousku a Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
srdečně zvou na prezentaci sborníku*

**Vídeňští Češi 1945-2005. K dějinám národnostní menšiny. Svazek I.
Die Wiener Tschechen 1945-2005. Zur Geschichte einer Volksgruppe. Band I.**

K vydání připravili Jana STÁRKOVÁ, Helena BASLEROVÁ, Marie BRANDEISOVÁ a Jiří K. KROUPA

25. dubna 2007 v 19:00, Mramorový sál Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

Moderuje historička dr. Jana Stárková.

Hudební doprovod: Lucia Vigilante (violoncello) a Marie Vigilante (klavír).

Pozvánky s detailním programem budou včas rozeslány.

Výstavy a přehlídky:

17. 04. – 18. 05. Eva Vones

17. 04. 19:00 Vernisáž

Eva Vones studovala na uměleckoprůmyslové škole v Brně a na Akademii výtvarných umění v Praze. Od roku 1990 žije střídavě ve Vídni a v jižních Čechách. Vystavovala několikrát v Austrálii a mnoha evropských zemích jako Německo, Švýcarsko, Rakousko, Itálie, Belgie nebo Česko. Více informací na www.eva-vones.at. Hudební doprovod: Sestry Steinovy. Úvodní slovo: Jiří Gruša. Vstup volný.

České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien

18. 04. 18:00 Vernisáž výstavy foto-grafika zpěvačky Evy Pilarové

Za účasti autorky. Výstava potrvá čtyři týdny a zahájí ji kulturní rada David Mohelský. Viz též str. 60.

Ateliér Jan na Spittelbergu č. 7

19. 04. – 08. 06. Jan Eliáš: Theatersucht

Čt 19. 04. 19:00 Vernisáž

Výstava zachycuje dva ročníky divadelního festivalu Theatersucht, který vznikl ve spolupráci ČC Vídeň a divadla Theater Brett, kdy se ve Vídni představily soubory Farma v jeskyni, Vizita, Petr Nikl, Bratři Formanové, Bílé divadlo a další. Jan Eliáš působil jako fotograf, dramaturg a producent, nyní je spolupracovníkem Českého centra ve Vídni.

Divadlo Theater Brett, Münzwardeingasse 2, 1060 Wien

19. 04. – 16. 05. Evžen Sobek: Roma in der Stadt Brünn. Fotografie aus den Jahren 1998-1999

19. 04. 19:00 Vernisáž (viz též str. 60-61)

Galerie auf der Pawlatsche, AAKH, Spitalgasse 2-4/Hof 3, gegenüber Narrenturm, c/o Institut f. Slawistik, 1090 Wien

22. 05. 19:00 Vernisáž výstavy Zbyňka Sekala

Od roku 1970 až do své smrti žil významný český sochař Zbyněk Sekal (1923-1998) ve Vídni. Výstava v Českém centru ve Vídni může jen letmo připomenout jeho intenzivní tvůrčí činnost, která obsahuje vedle soch také

velké množství „skládaných obrazů“, „objektových schránek“, kreseb, koláží i obrazů. V duchu „heideggerovského pohybu v kruhu“ chápal Sekal své dílo jako nedílný celek a sám sebe vnímal jako jeho integrální součást. Malý vystavený soubor je soustředěn na ukázky prostorových dřevěných konstrukcí a koláží z vídeňského období, v nichž pracoval s nalezenými předměty a odpadem a do nichž vložil přesvědčivou filozofickou reflexi lidské existence. Vstup volný, omezený počet míst.

České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien

14. 06. 19:00 Institut tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě

Po studentech katedry fotografie pražské FAMU se v Českém centru ve Vídni představí studenti druhé nejstarší a počtem studentů (přes 170) i pedagogů (18) daleko největší z šesti českých vysokých škol se specializovaným fotografickým studijním oborem – Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě. Ten je dnes mezinárodně renomovanou školou, na níž studuje vedle českých i mnoho zahraničních studentů. Výstava je malým nahlédnutím do širokého spektra aktuálních trendů v tvorbě současných studentů a nedávných absolventů. Výstavu zahájí vedoucí ITF prof. Vladimír Birgus. Vstup volný, omezený počet míst.

České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien

Jednotlivé akce:

17. 04. 19:30 koncert – Internationale Preisträger, Wiener Kammerorchester (Iwona Sobotka, Sopran): W. A. Mozart, A. Dvořák, J. Suk u. a. Mozart-Saal, Wiener Konzerthaus, tel.: 242 00 1000, www.konzerthaus.at

18. 04. 12:30 koncert – Mozart à la Carte: B. Martinů, G. F. Händel Schubert-Saal, Wiener Konzerthaus, tel.: 242 00 1000, www.konzerthaus.at

20. 04. 21:00 koncert – Visací zámek

Pražská legendární kapela Visací zámek, proslavená energickými kytarovými rify a zlidovělými texty, vystupuje již 25 let v nezměněném složení. Stala se také hlavním tématem mystifikačního dokumentu Petra Zelenky. Skupina Visací zámek vystoupí ve Vídni vůbec poprvé.

Nachtasyl, Stumpergasse 53-55, 1060 Wien, tel.: 01/ 596 99 77

Vážení čtenáři,

už jsem několik měsíců nepsala editorial a věru, že se mi do dnešního vůbec nechce, a mám k tomu i důvod. Pokaždé, když se s rodinou vracím z víkendu v neděli v noci, toužebně se dívám na osvětlenou tiskárnu Kurieru. Proč o tom píšete? Jedna spolupracovnice Klubu mě před asi třemi týdny mile překvapila s návrhem a zároveň otázkou: „Proč netiskneme na papíře, který používají české týdeníky jako Týden a jemu podobné?“ V duchu jsem jákala, ušetříme na poštovním, budeme lehčí a moderní, i distributorky budou mít práci ulehčenou. Jaké bylo mé zklamání, když mi majitel tiskárny, kde se náš měsíčník tiskne, vysvětlil, že by k tomu potřeboval rotační stroje, právě ty, co skoro každý týden z okýnka auta obdivuji. Ovšem pak bychom potřebovali mít náklad a odběr deníku Kurier. Alespoň mi bylo tiskárnou slíbeno, že použijí o něco tenčí papír, pokud to bude možné, a písma nebudou rušivě prosvítat.

Stále ještě hledáme nadšence, kteří by nás v redakci posílili, hlavně v době dovolených. Náš homepage-specialista by také nutně potřeboval někoho k ruce, abychom mohli na naší Klubové stránce uskutečnit vše to, co máme v plánu.

Připomínáme Vám prezentaci sborníku Vídeňští Češi 1945-2005. K dějinám národnostních menšin / Die Wiener Tschechen 1945-2005. Zur Geschichte einer Volksgruppe. Svazek I. / Band I., která se koná **25. dubna v 19:00** v Mramorovém sále velvyslanectví ČR. Pozvánky s detailním programem budou včas rozeslány.

Dále Vás srdečně zveme **14. května v 19:30** do kinosálu českého velvyslanectví na český film natočený podle románu Bohumila Hrabala Postřižiny (režie Jiří Menzel), který jsme vybrali u příležitosti 10. výročí úmrtí spisovatele B. Hrabala.

Co ještě dalšího v tomto roce připravujeme, se dozvíte na stránkách příštího časopisu Klub a na naší klubové adrese: www.kulturklub.at.

Jménem Kulturního klubu a také jménem svým Vám všem přeji radostné prožití svátků velikonočních!
Příjemné posezení nad stránkami Klubu.

ing. Helena Baslerová

Obsah

Klub připravuje	2
Kalendář: duben – červen 2007	2-3, 75
Editorial, obsah	3
Rozhovor	4
Kultura	6
Fejeton	19
Události	20
Humor	27, 43, 67
Zajímavosti	28
Ekonomika	38
Správy ze Slovenska	44
Sokol & sport	48
Úvahy & dopisy	52
Z české a slovenské Vídně a okolí	55
Oznámení	60
Informace & inzerce	68
Církevní kalendář: únor – březen 2007	74
Impressum	76

Upozornění:

Články podepsané autory nebo opatřené značkou nemusí být vždy shodné s názorem redakce. Redakce neodpovídá za obsah čtenářských dopisů. Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakce si vyhrazuje právo krátit a upravovat zaslané články po stránce gramatické i stylistické.

Na přední straně obálky: **Josef Čapek, Zlé svědomí, 1926, olej, plátno, 60 × 75 cm, Moravská galerie Brno**

Josef Čapek (23. 3. 1887 Hronov – duben 1945 Bergen-Belsen, pravděpodobně při tyfové epidemii), mnohostranná osobnost meziválečného umění: malíř, grafik, prozaik, dramatik a básník, žurnalista, výtvarný teoretik a kritik, autor scénických výprav a originálních knižních obálek, autor próz pro děti. Studoval na Uměleckoprůmyslové škole v Praze (prof. E. Dítě, A. Hofbauer a K. V. Mašek). Člen Skupiny výtvarných umělců, SVU Mánes, Tvrdšíjých a Umělecké besedy. Čapkova předválečná výtvarná publicistika a próza vycházela kromě spolkových časopisů také v *Přehledu*, *Lumíru* aj. V roce 1913 se autorsky i organizačně podílel na *Almanachu 1914*. S koncem první světové války se stal redaktorem *Národních listů*, později přešel spolu s bratrem do *Lidových novin*, kde působil až do svého zatčení gestapem v roce 1939. Dětem Čapek věnoval mj. knihu *Povídání o pejskovi a kočičce* a pohádku *O tlustém praděděčkovi a loupežnících*.

Na zadní straně obálky: **Josef Wagner, Albatros, 1934, kámen, plech, 56 × 65 cm, soukromá sbírka**

Josef Wagner (2. 3. 1901 Jaroměř – 10. 2. 1957 Havlíčkův Brod) studoval ve dvacátých letech v Praze na Akademii výtvarných umění a Uměleckoprůmyslové škole u Jana Štursy, Otakara Španiela a Otto Gutfreunda. Tehdy se seznámil s budoucími nejvýraznějšími představiteli české sochařské avantgardy, Hanou Wichterovou a Vincencem Makovským. Společně navštívili Itálii a v rámci stipendia žili několik měsíců v Paříži. Koncem dvacátých let nachází náměty svých soch v balvanech, v lesích i na horách. Sochařský tvar, odvozený z přírodního balvanu, zkoumal z různých hledisek (*Bludný balvan*, 1929, *Vlna*, 1929). *Albatrosem* z roku 1934, v němž do jednoduše opracovaných kamenů vložil nalezený prohnutý plech, dovedl potom své úvahy až na samé hranice klasické sochy. Zkušenost z balvanu ve spojení s trvalým obdivem k Braunovým plastikám (Matyáš Bernard Braun, významný sochař českého baroka) přivedla Wagnera ve třicátých letech k sérii ženských torz, která patří k nejryčtějšími dílům českého moderního umění (*Torzo stojící na obláčku*, 1934, *Ležící torzo*, 1935).

Jste předsedkyní jednoho z historicky nejstarších spolků české menšiny – Akademického spolku. Kdy jste byla navržena a kdy zvolena do této funkce?

H. Klein-Watrycz: Navržena do funkce jsem byla na jaře roku 2003 a zvolena do funkce na Valné hromadě 15. května 2003.

Pracovala jste aktivně v tomto spolku už dříve?

H. Klein-Watrycz: Ve spolku jsem začala pracovat nejdříve pasivně – navštěvovala jsem akce Akademického spolku. Aktivně jsem se zapojila přednáškou o Milanu Kunderovi, o jeho díle a jeho působení v Francii. Prezentovala jsem tímto část své seminární práce, kterou jsem obhájila na Pedagogické akademii ve Vídni.

Jste člověk kritický, takže jste jistě funkci předsedkyně Akademického spolku přebrala s jasnou představou o programové orientaci. Co jste hodlala prohloubit a co umírnit?

H. Klein-Watrycz: Můj obdiv patřil původnímu předsedovi Akademického spolku, líbil se mi výběr akcí, které „nabízel“. Zůstala jsem tedy v první fázi konzervativní, neboť jsem se pokoušela vést spolek podobným směrem. Nebyl to však můj záměr pokračovat tímto způsobem v budoucnosti. Na rozdíl od pana ing. arch. Česky, který byl jako předseda už v penzijním věku, jsem já v plném zaměstnaneckém poměru, takže překotně mnoho z těchto důvodů jsem nemohla měnit. Přesto si myslím, že se mnoho změnilo.

Neutuchající aktivita

je charakteristickým rysem hosta dnešního interview – paní dr. Helleny KLEIN-WATRYCZ. Mnozí ji znají z její funkce předsedkyně Akademického spolku, jiní z oblasti české školy. Dr. Klein-Watrycz svými činnostmi vzdělává, vychovává, obohacuje. A nikdy přitom nezapomene na další rys – vlastenectví. Možná právě to vše dohromady tvoří ten správný životní „dopink“. Jen tak mohla v plné svěžesti oslavit v březnu významné životní jubileum.

Vzpomínáte si ještě, kdy jste vůbec poprvé zavítala na půdu Akademického spolku?

H. Klein-Watrycz: Bylo to určitě okolo roku 1983, kdy jsem navštívila se svým manželem nějakou přednášku.

Odkud pocházíte? Co jste vystudovala a kde jste v Československé republice po absolvování studia začala působit?

H. Klein-Watrycz: Pocházím z Brna. Vystudovala jsem Filozofickou fakultu Masarykovy univerzity, tehdy se jmenovala Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, a to obory dějepis a němčina, učitelský směr pro střední školy. Po absolutoriu jsem začala působit na dvou školách, na gymnáziu na třídě Kpt. Jaroše a na ekonomické škole na Pionýrské. Tam jsem učila pouze tři měsíce. Měla jsem štěstí na své obory: dějepis – němčina. Dostala jsem nabídku od prof. Sýkory z katedry dějin na Pedagogické fakultě UJEP (Univerzity J. E. Purkyně) v Brně a od ledna 1970 jsem zde začala působit.

I ti, kteří nejsou pravidelnými návštěvníky akcí Akademického spolku, Vás znají, a to z Vaší publicistické činnosti na stránkách Svobodných listů, osobních setkáních na různých významných akcích české menšiny, ale především jako profesorku a učitelku na české škole Komenský. Jak dlouho na škole působíte?

H. Klein-Watrycz: Ve škole jsem od roku 1980. Tehdy jsem se ptala paní sekretářky, zda by bylo možné na škole vyučovat. Můj syn v této době navštěvoval rok mateřskou školu Komenský. Protože byla potřeba vyučující síly na němčinu, začala jsem zde vyučovat. Bohužel pro mě na nejnižším stupni – na obecné škole. K dějepisu jsem se celá dlouhá léta nedostala.

Jaké jiné předměty jste ještě vyučovala?

H. Klein-Watrycz: Mimo jiné také češtinu, kterou jsem později vystudovala na Pedagogické akademii ve Vídni.

Do Rakouska jste se provdala?

H. Klein-Watrycz: Ano, v roce 1975, o rok později se narodil syn.

Vaše příjmení je takové zvláštní, je to kombinace jména německého a slovanského. Víte o jeho původu?

H. Klein-Watrycz: Obě jména patřila mému manželovi. Byl právník a částečně také umělec. Jmenoval se Klein a to druhé jméno – Watrycz – převzal jako jméno umělecké po své tetě. Moje dívčí jméno bylo německé.

Uvedla jste, že jste na škole začala učit němčinu, češtinu a jiné předměty. Je však o Vás známo, že jezdíte se žáky na jazykové pobyty do Anglie či na Maltu. Jak jste se dostala k angličtině?

H. Klein-Watrycz: Měla jsem sice z Brna vystudovanou a v Rakousku nosifikovanou učitelskou aprobaci pro dějepis a němčinu, avšak na střední škole. Proto mně tehdejší ředitelka Wazková řekla, že musím vystudovat ještě směr učitelství na základní školu na Pedagogické akademii. Studovala jsem při zaměstnání, zvolila jsem si obory angličtina a čeština. Získala jsem diplom pro hlavní školu. Samozřejmě bylo studium angličtiny nesrovnatelně náročnější než studium češtiny.

Byla jste první angličtinářkou na škole?

H. Klein-Watrycz: Ne, přede mnou vyučovala angličtinu paní učitelka Olga Stumpfová, která vystudovala obory obecná škola a angličtina. Protože nechtěla později vyučovat vyšší ročníky hlavní školy, dostala jsem se takto k vyučování angličtiny já na základě rakouského vysvědčení.

Máte vůbec nějaké štěstí na to být někde první, např. jste byla první třídňní profesorkou na ORg Komenský (Oberstufen Realgymnasium) zřízeném v roce 2000. Udržujete kontakt se svými prvními maturanty? Kam se rozutekli?

H. Klein-Watrycz: Samozřejmě. Většina z nich začala studovat vysokou

školu, ale jak jsem slyšela, hodně z nich přestoupilo na jiný obor. Někteří přestali studovat vůbec. Řada maturantů je úspěšná na takovém nižším stupni vysokého vzdělání, tedy nástavby. Konkrétně je to Vítězslav Bušek, který je úspěšný v oboru fotografie. O některých vím, že udělali nástavbu v oboru turistiky.

Sděli jste nám, že jste vystudovala dějepis. Která historická epocha Vás nejvíce zaujala?

H. Klein-Watrycz: Zajímaly mě vždy československé dějiny, z nich jsem vlastně složila doktorát na brněnské univerzitě. Z epoch jsem začínala 19. stoletím – jeho koncem. Zabývala jsem se německým nacionálním hnutím na Moravě, německými jazykovými ostrovy a oblastmi Sudet. Byla to ale léta 1880-1890. Dozvěděla jsem se, že tato moje práce byla používána mnohými vědci. Při zpracování jsem se opírala o archivní materiály, východiskem byly i studie prof. Kořalky.

Dokázal jste pro tuto tematiku nadschnout i své studenty a žáky?

H. Klein-Watrycz: Moje disertační práce se ve Vídni dostala k prof. Plaschkovi na Institut pro východní dějiny. Práce byla pochopitelně v češtině, v němčině bylo pouze resumé. Byla jsem oslovena, abych práci přeložila do němčiny. Na to jsem bohužel neměla čas, protože jsem již byla plně zaměstnaná na škole. Osobně mě to velmi mrzelo. Po prof. Plaschkovi, který mezitím zemřel, převzal práci prof. Suppan, se kterým jsem trochu v kontaktu. Je to vše jen nedostatek času, že jsem ještě něco nevypracovala.

Vaší iniciativou představujete v Akademickém spolku české historiky. V březnu „přinesl“ zajímavou tematiku doc. Jaroslav Vaculík – Češi v cizině 1850-1938.

H. Klein-Watrycz: Doc. Vaculík znám osobně z Pedagogické fakulty, byli jsme kolegové. Doc. Vaculík se zabýval vždy migrací v Evropě, zaměřil se na volyňské Čechy, potom svůj zájem rozšiřoval i na další menšiny. Zažila jsem doc. Vaculíka jako velké badatele, který trávil mnoho času v archivech, jako oblíbeného přednášejícího a sympatického člověka. Byla jsem sama překvapena zájmem jeho práce, kdy srovnává a postihuje Čechy nejen v Rakousku, Rusku, ale i mé-

ně typických zemích Evropy, vlny migrace sleduje i v zámořských zemích. Doc. Vaculík je vlastně druhým hostem – historikem z brněnské Masarykovy univerzity. Před nedávnem jsme v Akademickém spolku uvítali doc. Klímu.

Vyozorovala jste, zda a co se změnilo ve vnímání národních dějin v obou státech – tj. v Rakousku o českých dějinách a v Česku o rakouských dějinách?

H. Klein-Watrycz: Pozoruji to na základě učebnic dějepisů. Používám ve své pedagogické činnosti jak rakouské, tak i české učebnice dějepisů. Často mě takové opomíjení určitých faktů či neobjektivní informace rozčílí, snažím se je žákům interpretovat na základě nejnovějších podkladů. Například v rakouské učebnici *Zeitbilder der Geschichte* mě udivilo, že se mluvilo o slovanských křesťanských misích a informace udávala, že kníže Vladimír nechal roku 988 na Kyjevské Rusi pokřtít Slované. Že to ale předtím udělali Cyril a Metoděj v roce 864 na Velké Moravě, se učebnice nezmiňuje. Příkladů by se dala uvést řada. Samozřejmě i na české straně není vše dokonalé. Např. české učebnice vlastně negativně hodnotí manželku Přemysla Otakara II. Markétu Babenberskou. Byla o třicet let starší, není však žádná zmínka, o jaké manželství se jednalo. Ale vůbec není zdůrazněno, že byla velikým přínosem pro Přemysla Otakara II. a pro české země.

Jako profesorka dějepisů poznáváte historii jen z knih, anebo i z poznávacích historických cest?

H. Klein-Watrycz: Samozřejmě navštěvuji cizí země a při nich také „poznávám“ historická místa. Několikrát jsem navštívila Řecko, Egypt. Když přednáším dějiny starověku, zabývám se Krétou, dopodrobna minójskou kulturou, a uvádím příklady. Když jsem byla v Tunisku, navštívila jsem již nejméně třikrát Kartágo. Z těchto cest si přivážím různé materiály, takže pak lépe mohu se žáky danou látku rozebrat. Čtu i různé časopisy, také populárně vědecké, protože mě zajímá, jak vnímají různé historické děje lidé, kteří nejsou historiky.

Kolik má Akademický spolek členů? Kdo tvoří jeho grémium? Jaké je sociální složení členské základny?

H. Klein-Watrycz: Akademický spolek má s členstvem stále trochu problém. Částečně je to i moje vina, neboť to souvisí s časem. Doufám, že do budoucna se i tento problém stane řešitelným. Spolek má asi padesát členů, mj. byla přijata celá moje maturitní třída. Někteří z těchto maturantů se mi omlouvají písemně či telefonicky, že se nemohou zúčastnit jedné, anebo druhé akce Akademického spolku. Pochopitelně máme zájem na členství těchto mladých lidí, ale nějak se nám to nedaří. Snad je vysvětlením to, že akcí je velké množství. Nezanedbatelným faktorem při hodnocení návštěvnosti akcí Akademického spolku je i jiná skutečnost, a to bývalé rozdělení menšiny na dva tábory. Stále je u řady lidí „živý“ jistý nezvyk jít do Slovenské besedy, ačkoli se tam od počátku odehrával menšinový život. Chodí k nám velmi mnoho starších lidí, kteří jsou také dosti vzdělaní a o každém tématu rádi vedou diskusi. Jsou to věrní návštěvníci, snažím se je stále udržovat. Jsem si pochopitelně vědoma toho, že spolek nemá dorost a v tom vidím svoji úlohu do budoucna. Oživit tento spolek, který má velkou tradici, vzpomeňme jen, že jeho předsedou byl pozdější prezident ČR T. G. Masaryk. To vše se promítá do plánování programového zaměření – tedy nadále zvat kvalitní přednášející, ale rovněž nezapomínat na „lehčí“ programy, které přitáhnou nejen akademiky.

Váš příspěvek Nástin dějin Akademického spolku ve Vídni ve sborníku Vídeňští Češi 1945-2005. K dějinám národnostní menšiny, sv. I, 2006, který iniciovalo a vydalo České kulturně-historické centrum (Kulturní klub) je krátkým zpracováním nejmladší historie spolku. Chystáte se na obsaženější studii, tedy zmapování historie spolku po roce 1945?

H. Klein-Watrycz: Ano, nejdříve bych ráda daný příspěvek aktualizovala, tedy zpracovala činnost spolku do roku 2007. Prvním důležitým krokem, aby se mohlo pracovat s archivním materiálem spolku, je jeho odborné uspořádání. V tomto směru navázala kontakty s dr. Kahudou ze Státního archivu v Praze. Předpokládá to ale i určitou finanční podporu. Doposud podporuje naše akce České srdce, které je tedy spolupořadatelem a které se stará o ekonomickou strán-

ku spolku. Doufejme, že i na záchranu archivu Akademického spolku obdržíme dotace. Bude-li archiv odborně uspořádán, ráda bych podrobněji zpracovala historii Akademického spolku.

Jak odpočívá paní dr. Klein-Watrycz?

H. Klein-Watrycz: Mám odpočinek aktivní, neboť mé povolání mě nutí často a dlouho sedět nad opravami školních prací a testů. Vyvažuji to sportem, ačkoli v žádném nejsem nějaká špička. Všechno dělám průměrně či podprůměrně. Velmi ráda plavu, v létě si ráda zahraji tenis, v zimě lyžuji. Snažím se také duševně se obohatit, pochopitelně čtu, nejmilejší mi je historická literatura. Možná je to komicke, ale mám velmi ráda Ludmilu Vaňkovou, která, i když spousta věcí historicky nesouhlasí, dovede tak nějak optimisticky „zavést“ do doby. Před několika lety jsem začala hrát na klavír, takže když si chci odpočinout, za-

hraji si některé jednoduché skladby na klavír.

Kde prožijete nejbližší volné dny?

H. Klein-Watrycz: V předvelikonočním týdnu strávím pět dní s cestovní kanceláří Studiosus v Římě. Bude to zase jedna z poznávacích cest s cílem prohloubit vědomosti o Římě, o Imperium Romanum. Obohacení se pak samozřejmě přenesu i na mé studenty.

Čekají Vás ještě nějaké maturity?

H. Klein-Watrycz: Přihlásilo se ke mně devět maturantů, pokud budou všichni k maturitě připuštěni, budu mít devět ústních maturit. Těším se na to, je to sice náročná práce – příprava k maturitě –, ale i radostná, když vidíte zajímavé písemné vypracované práce maturantů. Fakt, že si studenti vyberou jako volitelný maturitní předmět dějepis, je rovněž pro mě pozitivní sdělení.

A co další školní roky?

H. Klein-Watrycz: Od prvního září odcházím oficiálně do penze, neboť jsem již do tohoto věku dospěla. Půjde o to, která škola bude mít nadále zájem a Stadtschulrat bude moci udělat smlouvu pro mou osobu. Chtěla bych dále vyučovat, ne však mnoho hodin, neboť toto povolání je čím dále tím těžší. Ne z hlediska obsahového, ale problém představuje chování žáků, jejich docházka do školy atp. Právě tyto skutečnosti nejsou motivačním faktorem. V případě, že Stadtschulrat vyhotoví smlouvu na menší úvazek, ráda bych vyučovala na gymnáziu a dovedla ještě další třídu k maturitě, kde se již přihlásilo mnoho žáků do tzv. Geschichte-Vertiefend.

V zastoupení členů a příznivců Kulturního klubu Vám blahopřeji k životnímu jubileu a těším se na setkání na různých akcích české menšiny. Děkuji Vám za rozhovor.

Rozmlouvala dr. M. Brandeis

Třináct umělců převzalo prestižní ceny Thálie

Herci David Prachař, Tomáš Töpfer, Vilma Cibulková, světově uznávaný choreograf Jiří Kylián a baletka Adéla Polertová byli mezi šťastnou třináctkou těch, kteří převzali v historické budově Národního divadla v Praze za mimořádné jevištní výkony v oblasti dramatických umění v roce 2006 ceny Thálie. Herecká asociace je udělovala už po čtrnácté. Do nominací se dostali umělci z jedenácti scén, z nichž bylo šest mimopražských. Moderátorem večera v přímém přenosu České televize byl plzeňský herec, dramatik a režisér Antonín Procházka. Thálie za celoživotní mistrovství získaly pražská herečka Věra Kubánková, operní pěvkyně Miloslava Fidlerová, která přes 30 let působila v Národním divadle v Praze, a Jiřina Šlezingrová Škodová. Ta během své kariéry tančila na jevištích v Brně, Opavě a v Olomouci. Zvláštní cenu Thálie udělilo kolegiem slavnému choreografovi Jiřímu Kyliánovi, jehož jméno je spojeno s Nizozemským tanečním divadlem. Cenu pro činoherce do 33 let převzal nový člen souboru Národního divadla v Praze Jan Hájek. Hraje tam ve třech inscenacích a hostuje v pražském Činoherním klubu. (bk)

České ex libris v Brně

V Místodržitelském paláci v Brně byla zahájena výstava českých ex libris z let 1920-1945. Tato expozice je druhou částí rozsáhlejšího cyklu, jímž Moravská galerie v Brně postupně představuje svoji vlastní sbírku českých ex libris. Představuje se na ní sto padesát prací od nejznámějších soudobých autorů knižních značek, ale i od významných výtvarníků, kteří se v této oblasti ocitli zcela náhodně. K posledně jmenovaným patří například Josef Čapek, Antonín Procházka, František Tichý nebo Jiří Trnka. Naopak

mezi klasiky drobných grafik, kterými byly opatřovány knihy, patřili Josef Váchal, Oldřich Menhart, Josef Lada, Vojtěch Preissig nebo Toyen. Výstava se kromě autorského zaměření snaží obsáhnout i nejčastější okruhy témat, jimiž se ex libris zdobily, a zároveň také jaká byla jejich proměna pod vlivem historických událostí. Expozice představuje návštěvníkům vlastenecká období, která se promítala v tematické ex libris – po roce 1918 a samozřejmě i během druhé světové války.

Ve dvacátých letech došlo u knižních značek, kromě příklonění se k vlasteneckým tématům, také ke zcivilněné a zvěcnění. V té době bylo využíváno široké spektrum námětů, od humorných, sportovních nebo erotických až k exotickým – ex libris často představují pyramidy nebo orientální krajiny a stavby. Závěr výstavy zavede návštěvníky k odkazu nastupujících grafiků takových jmen jako Cyrila Boudy, Vojtěcha Cinybuka nebo Michaela Floriana, jejichž zásluhou se po válce zvýšil zájem o česká ex libris u světových sběratelů.

Výstava bude otevřena do 29. dubna.

Následující díl výstavního cyklu by měl být zaměřen na vrcholné období obliby ex libris – to znamená padesátá až osmdesátá léta minulého století. (mk)

Rozhovor se smrtí

Na Pražském hradě byla koncem února 2007 otevřena výstava **Unikáty Svatovítského pokladu – Rozhovor se smrtí – Bohuslav Hasištejnský z Lobkovic – Básník ja-gellonské doby.**

Výstava prostřednictvím osudu českého básníka Bohuslava Hasištejnského z Lobkovic nastiňuje obraz doby koncem 15. a počátkem 16. století, doby vlády dynastie Jagellonců.

Kostlivce zvaný Brigita, sbírky Pražského hradu

vota Bohuslav uchyluje.

O zcela zbytečnou trpkou příchut' ze zajímavé výstavy se zasloužili architekti výstavy Pavel Kolíbal a Petr Tej, pánové určitě dobře vidící a vysocí. Jinak by se přece nedopustili takové chyby, aby lidé nejen menšího věku, ale také ti, kteří na čtení musejí používat brýle, neviděli na vzácné kroniky a knihy, které jsou jednosměrně uloženy ve dvou řadách nad sebou ve skleněných vitrínách. Kurátorka výstavy, která se koná pod záštitou prezidenta ČR, je Ivana Kyzourová. Výstava je otevřena v Císařské konírně Pražského hradu do 1. 7. 2007. Informace: www.hrad.cz.

A ještě jedno krátké kritické ohlédnutí za nejvelkolepším výstavním projektem tohoto desetiletí, výstavou **Karel IV. – císař z Boží milosti**, na Pražském hradě minulého roku. Diváci, pokud se jim dostala možnost, se seznámili s reprezentativní kolekcí umělecké produkce v českých zemích v rozmezí cca jednoho století lucemburské vlády. Byla vystavena řada děl, která své domovské sbírky opouští jen zcela výjimečně. Jistě atraktivní výstava se od počátku potýkala s řadou problémů při objednávání a rezervacích vstupenek a její internetové stránky zůstávaly částečně nefunkční. Stěží lze pochopit podivnou marketinkovou strategii: Výstavu „shledly“ tisíce návštěvníků, kteří ji o své vůli navštívit nehodlali, a to na úkor stejného počtu skutečných zájemců, konstatuje ve své esejí Jan Klípa (*Dějiny a současnost*). Prý dokonce byla valná většina vstupenek rozprodána za cenu bezmála třiapůlkrát, respektive sedmkrát nižší, než bylo plné vstupné. A tak jedinou možností vidět a ocenit určitě vysoký výběr exponátů bylo pouze při zakoupení katalogu výstavy. Škoda, že nesmírně zajímavá, jistě zdařilá a podnětná výstava skončila zklamáním mnohých odmítnutých návštěvníků.

Poznámka redakce: Z esejí Jana Klípy byla vybrána pouze tato kritická připomínka, která souhlasí s naší zkušeností. Byli jsme totiž členy Klubu několikrát upozornění na nefunkční stránku (při našich pokusech také nefungovala) a „nedobytnost“ výstavy s dotazem: „Tak proč dáváme tolik prostoru v časopise výstavě, která se nemůže z Vídně předobjednat, a tudíž navštívit?“

DVD o holocaustu

DVD inspirované holocaustem se jmenuje *Vzpomínky a zapomínání*. DVD, které vydal Národní filmový archiv, obsahuje animovaný film *Vzpouza hraček* (Hermína Týrlová a František Sádek, ČSR 1947), hraný film *Pasažérka* (Andrzej Munk a Witold Lesiewicz, Polsko 1963) a dokument

Zloověstné dítě (Lucie Králová a Miloslav Novák, ČR 2003). Všechny tyto tři tituly byly natočeny v různém časovém odstupu od konce druhé světové války a jejich společným motivem je právě motiv paměti, vzpomínání a zapomínání. DVD je doplněno překladem v pěti jazykových mutacích. Přílohu tvoří také brožurka s nosičem DVD-ROM, sestaveným z analytických textů, rozhovorů s tvůrci fotografií a plakátů k filmům. Vydavatelem nosiče byl Národní filmový archiv společně s nezávislou společností 12 opic, která se zaměřuje na výrobu uměleckých dokumentů. (mk)

Byla udělena Cena Revolver Revue

Na slavnostním Večeru Revolver Revue, v pražském Činoherním klubu, byla udělena tradiční Cena Revolver Revue.

Bronzová plaketa je dílem Viktora Karlíka

Cenu, od letošního roku v nové podobě bronzové plakety, jejímž autorem je Viktor Karlík, získali malířka Věra Nováková a básník Ivo Vodsedálek.

Malířka Věra Nováková se narodila v roce 1928 v Praze. V roce 1947 začala studovat na Akademii výtvarných umění v Praze a v roce 1949 byla společně se svým budoucím manželem Petrem Brázdou při prověrkách vyloučena a určena k manuální práci. V letech 1950-1952 se podařilo Novákové studovat na Vyšší škole uměleckého průmyslu. Celý život ilustrovala a věnovala se převážně volné tvorbě. Do roku 1990 se jí podařilo uspořádat pouze jedinou výstavu, a to v roce 1976 společně s Pavlem Brázdou v pražském Divadle v Nerudovce. V roce 1992 bylo dílo Věry Novákové a Pavla Brázdy poprvé představeno širší veřejnosti díky spolupráci s Revolver Revue. Ihned následovala řada dalších výstav a několikrát byly práce Věry Novákové představeny také na stránkách Revolver Revue.

Básník Ivo Vodsedálek se narodil v roce 1931 v Praze. Maturoval na reálném gymnáziu, poté pracoval jako dělník a v Ostravě jako montér v hutích. Od roku 1953 byl zaměstnán jako projektant v Chemoprojektu. Jako literát vystoupil Ivo Vodsedálek oficiálně na veřejnost až v roce 1990. Verše a prózy psal již ve čtyřicátých a padesátých letech a ty také shrnul do soukromé rukopisné edice *Půlnoc*, kterou v té době redigoval s Egonem Bondym. V roce 1992 vyšlo v nakladatelství Pražská imaginace Pětisvazková *Dílo Ivo Vodsedálka*, v roce 2000 v nakladatelství Host vyšly eseje, memoárové črty a povídky z let devadesátých v knize *Felixír života*. V roce 2004 vyšly Vodsedákovy jediné známé prozaické texty z padesátých let – *Kalvárie* a *Kompensace* – pod názvem *Dvě prosy* jako 10. svazek Edice Revolver Revue. Ivo Vodsedálek se kromě psaní věnuje i výtvarné tvorbě, především kolážím.

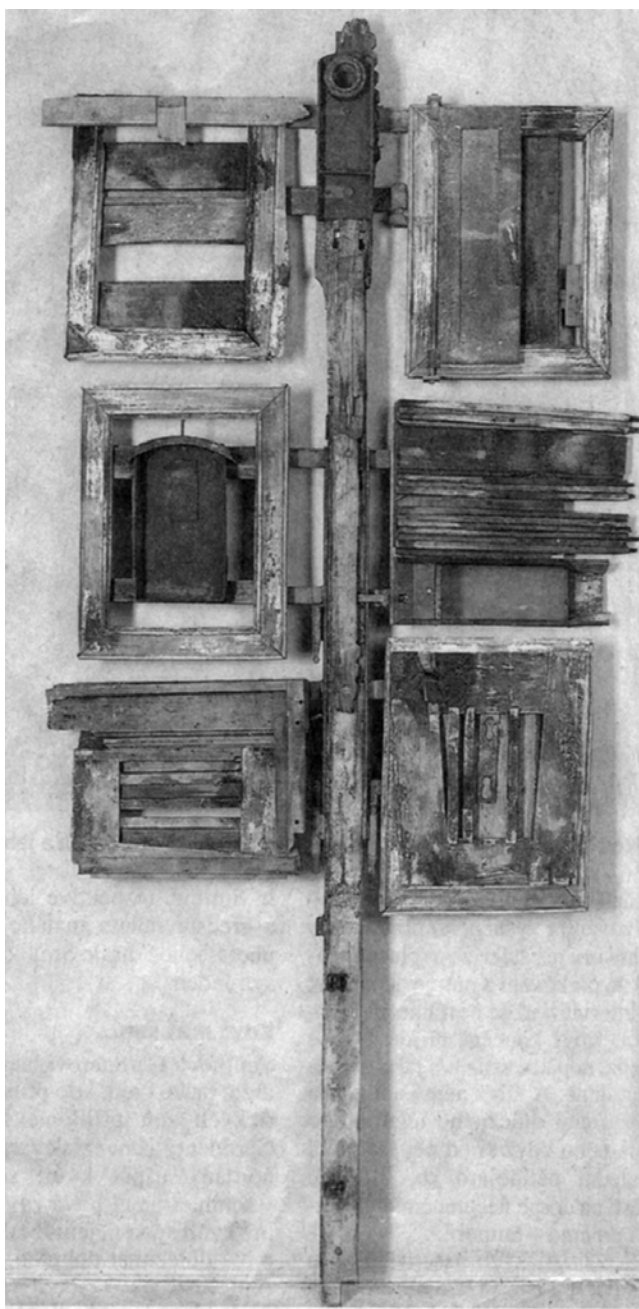
Redakce časopisu uděluje Cenu Revolver Revue již od konce osmdesátých let. Doposud jsou jejími držiteli například básníci Zbyněk Hejda, Ivan M. Jirous, J. H. Krchovský a Jaromír Zelenka, spisovatelé Jan Novák a Ivan Matoušek, výtvarníci Pavel Brázda, Rudolf Dzurko, Ivan So-

botka a Viktor Pivovarov, kritici Andrej Stankovič, Miloslav Žilina, Zdeněk Vašíček, Martin Hybler, Ludmila Vachtová a dále pak typograf František Štorm a další. (mk)

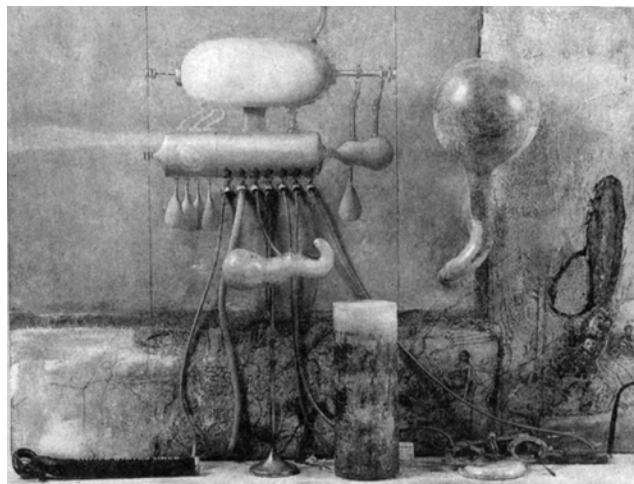
České moderní umění bylo vystaveno v Galerii Zlatá husa

Před nedávnem skončila zajímavá výstava dvou dnes již klasických osobností českého moderního umění. V Galerii Zlatá husa v Praze se představili Aleš Veselý a Bedřich Dlouhý, kteří už od šedesátých let patří k protagonistům progresivního českého výtvarného umění.

Aleš Veselý byl v galerii zastoupen značně rozsáhlým souborem objektů a reliéfů z šedesátých let. Diváka mohlo zaujmout například *Výstražné znamení* (1967-1968), reliéfy *Relikty* (1965) nebo objekt nazvaný *Mnoho křídel* (1965) či třeba *Stigmatický objekt* (1962).

Aleš Veselý, *Mnoho křídel*, assembláž z roku 1965

Bedřich Dlouhý, *Stroj na horší věci*, 1967

Kolekce prací Bedřicha Dlouhého směřovala od šedesátých let až do současnosti. Představila umělcův vývoj a byla dokladem toho, že Bedřich Dlouhý patří k těm umělcům, kteří dokážou již desítky let oslovit uměleckou obec nebyvalou silou výrazu. Výtvarnou podobu šedesátých let zastupoval především značně depresivní *Velký šedý obraz*. Osmdesátá léta představily působivé reliéfy a důkazem Dlouhého osobitého humoru a lehké ironie, které se v jeho tvorbě prosazují od samého začátku, byly například *Čidla a řez bramborákem* (1998). (mk)

Jindřich Štreit v Olomouci

V Muzeu moderního umění v Olomouci byla instalována retrospektivní výstava fotografa Jindřicha Štreita. Jindřich Štreit byl původním povoláním učitel a kromě pedagogické a fotografické práce se věnoval i veřejné činnosti. V Sovinci a Bruntále vedl například proslulou galerii, v níž uváděl progresivní umělce.

Expozice představuje zhruba 190 fotografií z posledních 40 let tvorby Jindřicha Štreita, který se věnuje dokumentární fotografii od počátku sedmdesátých let.

Jindřich Štreit (1946)

Do dějin české fotografie vstoupil Štreit nesmazatelně v osmdesátých letech 20. století, kdy vytvořil ojedinělý soubor snímků o vesnicích Bruntálska. Po roce 1989 vytvářel Jindřich Štreit větší koncepční celky – například fotografoval v ženské věznici nebo v břevnovském klášteře.

Výstava v Muzeu moderního umění je doprovázena v Olomouci další akcí – Galerie Patro představuje společný projekt Jindřicha Štreita a brněnského malíře a grafika Dalibora Chatrného. Galerie Mona Lisa vystavuje *Kalendáře pro Jindřicha Štreita* – jedná se o výtvarné interpretace jeho fotografií z nástěnných kalendářů. Netradiční výstava *Zaostřeno na dopravní podnik* v jedné z olomouckých tramvají ukazuje pak díla Štreitových žáků z Institutu tvůrčí fotografie v Opavě.

V souvislosti se jménem významného fotografa je třeba ještě zmínit výstavu Jindřicha Štreita v galerii U Svaté Anny v Plzni. Tato expozice nabídla návštěvníkům kolekci

snímků dokumentujících nedávnou historii „budování socialismu“. Výstava měla název *Zabavené fotografie* a zde vystavené snímky byly pořízeny v letech 1979 až 1990. Expozice byla rozdělena do dvou částí – v první části byly snímky pořízené do roku 1982 a ve druhé fotografie z let následujících. V roce 1982 se totiž Jindřich Štreit zúčastnil jako jediný fotograf nepovolené výstavy neoficiálních výtvarných umělců. Po čtyřměsíční vyšetřovací vazbě v ruzyňské věznici byl za to potrestán desetiměsíčním trestem odnětí svobody s podmíněným odkladem na dva roky. Štreit měl zakázáno fotografovat a byl stále sledován.

Na snímcích z přelomu sedmdesátých a osmdesátých let autor hojně využil všudypřítomnosti budovatelských „billboardů socialismu“ v kontrastu se skličující realitou všedního dne. Později se zaměřil na fotografie, které již neměly prvky politických plakátů, zabývaly se více lidskými emocemi a vztahy v dobových souvislostech. Symbolickou tečkou plzeňské výstavy byl pak snímek z roku 1990, který zachycoval obyčejnou stěnu v pražském metru, na které bylo napsáno *Dost strachu*.

V současné době je Jindřich Štreit samostatným fotografem, vyučuje dokumentární fotografii na pražské FAMU a Institutu tvůrčí fotografie Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě. (mk)

Amerika očima českého fotografa

V Galerii Josefa Sudka jsou vystaveny snímky jeho učitele Drahomíra Josefa Růžičky, které byly pořízeny na počátku minulého století v Americe.

Uznávaný fotograf a zároveň lékař Drahomír Josef Růžička byl původem Čech, ale jeho otec, lékárník z Trhové Kamenice u Chrudimi, odešel v roce 1876 z vlasti do Ameriky. V té době bylo Drahomírovi šest let. V Americe vyrůstal, ale později odešel studovat do Vídně, kde byl promován lékařem – pediatrem. S manželkou, která byla Slovenka, se pak vrátil do New Yorku, kde si založil praxi a jako jeden z prvních se začal zajímat o využití právě objevených rentgenových paprsků. Poté, co však začal na sobě pozorovat jejich škodlivé účinky, koupil si raději fotografickou komoru a začal amatérsky fotografovat. K této činnosti ho inspiroval především americký fotografický časopis *Photo-Era*, v němž již za dva roky vyhrál druhou cenu se svým snímkem *Bouřlivý den*.

Drahomír Josef Růžička, Brooklynský most, 1930

V roce 1912, kdy Drahomír Josef Růžička přijel do vlasti, byl již uznávaným fotografem v Americe i v Evropě. Jeho druhá návštěva se odehrála v roce 1921, kdy byly některé jeho snímky zařazeny na právě probíhající výstavě pražského Českého klubu fotografů-amatérů.

Drahomír Josef Růžička byl v očích českých fotografů především představitelem velkých témat, jakými byly Amerika a New York. S těmi se nyní do Prahy vrátil. Návštěvníci mo-

hou vidět například *Kalifornský les*, který na expozici v roce 1921 obdivovali i pozdější velikáni české fotografie Jiří Jeníček nebo Jaromír Funke. Také další fotografie zachycují černobílý New York v letech 1918 až 1930 – *Jižní část Manhattanu*, *Centrální park*, *Brooklynský most*, *Empire State Building* a mnoho dalších míst. Vedle fotografií mrakodrapů, které byly velkou Růžičkovou zálibou, byl ale zároveň fotografem pražských zákoutí (*Karlův most*, *Pražský předvečer*, *Malostranský motiv*), zátiší podobizen a sociálních motivů (*Benátští dělníci*, *Italští slepci*, *Žebřák*).

Čilem Drahomíra Josefa Růžičky se začaly psát dějiny českého fotografického obrazu, na něž později navázali Sudek, Funke, Plicka, Jeníček, Hájek a také Lukas, který navíc stejně jako Růžička spojil svůj životní osud s Amerikou. (mk)

Ocenění pro Ivana Passera

Českého Iva za dlouholetý umělecký přínos českému filmu převzal v březnu v Praze režisér a scénárista Ivan Passer.

Ivan Passer se narodil 10. července 1933 v Praze. Po druhé světové válce studoval v Poděbradech na reálném gymnáziu, kde měl za spolužáky například Václava Havla nebo Miloše Formana. Po nástupu komunistů k moci se stal nežádoucí osobou, v roce 1957 byl vyloučen ze studia na filmové fakultě a živil se nejruznějšími dělníckými profesemi.

Ivan Passer byl také členem tvůrčího filmu Alfréda Radoka při přípravě programu *Laterny magiky* pro výstavu Expo 58 v Bruselu. Do historie českého filmu se v sedesátých letech zapsal jako spoluscenárista a asistent režie všech českých filmů Miloše Formana. Samostatně debutoval povídkou *Fádní odpoledne* (1965) natočenou podle prózy Bohumila Hrabala a je autorem dodnes ceněného snímku *Intimní osvětlení*.

V roce 1969 opustil Ivan Passer okupované Československo, stejně jako Miloš Forman. Zpočátku pracoval v New Yorku na univerzitě, kde pořádal přednášky a také herecké kurzy, zatímco jeho manželka pracovala v české sekci vysílání Hlasu Ameriky.

V roce 1971 natočil Ivan Passer svůj první americký film *Zrozen k vítězství*, který pojednával o tragikomické postavě feťáka a zlodějíčka živořícího uprostřed New Yorku. Přelomem v Passerově režisérské tvorbě byl film *Cutterova cesta* z roku 1981 – jednalo se o psychologický thriller, který se zabýval postvietnamským syndromem. Tento snímek sklídl velmi příznivý ohlas u kritiky a umožnil tak Passerovi realizovat v dalších letech náročnější projekty, například televizní film *Stalin*.

Českým Ivem za celoživotní přínos byli již v minulých letech oceněni František Vlácil, Jan Švankmajer, Karel Kachyňa, Jiří Menzel, Miloš Forman, Jiří Krejčík, Miroslav Ondříček, Věra Chytilová, Otakar Vávra, Juraj Jakubisko, Theodor Pištěk, Stella Zázvorková a Jan Němec. (mk)

Lubomír Přibyl je nositelem Boudníkovy ceny

Na vernisáži celostátní soutěžní výstavy *Grafika roku* v Clam-Gallasově paláci v Praze byla tradičně vyhlášena i Cena Vladimíra Boudníka za významný přínos grafické tvorbě. Získal ji grafik Lubomír Přibyl.

Soutěžní přehlídka *Grafika roku* srovnává práce vzniklé v předchozím roce v kategorii malé a velké formáty, studentské práce a autorská kniha. Dále jsou pak udělovány ceny za speciální grafické techniky jako linoryt, hlubotisk nebo počítačovou grafiku. (mk)

Česko-slovenská výstava

Před nedávnem se konala ve Slovenském institutu v pražské Jilské ulici zajímavá výstava. Společně zde představili návštěvníkům svoji tvorbu dva přední karikaturisté Vladimír Jiránek a Fedor Vico.

Společná výstava obou umělců měla název *Před a Po* a připomněla zároveň, že Jiránek s Vícem se tu nesetkali poprvé – střídali se v publikování vtipů na stránkách *Lidových novin*. Expozice představovala průřez tvorbou, která výstižně mapuje vývoj jak české, tak slovenské společnosti a podává úsměvným způsobem pohled na dění posledních let. Jiránek i Vico s nadhledem, svým osobitým humorem glosují běžné životní situace, politické dění a reakci veřejnosti na zvlášť závažná témata, ale i změny v myšlení lidí.

Autoři kresleného humoru, kteří se zabývají politickými tématy, v posledních letech značně přitvrdili – co dříve pouze naznačili, dnes již veřejnosti servírují naplno. Jejich terčem se stává všechno a všichni – představitelé politické scény i ostatní celebrity. Obzvláště Vladimír Jiránek je mistrem v připomínkách „převlékání kabátů“ a ukázek toho, s jakou neuvěřitelnou fantazií dovedou současníci nacházet alibismus pro svoje jednání v minulém režimu.

Fedor Vico si v komunistickém režimu vysloužil zákaz publikovat a Vladimír Jiránek byl nazván „hlídacím psem naší demokracie“. V současné době oba autoři důrazněji svůj talent naplno. Jejich politické vtipy jsou důraznější a otevřenější než kdysi a tím jsou i jakousi připomínkou toho, s jakým důmyslem museli oba tvořit v minulosti. Jejich charakteristické kresby se vyznačují nejen originálním výtvarným rukopisem, ale i výstižným textem, nápadem a citem pro situaci a patří tak již řadu let k jistotám na stránkách denního tisku. (mk)

Výstava fotografií z mobilu

Fotograf Lubomír Kotek představil v Praze přehlídku fotografií, které pořídil mobilním telefonem. Netradiční expozice se jmenovala *Indický sen* a byla instalována v síni Auto Jarov v Praze. Reportér z míst válečných konfliktů Lubomír Kotek spolupracuje s různými humanitárními organizacemi a již léta mapuje utrpení a poválečný stav v různých koutech světa. Jako klasický fotograf se tentokrát poněkud zpronevěřil svému řemeslu a pořídil sérii barevných snímků z Indie svým mobilem. Z několika stovek fotografií jich vybral pro pražskou výstavu kolem čtyřiceti.

V Indii byl Lubomír Kotek na dovolené se spacákem a s batohem, kde měl samozřejmě k dispozici i kvalitní fotoaparát a balík filmů. Po cestě ho však potkalo dost situací, kdy nebylo zrovna vhodné nosit fotoaparát na krku, a tak prostě sáhl do kapsy a fotil mobilem. Nebudil tím dojem bohatého turisty, a tak se mu spíše podařilo zapadnout do místního prostředí, což bylo pro jeho potřeby fotografa ideální.

Výstava *Indický sen* představila fotografie z jižní Indie, z Bombaje, ze států Goa a Karnataka. Na snímcích poetických i reportážních se jejich autorovi podařilo zachytit exotickou krásu vzdálené země, její památky, ale především život tamních obyvatel.

Lubomír Kotek sám přiznal, že ještě donedávna měl jako „klasický“ fotograf k obrázkům z mobilu nedůvěru. Podle něj to oproti profesionální zrcadlovce s mobilem zase tak jednoduché není. „Přece jenom je potřeba s ním trochu zápasit, vědět něco o tom, jak fotografie vzniká, a stejně výsledek není jistý. A to mě právě chytilo. Dokázat si, že to zvládnou a ten blbý kousek kovu s elektronikou ovládnou.“ (mk)

Úspěch Jiřího Menzela

Při udělení výročních filmových cen Český lev v Praze získal snímek *Obsluhoval jsem anglického krále* Českého lva jako nejlepší film a bodoval ještě v dalších třech kategoriích – nejlepší režie (Jiří Menzel), nejlepší kamera (Jaromír Šofr) a mužský herecký výkon ve vedlejší roli (Martin Huba).

Jiří Menzel s manželkou

V pořadí dalšími nejúspěšnějšími českými filmy byly *Kráska v nesnázích*, která získala tři ceny, *Grandhotel* se dvěma cenami, *Pravidla lži* s jedním oceněním a *Hezké chvíle bez záruky* rovněž s jedním oceněním. Za nejlepší výtvarný počin byli odměněni tvůrci loutkového filmu *Fimfárum 2*, divácky nejúspěšnějším filmem se stal snímek *Raftáci* a za dlouholetý umělecký přínos českému filmu byl oceněn Ivan Passer. Cenu Sazky pro nejlepší dosud ne-realizovaný scénář získala Tereza Boučková (*Zemský ráj to na pohled*). (mk)

Nový časopis o knihách

Nový časopis pod názvem *Grand Biblio* dostali v nedávných dnech čtenáři prvně do rukou. *Grand Biblio* je zdarma a lidé ho naleznou především v knihovnách. Jeho první polovina, která je věnována textu, se zabývá knihovnami, jejich službami veřejnosti a jejich propagací. Druhá

polovina je věnována inzerci. Svaz knihovníků a informačních pracovníků vidí největší plus nového časopisu právě v propagaci knihoven. *Grand Biblio* bude postupně přinášet populárně-publicistickou formou zpravodajství o knihách, jejich tvorbě, nakladatelské produkci, o činnosti knihoven a o prezentaci a prodeji knih. Celkový náklad časopisu je kolem 40 000 výtisků – z toho polovina je určena pro všechny knihovny v České republice. Časopis *Grand Biblio* je současně s tištěnou verzí k dispozici i v elektronické podobě. (mk)

Vyšla publikace o Tatarkovi

Na literárním večeru na slovenském velvyslanectví v Paříži byla před nedávnem představena kniha pod názvem *Dominik Tatarka, un écrivain en Dissidence*. Výbor statí z pera významného slovenského autora a statí o něm vyšel symbolicky v době 30. výročí vzniku Charty 77, kterou Dominik Tatarka podepsal jako první.

Dominik Tatarka (1913-1989) byl na Francii dlouhodobě vázán – po studiu francouzštiny v Praze ji dále studoval v Paříži a později tento jazyk vyučoval. Ředitel Ústavu slovanských studií na Sorbonně Antoine Mares považuje Tatarku za velkou postavu slovenské kultury a vydávanou knihu za nesmírně cennou pro pochopení tohoto autora ve Francii. (mk)

Žižkovský loutkový úlet

Celovečerní loutkový film je unikát. Světovou roční produkci můžeme spočítat na prstech jedné ruky, a to by ještě ani nemusela být celá. Teď do ní každopádně přibyl snímek Jana Baleje *Jedné noci v jednom městě*.

Jan Balej

Loutkový film s přízračně hororovou atmosférou, jehož hrdinové šňupou mravence, mají doma krematorium pro psy nebo myslivecký posed, je dvojnásobný unikát – zvláště v době, kdy většina tvůrců podléhá možnostem počítačové animace. Jan Balej na snímku o podivných zálibách a lidské osamělosti uprostřed města inspirovaného atmosférou Žižkova pracoval šest let. Celý ten malý zážrak vznikl ve studiu pod žižkovským vysílačem, kde sídlí Hafan film. Během pár vteřin si člověk uvědomí, že málokteré filmářské místo je tak kouzelně bizarní, možná i proto, že podobných studií je u nás, ale i ve světě jen pár: v koutě se majestátně rozvaluje loutka osla, stěny zdobí množství skic, grafik a podpisy studentů, kteří sem přijíždějí na zkušenou (třeba z Japonska), v bedně leží hromada loutkových kostřiček (později se dozvím, že je u nás umějí vyrobit už jen dva lidé), na pracovním stole jsou seřazeny malé, větší i velké hlavy loutek nejroztodivnějších výrazů a opodál stojí několik jejich kompletních loutkových kolegů.

Dílna, dvě natáčecí studia, pracovna, střížna a v ní lepička, na které dělal Ingmar Bergman svůj slavný film *Fanny a Alexandr*. „Je to zaručená informace, lepičku nám přivezla ze Skandinávie finská kolegyně Katariina Lillqvistová, teď s ní lepíme naše filmy,“ vysvětluje Jan Balej. Že by záruka úspěchu? Na místě, kde ještě před pár lety osmdesát pracovníků Kovoslužby opravovalo karmy, dnes vznikají filmy, které uvádějí v úžas publikum po celém světě. Přesněji festivalové publikum. Do distribuce a tedy k širokému publiku je totiž možné dostat jen celovečerní film, třeba *Fimfárum* natočené podle pohádek Jana Wericha. Na jeho druhém pokračování ale paralelně pracovali čtyři tvůrci (vedle Jana Baleje i Vlasta Pospíšilová, Břetislav Po-

jar a Aurel Klimt) a čtyři štáby, takže vše šlo čtyřnásobně rychle.

Ze slavných světových jmen vylovím z paměti třeba Tima Burtona a jeho *Mrtvou nevěstu* nebo „plastelínáky“ *Wallace a Gromita: Prokletí králikodlaka*, které natočil Nick Park ve slavném britském studiu Ardman. „To už jsou filmy hodně dotahované v počítači, ale pořád se dá mluvit o ruční práci s loutkou. Jednou jsem si dal práci a pokusil se spočítat, kolik lidí dělalo na *Wallaci a Gromitovi*. Dostal jsem se k číslu 500 a pak jsem toho nechal. My máme ve stálé sestavě 5 lidí, dalších deset se podílí na dokončovačkách, ale víc než patnáct nás není,“ vypočítává Jan Balej. Není divu, že se pak práce na sedmdesátiminutovém snímku natáhne na tolik let.

Pro lepší představu, co práce na loutkovém filmu obnáší, je dobré vědět, že během jedné vteřiny natočeného filmu musí animátor dvanáctkrát pohnout loutkou, aby vznikl dojem plynulého pohybu. Předem si rozfází jednotlivé pohyby a pro každý krok loutky musí vyvrtat v podlaze díru, do níž pak pro jednotlivé záběry přišroubuje nohy postavičky. To se nezměnilo od dob Jiřího Trnky. Právě ze spojení režisér, výtvarník a animátor se rodí charakteristický autorský rukopis: „Je dobré, když spolu lidé pracují dle, zvyknou si na sebe a domlouvají se už beze slov.“

Nejdřív odejdou ručičky

Tradiční loutky pro animovaný film měří asi 20 centimetrů, s takovými Jan Balej natočil první a titulní povídku svého filmu *Jedné noci v jednom městě*. Pak ale pracoval i se sedmdesáticentimetrovými „obříky“. Ty už bylo možné obout do dětských bot, navléknout na ně „lidské“ oblečení nebo jim dát do ruky skutečný lovecký salám, jež v jedné z povídek s takovým gustem krájí loutkový pan Lovec. „Právě proto jsou naše loutky tak velké, abychom je mohli obklopit reálnými předměty a ne jen jejich zmenšenými napodobeninami,“ vysvětluje Jan Balej, který se k loutkám dostal až po absolvování UMPRUMu. Spolupracoval s Lubomírem Benešem na večerníkovém seriálu českých pohádek a hned po revoluci založil s bratry Formany studio animovaného filmu Hafan film. V něm natočil nejen svůj opus *Jedné noci v jednom městě*, ale i večerníček *Jak to chodí u hrochů* nebo čtyřdílnou pohádku *Tom Paleček*. Díky takovým zakázkám může studio fungovat, na projektech jako *Jedna noc se vydělat prý opravdu nedá*.

Jan Balej dělá loutky velmi osobitě, nemají „vyměňovací hlavy“ pro různé situace, proto musí pro každou postavku najít jeden dostatečně výmluvný a zároveň univerzální výraz. „Dlouho je vymýšlíte, pak s jedním strávíte ve studiu půl roku, s druhým tři měsíce... Je pro mě důležité vědět, že dva opilci na motorce se jmenují Miloš a Karel a že to jsou instalatéři. A tohle je pan Lovec a jeho paní Lovcová, pan Spalovač, pan Páv a jeho dvě Lolitky... Musím si je pojmenovat a přidělit jim určité vlastnosti, pak se dá prostor kolem nich hezky zabydlet. Třeba pro pana Větvíčku jsem musel vyrobit toaletu, dát mu tam závěs a roličku s toaletním papírem. Míhne se to tam vlastně jen v jednom záběru, ale stojí mi to za to, nemám rád, když prostředi, v němž se loutky pohybují, působí neosobně,“ říká Jan Balej, jehož favoritem mezi loutkami je pan Spalovač inspirovaný slavným Herzovým filmem.

Když se ptám na osud loutek po dokončení filmu, řekne Jan Balej lapidárně: „Nejdřív odejdou ručičky z latexu,

pak se zapráší a rozpadne oblečení a obnaží se kostra... Loutky žijí ve filmu, proto je dělám. Ráno přijdete do studia, večer odejete a mezitím natočíte, třeba jak popojeďte vozíček a postavička se za ním otočí. Ve filmu je to pár vteřin a ve skutečnosti práce na celý den. Zvenčí to musí působit dost neuvěřitelně, ale animovaný film si vás přitáhne a jednou pro vždy připoutá.“ A také vás může ohromit tím, jak kouzelně bizarní svět se jeho prostřednictvím dá vytvořit. Film *Jedné noci v jednom městě* navíc snadno boří předsudek, že loutkový film je zábava pouze pro děti. Bavit se u něj mohou skvěle i dospělí – ti za kamerou i ti před filmovým plátnem. (Darina Křivánková, LN)

Nositelé cen za grafiku za rok 2006

V pražském Clam-Gallasově paláci proběhlo 26. února slavnostní vyhlášení cen XIII. ročníku soutěže *Grafika roku 2006* a XII. ročník *Ceny Vladimíra Boudníka*. Výstava proběhla od 27. února do 1. dubna. Pořadatelem je občanské sdružení *Inter-Kontakt-Grafik* ve spolupráci s hlavním městem Praha.

Cílem soutěže, která vznikla již před 13 lety, je podpora tvůrčího i cechovního sebevědomí oboru české grafiky s bohatými tradicemi. Soutěž je odrazem členitosti grafiky od malých až po obří formáty, je platformou dialogu, zprostředkovává aktuální pohled na grafickou scénu současnosti. Rok od roku se účastní stále více a více grafických prací – v prvním ročníku (rok 1994) to bylo 82 prací, v minulém již 408. Zúčastňují se jak mladí grafici, tak i autoři známí u nás či dokonce i v zahraničí. Počítačová grafika zaujala své místo vedle starších, mnoho staletí užívaných technik, jako jsou dřevorez či dřevoryt, rytina a lept, litografie a další. Grafika se stále vyvíjí a proměňuje – soutěžní přehlídka *Grafika roku* je toho úkazkou.

Porotu tvořili PhDr. Jiří Valoch (předseda), PhDr. Eva Bužková, PhDr. Miroslava Hlaváčková, prof. František Hodonský, prof. Miloš Michálek, Mgr. Petr Miller, PhDr. Helena Musilová, PhDr. Eva Petrová, Doc. Miroslav Polcar, PhDr. Tomáš Rybička, Doc. Jaroslava Severová, PhDr. Simeona Hošková. Do soutěže bylo zasláno 408 prací, vystaveno 215, což je dáno omezenými výstavními prostory.

Soutěž má čtyři kategorie – základní do formátu B1 (141 prací, vystaveno 98, cena hl. sponzora *Pražské Plynárenské – Mikoláš Axmann*, kamenotisk), malé formáty do A4 (63 prací, vystaveno 55, cena společnosti *Excudit Plzeň*, s. r. o. – Jan Jemelka – barevný kombinovaný dřevorez *Trojice*), studentská kategorie (169 prací, vystaveno 40, cena starosty městské části Praha 1 – Lucie Novotná – *Pradávaná krajina*), autorské knihy s použitím grafických prvků a technologií (36 prací, vystaveno 24, čestná cena poroty Petra Krupíková – knihy *My*, cena časopisu *Grapheion* Darja Čančíková – *Bouillabaise*).

Speciální ceny za grafické techniky udílely společnosti *Diatech-Praha*, spol. s r. o., za počítačovou grafiku (získal Marek Sibinský za sítotisk, PC grafiku *Vítěz II.*), *Metrostav*, a. s., za techniku lino (získal Jiří Samek za hlubotisk z lina *Fikus a palma*), *Nadace českého fondu umění* za techniku hlubotisk (získal Jiří Mikeska za akvatintu, suchou jehlu *Dvanáctkrát pomalu a tiše*) a Speciální cenu udělil partner soutěže, *Stavby silnic a železnic*, a. s., Heleně Horákové za soubor 14 grafických listů *Byla panna, měla pána*.

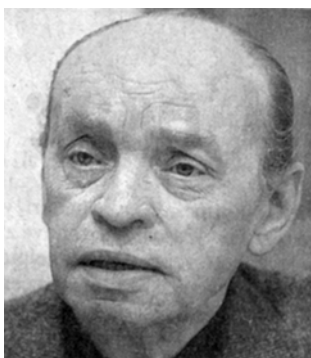
Laureátem Ceny VI. Boudníka, kterou každoročně již po dvanácté uděluje hl. město Praha, se stal grafik Lubomír Příbyl. Cena je udělována za významný grafický přínos přesahující hranice tradičního vymezení grafiky. Je určena žijícímu umělci a nelze ji získat dvakrát. Mezi laureáty z minulých let můžeme jmenovat např. Ladislava Čepeláka (1995), Eduarda Ovčáčka (1998), Květu Pacovskou (2001), Michala Cihláře (2002) či Jiřího Anderleho (2004). Tvorba letošního laureáta Lubomíra Příbyla se již od šedesátých let vyznačovala čistotou geometrického jazyka a minimalismem, postupně směřovala k nynějšší monochromii.

Ceny soutěže Grafika roku jsou dotovány sponzory, po skončení výstavy se oceněné grafiky stávají majetkem sponzora. Sponzorskou spolupráci vyjadřuje pojmenování cen, jde nejenom o dotování cen, nýbrž i o snahu propojit podnikatelskou sféru a autorské zázemí. Předsedky-

ně poroty PhDr. Eva Neumannová vyjádřila své dojmy ze soutěže – člověk si uvědomuje, jak různorodé pojetí skrývá grafika. V posledních letech se stále více objevuje počítačová grafika, která je vyjádřením toho, jak stroje ovlivňují lidskou tvorbu. Člověk dokáže nyní silně vnímat pouze určitou výseč v umění, neboť umění je dnes natolik široké a pestré, že již není v silách jediné bytosti vnímat ho v celé jeho rozmanitosti.

Přesto, anebo spíše právě proto, výstava jistě stojí za shlédnutí, neboť ukazuje zcela rozdílné přístupy jednotlivých autorů ke grafice, je mapujícím přehledem současné české grafické tvorby. Bezesporu každý návštěvník v této pestrosti najde díla, která ho osloví a zaujmou. Jak nejlépe vystihnout přehlídku prací Grafiky roku 2006? Patrně slovy Evy Neumannové: různorodost, nápaditost, umělecká hodnota. (-hSt-)

IN MEMORIAM

Jan Teplý v únoru 2004

Ve věku 75 let zemřel v Praze na konci února 2007 herec **Jan Teplý**. Teplý byl na počátku šedesátých let 20. století členem pražského Divadla Jiřího Wolkerova – v roce 1965 přešel do divadla S. K. Neumanna. Od roku 1986 hrál Jan Teplý v Městských divadlech, v letech 1990 až 2004 působil v Divadle na Vinohradech. Jako filmový herec se Teplý uplatnil například v Menzelových *Skřiváncích na nitě* nebo v *Kachyňově Uchu*. Jeho poslední filmovou prací byla televizní pohádka *Poslední kouzlo* z roku 2006. (mk)

Po těžké nemoci zemřel v Praze scénický výtvarník **Milan Čech**. Milan Čech se narodil 3. 7. 1937. V šedesátých letech pracoval v Karlových Varech a ve Zvolenu, poté až do roku 1992 spolupracoval s Divadlem Kolín. V posledních letech hostoval Milan Čech v různých českých a moravských divadlech, např. v Divadle F. X. Šaldy v Liberci, v Klicperově divadle v Hradci Králové, v Jihočeském divadle v Českých Budějovicích, ve Státní opeře Praha nebo v Národním divadle moravskoslezském. (mk)

4. března zemřela v Bratislavě vydavatelka a dlouholetá šéfredaktorka česko-slovenského časopisu *Mosty* **Soňa Čechová**. Soňa Čechová se narodila roku 1930 v Bratislavě a v Praze a v Bratislavě vystudovala lingvistiku. Poté pracovala jako redaktorka a překladatelka – v roce 1968 obdržela cena Jána Hollého za překlad románu Alexeje Remizova *Sestry v kříži*.

Soňa Čechová

Na počátku normalizace, v roce 1970, dostala Soňa Čechová výpověď v nakladatelství Tatra kvůli vydání *Pas-*

ternakova *Doktora Živaga*. V následujících letech měla jen velmi málo pracovních příležitostí, sledovala ji Státní bezpečnost a překládat mohla jen pod jinými jmény.

Po listopadu 1989 pracovala Soňa Čechová jako redaktorka *Kulturního života*. V roce 1991 založila společně se svým synem Vlado Čechem, slovenským signatářem Charty 77, časopis *Mosty*. Cílem tohoto časopisu bylo informovat Čechy o Slovácích a Slováky o Češích, a to s porozuměním a bez předsudků.

Po rozpadu společného státu pokračovala Soňa Čechová ve vydávání časopisu plných patnáct let. Po celou tuto dobu se snažila udržet a rozvíjet okruh renomovaných autorů, a to nejen českých a slovenských, ale i polských a maďarských. Pořádala také pravidelná každoroční setkání českých a slovenských intelektuálů a novinářů v Luhačovicích – *Duchovní parlamenty* – v různých českých, moravských a slovenských městech a v loňském roce založila novinářskou Cenu Vlada Čecha pro „ty, kteří zůstali věrní novinářské cti a vysoké úrovni novinářské tvorby navzdory pokušením doby“.

V roce 2000 získal časopis *Mosty* Cenu Nadace Kováč – Havel a v roce 2002 ocenil prezident Václav Havel zásluhy Soni Čechové státním vyznamenáním. V roce 2004 obdržela Soňa Čechová novinářskou cenu Ferdinanda Peroutky. (mk)

Ve věku nedožitých 67 let zemřel výtvarník, ilustrátor, grafik a hudebník **Jan Antonín Pacák**. Někdejší bubeník kapely *Olympic* podlehl leukémii. Pacák se narodil 26. dubna 1941 v Praze. Vyučil se keramikem a absolvoval Akademii výtvarných umění v Praze. S *Olympicem* vystupoval v letech 1965–1971. Od poloviny sedmdesátých let se věnoval již především výtvarnému umění, byl uznávaným tvůrcem ilustrací, plakátů i keramiky. Za ilustrace ke knize čínských pohádek Jana Cimického *Vrch čajové konvice*, jež vyšla před rokem, byl Pacák právě v těchto dnech nominován na výroční cenu Zlatá stuha, udělovanou českou sekci Mezinárodního sdružení pro dětskou knihu (IBBY).

Ve věku 54 let po dlouhé těžké nemoci zemřel kytarista skupiny *Žlutý pes* **František Kotva**. Vyučený malíř pokojů se živil např. jako pomocník při geodetických měřeních

nebo jako kotelník. Od začátku devadesátých let působil jako producent v pražských rockových klubech, nejprve v legendárním Bunkru, po jeho uzavření ve Futuru. S hudbou začínal na tanečních zábavách v kapelách Variace a Markýz John, poté hrál v doprovodné kapele zpěvačky Evy Hurychové. Následovalo angažmá ve skupině Heval Jany Kratochvílové, po odchodu zpěvačky do emigrace přešel do Tanga. Členem Žlutého psa byl František Kotva nejprve počátkem osmdesátých let; po přestávce se do kapely vrátil v roce 1992. V polovině devadesátých let rovněž doprovázel Ivana Hlase; před čtyřmi lety také natočil album bluesových hitů s dalším Hejmovým projektem Losos.

Jedna z nejnámějších romských spisovatelek **Tera Fabiánová** zemřela v Praze ve věku 76 let. Tera Fabiánová se narodila 15. října 1930 na jižním Slovensku. V roce 1946 se spolu s rodinou přestěhovala do Čech, kde od svých šestnácti let vykonávala zpočátku nekvalifikované práce, potom se vyučila jeřábnicí v ČKD, kde pracovala až do předčasného odchodu do důchodu. Psát začala v šedesátých letech minulého století, poprvé publikovala na stránkách časopisu *Romano líl (Romský líst)* – zpravodaje Svazu Cikánů-Romů (1969-1973, první romské organizace v Československu). Soubor jejích básní vyšel ve sborníku *Romane gila (Romské písně, 1979)*. V šedesátých letech odvyšil Československý rozhlas překlad její prózy *Cikánský sen*, povídku *Čavargoš (Tulák)* o dobrodružstvích malého pejska zfilmovala Jana Ševčíková pro Českou televizi. Její báseň *Štěstí přichází ke mně* byla vystavena v rámci série *Poezie pro cestující na plochách pražského metra*. V prosinci roku 2006 získala literární cenu Mileny Hübschmannové za celoživotní dílo.

Ve věku osmdesátí let zemřel rozhlasový režisér **Jiří Horčíčka**. Režisér, který je podepsán pod stovkami rozhlasových inscenací (mj. pod inscenací románu Karla Čapka *Válka s mloky* z roku 1958) a pořadů, zemřel v den svých kulatých narozenin. Práci v rozhlase zasvětil celý život. Jako dětský herec účinkoval už v roce 1937 v inscenacích režiséra Miloslava Dismana, který se stal jeho prvním učitelem. Po válce začal studovat režii na nově vzniklé Divadelní fakultě AMU u E. F. Buriana. Studium však nedokončil a v říjnu 1948 nastoupil do svého jediného celoživotního zaměstnání jako režisér tehdejšího Československého rozhlasu. V rozhlase pracoval až do roku 2001. Za inscenaci hry Ludvíka Aškenazyho s názvem *Bylo to na váš účet*, v níž hlavní roli ztvárnil herec Karel Höger, získal Cenu italského rozhlasu a televize na mezinárodní rozhlasové přehlídce Prix Italia v roce 1964. V době normalizace pak Horčíčka v rozhlase zůstal, byť za tu cenu, že točil spíše jen drobné literární pořady a díla nevelkého významu. V osmdesátých a devadesátých letech vytvořil několik nepochybných inscenací děl klasické literatury, zejména Tolstého *Vojny a míru*, Bulgakovova *Mistra a Markétky* a Werfelových *Čtyřiceti dnů*.

Ve věku 60 let náhle zemřel spisovatel a novinář **Pavel Frýbort**. Je autorem řady knih, jeho hlavní tvorba přitom patří do oblasti kriminálního dramatu. Nejnámější je jeho román *Vekslák*, který vydal poprvé v roce 1988. Po roce 1989 se román dočkal filmového zpracování. Ve druhé polovině devadesátých let přišla ještě dvě další pokračování. Kniha *Vekslák 3 – Po nás potopa* získala v roce 1995 Cenu Jiřího Marka. Filmové podoby, i když ve značném přepracování, se dočkala i další Frýbortova kniha s názvem *Power Play (film Divoká svině)*. Vedle policistů či kriminalistů jsou hrdiny jeho knih novináři a reportéři. (bk)

KULTURNÍ VÝROČÍ

V únoru letošního roku uplynulo 45 let od úmrtí jednoho z největších českých výtvarných umělců **Maxe Švabinského**.

Max Švabinský se narodil v Kroměříži, ale jeho život i umělecká tvorba jsou spjata s Prahou, kde počátkem devadesátých let 19. století začal studovat Akademii výtvarných umění.

V roce 1891 se Švabinský setkal v Praze se svým největším učitelem a inspirátorem, profesorem M. Pirnerem. Jeho druhým velkým vzorem byl malíř Julius Mařák.

Počáteční prvky historismu a novoromantismu, které ovlivnily Mařákovu tvorbu, uplatnil tento umělec například při realizaci nástěnné malby v interiérech pražské Zemské banky. V pozdější době se u Švabinského projevil také vliv spiritualismu a symbolismu, který je patrný v jeho pracích *Luna (1893)*, *Splynutí duší (1896)* a v triptychu *Víno, Žena, Zpěv (1894)*.

Na začátku nového století se tvorba Maxe Švabinského stává realističtější a impresionističtější, například *Touha, Rozkoš, Mládí, Letní noc* nebo *Chudý kraj*. Stejně jako u jiných umělců se v té době projevil u Švabinského vliv T. G. M. a nadějně atmosféry období první republiky.

Max Švabinský přechází postupně od olejové malby ke grafickým kresbám, známkové a bankovkové tvorbě. Spo-

lečně s ním se na této tvorbě podíleli například Alfons Mucha a nebo Karel Svolinský.

Švabinský stejně jako mnozí další umělci pobývá nějaký čas v Paříži, kde v roce 1937 byla oceněna jeho práce na české tisícikoruně z roku 1934. V Čechách byl Max Švabinský oceněn Českou akademií věd v roce 1904, a to za svojí malířskou, grafickou a ryteckou tvorbu.

Max Švabinský vchoval v Praze jako profesor na Akademii výtvarných umění mnoho vynikajících umělců a zasloužil se rovněž o založení uměleckého sdružení SČUG Hollar a stal se také členem sdružení výtvarného spolku Mánes. (Švabinský byl rovněž členem Société nationale des beaux arts v Paříži a vídeňského spolku umělců Hagensbund.)

Max Švabinský je známý především jako autor portrétů mnoha známých českých osobností, například prezidenta Masaryka, Jana Nerudy, F. X. Šaldy, J. Mánesa, M. Alše a mnoha dalších.

Max Švabinský spolu s dalšími významnými osobnostmi českého výtvarného umění, například Janem Preislerem, Antonínem Slavičkem a Milošem Jiránkem, patří ke špičce českého moderního výtvarného umění 20. století.

(mk)

11. března uplynulo sto padesát let od narození malíře **Adolfa Liebschera** (1857-1919), člena tzv. generace Národního divadla. Adolf Liebscher patřil ve své době mezi nejpopulárnější umělce, byl žákem Uměleckoprůmyslové školy ve Vídni. V Praze vstoupil na uměleckou scénu vytvořením osmi lunet ve spojovací chodbě Národního divadla. K jeho pracem patří například výzdoba hlavního sálu Národního domu na Vinohradech, průčelí radnice v Kolíně, alegorie *Uhlí a železo* pro zasedací síň radnice v Kladně nebo osm nástropních alegorií v hlavním sále Spolkového domu ve Vyškově.

Adolf Liebscher je společně se svým bratrem Karlem Liebscherem (1851-1906) autorem dioramatu *Boj studentů se Švédy na Karlově mostě*. Toto dílo vzniklo pro pavilon Klubu českých turistů na Jubilejní zemské výstavě roku 1891 a dnes je součástí petřínské bludiště.

Dílo malíře Adolfa Liebschera připomene několik výstav: první se bude konat od 4. 5. do 1. 7. na Novoměstské radnici v Praze a druhá od 6. 7. do 12. 8. na potštejnském zámku. (mk)

- 3. 4. 95. výročí narození herečky **Jiřiny Štěpničkové** (1912-1985)
- 8. 4. 100. výročí úmrtí herečky **Hany Kvapilové** (1860-1907)
- 14. 4. 100. výročí narození herce **Ladislava Boháče** (1907-1985)
- 15. 4. 80. výročí narození tanečníka **Karla Vrtišky** (1927-1978)
- 4. 5. 30. výročí úmrtí herce **Karla Högra** (1909-1977)
- 19. 5. 100. výročí narození herce **Jana Pivce** (1907-1980)

ZE SVĚTA HUDBY

Ceny Akademie populární hudby Anděl Allianz za rok 2006

Zpěvák roku: Matěj Ruppert

Zpěvačka roku: Anna K

Skupina roku: Kryštof

Pop & dance album: *Rubikon* – Kryštof

Rock album: *Polib si dědu* – Wahnout

Hip hop & R'n'B album: *Punk is dead* – Pio Squad

Folk & Country album: *To se to hraje* – Žamboši

Videoklip roku: *Známka punku* – r. Jan Zajíček

Objev roku: Gipsy.cz

DVD roku: *Beatová síň slávy / Live* – Michal Pavlíček

Hudební událost roku: *Colours of Ostrava*

Do Síně slávy byl uveden: Karel Svoboda

Speciální charitativní cena: Pomozte dětem

Hudební osobnost roku: s 27 268 SMS hlasy od diváků zvítězil Jaromír Nohavica.

Richard Krajčo a skupina Kryštof

Matěj Ruppert

Společný projekt zpěvačky Načeva, kytaristy Pavlíčka a dýdžeje Five

Zpěvačka Monika Načeva, kytarista Michal Pavlíček a dýdžeje Five představili na koncertě v pražském Paláci Akropolis premiéru nového společného projektu. Načeva se nedávno vrátila na hudební scénu po několikaleté odmlce způsobené mateřskou dovolenou, během níž vystupovala pouze výjimečně. Loni čtyřicetiletá Načeva začínala jako herečka, vystupovala zejména v pražském divadle Sklep. Své debutové rockově laděné album *Možnosti tu sou* s texty básníka Jáchyma Topola Načeva vydala v roce 1994, na hudbě se kromě kytaristy Tadeáše Věrčáka podílel také Pavlíček. Topolovy texty Načeva využije i v nových písničkách.

Do oblasti taneční hudby Načeva vkročila následujícím albem *Nebe je rudý*, posun k elektronice a zvukovým experimentům znamenala další deska *Mimoid*. Zatím poslední album *Fontanela* vydala v roce 2002.

Michal Pavlíček patří mezi přední české rockové kytaristy. Prošel řadou kapel, například Big Heads a BSP, založil vlastní soubor Stromboli. Do loňského roku působil

také v Pražském výběru; kapelu však opustil pro neshody s frontmanem Michaelem Kocábem. Před necelým týdnem Pavlíček získal cenu Akademie populární hudby Anděl v kategorii DVD za záznam loňského květnového koncertu pro Beatovou síň slávy.

Načeva, Pavlíček a DJ Five vystoupí ještě v Brně a pak 5. května v Bratislavě. Další informace o projektu jsou uvedeny na internetové stránce www.naceva.eu. (bk)

Album *Dreamer*

Kapela Sunshine vydala koncem března nové album nazvané *Dreamer*. Vydání desky obsahující 11 nových skladeb doprovodí sérií koncertů, během níž navštíví 13 měst v různých koutech Česka a Slovenska. Turné nazvané *Who Will Raise the Rabbits?* skupina zahájí 11. dubna v Českých Budějovicích. ČTK to oznámila mluvčí kapely Martina Reková. Kapela Sunshine v následujících dnech vystoupí v Brně, Plzni, Táboře, Zlíně a Pardubicích.

V pražském klubu Roxy se fanouškům představí 19. dubna, následovat budou vystoupení v Karlových Varech

a dva koncerty v Bratislavě. Po návratu do Česka skupinu čekají ještě vystoupení v Ostravě, Havlíčkově Brodě, Liberci a Hořovicích na Berounsku, kde Sunshine 28. dubna celou sérii ukončí. V roli předskokana na některých koncertech vystoupí kapela Anyway. (bk)

Přehlídka soudobé hudby v pražském Rudolfinu

Česká premiéra skladby *Requiem – Oratio spei* (Rekviem – Modlitba naděje) skladatele slovenského původu Juraje Filase, kterou autor věnoval obětem terorismu, zazněla během zahajovacího koncertu 4. ročníku festivalu *Pražské premiéry*. Přehlídku organizuje Česká filharmonie a hrají se na ní díla, která nesmějí být starší pěti let a v Praze nemohou zaznít před uvedením na tomto festivalu. První dva ročníky festivalu byly věnovány výhradně české hudbě. Od minulého roku se *Pražské premiéry* zaměřují také na světovou scénu a nabízejí konfrontaci tuzemské a zahraniční tvorby. (bk)

A přece komponuje

Lukáš Hurník, za kousek čtyřicátník, je šéfredaktor stanice Vltava, hudební popularizátor, skladatel, sbormistr, spoluautor učebnic hudební výchovy a někdy i dirigent. Absolvoval pedagogickou fakultu Karlovy univerzity. V jeho hudbě, stylové syntéze, se potkávají rock s barokní a moderní polyfonií, chromatika s klasickou melodikou, kantiléna s minimalismem. Hudební dráhu začal v rockové skupině Biwoy, v níž hrál na basovou kytaru. Vytvořil pro ni celý repertoár. Jeho hudebním ideálem byl Frank Zappa.

Některé rockové prvky pak zužitkoval ve čtyřruční skladbě *Hot-su-ita*, kte-

rá získala v roce 1990 první cenu na mezinárodní soutěži v Tokiu. Hurníkovým dosud největším dílem je symfonie *Globus pro bicí nástroje a symfonický orchestr* a nyní i muzikálová opera *The Angels*.

Máte vůbec čas komponovat, nebo jste na tom jako Mahler, který psal jen v létě v Alpách?

Našel jsem si docela efektivní způsob, jak skládat. Samozřejmě vše urychluje počítač, píšu rovnou partitury. Občas musím čas na komponování doslova ukrást. Třeba o víkendů tajně vstanu dřív, potřebu vykonám do nočníku, chovám se extrémně tiše, a než mě děti vypátrají, mám hotových šestnáct taktů.

A jak dlouho vznikl muzikál *The Angels*?

Petr Čenský psal libreto tři roky, já se k němu přidal o rok později, takže dva roky. Partitura má šest set stran a je to moje životní dílo. Jde o takový postmoderní příběh dospívajícího anděla, který na Zemi zaslechne rockovou muziku a chce se jí naučit. Neodradí ho ani fakt, že rock je pekelná hudba, a jde se učit k dáblům. Tam se pochopitelně zamiluje do sexy čertice. Vrátil se do Nebe, chtěl by zmodernizovat tamní hudební styl, což je pro přísný nebeský řád nebezpečné. Spolu s třemi dalšími anděly-rockery tedy musí na Zem, kde má jejich kapela *The Angels* i díky schopné manažerce obrovský úspěch. Jak Nebe, tak Peklo pochopí, že tahle skupina by se mohla stát prostředkem k prosazování jejich zájmů

na Zemi. A tak se strhne bitva, která ohrozí celý řád světa.

Jak vypadá hudba muzikálu? Nebo je to vlastně opera?

Po formální stránce je to jasná opera – dvě hodiny hudby, detailně prokomponované včetně všech dialogů, ansámblů a tak dále. Harmonicky a melodicky je to spíš muzikál. Ovšem zaslechneme v něm rap, funky, citáty z Dvořáka, Wagnera, hraje v něm symfonický orchestr i baskytara, saxofony a spousta elektroniky v prostorovém surround zvuku.

Jste hravý? Píšete pro zábavu svou a druhých? Nebo někdy i se závažným poselstvím?

The Angels jsou přesně odpovědí na vaši otázku: je to snaha o vrstevnaté dílo. Kdo chce, může je vnímat jako pohádku o andělech a čertech, jiný je bude brát jako více-žánrovou hudební show, další jako podobenství o moci, svobodě, lásce. Čili, mělo by to být dílko, které vede člověka k zamyšlení, pokud má dotýčný chuť. Pokud ne, může se jen bavit.

Není zdaleka projektem jen v rámci klasické hudby. Vy jste příznivcem rocku? I popu? Co nejraději posloucháte?

Rozhodně. Měl jsem rád jazzrock, Zappu poslouchám dodnes, v autě mi hrají Talking Heads a Kate Bush, pouštím si „konkurenční“ Rádio 1 a občas jdu i na Monkey Business.

Máte raději rozhlas, nebo televizi?

Lukáš Hurník

Kdysi jsem živě uváděl koncert, který přenášela televize i rozhlas. Závěrečnou, klíčovou větu průvodního slova jsem totálně popletl, takže vůbec nedávala smysl. Nikdo z těch, kteří přenos sledovali v televizi, si ničeho nevšiml. Rozhlasoví posluchači se naopak drbali za uchem a diplomatically se ptali, kam jsem tou závěrečnou myšlenkou mířil... Rádio jde do hloubky, je náročnější na posluchače i na ty, kteří v něm vystupují. A v digitálním vysílání vidím velkou budoucnost rozhlasu. Proto jsme v ČRo spustili hudební stanici D-dur.

Proč vlastně v televizi není víc hudby, hlavně té rozumné...?

Televize je médium s obrovským vlivem. Kdyby se její vedení, podobně jako vedení Českého rozhlasu, přihlásilo k myšlence, že veřejnoprávní instituce je především kulturní institucí, během několika let by se kulturní atmosféra v této zemi výrazně zlepšila. Televize jen utvrzuje společnost v myšlence, že umění – zejména hudební – je cosi exkluzivního, výlučného, co patří na speciální program do speciálního vysílacího času – nejlépe od dvou v noci. Jsou ovšem země, kde je situace mnohem horší. My, zájemci o vážnou hudbu, jsme prostě menšina, byť vlivná a velmi aktivní. Pro uspokojování svých menšinových potřeb musíme něco udělat. Třeba si koupit DVD rekordér s harddiskem – a noční pořady si nahrávat.

Baví Vás psaní a natáčení nenásilně vzdělávacích rozhlasových pořadů?

V rozhlasu to dělám od roku 1991. Pořad *Da capo* o hudebních pojmech má už téměř 400 pokračování. Asi bych lhal, kdybych tvrdil, že je to vyloženě zábava. Spíš člověka těší ohlas, který ta práce má, a také pocit, že uspokojíte nějakou poptávku. Při skládání se o takový pocit opřít nemůžete. Co by se stalo, kdybyste nena-psal skladbu, kterou právě po nocích píšete? Nic. Bez rozhlasového popularizačního pořadu by se sice také dalo žít, ale vím o lidech, kteří tvrdí, že jim *Da capo* „otevřelo uši!“, nebo o učitelkách a učitelích hudební výchovy, kteří si *Da capo* pravidelně nahrávají.

Co svými pořady sledujete? Považujete je za důležité, zvláště pro děti?

Dnes už je situace v povědomí o klasické hudbě taková, že s dětmi můžete

probírat stejnou látku jako s dospělými. Dělal jsem výchovné koncerty pro děti s Pražskou komorní filharmonií, teď vedu semináře pro dospělé v Hradci Králové. A mluvím o tomtéž: o hudebních formách a různých anomáliích v nich, o gradacích, kontrastech, o hudebnících a jejich pozoruhodných historkách, které jim změnily osud...

Řídíte stanici Vltava – co je na jejím profilu nejpodstatnější?

Je to taková velká syntéza všech možných kulturních projevů – od vážné hudby přes jazz až k literatuře a dramatu. Navíc je tu nejrozsáhlejší a nejaktuálnější kulturní zpravodajství a publicistika. Vltava ale není jen rádio: pořádáme koncerty a festivaly, vydáváme časopis, CD, DVD, knihy, máme svůj klub... Dalo by se říci, že se svým každodenním šedesátitřicetým publikem je Vltava nejvýznamnějším kulturním zařízením v zemi. A k tomu jsme masivními exportéry českého hudebního umění do ciziny. Když se koncert, natočený Českým rozhlasem, vysílá v zemích Evropské rozhlasové unie – EBU, poslouchají ho téměř tři milióny lidí. A to se děje skoro každý týden.

„Rozjeli“ jste digitální vysílání na stanici Český rozhlas D-dur. Jaký je ohlas a její budoucnost? A co dál v technickém rozvoji a v programu?

V onom širokém záběru Vltavy tkví úskalí: vysílací schéma musí být poměrně složité, aby se do něho všechno vešlo. Proto jsme spolu s kolegy z redakce vážné hudby odjakživa toužili po stanici, která by vysílala jen a pouze klasickou hudbu. A tento sen se uskutečnil díky digitálnímu vysílání a internetu. Ohlas je výborný, posluchači jsou spokojeni a jsou jich řádově tisíce. Ať už posloucháte Český rozhlas D-dur kdekoli a kdykoli, vždy dostanete čerstvou dodávku klasické hudby ve zvukové kvalitě srovnatelné s CD. Zvuk se například dynamicky vůbec neupravuje. Pianissimo je pianissimo a forte je opravdu forte. D-dur je jeden velký technický zázrak. Redaktoři naprogramují počítač, namluví slovo a pak už jede vše automaticky, bez doteku lidské ruky. Paralelně s vysíláním běží na webu informace o nahrávkách. A když nevyjde čas, zařadí computer z vlastní iniciativy ptačí zpěv...

Kde je možné stanici D-dur chytit?

Na internetu www.d-dur.cz ve formá-

tech OGG, WMA a MP3. K poslechu potřebujete rychlé připojení a zvukovou kartu. V Praze, Ostravě a Brně také v digitálním vysílání DVB-T. K tomu si musíte koupit tzv. set top box. V Ostravě i v kabelové síti Karneval a v severních Čechách v digitální kabelovce téže firmy. To je ovšem jenom začátek, možnosti se stále rozšiřují.

Jak jste spokojen s festivalem Hudební fórum Hradec Králové? Jak jste na něj přišli?

S Filharmonií Hradec Králové spolupracuji už několik let. Vedu tam před abonementními koncerty takové semináře, které jakoby připravují publikum na večerní koncert. Hradecké publikum je skvělé a vůbec se nebojí soudobé hudby. A tak se stanice ČRo 3 – Vltava a Filharmonie Hradec Králové stali spolupřáteli festivalu, jaký tady, myslím, ještě nebyl. Na každém z koncertů jste se mohli setkat s hudbou komorní i orchestrální, soudobou i starou.

Je vůbec důležité průvodní slovo u koncertů? Mohou přece být i bez něj?

Pro některé posluchače důležité není. Ale když je stručné, přežijí ho. Jiní ocení, když je někdo před skladbou „uvěde do problému“, nabídne způsob, jak skladbu vnímat, naznačí, co mohou očekávat. Někdy postačí třeba informace, jak bude skladba dlouhá. Slova do tištěných programů obvykle píší hudební vědci a historici, kteří nezasvěcené posluchače často jen vyděsí. Ti si pak říkají: „Jak mohu takové hudbě rozumět, když jsem tohle všechno nevěděl?!“ Já se při moderování koncertů snažím spíše vyvolat důvěru ke skladbě, zbavit posluchače obav a hudební umění mýtů. Vždyť naprostá většina skladeb nevznikla z nějakých vyšších pohnutek, ale po peníze...

Jsou nějaké slepé uličky v moderní hudbě?

Teď mi připadá, že je ve slepé uličce takové to modernistické komponování, které kašle na publikum. Pár let to bylo zajímavé, ale když se čtyři desetiletí s posluchači nekomunikuje, nemůže z toho vzejít nic dobrého. Proto se ten náš „operál“ *The Angels* snaží navázat kontakt hned s několika „cílovými skupinami“, od dětí přes teenagery až po operní publikum.

Jaké to vlastně je být synem Ilije Hurníka – klavíristy, skladatele, spisovatele, pedagoga? Jistě velmi inspirativní...

Co se týče hudby, na začátku to byl spíš vztah učitel – žák. Táta v té době učil skladbu na konzervatoři, takže na mě uplatňoval stejné pedagogické metody jako na své oficiální žáky. Pak přišla puberta a já jsem byl několik – řekněme – měsíců přesvědčen, že táta je s tou klasikou na scestí, protože jediná hudba, která se dá poslouchat, je Zappa. S bratry Kryšpíny jsem tehdy založil rockovou skupinu Biwoy – název vymyslel táta – a maminku jsem nutil, aby se mnou chodila na koncerty Pražského výběru. Pravidelně se jí tam kvůli příliš hlasitým basům dělalo špatně od žaludku. Když jsem pak začal skládat klasicky, psal fejetony a uváděl výchovné koncerty, na každém kroku jsem narážel na rčení o „jablcích nepadajících daleko od stromu“. Skoro jsem z toho „kráčení v otcových slépečích“ začal šmajdat. Dnes už je to jinak, jsme si navzájem spíše „odbornými konzultanty“.

Všiml jste si mimochodem, že máte s otcem podobnou dikci?

Moje rozhlasová kolegyně Jana Vašatová říká, že „hudebníci neradi formulují“. Je to naprosto přesné. V rozhlase máme velké potíže s nacházením lidí, kteří dokáží mluvit o hudbě. A pokud to někdo jen trochu dokáže, měl by se

popularizační role ujmout. Spousta lidí si vážnou hudbu demonizuje, a je třeba jim to laskavým slovem rozmluvit. Jakási řečnická dovednost v naší rodině pochází už od tátovy maminky. To byla silná osobnost a dožila se skoro sta let. Schopnost vyjadřování a také jisté typické mimické prvky přešly na tátu i jeho sestru Šárku, která je zřejmě předala i svému synovi Marku Ebenovi. Když slyším Marka moderovat, prožívám samá babičkovská dějvu...

Jen ta stránka interpretační je oproti otci trochu upozaděna, že?

Klavír se mi zošklivil poměrně rychle a virtuos na basovou kytaru se ze mě nestal, takže jsem takový ten skladatel, co na nic nehraje. Je to podezřelé, ale je nás takových víc a Berlioz, který také uměl jen na kytaru a na buben, je nám oporou. Mým hudebním nástrojem je počítač a velmi se mi osvědčuje. Interpretační manko se mi zaplňuje tím, že diriguji sbor Gaudium Pragense, který se věnuje vrcholné polyfonii. V poslední době jsem měl také několik příležitostí dirigovat své orchestrální skladby.

O tom, že řídíte sbor, se asi moc neví. Jak dlouho už ho vedete?

Asi osm let. Zpíváme Bachova moteta a s malým orchestrem i kantáty, Zelenkova *Žalmy*, Händela, vyhrabali jsme naprosto zapomenutou Foersterovu mši, také občas něco ode mně. Jsme samozřejmě amatéři, ale s velkou polyfonií už máme praxi, takže se pouštíme i do věcí, kterým se vyhýbají i profesionálové, protože na ně nemají tolik času jako my. Teď nám vyšla dvě CD u Multisonicu.

Kam se bude podle vás koncertní a operní hudba ubírat?

Doufám, že směrem k té komunikaci s posluchači. Zpočátku to možná bude krok zpět v komplikovanosti a hloubce sdělení, ale až se podaří navázat kontakt s publikem, může se otevřít prostor pro nová komplexní díla, která se ovšem nebudou hrát před prázdnými sály.

A kam se ubíráte vy sám? Také ke komunikaci? Na komunikaci je založena moje práce v rozhlase i při moderování koncertů. Takže když přijdu domů, bývám právem obviňován z toho, že „mlčím“. Občas odjedu na týden na chalupu. Vybírám si to nejstrašnější počasí a někdy se mi tam podaří tři dny nepromluvit ani slovo.

(Petr Veber, Harmonie ob)

HUDEBNÍ VÝROČÍ

24. března oslavil 75. narozeniny emeritní sólista opery ND **Václav Zítek** (*1932). Členem souboru opery byl

v letech 1969-1994 a stal se jedním z největších barytonů, kteří v Národním divadle kdy vystupovali. Svědčí o tom nejen široký repertoár, dlouhá řada představení, ale i bohatá diskografie a dlouholetá pedagogická činnost, které se dosud intenzivně věnuje. Z mnoha rolí Václava Zítka připomeňme alespoň nezapomenutelného Dona Giovanniho, Hraběte Almovu ve *Figarově svatbě*, Voka Vítkovice v *Čertově stěně*, krále Vladislava v *Daliborovi*,

Přemysla v Libuši, Macbetha a mnoho dalších.

25. března oslavila kulaté životní jubileum jedna z nej přednějších reprezentantek pěveckého umění, sopranistka **Gabriela Beňačková**. Těžištěm její umělecké kariéry je více než 35 let hostování na zahraničních operních scé-

nách, mezi které patří milánská La Scala, Velké divadlo v Moskvě, Teatro Líceo v Barceloně, Teatro Real v Madridu, londýnská Covent Garden, berlínská Staatsoper a Deutsche Opera a v neposlední řadě Metropolitan Opera v New Yorku. Gabriela Beňačková je pro české publikum především okouzující Mařenkou v *Prodané nevěstě* a dojemnou Jenůfou v *Její pastorkyni*. Naposledy se v Národním divadle představila na mimořádném koncertu orchestru opery, který řídil její dlouholetý kolega, dirigent John Fiore.

V březnu uplynulo 105 let od narození barytonisty **Miloše Linky** (24. 3. 1902 – 11. 7. 1970). V Národním divadle působil v letech 1926-1952. Jeho herecké schopnosti jej předurčovaly k interpretaci charakterních rolí, zejména intrikánů, jako je Scarpia v *Tosce*, Jago v *Otellovi*, Adolf z Harasova v *Jakobínovi*, a dalších výrazných postav – Boris Godunov nebo Eugen Oněgin.

Letos v březnu uplynulo také 105 let od narození pěvce **Zdeňka Otavy** (11. 3. 1902 – 4. 12. 1980), barytonisty, který se nesmazatelně zapsal do dějin Národního divadla mj. jako Eugen Oněgin, Don Giovanni, Scarpia v *Tosce*, Rigoletto, Kalina v *Tajemství*, Chruďoš v *Libuši* a mnoho dalších. Od roku 2005 zdobí foyer historické budovy ND busta Zdeňka Otavy, který se tak zařadil i posmrtně do galerie největších umělců Národního divadla.

Letos v březnu uplynulo také 105 let od narození pěvce **Zdeňka Otavy** (11. 3. 1902 – 4. 12. 1980), barytonisty, který se nesmazatelně zapsal do dějin Národního divadla mj. jako Eugen Oněgin, Don Giovanni, Scarpia v *Tosce*, Rigoletto, Kalina v *Tajemství*, Chruďoš v *Libuši* a mnoho dalších. Od roku 2005 zdobí foyer historické budovy ND busta Zdeňka Otavy,

V prvním jarním měsíci si ještě připomínáme tři neradostná výročí, a to 45 let od úmrtí dirigenta **Zdeňka Chalabaly** (18. 4. 1899 – 4. 3. 1962); 45 let od úmrtí skladatele, dirigenta a někdejšího šéfa opery ND **Otakara Jeremiáše** (17. 10. 1892 – 5. 3. 1962) a nakonec 10 let od úmrtí sopránistky **Drahomíry Tikalové** (9. 5. 1915-14. 3. 1997).

- 29. dubna 100. výročí uvedení opery K. Bendla **Švanda dudák** (1907).
- 5. května 115. výročí sbormistra, dirigenta a skladatele **Jana Nepomuka Škroupa** (1811-1892).
- 16. května 15. výročí úmrtí pěvkyně **Marie Podvalové** (1909-1992).

Četl jsem kdysi v Praze o člověku, který trávil každý rok studené zimní období dobrovolně v teple vězeňské cely, zatímco jeho druzi mrzli za studených nocí pod vltavskými mosty. V suchu, neboť most nad nimi vytvářel strop, chránící je před deštěm a sněhem, ale nemohl je ochránit před mrazem. Ten bodrý muž měl zjištěno, za co může u soudu dostat přibližně tříměsíční pobyt v šatlavě, a tak se nechal uvěznit za krádež nějaké maličkosti v obchodním domě a na jaře opouštěl sice neútulné, ale příjemně teplé prostředí se zajištěnou, byť ne právě přepychovou stravou. Dokonce lékařský dohled měl zadarmo. Pro něho by bylo naopak trestem, kdyby ho nezavřeli.

Dnes už to vše patří nenávratně minulosti. Právní stát zajišťuje i pohodlí zločinců pěťihvězdičkovými žaláři, kde jen okenní mříže a zákaz volných vycházek brání vězňům v přístupu ke všem občanským svobodám. Totiž pěťihvězdičkově se teprve začínají budovat, ale jak to bude vypadat za několik let, ukazují už první takový ústav v rakouském městě Leobenu, jehož vedení vychází z toho, že i zločinec je člověk a má nárok na lidský život v lidském prostředí. Jen v lidském? Kdepak! V lidském s pěťihvězdičkovým přepychem, který mu zajišťuje sociální stát. Dočetl jsem se o tom nedávno v celostránkové reportáži seriózních – ne bulvárních – rakouských novin. Pojďte se se mnou podívat za mříže tzv. justičního ústavu v Leobenu, nazývaného „vzorový“.

Neortodoxní vězeňské prostředí, jak se tomu říká, začíná vnitřním zařízením. Zpřísněné tresty ve formě tmavé komory a přechodného neposkytování stravy, či tzv. fyzické tresty už neexistují dlouho ani v normálních věznicích. Zde ovšem navrhl moderní basu se vším pohodlím vítěz soutěže o nejlepší „lidskou“ věznici jakýsi architekt jménem Josef Hohensinn. Vězni tam v pravém slova smyslu „sedí“ místo na dřívějších sedačkách na židlích moderních tvarů, jaké asi většinou neměli ani doma. Jsou umístěny ve světlých, vzdušných místnostech s vlastním hygienickým zařízením včetně sprchy, kuchyňky a loggie, umožňující vězňům pobyt na čerstvém vzduchu i v době mimo předepsané vycházky na vězeňský dvůr, kde mají k dispozici pingpongový stůl – jestli snad i bazén, reportáž neříká.

V každé takové bytové – nebo říkáme raději vězeňské – velkojednotce je ubytováno 14 vězňů, kteří se tam mohou volně pohybovat. Jediný rozdíl oproti normálnímu obydlí jsou mříže v oknech a ostnaté dráty kolem loggií. Na 200 vězňů připadá 60 osob „obsluhujícího“ personálu, což je jedna osoba na 3 a jednu třetinu vězně. Víc než v leckterém hotelu kategorie „A“. Obvyklý vandalismus osazenstva prý neexistuje, protože by si obyvatelé ústavu ničili vlastní pohodlí.

Pro mne z toho vyplynulo jedno radostné ponaučení: mám po starosti, kde jednou trávit své bezstarostné stáří. Nač platit pobyt ve většinou nepohodlných starobincích s většinou hádavými a nudnými dědky a babkami, když mohu pobývat s většinou mladými a zábavnými spoluvězni. Ústavní budova v Leobenu prý přišla stát na rovných 46 miliónů eur a za takový obnos už lze očekávat nějaký komfort. Stravu budu mít zadarmo, o praní prádla a čištění příbytku bude postaráno, o lékařský dohled jakbysmet (o přítomnosti telefonu se bohužel reportér zapomněl zmínit) – co si budu moct jako šťastný stařec přát víc?

Přemýšlím jen o tom, jaký spáchat hrůzostrašný zločin, abych dostal doživotí a nějaká amnestie mi – chraň bůh! – nemohla dopomoci k výjimečnému předsmrtnému propuštění. Zřejmě se budu muset dopustit nějakého výjimečně závažného činu, asi nějaké nelidské, krvelačné vraždy. Což o to, kandidáta bych měl: našeho souseda za tenkou bytovní zdí, který z nějakého záhadného důvodu navštěvuje nescetněkrát, hlavně v noci, záchod a spouští vždy hlasitý, dlouhý proud splachovací vody. Navíc tam asi z nedostatku možnosti jiné činnosti při jakési trvalé zácpě svým ochrapělým sonorním hlasem zpívá, což se rozléhá po celém našem bytě a v noci mě budí z nejlepšího spánku. Kdyby aspoň zpíval nějaký svižný slágr, ale on jako naschvál intonuje hlavně uspávající Ave Maria, čímž mi naopak spánku nedopřává.

Vražda by byla dvojnásob radostný čin pro celý náš dům, jehož obyvatelé se z téhož důvodu také nemohou věnovat zaslouženému nočnímu odpočinku. Nejdůležitější je ovšem, abych se dostal bez překážky a protekce ctěného sboru soudců do svého vysněného pěťihvězdičkového leobenského vězení, o které bude asi pro velký zájem P. T. zákazníků stále přeplněno. A rezervovat si tam celu s pěkným výhledem na okolní louky a lesy předem, před spáchaním činu, asi nelze...

Jindřich Lion

Státní podpora vlekařům?

Letošní teplá zima sice ušetřila většinu lidí ušetřila spoustu peněz, které by jinak museli vynaložit za topení, na druhé straně však existují odvětví v podnikání, pro které představovala skutečnou pohromu. Patří k nim i provozovatelé horských hotelů, a především lyžařských vleků. Ti se v současnosti ocitli často ve velmi složité situaci, kterou chtějí řešit za pomoci státu. Odvolávají se přitom na situaci v Rakousku, kde ministr hospodářství Bartenstein provozovatelům zimních areálů a horských hotelů pomoc předběžně přislíbil. Vlekaři z České republiky v současnosti žádají založení garančního fondu, do něhož by český stát vložil zhruba 230 milionů korun (asi 8 milionů eur). Z fondu by vlekaři mohli čerpat bezúročné půjčky, z nichž by hradili především splátky nových lanovek a vleků, které začali stavět pod vlivem optimistických výsledků loňské zimy. Tento plán se však českému ministerstvu pro místní rozvoj příliš nezamlouvá, protože by se podobným postupem mohlo vystavit sankcím ze strany antimonopolního úřadu a možná i Evropské unie. Představitelé ministerstva však pomoc státu apriori neodmítají, hledají pouze jiné cesty. Česká veřejnost i tisk však podporu vlekařům většinou příliš neuznávají. Poukazuje se na skutečnost, že naopak minulou zimu dosáhli mimořádných zisků a pod jejich dojmem se pustili do různých megalomanských plánů. Navíc by intervence státu v tomto případě rušivým způsobem zasáhla do celkového podnikatelského prostředí a stala by se podnětem pro snahy řady dalších lobbystických skupin zajistit si za pomoci státní pokladny zisky bez rizika. Odvolávání na rakouský příklad pak odmítají s poukazem na rozdílný význam zimního turistického ruchu v Rakousku a v České republice. K nesouhlasným hlasům se paradoxně přidávají i někteří provozovatelé vleků a podobných zařízení, především vlivná společnost Snowhill, která v případě pomoci státu vlekařům je ochotná proti ní bojovat i u soudu. Snowhill, který je největší českou firmou v oboru, přitom nijak netají, že chce současného oslabení konkurence využít k převzetí některých dalších areálů, včetně těch tradičních, v nichž má často většinu Český svaz tělesné výchovy a sportu. Dosavadní neúspěch při snahách o zisk nových akvizic pak představitelé Snowhillu považují za doklad toho, že situace provozovatelů vleků a lanovek zdaleka není tak neudržitelná, jak tvrdí. K jeho protestům proti finanční injekci vlekařům ze strany státu se ovšem přidala i část jihočeských provozovatelů vleků a lanovek, někteří z nich se však zároveň domnívají, že místo jednorázové pomoci by byla lepším řešením stabilní dotace opět po vzoru Rakouska. Větší roli než námitky Snowhillu či nápadů jihočeských podnikatelů však může při řešení celé záležitosti hrát velmi špatný stav státní kasy a krajní nechuť veřejnosti k poskytování dotací soukromým firmám za situace, kdy má dojít k tvrdým úsporným krokům, které se patrně dotknou velkého procenta českých občanů. Přesto však nelze vyloučit, že se podaří najít nějaký kompromis, který by vlekařům ulehčil a naopak by příliš státní finance nezatížil. (MaFr)

Opět problémy s mýtem v ČR

Budování a provoz mýtného systému, který pro český stát zajišťuje rakouská společnost Kapsch, provází dlouhodo-

bě množství různých sporů a tahanic. Jejich nejnovější kolo odstartovalo rozhodnutí českého Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, které označilo jarní dodatek smlouvy mezi státem a společností Kapsch za nezákonný. Dodatek, jehož existenci se český stát snažil před veřejností tajit, přinesl rakouské společnosti řadu významných úlev z jeho dosavadních povinností při provozování celého mýtného systému. V současnosti však není jasné, co nové rozhodnutí antimonopolního úřadu napadajícího dodatek bude v praxi znamenat, dopad by zřejmě mohl určit až soud, na který se může obrátit nejenom stát nebo společnost, ale i firmy, které ve výběrovém řízení na mýtný systém neuspěly. Ty přitom jistě s povděkem přijaly i zprávu, že šéfovi antimonopolního úřadu Pecinovi se příliš nelíbí ani čerstvé rozhodnutí ministerstva dopravy, které připouští, aby při budování druhé etapy mýtného systému Kapsch využil i satelitní systém. Stát totiž při vyhlášení výběrového řízení tvrdil, že o satelitní systémy nestojí, což vedlo k vyřazení řady společností. Postupně se však ukázalo, že právě satelity představují pravděpodobně systém s největší perspektivou. Podle šéfa Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže však není správné, aby se ex post podmínky tendru tak výrazně měnily.

Jediné, co snad představitele firmy Kapsch může trochu uklidňovat, je skutečnost, že tahanice kolem provozování mýtného systému se zatím nestaly příliš předmětem politických tahanic. Významnou roli v tom jistě hraje fakt, že ministerstvo dopravy před loňskými parlamentními volbami nespravovala nyní opoziční sociální demokracie, ale lidová strana, která je i nyní součástí vládní koalice.

(MaFr)

„Vepřová kolena – zpátky do Alp“

Na 200 českých rolníků protestovalo na hranicích s Rakouskem. Transparenty s nápisy „Vepřová kolena – zpátky do Alp“ či „Ve vládě pohoda, na venkově chudoba“ chtěli upozornit na situaci chovatelů prasat. Ty údajně ohrožuje rostoucí dovoz masa do českých obchodních řetězců a likvidační výkupní ceny.

Zhruba dvě stovky rolníků, kteří přijeli z celého Česka, stály na jihočeském hraničním přechodu s Rakouskem v Dolním Dvořišti a držely v rukou hesla typu „STOP vepřovému masu z Rakouska“ nebo „Žádáme rovné podmínky v EU“. Lidem rozdávali české klobásy a snažili se je přesvědčit o tom, aby kúpovali více českých výrobků.

Agrární komora tvrdí, že české řetězce začaly kvůli ceně dovážet ve velkém potraviny, především maso, z ciziny. Protestovala zejména proti chování společností Ahold, Spar a Tesco. Maso ze zahraničí je podle rolníků nejen prodávané pod cenou, ale nesplňuje ani všechny požadavky na kvalitu a ohrožuje české zákazníky.

Ministr zemědělství Petr Gandalovič se do sporu obchody versus zemědělci vložil již dříve, kdy žádal vysvětlení a komoru od protestů odrazil. Demontrace by totiž podle něj jen vypjala vztahy mezi Českem a Rakouskem. Ministr také připomněl, že české úřady kritizují blokády hraničních přechodů, které organizují rakouské iniciativy proti Jaderné elektrárně Temelín.

Hodinovou demonstraci uzavřeli zemědělci zpěvem písně Ach, synku, synku.

CVVM: Dlouhodobě nejdůvěryhodnější institucí je český prezident

Dlouhodobě nejdůvěryhodnější ústavní institucí v ČR je prezident republiky. Znovu to potvrdil březnový průzkum Centra pro výzkum veřejného mínění (CVVM). V první polovině tohoto měsíce důvěřovalo hlavě státu 73 % občanů, což je o 3 % méně než v únoru, ale o procento více než v lednu a stejně jako loni v prosinci. Důvěru větší než 70 % si prezident udržuje nepřetržitě od loňského dubna. Druhou nejdůvěryhodnější ústavní institucí jsou pro občany ČR rovněž dlouhodobě obecní zastupitelstva, jimž v tomto měsíci důvěřovalo 62 % lidí. Důvěra v další ústavní instituce byla méně než padesátiprocentní. Nejblíže se k této hranici dostala krajská zastupitelstva, jimž počátkem března důvěřovalo 48 % lidí. Vládě důvěřuje 34 % lidí, Senátu 25 % a Poslanecké sněmovně 23 % lidí.

Protiraketová základna bude stát 30 miliard korun

Zástupce velvyslance Spojených států v Polsku Kenneth Hillas řekl, že stavba americké protiraketové základny v Polsku a České republice by stála okolo 1,5 miliardy dolarů. „Je to velmi drahý systém, ale bezpečnost Evropy a Spojených států stojí za každý cent vydaný na ten účel,“ řekl Hillas.

Oficiální návštěva českého ministra zahraničí Karla Schwarzenberga v Rakousku

Kromě konstatování bezproblémové spolupráce v kultuře a nových projektech v dopravě, příhraniční spolupráci či regionálním partnerství ministr zahraničí Karel Schwarzenberg a jeho resortní kolegyně Ursula Plassniková připomněli jako spornou otázku Temelín, ač tentokrát jen okrajově. Podle Plassnikové Vídeň žádá plnou transparentnost ve všech bezpečnostních otázkách elektrárny. Šéfka rakouské diplomacie uvítala dohodu o vytvoření meziparlamentní komise, stejně jako nejnovější příslib českého ministra životního prostředí Martina Bursíka, že do měsíce bude vypracován podrobný seznam všech dosaďadních poruch v Temelíně. K plánované výstavbě americké radarové stanice v Česku Ursula Plassniková připustila, že v otázce základny se obě země neshodují a Rakousko podle ní zjišťuje kolem projektu řadu nejasností. Vyzvala ministra, aby Česko v této záležitosti lépe informovalo své sousedy včetně těch, kteří nejsou členy NATO.

Český ministr, který poprvé ve funkci oficiálně navštívil Vídeň, čelil na tiskové konferenci po setkání s Plassnikovou záplavě otázek právě o chystané radarové základně. Schwarzenberg je přesvědčen, že Spojené státy jsou nyní jedinou zemí schopnou se účinně postavit hrozbě světového terorismu. Nebezpečnost světového terorismu podle ministra rychle roste, a proto je nutné přijímat potřebná bezpečnostní opatření už nyní. „Věřím, že do roku 2011, kdy by měla být základna vybudována, lidi přesvědčíme o její potřebnosti. Navíc do té doby dál vzroste nebezpečí, před kterým nás má základna ochránit,“ uvedl Schwarzenberg. Zároveň doufá, že základny v ČR a Polsku nepovedou k rozdělení Evropy, ale naopak posílí transatlantické spolenectví. Připustil, že mezi Čechy převažuje odpor

k základně, ale soudí, že je to jen kvůli nedostatečné informovanosti a ostré propagandě proti základně. České požadavky vůči USA nebyly zatím ještě podle Schwarzenberga zformulovány. Na dotaz na ně ale odpověděl, že budou určitě obsahovat žádost, aby základna měla stejný status jako obdobná zařízení ve Velké Británii nebo Dánsku.

Radní schválili Bémovi Himálaj

Pražský primátor Pavel Bém odjede na téměř dvouměsíční horolezeckou výpravu do Himálaje. Městská rada schválila dohodu, podle níž primátor nebude dostávat za dobu své nepřítomnosti plat. Bém bude muset uhradit městu částku za zdravotní a sociální pojištění.

Pavel Bém

První místopředseda ODS Bém hodlá spolu s dalšími pěti českými a slovenskými horolezci pokořit nejvyšší horu světa Mount Everest. Již dříve uvedl, že si chce splnit dětský sen. Předpokládá se, že horolezci by se mohli pokusit zdolat vrchol až někdy druhý nebo třetí květnový týden.

Bémova delší nepřítomnost v úřadu vzbudila spíše kritiku. Někteří zastupitelé například říkají, že žádný ředitel velké firmy by si nemohl dovolit tak dlouhé volno vzít. Bém si vysloužil nepřímou výtku i od prezidenta Václava Klause. Naopak se ale objevily i názory, že pokus ztělci Mount Everest bude reklama pro Prahu a propagaci města má primátor v pracovních povinnostech.

Česká vláda se nedostatečně zabývá úsporami energií

Česká vláda se nedostatečně zabývá úsporami energií, soudí exprezident Václav Havel. Kabinet, v němž jsou i zelení, by podle něj měl tuto otázku řešit v mnohem větším rozsahu. Místo toho se zabývá prolomením limitů těžby hnědého uhlí v severních Čechách, pokračováním v těžbě uranu či posilováním jaderné energetiky. Havel se tak postavil za názor ministra životního prostředí a šefa zelených Martina Bursíka. Ten soudí, že místo dalších Wattů jsou třeba takzvané negaWatty, tedy uspořená energie. Podle původně tajné zprávy pro Bezpečnostní radu státu, kterou v únoru zveřejnil Český rozhlas, by ČR měla zvýšit svou energetickou bezpečnost posílením jaderné energetiky. Variantou může být například výstavba bloků v jaderné elektrárně Temelín či dalších lokalitách a využití technologie z některé země EU. To je ale v rozporu s programovým prohlášením vlády, ve kterém se kabinet Mirka Topolánka (ODS) zavázal, že stavbu nových bloků jaderných

elektráren podporovat nebude. Havel na ekologické problémy poukazuje dlouhodobě. Do Prahy mimo jiné pozval bývalého amerického viceprezidenta Alberta Gora, aby na podzim v rámci mezinárodní konference Forum 2000 promítl svůj film *Nepříjemná pravda*, který varuje před změnami klimatu.

Šéf lidovců Jiří Čunek se podle svých stranických kolegů musí sám rozhodnout

Vicepremiér a šéf lidovců Jiří Čunek se podle svých stranických kolegů musí sám rozhodnout, zda má kvůli obvinění z korupce opustit vládu. Místopředsedkyně KDU-ČSL a ministryně obrany Vlasta Parkanová připomenula dřívější usnesení stranických orgánů vyjadřující předsedovi podporu. „Ta usnesení hovoří o tom, že mu důvěřujeme, že se rozhodne správně. Jakou formu toto rozhodnutí bude mít, necháváme na něm,“ řekla Parkanová.

Policie Čunka podezřívá z toho, že před pěti lety ještě jako vsetínský starosta vzal zhruba půlmiliónový úplatek od realitní společnosti H&B Real za prodej většinového podílu města ve společnosti Vsetínské byty. Čunek i firma obvinění odmítají.

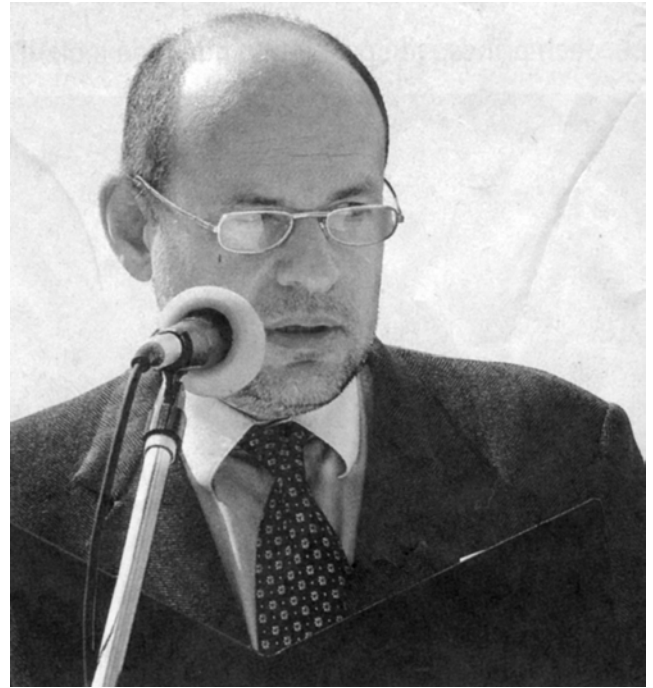
Česká vláda chce první zákony k reformě financí předložit v červnu

Vláda chce první legislativní změny související s reformou veřejných financí předložit poslanecké sněmovně letos v červnu tak, aby byly schváleny v září. Změny by se měly týkat nejen výdajů státního rozpočtu, ale i například výše daně z příjmu fyzických osob i podniků a sazby DPH. Cílem je změnit výši daní od počátku roku 2008. Po jednání vlády, která debatovala o reformě veřejných financí, to řekl ministr financí Miroslav Kalousek. Vláda ve svém programovém prohlášení počítá i se zavedením rovné daně mezi 17-19 % a na stejné úrovni i se základní sazbou DPH. Zároveň by měly být zrušeny majetkové daně, jako daň z nemovitostí nebo daň dědická a darovací. Podle místopředsedy ČSSD a bývalého ministra financí Bohuslava Sobotky je navrhovaná vládní daňová reforma zaměřena pouze na skupiny s vysokými příjmy. Podle něj se výrazně sníží daňové zatížení pouze u 10 % obyvatel s největšími příjmy a nejlepšími majetkovými poměry. Cílem vlády je snížit deficit veřejných financí na 3 % HDP v roce 2008, na 2,6 % v roce 2009 a dále 2,3 % v roce 2010, uvedl Kalousek.

Vláda prodá akcie společnosti ČEZ

Vláda prodá 7 % akcií společnosti ČEZ přes kapitálový trh. Návrh ministerstva financí kabinet již schválil. Při současné ceně akcií by měl stát získat kolem 36 miliard Kč; vláda chce peníze použít na schválené opravy a stavby silnic. Stát nyní vlastní 67,6 % ČEZ. S prodejem nesouhlasí opozice; privatizační rozhodnutí jsou však v kompetenci vlády a sněmovna o nich nehlasuje. Prodej části akcií společnosti ČEZ souvisí se snahou vlády získat peníze, které sněmovna nezapočítala do rozpočtu při jeho schvalování. Sněmovna schválila pro letošní rok rozpočet se schodkem 91,3 miliardy Kč, ten ovšem nezahrnuje peníze pro již schválené opravy a stavby silnic.

Nový ministr kultury ČR

Nástupcem dokumentaristky Heleny Třeštíkové, která na postu ministra kultury vydržela pouhých několik dní, se stal lidovecký senátor Václav Jedlička

Březenový průzkum společnosti STEM

S politickou situací v zemi nejsou spokojeni čtyři pětiny Čechů. Negativní hodnocení převažuje nad kladným v případě vlády, s jejíž činností není spokojeno 68 % lidí. Ještě kritičtější jsou lidé k práci parlamentu, který pracuje špatně až podle 74 % dotázaných. Působení prezidenta naopak hodnotí spíše příznivě a jeho práci oceňuje sedm občanů z deseti.

Tři čtvrtě roku po sněmovních volbách je s politickou situací spokojeno 19 % lidí. Za nejnaléhavější problém současnosti považuje česká veřejnost korupci. Jen 2 % respondentů nepovažují letos řešení korupce za naléhavé. Rovných 70 % lidí považuje za velmi naléhavé se v ČR letos zabývat zdravotnictvím, pro 26 % je to docela naléhavé. Potřebu věnovat se hospodářské kriminalitě považuje 68 % lidí za velmi a 26 % za docela naléhavou. V případě obecné kriminality to bylo 60 a 33 %, o nezaměstnanosti si to myslí 60 a 31 %, o sociálních jistotách 59 a 32 % a fungování hospodářství 52 a 39 %. Průzkum dále zjistil, že 45 % lidí považuje za velmi naléhavé a 37 % za docela naléhavé zabývat se letos soudnictvím.

Bude vypracována nová novela silničního zákona

Ministři dopravy a životního prostředí Aleš Řebíček a Martin Bursík rozeslali hejtmanům a ředitelům krajských úřadů dopis, v němž žádají, aby zastavili případné kácení silničních stromů. Bursík novinářům řekl, že pro příští sezónu vegetačního klidu s Řebíčkem připraví novelu silničního zákona, jehož chybným výkladem se nyní řídí správa silnic. Na celém území státu padlo v zimě 23 alejí. V některých případech inspekce vyměří pokutu, jinde shleda-

la, že správce postupoval podle zákona. Silniční zákon, který vešel v platnost v polovině loňského roku, umožňuje kácet stromy, které znamenají nebezpečí pro řidiče, nebo vysoké náklady na údržbu silnice. Statistika nehodovosti však podle Bursíka nelze brát jako argument pro kácení alejí, které vytvářejí charakter české krajiny.

EU a rozvoj venkova

Česká republika zřejmě nakonec nepřijde o 13 miliard korun z EU, které jsou určeny na rozvoj venkova. Ministři zemědělství EU se v Bruselu shodli na kompromisu, který by měl urovnat spor mezi Evropskou komisí, členskými státy a europoslanci. Informoval o tom ministr zemědělství Petr Gandalovič. Komise původně navrhovala, aby členské státy dostaly možnost snížit přímé platby svým zemědělcům v rámci společné zemědělské politiky až o 20 % a takto získanou částku vložit do programů rozvoje venkova. S tím souhlasily i členské státy, ale nikoliv parlament, jež návrh odmítl a zároveň zablokoval i 20 % finančních prostředků z rozpočtu EU pro rok 2007, které byly určeny na rozvoj venkova. V ohrožení se tak ocitlo i 13 miliard korun pro Českou republiku.

Staronovým předsedou ČSSD je Jiří Paroubek

Sjezd ČSSD v Brně zvolil opět Jiřího Paroubka předsedou strany. Dosavadního lídra, který neměl protikandidáta, podpořilo 311 z 517 hlasujících, což je 60 %. Loni v květnu, kdy se Paroubek stal poprvé předsedou ČSSD, ho podpořilo 92 % delegátů. Staronový šéf po zvolení poděkoval sociálním demokratům a slíbil jim, že pro ně bude pracovat

další dva roky. Už předtím vyhlásil cíl – vyhrát příští sněmovní volby, vrátit se zpátky k vládní moci a zlepšit výsledky i v krajských, senátních a komunálních volbách. Chce také zahájit modernizaci strany. Rád by do ní přivedl mladé a vzdělané lidi. Paroubkovo znovuzvolení se očekávalo.

Kromě volby předsednictva sjezd přijal usnesení vyzývající poslance a senátory ČSSD, aby příští rok v prezidentské volbě nevolili Václava Klause. „Protiklausovskou“ rezoluci navrhl Paroubek, podle něhož je současný prezident populist, dogmatik a nemoderní politik, který se v čele státu chová jako čestný předseda ODS, a ne jako nadstranický státník. Krátce před přijetím usnesení delegáty pozdravil hradní kancléř Jiří Weigl, který Paroubkovy útoky nekomentoval, poblahopřál mu jménem hlavy státu ke zvolení a ČSSD připomněl její spoluzodpovědnost za vývoj země.

Miloš Zeman ukončil členství v ČSSD

Bývalý předseda vlády a ČSSD Miloš Zeman se rozhodl dva dny před sjezdem ukončit členství v ČSSD. Vrcholí tím Zemanovy dlouhodobé spory s jeho nástupci v čele sociální demokracie.

Kauza Lidový dům

ČSSD se rozhodla podat trestní oznámení na advokáta Zdeňka Altnera kvůli podezření z vydírání. Současně se nejsilnější opoziční strana obrátila se stížností na Českou advokátní komoru (ČAK). Advokátní komora se již několika stížnostmi na Altnera zabývala. Právník podle Paroub-

ka poškodil dobré jméno klienta, porušil mlčenlivost a jedná nečestně, neboť svůj zájem nadřazuje nad zájem klienta. Svým „naprosto nevhodným a nepřiměřeným chováním“ prý snižuje důstojnost advokátského stavu. „Například požadavky na výměnu vedení sociální demokracie, které vznesl v lednu tohoto roku,“ upřesnil šéf ČSSD.

ČSSD se podle Paroubka pokouší o dohodu s Altnem, který ji chce dostat do konkurzu, ale nemůže přimout ustanovení o věčné rentě a lichvářských úrocích a pokutách. Smlouva je jednoznačně v rozporu s dobrými mravy, zdůraznil Paroubek. Bývalý předseda strany Zeman je podle něj nejen odpovědný za nevýhodnou smlouvu, ale i za to, že ji ČSSD neplnila.

Advokát Zdeněk Altnr uvažuje o tom, že do sporu se sociálními demokraty zapojí stát jako „poddlužníka“. Tvrdí, že mu strana za to, že jí před sedmi lety pomohl vysoudit Lidový dům, dluží honorář, který se kvůli úrokům a sankcím vyšplhal na téměř 20 miliard korun. Právník prosazuje u Městského soudu v Praze konkurz na majetek ČSSD, soud ale požaduje seznam dalších věřitelů sociální demokracie a Altnr je nyní hledá.

Policejní prezident Vladislav Husák rezignoval

Policejní prezident Vladislav Husák rezignoval na svoji funkci. Policejní prezident svou rezignaci již předem naznačoval, neboť čelí několika problémům. Prověřuje se jeho role v kauze biolích či únik utajované informace, týkající se ruského agenta. Problematické jsou i jeho údajně důvěrné vztahy s bývalou pracovnící sekretariátu ministra vnitra Jitkou Mitiskovou, která dříve působila v StB. Od 1. dubna je vedením prezidia pověřen Jan Brázda, dosavadní Husákův náměstek pro uniformovanou policii. Brázda byl funkcí náměstka pověřen od 15. ledna 2006. Až do svého nástupu na prezidium působil jako zástupce ředitele západočeské policejní správy.

Společnost Anglo-Czech Trading and Investment

Bezpečnostní složky se zajímají o poradenskou společnost, která mohla sehrát roli při dojednávání nákupu stíhaček Gripen. Uvedl to Český rozhlas. Podle jeho zdrojů jde o firmu Anglo-Czech Trading and Investment, kterou v říjnu roku 2000 založili dva britští občané. Chod firmy řídili její čeští zástupci. Jedním z nich je podle rozhlasu Stanislav Profant, muž blízký některým vlivným představitelům sociální demokracie v dobách, kdy stranu vedl Miloš Zeman. Do firmy vstoupil pár měsíců před klíčovým hlasováním parlamentu o stíhačkách. Z důvěryhodných svědectví několika na sobě nezávislých osob podle rozhlasu vyplývá, že Profant v době, kdy vláda a parlament rozhodovaly o gripenech, několikrát kontaktoval významné politiky a úředníky ministerstva obrany. Profantovo vyjádření se rozhlasu nepodařilo získat.

Konference v Senátu věnovaná historii, přítomnosti i budoucnosti Evropské unie

Evropa by se měla odvážněji vyjadřovat k porušování lidských práv ve světě. Na konferenci v Senátu věnované historii, přítomnosti i budoucnosti Evropské unie to prohlásil

bývalý prezident Václav Havel. Konferenci pořádají francouzské a německé velvyslanectví společně s nadacemi a sdruženími ze všech tří zemí. Koná se při příležitosti 50. výročí podpisu římských smluv o založení evropského společenství. Podle Havla je kromě ekonomického rozměru třeba diskutovat také o duchovní dimenzi evropského sjednocování. Často se však podle Havla Evropa příliš opatrně vyjadřuje k porušování lidských práv, které je možné pozorovat například na Kubě, v Barmě, v Čečenku nebo na dalších místech. V Evropské unii je příliš mnoho byrokracie, která vede k odcizení občanů od institucí EU, řekl na konferenci ministr zahraničí Karel Schwarzenberg. Německý europoslanec Jo Leinen, který před časem kritizoval kvůli postoji k unii prezidenta Václava Klause, však namítl, že Brusel není „monstrem“, co vše řídí. Schwarzenberg si myslí, že v Česku a v Evropě je příliš mnoho zákonů, které regulují život občanů. „To vede k odcizení,“ uvedl. Úkolem nejen nových členů EU je podle něj pracovat na tom, aby život na kontinentu byl pro Evropany přijatelnější. Schwarzenberg se domnívá, že důležitější než některá regulační nařízení je to, aby si evropské země vytvořily například společnou evropskou energetickou politiku. Podle ministra nemůže EU fungovat, aniž bude mít důvěru svých občanů. Myslí si, že je třeba v budoucnosti zlepšit například úroveň vysokého školství v Česku a v okolních zemích, aby byly konkurenceschopnější na globálním trhu.

Evropa slaví kulatiny

Římské smlouvy z 25. března 1957 platí jako rodný list Evropské unie. Když před padesáti lety podepsala šestice států v Římě na Kapitolu dvojici takzvaných římských smluv, hovořila řada předních politiků o nejvýznamnější události poválečné Evropy. Integrovaný projekt, jenž vyústil v Evropskou unii, slavil následující desetiletí, nehladě na různé problémy a krize, i mnoho úspěchů. Letos, po půlstoletí, se Unie rozrostla na sedmadvacet členů o Bulharsko a Rumunsko.

U této příležitosti se do Berlína sjeli státníci všech členských zemí Evropské unie, aby si připomněli 50. výročí vzniku společenství. V budově filharmonie, kam nejdříve zamířili na koncert berlínských filharmoniků, hosty přivítala německá kancléřka Angela Merkelová s manželem Joachimem Sauerem. Na pořadu koncertu zazněla kompozice soudobého italského skladatele Luciana Beria *Lidové zpěvy a osvědčená Beethovenova 5. symfonie*; z jeho „de-

Řím 1957

váté“ pak pouze Óda na radost, kterou EU převzala jako svou hymnu.

Prezidenti a premiéři členských států Evropské unie v Berlíně přijali deklaraci k 50. výročí počátku evropské integrace. Oslavnou deklaraci, jejíž přípravu provázely kontroverze, podepsali německá kancléřka Angela Merkelová za členské státy unie, předseda Evropského parlamentu Hans-Gert Pöttering a předseda Evropské komise José Barroso. Všichni tři ve svých projevech zdůraznili potřebu reformem unijních institucí, které jsou základem evropské ústavy. Deklarace měla podle původních záměrů Německa, které nyní EU předsedá, prolomit ledy po odmítnutí evropské ústavy v referendech ve Francii a v Nizozemsku v roce 2005. Kvůli odporu Polska, Británie a ČR není v deklaraci zmíněna evropská ústava, ale jen odkaz na reformy, které mají postavit unii na „obnovený společný základ“ do voleb do Evropského parlamentu v červnu 2009.

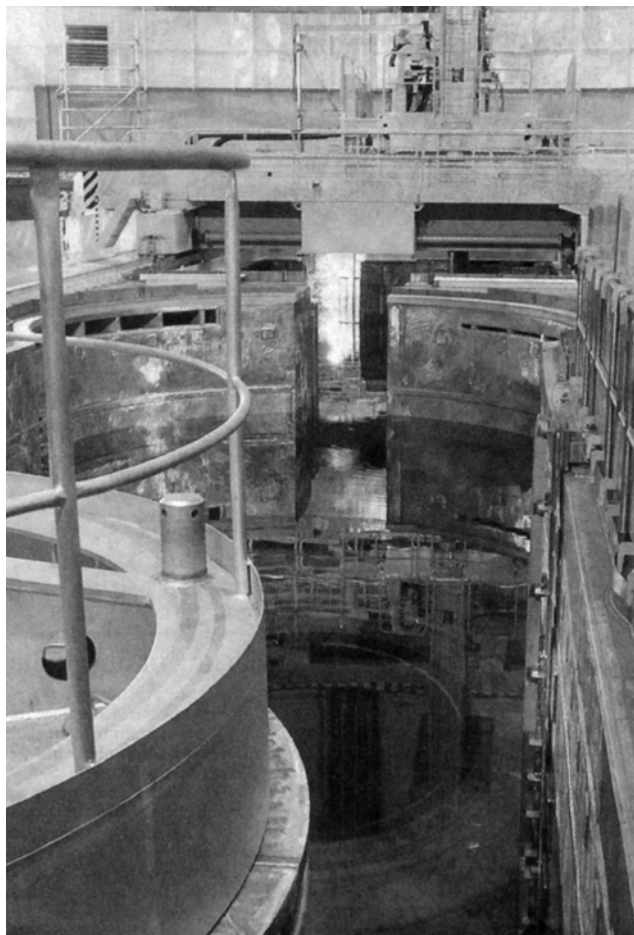
Nutnost některých institucionálních změn EU do roku 2009

Premiér Mirek Topolánek připustil nutnost některých institucionálních změn EU do roku 2009, kdy se budou konat volby do Evropského parlamentu a Česko bude předsedající zemí unie. Nechce ovšem předjímat, zda by změny měla řešit nějaká nová smlouva nebo dokument vycházející ze současné euroústavy. „Do roku 2009, kdy jsou volby do Evropského parlamentu, musí být vyřešeny některé institucionální otázky, které smlouva z Nice neřeší,“ řekl Topolánek novinářům po jednání s dánským premiérem Andersem Foghem Rasmussenem. Zástupce Dánska chce co nejrychlejší vyjasnění situace kolem euroústavy tak, aby začala platit v roce 2009. Podle Rasmussena je euroústa-va pro členy EU dobrá.

Dana Drábová zůstává předsedkyní Státního úřadu pro jadernou bezpečnost

Dana Drábová zůstává předsedkyní Státního úřadu pro jadernou bezpečnost. To je zpráva ze schůzky ministra průmyslu a obchodu Martina Římana s generálním ředitelem energetického koncernu ČEZ Martinem Romanem, ministrem životního prostředí Martinem Bursíkem a samotnou Drábovou.

Její odvolání požadoval šéf zelených Bursík kvůli nedávným dvěma únikům radioaktivní vody v jaderné elektrárně Temelín. Podle ministra životního prostředí nese klíčovou odpovědnost za tyto problémy právě šéfka úřadu pro jadernou bezpečnost, která měla místo bagatelizování problémů navrhnout konkrétní opatření a dohlížet na jejich plnění. Účastníci schůzky se nicméně dohodli, že ČEZ a Státní úřad pro jadernou bezpečnost do měsíce připraví přehled poruch v jaderné elektrárně od jejího uvedení do provozu a reakci úřadu. Podle ministra Bursíka materiály dokáží, jak efektivně úřad pracoval. Generální ředitel energetické společnosti ČEZ Martin Roman hned odpověděl, že za úniky radioaktivní kapaliny mohl lidský faktor u dodavatelů, nikoli nedostatky systému nebo technologie a že Temelín je naprosto bezpečný. Podle ministra průmyslu a obchodu Martina Římana ČEZ navíc už představil 14 opatření, která minimalizují výskyt podobných událostí.

Jaderná elektrárna Temelín

V ČR se začíná řešit otázka, kdo má být začátkem příštího roku zvolen prezidentem

Svou kandidaturu už oznámil Václav Klaus, o ostatních kandidátech se zatím jen spekuluje. ODS má jasno – jejím kandidátem bude Václav Klaus, který už zájem o další funkční období oznámil. Sociální demokracie hodlá do prezidentské volby vyslat kandidáta s širší politickou podporou. O jménech se zatím jenom spekuluje – hovoří se o exministru zahraničí Jiřím Dienstbierovi, eurokomisaři Vladimíru Špidlovi nebo o bývalé nejvyšší státní zástupkyni Marii Benešové.

Ministryně školství Dana Kuchtová odmítá propustit 20 tisíc učitelů

Drastické snížení počtu státních zaměstnanců navrhuje ministerstvo financí. Ve školství nyní pracuje téměř 230 000 lidí, z toho je skoro 150 tisíc pedagogů. Programové prohlášení vlády počítá s každoročním úbytkem o 3 % do roku 2010. Stát by tak ušetřil jen v kapitole školství 4,5 miliardy korun ročně. Ministryně školství však považuje návrh za nepromyšlený a kontraproduktivní. „Masové propouštění učitelů nepřipadá v úvahu,“ řekla Kuchtová v Právu. Upozorňuje navíc na to, že učitelé nejsou státními úředníky, zřizovateli škol jsou obce nebo kraje. Školy proto nelze považovat za orgány státní správy, kde má podle vládního prohlášení k úsporám dojít. Proti snižování počtu pracovníků ve školství se vyjádřily také školské odbory.

Policie údajně žádala rozvědku, aby její agenti v cizině našli dokumenty zpochybňující nároky restituentů

Podle deníku *Lidové noviny* začal v roce 2004 v Česku pracovat policejní tým Majetek, který měl za úkol prověřovat restituční nároky českých šlechtických rodů. Policie přitom podle *LN* zapojila do svého pátrání i civilní rozvědku. Ta měla v německých a rakouských archivech hledat doklady o tom, že se někteří šlechtici nenarodili s českým občanstvím. Šlo například o Františka Oldřicha Kinského. Agenti však podle deníku zjistili, že předpisy v rakouských archivech jsou velmi přísné. Rozvědku prý dokonce uvažovala o tom, že dokumenty získá tajně. Nakonec od toho ale upustila, protože „ukradené“ doklady by nemohly sloužit jako klíčový důkaz.

Komunisté a práva žen

Senátor Mejstřík na tiskové konferenci 22. 3. 2007 představil svůj návrh novely zákona o státních svátcích, která má ze seznamu významných dnů vyškrtnout 8. březen – MDŽ a namísto něj zavést jako významný den Svátek matek.

Mezinárodní den žen se paradoxně vůbec poprvé za dobu existence Československa (ČR) dostal do zákona patnáct let po pádu komunistické diktatury, v roce 2004, a to na podnět sociálních demokratů a komunistů. Komunisté celých čtyřicet let hlásali let v souvislosti s MDŽ pokrytecky fráze o právech žen, ale zároveň se chladnokrevně dopouštěli zločinů na tisících žen, pošlapávali jejich nejzákladnější lidská práva, odsuzovali je ve vykonstruovaných procesech, věznil je, týrali a mučili. Oběťmi komunistické hrůzovlády se stala řada výjimečných, statečných bojovnic za ženská práva a osobnost ženského hnutí z první republiky, jako byly dr. Milada Horáková, Františka Zemínová, prof. Růžena Vacková, celá ženská demokratická inteligence, ženy, které se stavěly komunistickému režimu na odpor, věřící ženy, ženy, které musely trpět za demokratické postoje svých blízkých.

Na tiskové konferenci vystoupil historik Tomáš Bursík, autor knihy *Ztratily jsme mnoho času... ale ne sebe!*, ve které popisuje životy politických vězeňkyň v československých věznicích padesátých a šedesátých let 20. století. V detailech přiblížil jednotlivé osobnosti a pohnuté osudy pronásledovaných žen. Je charakteristické, že velice málo žen, které přežily útrapy komunistických vězení a lágrů, bylo o tom schopno podat písemné svědectví. Ženy, které se staly oběťmi komunistické zvůle, o svém osudu mlčí, nejsou schopny vypovídat... Nejinak paní Jitka Malíková, odsouzená za údajnou za velezradu v roce 1954 na 11 let vězení. Namísto svého příběhu vylíčila na tiskové konferenci krutý osud politické spoluvězeňkyně, která byla po amnestii komunisty opět pronásledována a žalářována v tzv. zlatých šedesátých letech, poté, co v den MDŽ upozornila na své tehdy dosud vězněné kolegyně.

„Jakékoliv oficiální připomínání MDŽ dnešní demokratickou Českou republikou je amorální, představuje zneuctění památky žen týraných a pronásledovaných komunisty a urážku dodnes žijících žen – obětí komunistické zvůle. Navrhují schválně náhradu MDŽ Svátkem matek, oblíbeným svátkem předválečného Československa, který zavlela první dáma a velká ženská osobnost první republi-

ky, vymazaná komunisty „navěky“ z učebnic dějepisu – dr. Alice Masaryková.“

Mezinárodní den žen (MDŽ)

má politickou historii spjatou s komunistickou ideologií. Stal se součástí kultury především v bývalém Sovětském svazu a v sovětském bloku. Zde svým charakterem převzal i roli svátků Sv. Valentýna a Svátku matek slavených v demokracickém světě.

Poprvé byl Den žen slaven dne 28. února 1909 ve Spojených státech amerických, a to na základě prohlášení Socialistické strany Ameriky. Myšlenka slavení mezinárodního dne žen vznikla v druhé polovině 19. století za doby rychlé industrializace, která vedla k protestům proti pracovním podmínkám a nízkým mzdám. Jeden takovýto protest uspořádaly ženy pracující v oděvních a textilních továrnách ve městě New Yorku dne 8. března 1857. Další větší demonstrace se konala 8. března 1908, kdy ulicemi New Yorku pochodovalo 15 000 žen požadujících kratší pracovní dobu, lepší plat a volební právo. V roce 1910 uspořádala socialistická internacionála první mezinárodní ženskou konferenci v Kodani, kde byl na návrh německé socialistky Clary Zetkinové vyhlášen Mezinárodní den žen. Příští rok byl MDŽ slaven v Rakousku, Dánsku, Německu a Švýcarsku. Téhož roku 1911 došlo k ničivému požáru v textilní továrně Triangle Shirtwaist Factory v New Yorku, během kterého zahynulo přes 140 dělnic, a MDŽ připomíná od té doby také jejich osud. V předvečer první světové války 8. března 1913 pořádaly v tento den ženské organizace v Evropě demonstrace za udržení míru. Na Západě se MDŽ připomínalo v druhém a třetím desetiletí 20. století, jeho význam však rychle klesl; narostl opět až v šedesátých letech s nástupem feminismu.

Demonstrace u příležitosti socialistickou internacionálou vyhlášeného MDŽ v Rusku v roce 1917 se staly první etapou bolševické revoluce. Po říjnové revoluci přesvědčila bolševická feministka Alexandra Kollontaj Lenina, aby z MDŽ učinil oficiální svátek; MDŽ však zůstal v SSSR pracovním dnem až do roku 1965. Dne 8. března 1965 byl usnesením Nejvyššího sovětu Svazu sovětských socialistických republik MDŽ prohlášen za den pracovního klidu „v upomínku na vynikající zásluhy sovětských žen při budování komunismu, při obraně vlasti ve Velké vlastenecké válce, na jejich hrdinství a obětavost na frontě a v zápolí, a také jako uznání role žen při posilování přátelství mezi národy a v boji za mír“.

V roce 1977 přijalo Valné shromáždění OSN usnesení č. 32/142, které mj. vyzývá členské státy, aby prohlásily některý den za Den OSN pro práva žen a mezinárodní mír. Návrh rezoluce podaly Kuba, Československá socialistická republika, Etiopie, Německá demokratická republika, Maďarská lidová republika, Madagaskar a Mongolsko. Pro návrh hlasovaly státy tzv. světové socialistické soustavy a řada států třetího světa, demokratické státy (všechny státy bývalé „západní“ Evropy, USA, Kanada, Austrálie, Nový Zéland a další) byly proti nebo se zdržely.

MDŽ je dnes slaven odborovými a ženskými organizacemi v různých zemích světa, např. ve Velké Británii či Indii. Oficiálním svátkem zůstává v Arménii, Ázerbajdžánu, Bělorusku, Bulharsku, Kazachstánu, Kyrgyzstánu, Makedonii, Moldávii, Mongolsku, Tádžikistánu, Ukrajině, Uzbekistánu a Vietnamu.

Svátek matek

má původ politicky nevyhraněný, všeobecně humanistický. Vyjadřuje úctu k ženám, matkám a jejich roli ve společnosti. Svátek je slaven po celém světě, kvůli svým různým kořenům v různé dny. Původ pro naši civilizaci má zřejmě v antických oslavách bohyně matky. Ve starém Římě se například slavil svátek zvaný *Matronalia*, zasvěcený bohyni Juno.

Novodobá historie svátku se ovšem datuje z let občanské války ve Spojených státech amerických. Sociální aktivistka Julia Ward Howeová vyzvala ve svém *Provolání ke dni matek* z roku 1870 ženy ke sjednocení proti válkám, v pacifistické reakci jak na občanskou válku v USA, tak na válku prusko-francouzskou v Evropě. V *Provolání* vyzývá ke svolání kongresu žen světa, které by podpořily spojení různých národů a přispěly k přátelskému řešení mezinárodních otázek v zájmu míru. Její následnicí byla Ann Jarvisová, která se od roku 1858 snažila prostřednictvím Pracovních klubů matek o zlepšení sociálně-zdravotních podmínek a o snížení dětské úmrtnosti. Po roce 1868 pracovala na usmířování sousedů, kteří bojovali v občanské válce na opačných stranách. Poprvé byl slaven Svátek matek v upomínku na Ann Jarvisovou dne **10. května 1908** v měště Grafton, West Virginia. Některé státy USA prohlásily Svátek matek za oficiální svátek roku 1912. V roce 1914 byl Svátek matek prohlášen za národní svátek USA prezidentem Woodrowem Wilsonem. Dodnes je Svátek matek jedním z (nejen komerčně) nejoblíbenějších svátků v USA.

Jiný původ má britský Svátek matek. Jde zřejmě o zvyk pocházející ze 16. století, kdy lidé navštěvovali ve čtvrtou neděli velikonočního půstu svůj „domovský“ kostel, a kdy byla tudíž příležitost pro rodiny strávit čas pohromadě. Podle historiků v ten víkend posílali zaměstnavatelé své mladé nádeníky a služebné domů, aby se setkali se svými rodinami a matkami.

V souladu s tradicí a jejími různými kořeny se slaví Svátek matek převážně ve dva různé dny – buď čtvrtou neděli velikonočního půstu, což je případ Irska a Velké Británie, nebo druhou neděli v květnu. Takto se slaví například v následujících evropských zemích: Belgii, České republice, Chorvatsku, Dánsku, Estonsku, Finsku, Německu, Řecku,

Rakousku, Islandu, Itálii, Lotyšsku, Maltě, Nizozemí, Slovensku, Švýcarsku, Turecku. Z mimoevropských zemí jsou to například: Austrálie, Barbados, Bangladéš, Belize, Bermudy, Brazílie, Kanada, Čína, Chile, Kolumbie, Kuba, Ekvádor, Grenada, Honduras, Hong Kong, Jamajka, Japonsko, Malajsie, Nový Zéland, Peru, Filipíny, Portoriko, Jižní Afrika, Surinam, Taiwan, Trinidad a Tobago, USA, Uruguay, Venezuela, Zimbabwe.

Pro zajímavost je možno podotknout, že např. v Rusku se slaví Svátek matek poslední neděli v listopadu, ve většině Jižní Ameriky, v Indii, Pákistánu, Mexiku, Singapuru 10. května, v Polsku 26. května a v řadě arabských zemí se slaví Svátek matek na první jarní den, tj. 21. března.

Za to, že byl v demokratickém Československu zaveden Svátek matek, vdčíme především dr. Alici Masarykové, nejstarší dceři prvního československého prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka. Alice Masaryková, velká osobnost první republiky, která se z komunistických učebnic dějepisu jaksí vytratila, studovala medicínu, filozofii a sociální práci na univerzitách v Praze, Lipsku a Chicagu. Za první světové války byla za pomoc při vlastizrádné činnosti otce zatčena a vězněna 9 měsíců ve Vídni, kde jí hrozil trest smrti. Propuštěna byla až na nátlak amerického veřejného mínění. Tato statečná, vzdělaná, společensky angažovaná osobnost, pozdější první dáma Československé republiky, spoluzakládala sociologickou sekci Svazu československého studentstva a Sdružení akademicky vzdělaných žen. Roku 1919 založila Československý červený kříž a byla téměř dvacet let jeho předsedkyní. Alice Masaryková stála u zrodu oslav Svátku matek u nás. Tuto myšlenku šířily v nově vzniklém Československu Československý červený kříž a organizace jako Čs. ochrana matek a dětí, Sokol a Orel, YWCA (Asociace mladých křesťanských žen), křesťanské spolky i některé ženské komise při politických stranách. Poprvé byl Svátek matek slaven v roce 1923. V roce 1924 zvaly noviny *České slovo* na jednu z prvních oslav Svátku matek takto: „Maminku máme každý jen jednu a je jediná, která nás nesobecky milovala. Děti se cítíme ve dvou stejně jako ve čtyřiceti letech...“ V předválečném Československu, ale i v prvních letech po válce, byl Svátek matek velmi oblíbeným svátkem.

(Mgr. Martin Mejstřík, senátor ČR)

Príde riaditeľ k sekretárke a vraví:

– „Evička, čo robíte v sobotu?“

– „Nič, pán riaditeľ.“

– „Dobre, ale dnes je ešte len utorok!“

Príde hacker ku knihozovi a hovorí mu:

– „Otče zhršil som...“

– „A koľko toho máš?“

– „No vošlo to na dve diskety!“

Josef Koller objevil třetí exemplář Komenského knihy *Brána jazyků otevřená*

Jedno z vrcholných děl Jana Amose Komenského – *Brána jazyků otevřená* – leželo nikým nepovšimnuto v malém vídeňském obchůdku. Nejznámější učebnici latiny 17. století objevil pan Koller z Uherského Brodu a vzácnou knihu koupil. Více uslyšíte od Zdeňky Kuchyňové.

Josef Koller při toulkách Vídní zašel do malého nenápadného obchůdku. A tam objevil poklad – nejznámější učebnici latiny Jana Amose Komenského. *Brána jazyků otevřená* pochází z roku 1654 a dosud se mělo za to, že na světě existují jen dva exempláře.

„Já už od dětství procházím bazary, jezdím po všemožných aukcích. Nevěřili byste, co se v takových vetešnic-tvích dá najít.“

Věděli jste hned od začátku, jakou vzácnost máte v ruce? – „Ne, ale byl jsem si vědom, že je vzácná, protože má gotický pergamenový obal. Víím, že tady v muzeu, kde mají tisíce knih, mají pouze jednu jedinou knihu, která je zabalená v pergamenu. Také je tam datum 1654. To je letopočet, kdy Komenský ještě 16 let žil,“ řekl Radiu Praha Josef Koller. Prodavač ve Vídni zřejmě ani netušil, jakou vzácnost má ve svém obchodě. Kromě tohoto výtisku je jeden uložen v německém Mannheimu, druhý v knihovně Strahovského kláštera. Její návštěvníci však nemají šanci knihu vidět, je totiž v depozitáři a běžně se nevystavuje.

„Kniha má nevyčíslitelnou hodnotu, běžně se nevystavuje. Patří do naší sbírky jedinečných bohemikálních tisků,“ uvedla pro televizi Nova Hedvika Kuchařová ze Strahovské knihovny. *Brána jazyků otevřená* není však jediná Komenského kniha, kterou Josef Koller vlastnil. Například *Svědectví Kristýny Poniatowské* existuje jen v pěti exemplářích. „Tatínek slečny Poniatowské Komenského velmi dobře znal. Jednou za ním přišel a řekl mu, že jeho dcera má nějaké vidění. Dokonce varovala Valdštejna před úmrtím a tak dál. Komenský si Kristýnku vzal k sobě jako schovanku, aby byl u toho, až bude mít vidění. Popsal jich 82, sám vidění komentoval a knižně je vydal. Já si myslím, že tato kniha je zrovna tak vzácná jako *Brána jazyků otevřená*. Ta je vzácnější jenom tím, že to byl převratný počin, udělat učebnici latinského jazyka.“

Josef Koller se chystá opět procházet vídeňské i slovenské antikvariáty. Možná tam objeví další unikáty. Pátrá totiž po dalších Komenského knihách.

(Zdeňka Kuchyňová, www.radio.cz)

Zajímavosti z denního tisku

Lidové noviny si všimají, že podle zákona by měli úředníci v obcích, v nichž se více než 10 % obyvatel přihlásilo k moravské národnosti, vedle češtiny používat i moravštinu. Zákon totiž považuje obyvatele, kteří se přihlásili k „jiné než české“ národnosti, za příslušníky národnostních menšin. Pro ně by měl být mimo jiné zřízen výbor pro národnostní menšiny nebo dvojjazyčné nápisy. Spisovná moravština přitom vůbec neexistuje. Více než 10 % obyvatelstva se k moravské národnosti přihlásilo ve stovkách měst a vesnic na východě republiky. Starostové těchto obcí odmítají zmíněné paragrafy dodržovat a nadále se řídí „selským rozumem“. Nikdo je za to netrestá, neboť si nikdo ani nestěžuje, podotýká deník.

Právo přináší statistiky o legálních cizincích pracujících v České republice zveřejněné ministerstvem práce a sociálních věcí. Na konci února pracovalo v České republice legálně 187 973 občanů cizích zemí, tedy o přibližně 40 000 více než před rokem. Tito lidé pocházejí nejčastěji ze Slovenska a Ukrajiny. Jejich počty neustále stoupají, mimo jiné díky začlenění země do Evropské unie a díky její rostoucí ekonomice. Pracovat bez povolení mohou v ČR občané ze zemí EU či Evropského hospodářského prostoru, nejnověji tedy i Bulhaři a Rumuni.

Podle *Hospodářských novin* dostane česká ekonomika finanční injekci od hollywoodského studia Walt Disney. To na Barrandově bude od dubna natáčet velkofilm *Letopisy Narnie*. Podle zástupce produkční firmy, která natáčení v Česku organizuje, se bude číst investice pohybovat mezi 30 až 40 milióny dolarů. Velkou část z toho získá ocelář Tomáš Chrenek, kterému patří společnost Barrandov Studio. Snímek bude přitom prvním filmem, při jehož výrobě se využije obří zvukotěsný ateliér za 200 miliónů korun, který byl otevřen loni v prosinci. Podle produkční firmy bude snímek *Letopisy Narnie: Princ Kaspian* nejnákladnějším filmem, který se v Česku natáčel.

Lidové noviny informují o záměru australsko-americké produkce natočit film o Miladě Horákové. Iniciátorem snímku s názvem *Milada* je David Mrnka. Natáčení by mohlo začít za rok či dva a točit se bude v Česku, případně i v Los Angeles ve Spojených státech. Podle Mrnky na scénáři již pracuje Lorie Hopeová, která spolupracovala s televizní stanicí HBO. Podklady ke scénáři poskytla z rodinného archivu dcera Milady Horákové Jana Kánská, která žije v USA. Děj filmu se bude odehrávat především v letech po druhé světové válce, s důrazem na osobní příběh Horákové, chybět by ale nemělo ani vyličení komunistického teroru. V hlavní roli by Mrnka rád viděl například Meryl Streepovou. Jiný životopisný film s pracovním názvem *Proč jsme zapomněli na doktorku Horákovou* již tři roky připravují režisér Roman Vávra a filmový historik Pavel Taussig. O Horákovou se zajímají i divadelníci. Loni byla uvedena nová hra Karla Steigerwalda *Horáková versus Gottwald*. Letos v listopadu má mít premiéru opera o Horákové, jejímž autorem bude skladatel Aleš Březina.

Obrazárna po rekonstrukci

Obrazárna Strahovského kláštera v Praze je po rekonstrukci a v současné době představuje více uměleckých děl ze svých sbírek. Díla od 14. do 19. století zahrnují obrazy, sochy a předměty uměleckých řemesel v počtu asi 1 500 kusů. Díla, která byla premonstrátům vrácena v restituci, se postupně restaurují a některá nově opravená již návštěvníci naleznou v expozici. Ve své rozšířené podobě byla obrazárna otevřena v březnu letošního roku. Strahovský klášter přistoupil k rekonstrukci nejen kvůli rozšíření výstavního prostoru, ale také kvůli zlepšení zabezpečení děl. (mk)

Soukromé století

Česká televize zahájila před nedávnem vysílání dokumentárního cyklu *Soukromé století*. Autorem tohoto projektu je Jan Šíkl, který ho vytvořil ve spolupráci se střihačem Janem Daňhelem. Televizní uvedení osmi snímků je završe-

ním 27 let práce, které dokumentarista Jan Šikl věnoval tomuto projektu. Z nepřehledného množství filmového materiálu, uschovaného v rodinných archivech, se mu podařilo sestavit příběhy, které s velkou emocionální silou a faktickou výpovědní hodnotou provádějí diváky dvacátým stoletím.

Pro výběr jednotlivých záběrů si Jan Šikl stanovil přesná pravidla: použil pouze ty záběry, které našel v dotyčném rodinném archivu, tedy žádné dotáčky ani žádný archivní materiál odjinud. Výsledné podobě filmových příběhů

předcházely dlouhé přípravy, nejrůznější setkání a rozhovory s těmi, kteří se měli stát „vypravěči“ svých osudů.

Cílem autora tohoto dokumentu nebylo zachytit tzv. „velké dějiny“, ale jak se vyvíjely privátní lidské vztahy. Jan Šikl již některé části cyklu *Soukromé století* samostatně uvedl na filmových festivalech – obdržel dvojí ocenění na mezinárodním festivalu dokumentárních filmů v Jihlavě a v amerických Syracusách a je rovněž nositelem výroční ceny Trilobit. (mk)

Dorotheum v ČR hledá neoriginálnější starožitnosti

V rámci plánovaných velkolepých oslav třisetletého výročí založení spustila pražská pobočka nejvýznamnějšího rakouského aukčního domu rozsáhlou akci, která má za účel nalezení neoriginálnější starožitnosti pro pražskou květinovou aukci. Nabízející přitom může poslat pouze fotografii příslušného díla či artefaktu a experti Dorothea jsou ochotni za ním kamkoliv přijet. Předem však firma zdůrazňuje, že se zajímá pouze o mimořádně kvalitní předměty, které umožní přeměnit květinovou aukci na skutečně mimořádnou společenskou a kulturně-komerční záležitost. Cenou pro dosavadního držitele neoriginálnější starožitnosti se má stát pozvánka na dubnové oslavy výročí ve Vídni, kterých se má zúčastnit i prezident Heinz Fischer. Představitelé Dorothea ale předem nestanovili parametry, které by „neoriginálnější artefakt“ měl splňovat. Mají zájem o nejrůznější předměty, starožitnosti i díla významných současných autorů. Velice by je zajímaly i díla se zajímavými osudy nebo starožitnosti, u nichž překvapí, že se nacházejí právě na území České republiky. Teprve po uzavření příjmu předmětů do aukce 22. března se však definitivně rozhodnou, jestli ocení nejdražší nebo prostě jen třeba historicky nejzajímavější dílo. V každém případě se však dá očekávat, že květinová pražská aukce bude jedním z vrcholů dosavadní činnosti pražské pobočky Dorothea, která si už u domácích odborníků i laických zájemců o starožitnosti vydobyla velmi dobré jméno. Dorotheum je přitom alespoň prozatím jediným významným evropským aukčním domem, který v České republice pořádá aukce. Při získávání předmětů do aukce však musí i zde čelit ostře konkurenci nejenom domácích firem, ale světových gigantů jako jsou Christie's nebo Sotheby's, které však získané předměty prodávají na svých aukcích v zahraničí, především v Londýně. Tímto způsobem se tak v cizině prodala řada restituovaných uměleckých děl, například sbírka pražského německého básníka Huga Saluse nebo nedávno proslulý originál sochy německého výtvarníka Wilhelma Lehmbrucka, který architekt Ludwig Mies van der Rohe použil k výzdobě brněnské vily Tugendhat. I Dorotheum samozřejmě některé předměty získané prostřednictvím pražské pobočky nabízí ve svých rakouských aukcích, zároveň však dává možnost českým sběratelům možnost dražit v jejich domácím prostředí. (MaFr)

Pohořelický kapr je jen jeden

Koncem února skončilo zdlouhavé projednávání a Česká republika získala další registraci chráněného označení původu – Pohořelického kapra. Podle představitelů Rybníkářství Pohořelice, největšího producenta sladkovodních

ryb na Moravě, se vyznačuje skutečně mimořádnými vlastnostmi, především výbornými růstovými schopnostmi a vynikající zmasilostí. Jeho svalovina vyniká pevnou konzistencí, růžovou až červenou barvou a zvláště jemnou rybí chutí. I proto se nekonzumuje pouze v ČR, ale pohořelíci ho vyvážejí i do dalších zemí, kde patří kapr mezi oblíbené sladkovodní ryby. Mezi ně patří vedle Německa, Polska a Slovenska také Rakousko. I ve Vídni tak snad bude možné se stále častěji setkávat s nabídkou Pohořelického kapra. Registrace evropské ochranné známky by se měla stát i pro zdejší obchodníky signálem, že Pohořelice nabízejí něco opravdu mimořádného a specifického, co si žádný vídeňský labužník nemůže nechat ujít. (MaFr)

Letošní Descartovu cenu za vědu získal i tým s českou účastí

Jedním ze tří nositelů letošní Descartovy ceny za vědu a výzkum se stal mezinárodní projekt, na němž se významně podíleli čeští vědci. Projekt s názvem HESS zkoumá za pomoci systému speciálních teleskopů vesmírné gama záření. Na konstrukci teleskopů, které stojí v západoafrické Namibii, spolupracoval profesor Ladislav Rob z Matematicko-fyzikální fakulty pražské Univerzity Karlovy. Optický systém teleskopů byl vyroben v turnovské firmě Compas. „Pro mne osobně je Descartova cena v žebříčku prestižních cen hned po ceně Nobelově,“ reagoval na ocenění rektor Univerzity Karlovy Václav Hampl. Ocenění považuje za další důkaz, že se na Univerzitě Karlově „dělá skvělá věda a výzkum“.

Seznam nejlepších restaurací Michelin

Do prestižního francouzského seznamu nejlepších restaurací Michelin za rok 2007 se opět podařilo proniknout i třem pražským podnikům – italské restauraci Aromi a dvěma francouzským podnikům Brasserie M a Le Terrois. Tyto restaurace tak zopakovaly svůj úspěch z roku 2006. Všechny mají společné to, že vznikly nedávno a lze se v nich najíst za relativně dostupné ceny kolem pěti set korun za osobu. Na svůj gurmánský seznam je Michelin zařadil bez jediné hvězdičky, tu dosud nemá žádná restaurace v Česku. Podle tvůrce místního žebříčku Pavla Maurera by si ale právě tyto tři podniky zasloužily lepší ocenění. Podle neoficiálních informací však už komisaři Michelinu tajně navštívili například vyhlášenou restauraci Allegro v pražském hotelu Four Seasons, která je považována za vůbec nejlepší podnik v Česku.

Trampové přivítali jaro

V Pulčíně na Vsetínsku, který je považován za Mekku trampingu severovýchodní Moravy, trampové přivítali jaro. Kromě toho také u mohutného totemu poblíž tábořiště zavzpomínali na své kolegy, kteří padli ve válkách či se stali obětí perzekuce v padesátých letech minulého století. Pulčín s blízkými skalami je místní částí obce Francova Lhota. První trampská osada, která nyní nese název Hawai, zde vznikla v roce 1938. Od loňského roku zde stojí totem, který jeho autor, ostravský zoolog Ludvík Kunc, nazval Pocta zakladatelům trampingu na Pulčíně. Trampové se v Pulčíně scházejí dodnes.

Česko-rakouská spolupráce ve znamení geparda

Do zoologické zahrady na Svatém Kopečku dorazila ze Salcburku dvouletá gepardí samice Shakina, která byla vybrána jako partnerka pro zdejšího geparda Idola. Opačným směrem naopak putovala gepardice Abiba, jejímž novým partnerem se má stát salcburský gepard Aramis. Transakce proběhla na doporučení koordinátorky chovu gepardů v rámci Evropské asociace zoologických zahrad a akvárií a její význam je jednoznačný – výměna partnerů by měla přispět k vytvoření dvojic, od nichž lze očekávat potomky. Zrovna geparda by si sice asi málokdo dokázal představit jako symbol česko-rakouského přátelství a spolupráce, ale právě spolupráce zoologických zahrad v Evropě v mnohých ohledech může často sloužit jako příklad pro jiné vztahy. A tak jen doufejme, že Shakina a Idol v sobě najdou zalíbení a i Aramis s Abibou spolu vytvoří harmonickou partnerskou dvojici s četným, spokojeným a zdravým potomstvem. (MaFr)

Spor o Staré Hrady

O zámek Staré Hrady na Jičínsku se vede již delší dobu spor – obec uvažuje o jeho odprodeji, protože nemá dostatek peněz na jeho údržbu, to se však nelíbí některým místním občanům, kteří si vzpomínají, jak svépomocí téměř zničenou budovu obnovovali, a obávají se, že nový majitel nebude pokračovat v pořádání stávajících kulturních pořadů v zámku. Proti se vyslovuje také část historické obce, protože v zámku v současnosti sídlí literární archiv Památníku národního písemnictví, který by změnou majitele mohl být perspektivně ohrožen, i když nájemní smlouva má trvat až do roku 2015. Představitelé obce by však rádi viděli v zámku především nějakou stálou expozici, která by do Starých Hradů přitáhla turisty. Pozitivní příklady v tomto směru již přitom v okolí existují. Je ovšem otázka, zda skutečně existuje potenciál pro vznik dalšího turistického cíle v okolí Libáně. Celý složitý spor však může nakonec dospět k překvapivému řešení – o restituci zámku ve Starých Hradech totiž požádal pětapadesátiletý František Schlik, potomek šlechtického rodu Schliků, který zámek ovšem držel pouze do roku 1906. Po smrti hraběte Ervína Františka Schlika v tomto roce a po několikaleťtých dědických sporech nakonec přešel do majetku Karla Ungráda Weissenwolfa a jeho synů. Poslední majitelkou se stala dcera manželky Karla Ungráda Weissenwolfa hraběnka Henrietta Thurn-Taxis, již byl celý starohradský velkostatek i se zámekem podle Benešových dekretů roku 1945 konfiskován. Obec Staré Hrady zatím neví, o co František Schlik své nároky opírá a hodlá celou záležitost důkladně prozkoumat. Pokud ovšem shledá zastupitelstvo, že Schlikovy nároky jsou oprávněné, nechce se prý zbytečně pouštět do vleklých soudních sporů a objekt mu vydá. (MaFr)

Na koni ze středních Čech do Rakouska

Na Rakovnicku ve středních Čechách by ještě v první polovině letošního roku mají vzniknout dvě stezky pro jízdu na koni, které budou končit v obci Bílov. První bude směřovat ze vsi Mšec přírodním parkem Džbán, druhá probíhá nádherným prostředím kolem Křivoklátu a dále podél

břehu řek Berounky a Javornice. Na obou trasách má být přitom vybudováno i odpovídající zázemí a síť služeb zajišťující stravování, ubytování, ale i ustájení pro koně. Vzdálenost stájí i ubytování od samotné stezky by přitom nikde neměla přesáhnout patnáct kilometrů. Koňské stezky sice vedou podobnými místy jako cyklostezky, nikdy však neprobíhají souběžně, protože kola a koně by si snadno mohli překážet. Do budoucna by dokonce mělo být možné dostat se koněm ze středních Čech až do Německa či do Rakouska. Rakovnické stezky by se totiž měly propojit s cestami podobného druhu v Plzeňském, Jihočeském a Karlovarském kraji. Milovníků jezdeckého sportu v České republice stále přibývá a tak lze očekávat, že by nová síť koňských stezek mohla významně napomoci k vzájemné turistice. Možná ne nadarmo se přece říká, že nejkrásnější pohled na svět je ze hřbetu jezdeckého koně. (MaFr)

Jací jsou mladí Češi?

Mezinárodní srovnávací průzkumy jsou vždy poněkud ošidné, zejména když pracující s různými subjektivními výpověďmi. Přesto údaje z nedávno zveřejněné studie dětského fondu OSN (UNICEF), která srovnávala životní podmínky patnáctiletých dětí v jednadvaceti rozvinutých zemích světa, nepostrádají zajímavost a nabízejí pozoruhodný vhled do života nejmladší české generace. Celkově Česká republika skončila na 15. místě, ještě před Rakouskem, ale tento údaj je třeba brát opravdu s rezervou. Velice dobře dopadla z pohledu studie česká zdravotní péče o děti a mládež, když v této oblasti se Česká republika ocitla v první desítce. Slušně dopadla česká společnost i ve vytváření dobrého zázemí pro studium a v počtu knih v rodinách se dokonce Česká republika umístila na první pozici ze všech zkoumaných zemí. Podle některých odborníků se však v tomto bodě situace zhoršuje a do budoucna se Češi přiblíží více evropskému průměru. Přesto lze říct, že i v současnosti je mezi českou mládeží řada narušivých čtenářů, což jistě není zrovna špatné znamení. Velké problémy neukazují ani čísla týkající se konzumace drog nebo předčasných sexuálních zkušeností. V některých oblastech však hodnocení pro české chlapce a děvčata dopadlo podstatně hůře. I když třeba jedí poměrně hodně ovoce a holdují sportu, v jejich chování odhalila studie řadu prohřešků proti zdravému životnímu stylu. Například jen pouhých 52 % jich ráno řádně snídá a až nepříjemně velké množství českých dětí propadlo kuřáctví. V této souvislosti odborníci upozorňují především na fakt, že společnost v České republice je stále vůči konzumaci tabáku tolerantnější, než je tomu zvykem například ve většině států „staré patnáctky“ v EU. Katastrofálně ovšem průzkum UNICEF dopadl pro Českou republiku v subjektivních hodnoceních samotných dětí a teenagerů. Jen 12 % dětí uvedlo, že chodí rádo do školy. Někteří psychologové a pedagogové to spojují s přetrvávajícím přísným školským založením na zákazech a memorování, ale situace je možná poněkud komplikovanější. Oblíbě škol asi moc nepomáhá také existence stále velmi silné skupiny zbohatlíků, kteří své děti přesvědčují, že školní vzdělání je vlastně zbytečná ztráta času a učitele považují za ubohé a trapné chudáky. Hodně dotázaných dětí z České republiky, konkrétně zhruba 10 %, také uvedlo, že příliš dobře se necítí ani mezi svými vrstevníky. Podle odborníků to souvisí s vy-

sokou mírou skepse a sebedopceňování v celé české společnosti. Ukazuje to však i na míru napětí v celé společnosti, která se promítá i do světa patnáctiletých. Ne každý totiž dobře snáší v současnosti v České republice velmi rozšířenou atmosféru neustálé ostré konkurenční soutěže a pohrdání chudými a méně úspěšnými. Situaci patnáctiletých v České republice přitom zhoršuje i fakt, že jen málo z nich se může dostatečně opřít o své rodiče. Průzkum totiž také ukázal, že 72 % dětí se domnívá, že rodiče komunikují jen mezi sebou. Samozřejmě při výsledcích hrálo významnou úlohu české škarohlídství a hluboce zakořeněný pesimistický pohled na svět, který od svých rodičů mladí Češi přejímají. Přesto však stojí výsledky zpřístupněné studií za hlubší zamyšlení, ať už se bude týkat české mládeže nebo jejich rakovských vrstevníků. (MaFr)

Cena TýTý

Absolutním vítězem 16. ročníku televizní ankety popularity TYTÝ za rok 2006 se stal zpěvák Karel Gott. Nejenže dostal od diváků největší počet hlasů ze všech oceněných osobností a pořadů, rovněž zvítězil v kategorii zpěváků (je stálým vítězem od založení ceny v roce 1991). V kategorii zpěvaček zvítězila Lucie Bílá, nejpobulárnějším hercem se stal Miroslav Donutil, nejpobulárnější herečkou Daniela Šinkorová. V kategorii osobnost zábavných pořadů zvítězil Vladimír Hron s televizním pořadem *Abeceda hvězd*, nejoblíbenějším seriálem se stala *Ordinace v růžové zahradě*, pořadem roku zábavně-taneční show *StarDance*. Osobností televizního zpravodajství se stala opět moderátorka

Moderátorka Jolana Voldánová

torka Jolana Volánová, svou 11. cenu převzal Radek John za první místo v kategorii osobností televizní publicistiky. Titul objev roku získal vítěz třetí řady Česko hledá Super-Star Zbyněk Drda.

Zhroucení dříve slavné galerie Václava Špály v centru Prahy

Smutnou tečkou za její slavnou historií byl list papíru formátu A4 v její výloze: Správce prostoru vyhláší konkurs na její další provozování.

V Galerii Václava Špály na pražské Národní třídě se vystavuje od roku 1938. Tehdy tu vzniklo knihkupectví a galerie nakladatelství J. R. Vilímek. V průběhu let zde v pozici kurátora působil Jindřich Chaloupecký, za pokladnou čtrnáct let sedávala Marie Klausová, nedávno zesnulá matka nynějšího prezidenta. Kvalita výstavního programu s pozoruhodnou přesností odrážela aktuální společenskou situaci. Nejlépe bylo v letech 1945-1948, během politického tání na konci let šedesátých a nakonec po roce 1989. V padesátých letech a normalizačních dekádách tu výstavy nestály za mnoho. Bohužel, za nic nestály ani v posledních čtyřech letech.

Objekt galerie patří státu. Galerii donedávna provozovala Nadace Český fond umění (NČFU). Ta však na sklonku roku dostala výpověď od správce objektu, jímž je Bytový podnik Praha 1, státní podnik v likvidaci. Pro NČFU to byla rána z milosti. Nadace nebyla dlouhodobě schopna vytvořit smysluplný výstavní program, dramaturgie se řídila komerčními, nikoli uměleckými kritérii. V galerii, kde se dříve psaly dějiny českého umění, totiž mohl vystavovat jen ten, kdo si uměl sehnat finance na pronájem. Program postavený na manažerských schopnostech tvůrců znechutil většinu diváků, kteří se do galerie naučili chodit v letech devadesátých. Podmínky konkursu, který by do galerie mohl navrátit život, však ze všeho nejvíc připomínaly uměleckou parodii na komercializaci kultury. Konkurs byl sice vypsan na nekomerční galerii, rozhodnout ale měla výše nabídnutého nájmu. Jeho nejnižší úroveň byla stanovena na 300 000 korun ročně, kdo se chtěl dražby zúčastnit, měl na účet Bytového podniku dopředu složit polovinu této částky. Nikde ani slovo o tom, jak se bude hodnotit kvalita nabídnutého programu nebo úroveň „nekomerčnosti“. Skandálního nakládání se státním majetkem si všimla výtvarná obec, jež proti podmínkám konkursu protestovala na Městské části Praha 1, magistrátu i ministerstvu kultury. Výbor pro kulturu a volný čas Zastupitelstva hlavního města Prahy žádost o vytvoření odborné komise, která by o pronájmu legendárního prostoru rozhodla, sice schválil, další osud galerie je ale stále nejasný.

(Tomáš Pospiszył, Týden 10/07)

Tatra 77 na výstavě

Ve washingtonské galerii Corcoran byla před nedávným zahájením výstava děl doby modernismu. Vedle obrazů Pabla Picassa, fotografií Mana Raye, nebo projektů a modelů architekta Le Corbusiera

je vystavena kopřivnická Tatra 77. Za jejími tvary stojí konstruktéři Hans Ledwinka a Erich Überlacker. V roce 1934, kdy byla Tatra 77 poprvé představena veřejnosti, již sklízela domácí i světový obdiv, a to zejména díky naprosto revolučním aerodynamickým tvarům. Výrazně tak ovlivnila automobilový design i konstrukci. Výstavu připravilo londýnské Victoria & Albert Museum, kurátor je Christopher Wilk.

Pamětní deska Josefu Šafaříkovi

Osobnost brněnské filozofie Josefa Šafaříka připomíná od předminulé soboty pamětní deska. Dílo výtvarníka Milivoje Husáka je umístěno na domě v Grohově ulici číslo 6 v centru Brna, kde Šafařík (11. 2. 1907 – 23. 4. 1992) prožil téměř celý svůj tvůrčí život.

Pittsburská dohoda zůstane v USA

Americká liga Slováků, které v současnosti vlastní originál Pittsburské dohody, po delším jednání rozhodla, že ho nepošle na Slovensko, jak dříve zvažovala. V Pittsburské dohodě, podepsané zástupci Čechů a Slováků v květnu 1918 v americkém Pittsburghu, bylo vyhlášeno oddělení českých území a Slovenska od Rakouska-Uherska a deklarována vůle po vytvoření společného státu. V meziválečném období však o interpretaci jejího textu vznikly silné spory mezi zastánci tzv. čechoslovakismu a částí slovenských politiků, kteří se domnívali, že stávající politická reprezentace neplní vůči Slovákům závazky vyplývající z dohody. Americká liga Slováků původně zvažovala, že klíčový dokument československé státnosti pošle na Slovensko, její představitelé se však nakonec rozhodli jinak a Pittsburská dohoda by měla nakonec skončit v Regionálním historickém centru Johna Heinze v Pittsburghu. Je samozřejmě škoda, že podobně důležitý a vzácný originál zůstane tak i nadále mimo střední Evropu, jejíž složitý vývoj unikátním způsobem dokumentuje, ale tak už to zkrátka občas chodí. (MaFr)

Pervitin jako česká specialita

I když Češi nejsou vynálezci nebezpečné drogy pervitin, která se vyrábí z běžně dostupných léků proti bolesti na bázi pseudoefedrinu, patří mezi artikly, které se z ČR dokonce exportují i do zahraničí. Hlavním zahraničním odběratelem je podle policistů Německo, kde se pod názvem Crystal prodává na tančeniích zábavách jako povzbuzující prostředek. Často však putuje i do Rakouska, kde se mu říká letecká sůl, protože ho používali již nacističtí letci za druhé světové války, aby vydrželi dlouhé mise. V současné době se prý také stává, že čeští výrobci pervitinu přímo jezdí do ciziny, aby zde zájemce naučili drogu připravovat. S pašeráky i producenty drogy samozřejmě aktivně soupeří policie, která také vytvořila česko-německý policejní tým nazvaný podle německého označení drogy Crystal, který se snaží podivnému zahraničnímu obchodu čelit. Jistě by se do budoucna měla do stíhání ještě více zapojit rakouská policie, aby ve spolupráci se strážci zákona jiných zemí dokázala čelit přeshraničnímu spojení zločinců, které rozhodně nemůžeme označit za nějaký příklad dobré spolupráce. (MaFr)

Moderní léky dorážejí do ČR se zpožděním

Mezi oblastí, v nichž chce stávající česká koaliční vláda zavést hluboké reformy, patří také zdravotnictví. Ministr zdravotnictví Julínek už načrtl některé její body zahrnující například zavedení poplatků u specializovaných lékařů a na pohotovosti nebo poplatky za recept. Ministerstvo podobně jako v minulých letech sestavilo seznam úhrad za různá léčiva, z něhož se potom odvozuji doplatky, které musí zaplatit pacient. Samozřejmě je jasné, že opět nový seznam bude znamenat přinejmenším pro určité skupiny pacientů větší náklady. Negativní dopad podobných kroků na veřejnost se současný ministr snaží zmírnit větší podporou nákladné léčby ve speciálních případech velmi závažných onemocnění. Proto také on i jeho pojetí blízcí novináři začali zdůrazňovat, že do České republiky přicházejí mnohé moderní preparáty s velkým zpožděním a limity zdravotních pojišťoven pro léčení lidí s „drahými“ diagnózami jsou velmi svazující. Reagují tak mimo jiné i na velmi tvrdou restriktivní politiku v této oblasti, kterou se vyznačoval jeho předchůdce na ministerském křesle, sociální demokrat David Rath. Jenže samozřejmě nový trend v sobě skrývá nebezpečí nekontrolovatelného růstu výda-

jů za léky, čemuž ostatně nasvědčují i některá čísla o spotřebě léků počátkem letošního roku, přestože o jejich přesnost vedou představitelé ministerstva velký boj s Českou lékařskou komorou. Julínkovi oponenti ho přitom obviňují, že ve skutečnosti se mu ani tak nejedná o pomoc těžce nemocným lidem, ale spíše o zajištění vysokých příjmů pro farmaceutické firmy, z nichž některé podporovaly jeho projekty. Ostatně jeho předchůdce a hlavní rival Rath je zase obviňován, že při svých krocích stranil českému farmaceutickému gigantu Zentiva, který patří mezi významné producenty generik, tedy starších léků, u nichž už není třeba platit licenční poplatky. Takže i to nejčernější – zdraví lidí – se stává vděčným zdrojem nejružnějších politických šarvátek a půtek. Pro přihlížejícího je přitom velmi obtížné hledat racionální jádro sporů a jejich souvislosti. Vždy by však na prvním místě měla stát zásada, že tím nejdůležitějším je zajištění co možná nejkvalitnější zdravotní péče pro všechny občany. Konkrétní rozhodování, který krok je pro tento úkol potřebný více a který méně, představuje však nesmírně obtížný problém, s nímž dlouhodobě zápasí i ti nejlepší odborníci. O to trapněji pak působí, když se politici snaží tyto klíčové otázky redukovat na politická a ideologická hesla. (MaFr)

Pražská šunka opět na scéně

Podobně jako jiné „tradiční“ české potravinářské speciality, má i slavná pražská šunka kořeny až v druhé polovině devatenáctého století. V té době, konkrétně v roce 1857, údajně řezník František Zvěřina začal jako specialitu nabízet celou šunku s kostí, kterou později proslavil jeden z nejvýznamnějších českých uzenářů první poloviny dvacátého století Antonín Chmel. Právě Chmel začal posílat pražskou šunku po celém světě včetně Spojených států amerických a lví měrou se tak zasloužit o to, že pražská šunka se ve světě labužníků stala skutečným pojmem. Po znárodnění Chmelových podniků pražská šunka v pravém slova smyslu fakticky zanikla – dominantním exportním artiklem se stala běžná dušená šunka pokrytá aspikem, balená v typické vejčité konzervě. V současné době ctitelů tzv. šunky od kosti i v České republice přibývá, ale samotný výraz pražská šunka najdete spíše v uzenářstvích na západ od českých hranic. To však chce nyní změnit restaurátér Tomáš Karpíšek, majitel proslulého řetězce restaurací Ambiente. Karpíšek zapsal ochrannou známku na pražskou šunku u Úřadu průmyslového vlastnictví a vydobyl si tak právo prodávat šunku s tímto označením. Proti jeho nárokům však vystupují někteří jiní uzenáři, jako např. bývalý předseda českého Svazu zpracovatelů masa Ladislav Steinhauser. Ti se domnívají, že pražská šunka je obecné označení stejného typu jako například špekáček. Nic však nenamítají proti značce pražská šunka doplněné jménem výrobce. Naopak Karpíšek, který prozatím spor o ochrannou známku vyhrál, sám zase připouští, že by nemusel být v budoucnu jediným producentem pražské šunky, ale podobně jako u parmské šunky by mohlo existovat několik výrobců se stejnými právy, kteří by však museli dodržovat stejné základní technologické postupy. Karpíšek, který jako vyučený kuchař a číšník po roce 1989 studoval management restaurací v Rakousku, je znám i svým ožíváním pozapomenutých českých tradic. V současnosti spolupracuje s jedním z bývalých zaměstnanců firmy Chmela

a již si domluvil zkušební výrobu pražské šunky podle původních postupů. V příštím roce hodlá otevřít tradiční české lahůdkářství a zároveň chce začít dodávat pražskou šunku i do svých jedenácti podniků. Vepřové pro její produkci přitom hodlá objednávat na českých biofarmách. Jeho cílem je podle něj, aby špičkoví kuchaři se sháněli po pražské šunce stejně intenzivně jako po parmské šunce. Následující měsíce ukážou, nakolik lze toto přání považovat za realistické. Hodně bude záležet i na obchodní strategii – z Karpíškovy pražské šunky se může stát snobistická krátkodechá móda, ale na druhé straně při vhodném marketingu se může pojem pražská šunka skutečně do budoucna opět řadit mezi oblíbenou gastronomickou klasiku. Samozřejmě v každém případě si však musí udržet punc vysoce kvalitního výrobku, u něhož rozhodně cena není tou hlavní předností. Podobně jako u jiných podobných produktů však nakonec budou mít hlavní slovo střední vrstvy – pokud ty najdou v staronovém výrobku zalíbení, má velkou šanci na dlouhodobý úspěch. (MaFr)

Pražská šunka od kosti

Šunka se v českých zemích původně vyráběla jako ostatní uzená a vařená masa. Uzenář zpravidla rozdělil kýtu na tři části, nasolil ji, naložil i do látku a lehce zaudil. Kolem roku 1857 nechal pražský uzenář František Zvěřina proležet celou kýtu i s kostí. Dozlatova vyuzená šťavnatá pochoutka, krytá částečně kůží a tenkou vrstvou jemného tuku, se na trhu začala okamžitě prosazovat. Mnozí výrobci si pražskou šunkou od kosti udělali jméno. V Praze to byli Chmel, Dlouhý, Malý a Cibulka, Jebavý v Brně, Sochor v Pardubicích, Hutla v Hradci Králové. Pražská šunka pronikala do Rakouska, Maďarska, Francie a Německa. Nejznámějším mistrem uzenářem, který připravoval šunkou a obchodoval s ní, byl Antonín Chmel v Praze U Zvonárky. Začal s jedním řezníkem roku 1879. Podnik prosperoval a roku 1898 vyrostla na místě dvou domů se starými provozy moderní třípatrová budova. Na konci dvacátých let Chmelova firma zaměstnávala 250 lidí.

Opečeme si separát

Kilogram špekáčků z pravého masa stojí v českém Tesku 70 Kč. Jeho kvalitu ochraňuje „špekáčková“ vyhláška. Tu lze ale legálně obejít. Stačí výrobek pojmenovat jinak, třeba buřt. Ten pak stojí v Tesku polovinu a jde na dračku, i když v něm chybí maso. Není divu, že vyhlášené firmy se od podobných uzenin distancují.

Když po listopadu padly československé státní normy na výrobu potravin, zvláště obratní uzenáři toho dokázali patřičně využít. Lacinými náhražkami, jako je sója nebo rozemleté drůbeží zbytky, šidili klasické české uzeniny. Zejména měkké, u kterých se to nejjednodušší. Také se nejvíce prodávají, takže se čachry s nimi nejvíce vyplatí. Na obranu uzenin vystoupili zákazníci i poctiví mistři řemesla, jež má ve znaku lva třímajícího sekeru. V roce 2003 se na ministerstvu zemědělství zrodila „špekáčková“ vyhláška. Stanovila základní suroviny pro dvacet druhů uzenin. Podrobně předepsala také jejich konzistenci, vzhled, chuť a vůni (viz *Chráněná uzenářská klasika*). Špekáček je její nejilidovějším symbolem.

Předpis pomohl. Zase bylo možné napíchnout špekáček na prut a vystavit ohni, aniž by se roztekl nebo shořel jako papír. Uplynuly však tři roky a vykutálení obchodníci se naučili vyhlášku mistrovsky obcházet. Nyní to dokonce vypadá tak, že část týkající se měkkých uzenin ztratila smysl. Na ministerstvu zemědělství se o její novelizaci hádají profesní potravinářské organizace a zástupci spotřebitelů.

Buřt, výkřik chemie

Tuzemští uzenáři vyráběli špekáčky už za Rakousko-Uherska (viz *Sto let voňavého řemesla*). Původní složení bylo geniálně jednoduché: 50 % libového hovězího, 20 % vepřového, 30 % špeku, česnek, pepř a špetka muškátového oříšku. TÝDEN testoval výrobky menších firem Eduarda Kazdy z Úpice, Františka Dolejšího z Davle a špekáčky vyrobené v provozovně Třemošná. Patří do skupiny podniků ZŘUD (Zemědělství – řeznictví – uzenářství – distribuce). Obsah masa, které je nejdůležitější, odpovídal předpisu, vše vonělo a chutnalo. Potud vyhláška plní svoji úlohu.

Buřt z Tesca ovšem není špekáček a vyhlášece nemusí odpovídat. Také tak nečiní. Firma Procházka z Roudnice

nad Labem vytvořila pro supermarket na objednávku buřty za 35 Kč/kg. Kdo má rád maso, měl by si uvědomit, že kilogram vepřového stojí přibližně 50 korun, buřty tedy nemohly vidět pravé maso ani z dálky. Co v nich ve skutečnosti je? Obalová nálepka vypadá přesně tak, jak nařizují regule Evropské unie. Podezřele dlouhý výčet veškerých použitých surovin je ale vyveden tak miniaturním písmem, že by je důchodci, kteří levné buřty kupují především, mohli přeslabikovat pouze pomocí lupy.

Maso, jímž se miní kosterní svalovina, v buřtu chybí. Jeho místo zaujímá takzvaný separát, strojně oddělené drůbeží maso. Eduard Kazda popisuje zrození této dnes hojně užívané náhražky: „Na veletrhu ve Frankfurtu představili před šestadvaceti roky drtičku obraných koster. Drůbežích, ale také hovězích.“ Strojní šnek pasíruje směs získanou z drtičky sítem. Jeho otvory větší zbytky kostí zadržují. Propustí zbytky masa, rozemletou kůži, rozmělněné chrupavky a nejmenší částičky kostí.

Separát rozhodně není závadný, ale ve srovnání s masem, tedy svalovinou, stojí o několik řádů níže. V buřtu z Teska ho doplňují vepřové kůže, vepřové sádlo, hovězí lůj, voda, pšeničná mouka a dva druhy škrobu, bramborový a kukuřičný. Další marketinkové triky zajišťují, aby to všechno drželo pohromadě a vůbec nějak chutnalo. Buřt proto obsahuje stabilizátory, antioxidanty, zvýrazňovače chuti a barviva. Kromě sladké papriky v něm dokonce chybí i koření. Nahrazují ho levnější extrakty koření.

Nejezte Perlu ohňů

Špekáčky z pravého masa čelí v supermarketech silné konkurenci. NEJLACINĚJŠÍ NA TRHU! hlásají žluté cedule, pod nimiž leží na hromadách levné buřty. Chutnají jako po klišu, ale to zákazník neví – do buřtu nevidí. Jak už bylo řečeno, vyhlášku obcházejí tím, že se nejmenují špekáček. Kromě buřtu se pyšní jmény jako buřtík, špuntík, trampáček nebo opékáček. Tvůrčí fantazii výrobců se meze nekladou. Tisková mluvčí Sdružení obrany spotřebitelů (SOS) Ivana Picková vzpomíná: „Jeden se jmenoval »Perla ohňů«. To aby navodil představu, že je určen k opékání. Nabodnut na klacek shořel na škvarek.“

Vakuované uzeniny nesou na obalu nálepku s obsahem použitých surovin, předpisům EU je tedy učiněno zadost. Český spotřebitel se ale moc evropsky nechová. Nestuduje složení výrobku a spolehlivě naletí na jakoukoli „akci“ s dalším snížením už tak nízké ceny. Ředitel Potravinářské komory Miroslav Koberna horlí: „Zákazníci podléhají masáži v supermarketech. Měli by vědět, že kdo kupuje nejlevnější, kupuje to nejhorší.“

Potraviny v obalu s nálepkou jsou ještě tou lepší variantou. Kdyby o to kupující stál, může si přečíst, co bude jíst. V nákupních střediscích je však daleko častější vážené zboží. Plastové kryty chladicích boxů nesou jen dva základní údaje: buřt 35 Kč/kg, špekáček 70 Kč/kg. Tady už opravdu nikdo neví, čím ho buřt naditý do střívka oblaží. U pultů je slyšet typické: „Hele, buřty. Koupíme ty levný.“

Dobré pro klouby

Šikovní kšeftaři dávají na frak poctivým českým uzenářům ještě jedním trikem, možná častějším, než je vymyšlené obskurních názvů. Koberna ho popisuje takto:

„Nechají si vyrobit levné špekáčky na Slovensku nebo v Polsku, dovezou je k nám a dají na ně české nálepky.“

Obsah surovin v zahraničních špekáčcích naší vyhlášce vyhovovat nemusí. Princip souvisí s volným obchodem v EU – co je v jedné zemi schváleno k prodeji, nemůže být v jiné zemi zakázáno. Na obalech dovezeného zboží skutečně mohou být nápisy v češtině. Označení země původu se krčí v menší než milimetrové velikosti na místě k tomu určeném. Pokud někdo cíleně nehledá, nevšimne si ho.

Ošizené importované uzeniny a rozličné „Perly ohňů“ náš špekáček likvidují. Děje se tak legálně a natolik vydatně, že Potravinářská komora a Český svaz zpracovatelů masa (ČSZM) požadují novelu „špekáčkové“ vyhlášky. Chtějí vypustit pasáže týkající se měkkých uzenin. Ředitel Koberna i předseda ČSZM Jaromír Kloud si představují, že dvanáct vyjmutých výrobků bude chráněno jinak: národní značkou kvality KLASA (viz KLASA představuje třídu).

„Značka podporuje domácí chovatele a pěstitele,“ vysvětluje Kloud. „Důraz je na jakosti. Chceme jíst dobré české potraviny.“ O udělení tohoto symbolu musí uzenář žádat ministerstvo zemědělství. KLASA by měla zdobit regionálně vyhlášené pochoutky a odlišit je tak od záplavy průměrných a podřadných špekáčků, párků, salámů. Zákazník by nemusel studovat nálepky na potravinových obalech, orientoval by se okamžitě.

Sdružení obrany spotřebitelů (SOS) ale s novelou vyhlášky rozhodně nesouhlasí. Změna se ostatně nelíbí žádné ze tří tuzemských spotřebitelských organizací. Všechny se zúčastnily připomínkového řízení na ministerstvu zemědělství. Mluvčí SOS Picková tvrdí, že přijetí novely by domácí trh ochudilo o jakostní uzeniny, jejichž výrobu „špekáčková“ vyhláška podporuje. Uzenáře pak prý nebude nutit k práci s masem vůbec nic. Držení značky KLASA nelze nikomu předepsat. Žádá se o ni a na firmě záleží, zda tak učiní. Picková se táže: „Co když bude pro uzenáře výhodnější výhradní použití drůbežního separátu? Také už to tu bylo. Výrobce argumentoval, že separát je dobrý pro klouby a vůbec, že kuřata jsou zdravá.“

Koberna se odvolává na vztah mezi podnikatelem a zákazníkem, který je na Západě běžný. Každý tam má svého lékaře, knihkupce a také svého řezníka. Jakkoli se v Česku zdá, že obchodní řetězce s tunami laciných uzenin malé výrobce převálcují, není tomu tak. Rodinné firmy – často s mnohaletou tradicí – na trhu dovedou prorazit.

Vysoká škola salámů

Ke Kazdovi do Úpice zajíždějí lidé z celého Trutnovska. Jeho otec začínal roku 1926. Nejdřív vařil polévky, pak se vrhl na trvanlivé salámy. Aby dobře zrály a povrchu se nechytala plíseň, natíral je směsí vápna a otrub. Syn zakladatele firmy pracoval od komunistického až do listopadového převratu v masokombinátu. Dělal tam vše, od pomocníka po vedoucího výroby.

Lásku k trvanlivým salámům, jimž říká „trvany“, zdědil po otci. Měkké uzeniny se nejvíce prodávají a snadno šidí. Do trvanlivých salámů se jen tak někdo nepustí. Patří mezi ně třeba poličan, herkules, lovecký salám a paprikáš. Vyrobí se ze syrového masa bez tepelné úpravy. Jen vyuzením studeným kouřem a dodáním enzymů, jež nastartují fermentaci. Kazda tvrdí: „Trvany jsou vysoká škola. Nic pro podvodníky.“

Prémiovým výrobkem jeho firmy se stal lovecký salám Maxi. Řez má klasický tvar obdélníku jako všechny „lovečáky“, ale jinou velikost: 10 × 5 centimetrů. Za svého „ma-

xilovce“ získal Kazda od Rakouského společenstva řezníků a uzenářů roku 2002 ve Wellsu mezinárodní cenu.

K výrobě využil původní recepturu z roku 1955. Tehdy lovecký salám, zvaný též český uherák, vznikl. Základ tvořilo nejlepší hovězí a vepřové maso, libová plec, kýta i bůček. Uzenářští mistři tehdy spotřebovali 163 kg surovin na 100 kg hotového výrobku. (Váha se snižuje sušením a zráním.) Maso pečlivě zpracovali, zbavili je šlach, chrupavek i povázek, což jsou vlákna, která tak často uváznou v zubech. „Velikost zrna v mozaice nesměla překročit čtyři milimetry,“ vzpomíná uzenář. Český uherák se stal okamžitě podpultovým zbožím.

Na tropickou jistotu

Vývoj salámu Maxi trval Kazdovi tři roky. Velikost řezu 10 × 5 centimetrů vymyslel proto, aby se jednoduše, jedním plátkem, dala obložit houska. Také se chtěl odlišit od ostatních. Potíž byla udělat takovou vazbu směsi, aby se salám dobře loupal, aby směs neulpívala v jeho typických hranách. „Taky jsem původní lovečák přechutil, zvýraznil tlučným hřebíčkem. Pořád jsem si s tím hrál,“ vypráví.

Uzenář žertuje, že dělá uzeniny „na tropickou jistotu“. Když se hvězdáři z Úpice vypravili do severní Afriky pozorovat úplné zatmění Slunce, vybavil je několika tyčemi loveckého salámu Maxi. Přes den bylo čtyřicet stupňů ve stínu, se salámem to však nehnulo.

Kazda udí také speciální klobásy, Čabajky z Úpice. Základem je pravá maďarská čabajka z oblasti Békéscsaby. Tamní uzenáři ji připravují z vepřového masa, jež pochází z proslulých uherských bagounů. Kazda svoji klobásu jinak koření a míchá do směsi navíc hovězí, takže je libovější. Také úpická čabajka se dostala do tropů. Měli ji s sebou cestovatelé z Trutnova, kteří se vydali k pramenům Amazonky. „To byla opravdu zatěžkávací zkouška,“ líčí uzenář.

„Maso nemůže být vystaveno horšímu prostředí, než je vlhké parno deštného pralesa. Chuť klobás se ale nezměnila.“

Sto let v Davli

Uzenářství v Davli vede čtyřicetiletý František Dolejší. Otec mu do řemesla pořád ještě mluví, zatímco desetiletý syn má jiné starosti než uzeniny. Všichni jsou Františkově. „Děda byl taky František, ale firmu založil před sto lety praděd Jaroslav,“ říká šéf.

Dolejší sází na typické české chutě. Navazuje na staré mistry. Přípravuje taliány, salám maceška, šunku od kosti, ale i obvyklé párky nebo měkké salámy. Úzká specializace může být podle něho cestou do pekel. „Budu dělat jen šunku a nějaký monopol mě sestřelí, to tak,“ uvažuje. Dolejší pracuje s masem, masokostní náhražky ho nelákají. Svě výrobky prodává asi do tří set malých obchodů po celé republice. „Jsem dražší,“ přiznává, „ale chci, aby moje uzeniny měly pořád stejnou chuť. Aby se zákazník k té chuti vrátil.“

Od Dolejšího kupuje například masna v Jindřišské ulici v Praze. „Beru od každého to nejlepší,“ říká její vedoucí Tomáš Turek. „Dolejší k nám vozí taliány, salám maceška, polský salám a dunajské klobásy. Dobré taliány dělá také střešovický Hudera.“

Slavný pražský talián s rohlíkem a pivem bývala oblíbená svačinka (viz Talián neboli užovka). Jeho výjimečnost

tkví v tom, že jde o vařenou, tedy neuzenou „uzeninu“. Do prvotřídních hovězích střev se plnila směs libového vepřového a telecího masa, nakrájeného na kostky. Dnes už telecí skoro vymizelo, uzenáři používají křehké maso z mladých jalovic. Mistři maso koření tajenou směsí, převládá koriandr a tymián. Dříve se hotové taliány nakládaly na dva až tři dny do láku a teprve potom vařily. „Prodám jich něco přes tři a půl metráku za týden,“ říká Dolejší.

Romantická šunka

Salám maceška je vzpomínka na velkouzenáře a průmyslníka Emanuela Macešku, který kolem roku 1900 vybudoval v Královských Vinohradech tehdy největší závod v Praze. Roztíratelný salám nesoucí jeho jméno byl jeho originální recepturou. „Je to typ métského salámu, jenže v tom je hovězí, Maceška dával vepřové,“ prozrazuje Dolejší. „Macešky prodám půl druhého metráku týdně.“

Pražská šunka je slavná značka z poloviny 19. století. Dolejší vyrobí až dvě stě šunek týdně. Více před Vánoci. Celá kýta s kostí krytá kůží s oble zaříznutým spodním okrajem je impozantní kus masa, ozdoba rautů i zajímavý dárek. „Půvab šunky spočívá ve vnitřní vůni, kterou tají ten blok masa schovaný v kůži,“ pomlaskává Dolejší.

Mistr filozofuje o tom, jak se svět pro řezníky a uzenáře za poslední desetiletí zmenšil. „Není problém dovézt z Argentiny svíčkovou nebo roštěnky, a to ne zmražené, nýbrž chlazené.“ Vybrat si nejlepší maso je první krok k úspěchu. Kazda například vyrábí také koňské salámy. Maso vozí z Jižní Ameriky, kde je kůň nesoucí jeho jméno běžné porázkové zvíře. Dovážel koninu z Uruguaye, teď přesedlal na Brazílii. „Tamní konina má vyhrocenější chuť,“ říká.

Řadu malých českých firem položily přísné předpisy EU. Provozy bylo nutné totálně přestavět zejména kvůli extrémním požadavkům na hygienu. Kdo to ale zvládl a vyrábí třeba i dražší zboží z kvalitního masa a prodává je v pěkných a dobře vybavených lahůdkářstvích, může se zejména na regionálním trhu udržet. Dolejší vzpomíná na dědečka, který prohlašoval: „Zedník postaví dům, ale po řezníkovi nezůstane nic. Lidi všechno sežerou.“

KLASA představuje třídu

Ministr zemědělství uděluje vynikajícím domácím potravinářským a zemědělským výrobkům národní značku kvality KLASA. Způsobilost k tomuto ocenění posuzuje a významované výrobky později kontroluje Státní zemědělská a potravinářská inspekce. KLASA upozorňuje na typické české regionální produkty a odlišuje je od konkurence. Ministr propůjčuje značku na tři roky. Tuto lhůtu může prodloužit, jestliže se však jakost výrobku zhorší, značku odebere.

DUBEN

Velikonoce

Velikonoce pro křesťany představují vrchol liturgického roku. Připomínají totiž smrt a vzkříšení Ježíše Krista, které je pointou příběhu o Mesiáši. Protože přesné datum Ježíšova umučení v Novém zákoně nenajdeme, panovaly prvních pár století spory o to, kdy Velikonoce vlastně slavít. Až v roce 325 svolal císař Konstantin takzvaný nicejský koncil, a bylo rozhodnuto: klíčovým dnem bude neděle po prvním jarním úplňku, který nastane po průchodu Slunce jarním bodem. Velikonoce tedy mohou od té doby být mezi 22. březnem a 25. dubnem.

Sto let voňavého řemesla

Mezi významné firmy patřili ještě před první světovou válkou především pražští mistři Chmel, Maceška a Beránek na Vinohradech, Malý ve Spálené ulici, Lufr v Jirchářích, Thütinger na Smíchově, Hruška na Žižkově, Němec v Košířích. Z mimopražských prosluli bratři Pejskařové v Polici nad Metují, Jindřich Kubias ve Vamberku a Jan Satrapa ve Studené na Moravě. V krámech se prodávalo jen několik druhů zboží. Do vepřových žaludků se pechovaly presvuřty, tmavé tlačěnky z vepřových hlav a tučného masa s krví. Ze salámů se dával do měchýřů tzv. „drátenický“, který stál méně, neboť maso nahrazovaly vepřové kůže a tlusté boky. Na pultech ležel pyramidově složený nakrájený polský salám a pražský salám, který se prodával v hovězích jícních. Sortiment doplňovaly špekáčky, vuřty a párky. Uzenáři pracovali zprvu jen sekáčky a noži, později kolíbacími noži. Směs naráželi do střev ručně, tzv. „na prsty“. Strojní uzenářská dílna se představila Pražanům až na Zemské jubilejní výstavě roku 1891. Na otáčivém špaluku se houpla „čtyřlístá kolíbka“ sekající maso. Na ni navazovala míchačka. Vše poháněl hlučící a vybuchující motor na svítýplyn.

Talián neboli užovka

Kolem roku 1900 se do Prahy přistěhoval italský řezník jménem Uggé. Usadil se v Rybné ulici a začal vyrábět nový druh zboží. Vepřové a telecí kostičky masa plnil do hovězích střev a zvláště kořnil. Pochoutku neudil, nýbrž na dva dny nakládal do vepřového láku. Pak ji prudce povařil a ještě několik hodin při nižší teplotě dovařoval. Stogramové výrobky dvojité převazoval provazem. Specialita neměla název a šla na dračku. Pražané ji jmenovali „užovka“ a „talián“, druhý název se udržel. Uggé se snažil uchovat výrobní tajemství, ale protože neměl taliány chráněné patentem, konkurence je začala vyrábět také.

Zdroj: Tomáš Čechtický & Josef Radoš
(Řezníci a uzenáři ve světle věků)

Chráněná uzenářská klasika

Měkké uzeniny: špekáček, kabanos, vídeňský párek, debrecínský párek, jemný párek, lahůdkový párek, spíšský párek, ostravská klobása, šunkový salám, gothajský salám, junior salám, český salám.

Trvanlivé: vysočina, selský salám, turistický trvanlivý salám, poličan, herkules, dunajská klobása, lovecký salám, paprikáš.

Zdroj: „špekáčková vyhláška“ ministerstva zemědělství z roku 2003

Pranostiky

V dubnu se za den i devět druhů počasí sejde. Duben ze zimy a léta spleten.

Na svatého Izidora orače i ptáče radostí si skáče.

Do Jiřího sníh než dešť častější.

Svatý Jiří zvítězil nad saní, zvítězí i nad zimou.

Hřmění mezi Markem a Vitalem značí úrodný rok.

Masopust a Popeleční středa

Křesťanským svátkům, příchodu jara a ukončení zimního spánku přírody předcházely masopust. Patřival k nejveselejším dnům po Novém roce. Veselí propukalo o masopustní neděli a končilo maškarním průvodem v úterý před Popeleční středou. O půlnoci ponocný odtroubil konec veselí a příští den se všichni sešli na mši. Ačkoliv jsou masopustní slavnosti dnes již spíše záležitostí venkova, rituály o Popeleční středě se v kostelích stále dodržují. Kněz každému věřícímu namaluje na čelo křížek ze směsi popele a vody a vysloví biblickou větu: „Pamatuj, človče, že prach jsi, a v prach se obrátíš.“

Postní doba

Původní myšlenka postu zdaleka neznamena jen zřeknutí se jídla, ale čehokoliv, co člověka spoutává a odvádí od duchovních věcí. Podle některých výkladů má i původ zdravotní a výchovný. Podle pramenů z pozdního středověku byli Češi v postech odjakživa přísnější než ostatní. Nejedli maso teplokrevných zvířat a nic, co z nich pochází: máslo, mléko ani vejce. Každá z šesti nedělí, které následují po Popeleční středě a předcházejí velikonočnímu týdnu, dostala svůj název.

První, tedy Černá neděle, se jmenuje podle barvy, do níž se ten den oblékaly zejména ženy. O druhé postní neděli – Pražné – se zase připravoval pokrm z pražených nedozrálých klasů. Na Kýchavou neděli se konala mše za odvrácení moru, k jehož příznakům v dávných dobách patřilo právě kýchání. Pověra se později změnila v tom smyslu, že kolikrát kdo v ten den kýchne, tolik roků bude živ. Čtvrtá neděle postní se nazývala Družebná a byla dnem, kdy měla mládež dovoleno sejít se na návsí. V ten den také chodival družba se ženichem navštívit stavení budoucí nevěsty. O páté neděli, takzvané Smrtné, vynášeli mladí „smrt“. Měla podobu slaměné figuríny na dřevěné tyči, oblečené do starých hadrů, někdy byla ještě ozdobená náhrdelníkem ze skořápek. Za vesnicí ji děti vhodily do potoka, a tak byla symbolicky ukončena zima. Konečně poslední, Květná neděle, probíhala v duchu svěcení proutků kočiček, dubu, lísky, smrku a podobně. Zásunuté za obrázky svatých měly chránit dům před bleskem, zapíchnuté do pole zajišťovaly dobrou úrodu. Popelem ze spálených posvěcených větviček kreslil napřesrok o Popeleční středě kněz znamení kříže věřícím na čelo. Květná (ve světě Palmová) neděle připomíná den Kristova příchodu do Jeruzaléma, kdy jej lidé zdravili máváním palmovými listy.

Pašijový týden

Svatý, Velký nebo také Pašijový týden začíná právě Květnou nedělí, ale vrcholí až slavností Vzkříšení na konci takzvaného svatého třídenní. Toto třídenní začíná na Zelený čtvrtek, pokračuje přes Velký pátek a Bílou sobotu.

Zelený čtvrtek

V tento den Ježíš Kristus naposledy večeřel se svými apóstoly. Název Zeleného čtvrtku byl doložen už ve 12. století v Německu, odkud se dostal do Čech. Proč se prvnímu dni třídenní přiřadila právě zelená barva, není úplně jasné. Jedna verze praví, že navazuje na židovský zvyk jíst v tento den pokrmy z prvních zelených bylin. Podle jiné je vysvětlení prostší: kněz totiž oblékal zelené mešní roucho. V čes-

ké lidové tradici 19. století začínal Zelený čtvrtek před východem slunce modlitbou v zahradě. Ještě v polovině 20. století bylo možné spatřit věřící, jak vycházejí z domu před úsvitem, modlí se pod stromem směrem k východu a líbají zem. Někteří vědci takový rituál považují za pozůstatek pohanského kultu země. Dívky se omývaly ranní rosou, aby zůstaly krásné a zdravé.

Ještě před východem slunce se zametal celý dům, omýval se dobytek. V okolí Hořic se v ten den šlehalo po podlaze a se slovy „ven hosti bez kosti“ se vyhněly blechy a obtížný hmyz. Zelený čtvrtek byl posledním dnem do Bílé soboty, kdy v kostele směřovali zaznívat zvony – na znamení smutku nad ukřižováním Ježíše. Říkalo se, že „odlétají do Říma“. Veškerý rámus a hluk pak obstarávaly řehtačky, klapačky a jiná dřevěná rámusidla. Dodnes se v kostelích drží zvyk omývání nohou na připomínku poslední večeře Páně, kdy Kristus omyl nohy všem svým dvanácti apóstolům. Podobně omývá kněz při mši nohy dvanácti mužům z farnosti. Ze 16. století se dochovaly popěvky proti Jidášovi, který Krista zradil. Ve východních i západních Čechách bylo dokonce zvykem, že jeden z chlapců (pokud možno se zrzavými vlasy) vyběhl při mši z kostela a utíkal pryč. Ostatní děti s řehtačkami pak běžely za ním.

Velký pátek

Den největšího křesťanského smutku, památka umučení Ježíše Krista, je velkým svátkem zejména v prostředí protestantském. Katolická liturgie je toho dne strohá, nekoná se mše, ale pouze bohoslužba složená ze čtení textů a zpěvu. Velký pátek je dnem nejpřísnějšího půstu v roce. Vzpomeňme si například na babičku Boženy Němcové, která nevzala do úst již od čtvrtka od rána až do Vzkříšení v neděli ráno. Velkopáteční půst nemusel být podobně extrémní, ale strava požívaná v tento den neměla obsahovat maso teplokrevných zvířat. Málokdo dnes ví, že mezi postní krmi dříve patřil i typicky vánoční kapr.

I na Velký pátek vstávali lidé před úsvitem, aby se omyli ranní rosou. V okolí Volyně se mládenci dokonce potápěli v potoce a snažili se pusou vytáhnout z vody oblázek, který poté hodili levou rukou za hlavu. To aby je nebolely zuby. Vedle pobožnosti uctívání kříže, kdy věřící líbají rány Krista přibitého na kříži, se na Velký pátek ještě místy hrají takzvané pašijové hry. V zemích Koruny české je v době baroka zaváděli jezuité. Herci byli buď řeholníci, nebo později sami farníci. U bohatších spoluobčanů se účast na pašijové produkci považovala za veřejný projev kajícího. Hry byly (a stále jsou) velkolepou realistickou podívanou, přibližující události Kristových posledních dnů.

Bílá sobota

V noci ze soboty na neděli vstoupil Ježíš na nebe. Tato noc – označovaná jako Velká – dala ve 14. století jméno Velikonočům. Těže noci se „zvony vracejí z Říma“. Před noční slavností Zmrtvýchvstání, které se říká vigilie, světí kněz před kostelem oheň, od kterého se zapálí paškál (velikonoční svíce), a světlo se přeneso do kostela. Obřad žehnutí světla neboli lucernarium je doložen už ve slovanských bohoslužbách svatých Cyrila a Metoděje na Velké Moravě. Označení Bílá sobota je odvozeno od bílého roucha nových katechumenů, kteří byli od středověku křtěni právě v tento den.

Hod Boží velikonoční

Slavnost Zmrtvýchvstání Páně vrcholí v neděli druhou slavnou mší. Končí doba dlouhého půstu. Při mši se světi velikonoční pokrmy – beránek, mazanec, vejce, chleba, víno... „Dodnes nosí katolíci a pravoslavní velikonoční pokrmy k posvěcení: čím dále na východ, tím bohatší tradice svěcení pokrmů, tím objemnější obřadní koláč a košíky s uzenou šunkou i klobásami,“ píše ve své knize *Velikonoce v české lidové kultuře* Věra Frolcová. „Jaký je to mazanec, bez koření, bez vajec?“ zpívá se v jedné pomlázkové koledě. O Velikonocích nesmí vejce chybět v žádném pokrmu: proto všechny ty nádivky, mazance, jidášky, beránci i perníky.

Červené pondělí

Pravé světské (a zejména dětmi nejvíce očekávané) radovánky přicházejí na Červené nebo Velikonoční pondělí. Pomlázka, na Valašsku a Lašsku zvaná šmigrust, začíná většinou brzy ráno. Spočívá ve šlehání žen a dívek jarními pruty, nejčastěji spletenými do sebe po osmi a více kusech. Význam pomlázky je ukryt v jejím názvu. Má za úkol ženy

pomlázovat, ozdravovat. Příslušnice něžného pohlaví na výprask reagují různě kraj od kraje. Někde vyrážejí s odvetnou pomlázkou druhý den, jinde chlapce polévají vodou.

Druhý možný výklad – například v kuriózním podání mistra Jana Husa – hovoří o zcela jiné funkci pomlázky: trestající. „A tak ti, kteří mrskají druhé, říkají Pomni hody, čímž se míní: A tak vy, ženy, mrskajte ráno pořádně své muže prutem, jestliže od vás vyžadují manželskou povinnost v těchto posvátných dnech.“ Šlehání dívek je většinou spojeno s koledováním. Tradiční trofejí vedle dnes rozšířeného alkoholu a pentlí na pomlázku – jsou malovaná vejce jako symbol plodnosti, úrodnosti, života a vzkríšení. Kraslice jsou na českém území známé od 14. století. Původně slovo znamenalo vejce barvené na červenou – odtud Červené pondělí. Snad nikde ve světě se zdobením vajec nerozvinulo tak jako v Čechách, Moravě a Slezsku.

Globalizace do Čech přinesla i původem germánského zajíčka. Ten symbolizuje kromě štěstí a plynutí času také zmrtvýchvstání – zajíc totiž podle lidových pověr nikdy nespí, protože nemá víčka.

Celokompozitové hokejové hole i z ČR?

Českou republiku můžeme bez velkých rozpaků označit za zemi hokeje a je proto jediné pochopitelné, že zde existuje i významná produkce hokejových holí. Jejich nejvýznamnějším českým producentem je společnost Bohemia Sport z Horažďovic, která jich ročně prodá kolem čtvrt miliónu kusů. Polovina přitom putuje na vývoz, hlavně do Kanady, kde s českými hokejky hrají především kluby v nižších soutěžích. V současnosti ale firma Bohemia Sport chystá velké inovační změny – vyvíjí totiž tzv. celokompozitovou hokejku, jaká se dosud vyrábí pouze v Číně a v Mexiku. Celokompozitové hokejky stojí několikrát víc než dosud produkované celodřevěné hokejové hole, ale déle vydrží a zachovávají si déle své původní vlastnosti. Proto je využívají především špičkoví hráči nejvyšších soutěží. Novým produktem tak bude chtít horažďovická firma oslovit pravděpodobně právě tuto skupinu, a to nejen v České republice, ale i v dalších evropských zemích včetně Rakouska. Nejspíše se pokusí také o expanzi do zámoří, možná až do NHL. Pokud se však týká obchodu s Rakouskem, Bohemia Sport s ním má už bohaté zkušenosti, přestože Rakousko asi za klasickou zemi ledního hokeje úplně považovat nejde. Ale Bohemia Sport produkuje například sáně, které vedle Německa, Švýcarska a Itálie kupují zákazníci i v Rakousku. Firma loni prodala zhruba 80 000 kusů saní, což znamená meziroční nárůst asi o deset tisíc. Velmi dynamicky se v horažďovické společnosti rozvíjí také výroba dřevěného zahradního nábytku, který z 90 % směřuje na export. I v této oblasti patří Rakousko společně s Německem a Švýcarskem mezi hlavní odběratele. Bohemia Sport loni vyprodukovala celkem 85 000 kusů této komodity ve dvaceti druzích, což znamená meziroční nárůst o plnou čtvrtinu. Právě díky těmto novějším oblastem podnikání se podařilo společnosti zvýšit tržby zhruba o pět miliónů na osmdesát miliónů korun (2,8 miliónu eur). Naopak tradiční hlavní součást výrobního programu – produkce dřevěných hokejových holí – upadla do stagnace, kterou chce firma řešit právě vývojem celokompozitové hole. V budoucnosti tak snad budeme moci nejenom ocenit kvalitu horažďovických výrobců při posezení na zahradě, ale snad i při sledování přenosů z nejvýznamnějších hokejových soutěží.

(MaFr)

Starobrno v trojici největších

Skvěle se v loňském roce dařilo pivovaru Starobrno patřícímu do nizozemské skupiny Heineken – dosáhl zisku přesahujícího 100 miliónů korun a propracoval se tak do trojice největších producentů nápojů v České republice. Jeho podíl na domácím trhu s nápoji posílil o 0,2 % na 5,3 %. Nijak mu tom nezabránila ani skutečnost, že se nachází na jižní Moravě, která se proslavila spíše vínem než pivem. V jihomoravském regionu a v Brně také má starobrněnské pivo svou největší základnu, zároveň však nezanedbatelnou část své produkce vyváží do zahraničí. Daleko největším odběratelem je Slovensko, ale mezi dalšími významnými zákazníky Starobrna figuruje vedle Švédska, Německa, Bulharska, Ruska a Británie také Rakousko. Velký zisk moravský výrobce pěnivého moku vykázal přesto, že poměrně výrazně investuje do nových technologií a různých dalších vylepšení, mj. loni přešel na nový typ lahví. Zároveň ovšem se loni snížil i počet lidí zaměstnaných v pivovaru, zejména ovšem na úseku obchodu a distribuce. Pivovar nejenom zaznamenal vynikající úspěchy při prodeji, ale dosáhl i významného ocenění kvality, když získal titul České pivo roku 2006. Dařilo se mu ale také třeba v anketě časopisu *Pivní kurýr*. Starobrno nemá takovou tradici jako třeba Budvar nebo Plzeňský Prazdroj, ale jasně se ukazuje, že těmto značkám dokáže velice úspěšně konkurovat ve všech ohledech. Svůj podíl na tom má jistě i skutečnost, že patří do silné mezinárodní pivovarské skupiny, která má dalším rozvoji podniku zřetelný zájem. Jediné, co snad u starobrněnského pivovaru vyvolává trochu rozpaky, jsou některé jeho televizní reklamy vysílané v České republice, v nichž snad trochu nevkusně využívá brněnského (a vůbec moravského) resentimentu vůči Čechům a zejména obyvatelům Prahy. Pokud totiž chce pivovar dále zvyšovat

svůj výstav a zisky, nemůže se nepřátelsky vymezovat proti některé skupině potenciálních konzumentů. Ale překonávání různých regionálních předsudků, často směřovaných proti obyvatelům hlavního města, je velmi obtížná práce – Rakousko by o tom mohlo dlouho a dlouho vyprávět. (MaFr)

Pivovarům se daří nejlépe v historii

Piva se loni se v České republice vyrobilo méně než v roce 1990, domácí spotřeba klesá. Významně ale roste export a hodně vypijí zahraniční turisté. Za vzestupem pivního průmyslu stojí mohutné zahraniční koncerny. Pět největších tuzemských pivovarnických uskupení loni utržilo kolem 22,5 miliardy korun. Jejich souhrnný zisk po zdanění přesáhl čtyři miliardy korun. Tradičnímu českému odvětví se daří jako nikdy v historii, přestože pivo v místních restauracích patří mezi nejlevnější na světě. Obrázek ještě z konce devadesátých let, kdy města hyzdily zanedbané pivovary, je nenávratně pryč.

Za vzestupem stojí peníze a možnosti zahraničních vlastníků českých pivovarů. Ze čtyř největších hráčů na světovém trhu není v České republice přítomen pouze Anheuser-Busch. InBev vlastní Pivovary Staropramen, SABMilleru patří Plzeňský Prazdroj, Královský pivovar Krušovice pak ovládá velký německý potravinářský koncern Dr. Oetker a součástí Heinekeny je Starobrno, které v loňském roce dosáhlo zisku přesahujícího 100 miliónů korun a propracovalo se tak do čtveřice největších producentů nápojů v České republice. Z velkých pivovarů si naopak již několik let pravidelně pohoršuje národní podnik Budějovický Budvar. Je třeba ale přiznat, že Budvar není v jednoduché pozici. Celosvětově vede mnoho známkoprávních sporů s americkým kolosem Anheuser-Busch, doma pak se společností Budějovický měšťanský pivovar padesátiletého Jana Diviše. Díky tomu vydává značné částky za právní služby a řada trhů je pro něho v podstatě uzavřena.

V roce 2006 necelá padesátka českých pivovarů vyprodukovala 19,07 miliónu hektolitrů, což je méně než v roce 1990. Kromě výstavu poklesla i průměrná spotřeba. Naproti tomu dokázal pivovarnický průmysl za posledních patnáct let téměř ztrojnásobit export na 3,1 miliónu hektolitrů. Pivnímu průmyslu pomáhají turisté. Český svaz pivovarů a sladoven odhaduje, že cizinci v loňském roce vypili až 20 % piva spotřebovaného v Česku. Příjmy některých pivovarů zvyšují licenční poplatky za výrobu v zahraničí. Jde zejména o značky Pilsner Urquell, Velkopopovický kozel, Gambrinus či Staropramen.

(Miroslav Motejlek / MaFr)

Hospodaření velkých pivovarů

(2005, v miliónech Kč; zdroj: Čekia)

FIRMA (VLASTNÍK)	OBRAT	ČISTÝ ZISK
Plzeňský Prazdroj (SABMiller)	14 164	3 377
Pivovary Staropramen (InBev)	3 620	240
Budějovický Budvar (ČR)	2 244	169
Královský pivovar Krušovice (Dr. Oetker)	1 263	166
Starobrno (Heineken)	1 207	106

Zepter v ČR nabírá lidi

Počátkem osmdesátých let minulého století emigroval z tehdejší Jugoslávie do Rakouska Philip Zepter a během následujících let se vypracoval na „krále hrnců“. Od devadesátých let jeho společnost Zepter působí i v České republice, kde však získala dost problematickou pověst. Prodejci hrnců Zepter totiž zejména v divokém období počátku devadesátých let používali značně nátlakové metody při získávání kontraktů, zejména vůči starším lidem. Podobné jednání někdy vedlo až k soudním exekucím, z nichž některé probíhají dodnes. Nicméně od té doby se situace výrazně změnila, protože díky novým zákonům na ochranu spotřebitele se lidé mohou lépe bránit. Na druhou stranu i představitelé samotné firmy Zepter tvrdí, že od dřívějších způsobů získávání zákazníků odstoupili. V současnosti dává Zepter přednost budování vlastních kamenných obchodů, v nichž také probíhají prezentace jejich výrobků. Stále se však hrnce Zepter prodávají pomocí různých podomních prodejců a v ČR má jejich počet dokonce výrazně stoupnout. Firma Zepter se totiž inspirovala úspěchy své pobočky v Maďarsku – tam před třemi roky totiž působilo dva a půl tisíce prodejců a obrat dosahoval úrovně asi 28 miliónů eur, což zhruba odpovídá současnému stavu prodeje v České republice. Po zvýšení počtu prodejců zhruba na trojnásobek pak odpovídajícím způsobem vzrostly stejným způsobem tržby. Podobný recept teď firma chce použít i v České republice. Vycházejí přitom z pravidla, že větší počet prodejců osloví víc potenciálních zákazníků, přičemž procento získaných se pravidelně pohybuje kolem dvaceti. Zepter proto nyní v České republice zahájil velký nábor nových prodejců, do něhož hodlá investovat několik miliónů korun. Je však otázka, zda zvolená strategie přes pozitivní maďarskou zkušenost uspěje i v České republice. Pozitivní vliv ale může mít skutečnost, že Česká republika prožívá malý baby boom a velké množství mladých lidí si nyní pořizuje vlastní bydlení a s ním i samozřejmě nové vlastní nádobí. (MaFr)

Rozdíly v platech v ČR nejsou největší

Podle statistiky Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) vycházející z údajů za rok 2006 patří Česká republika mezi státy s relativně malými rozdíly v příjmech obyvatelstva, i když jsou zde o něco vyšší než v Rakousku nebo ve skandinávských zemích a v uplynulém roce mírně narostly. Někteří ekonomové tento jev vysvětlují především dědictvím umělé nivelizace příjmů v období před listopadem 1989, ale právě srovnání s Rakouskem ukazuje, že možná má tento jev ještě hlubší kořeny. V každém případě to však vypadá, že se rozdíly v příjmech v ČR budou nyní prohlubovat podstatně razantněji. Vyplyvá to jak z plánovaných redukcí v sociálních dávkách, tak z připravovaného konceptu tzv. rovné daně, která výrazně zlepší situaci těch nejlépe vydělávajících. Není však zcela jasné, zda tento vývoj je důvod k radosti nebo naopak. O tom, jak výkonnosti ekonomiky a zejména obecné kvalitě života v dané zemi přispívají rostoucí rozdíly v příjmech, se vedou dlouhé spory. Zatímco zastánci pozitivního vlivu argumentují například prudkým rozvojem a technickou vyspělostí USA, jeho odpůrci naopak poukazují na nestabilitu některých zemí s velmi výraznými sociálními rozdíly,

například v zemích tzv. třetího světa. Teprve budoucnost ukáže, která skupina má blíže k pravdě. Hodně tak bude záležet na tom, zda se jako parametr kvality života bude brát situace nejvyšší vrstvy společnosti, nebo poměry u průměrně vydělávajících občanů. (MaFr)

Bioplynové stanice i na jihu Moravy

Bioplyn patří mezi zdroje energie, v jejichž produkci se Česká republika inspiruje nejen v Německu, ale také v Rakousku. Mnoho zemědělců však stále cítí rozpaky, když jejich produkce se má použít jinak než k výrobě potravin nebo krmiva pro hospodářská zvířata. Nicméně silná konkurence v řadě oborů je nutí rychle změnit svůj přístup. A tak již několik měsíců na Znojemsku ve Velkém Karlově funguje jedna z největších bioplynových stanic v Evropě. Přitom se připravuje budování dalších, například v Čejči, Mikulčicích, Švábenicích na Vyškovsku nebo v Újezdu na Znojemsku. Zpracovávat se zde má široký výběr materiálů – prasečí kejda, kukuřičná siláž, slupky z rajčat jako odpadová surovina při výrobě rajského protlaku, jablečné výlisky, odpady z kuchyní nebo i vyřazené ovoce a zelenina ze supermarketů nebo peří i kosti. Bioplyn je v současnosti módou a nové stanice rostou v řadě států. Pokud však se bude situace na trhu energií vyvíjet tak jako dosud, budou stanice na zpracování biomasy přibývat ještě rychlejším tempem. Nic na tom asi nezmění ani letošní teplá zima, ani případné další podobné zimy v příštích letech. (MaFr)

Ropný klan Komárkových a jeho odpůrce Beran

Mezi nejbohatší Čechy patří rodinný klan Komárkových. Do jejich majetku patří vedle regionálních plynárenských společností nebo cestovní kanceláře Fischer také Moravské naftové doly. Poptávka po ropě je stále vysoká a představitelé rodiny Komárkových tvrdí, že ložiska na jižní Moravě ještě zdaleka nejsou vyčerpaná. V současnosti se koncentrují především na oblast Hodonínska, Břeclavska a části Vyškovska, pohybují se tedy relativně nedaleko rakousko-českých hranic. Právě z Rakouska nebo v poslední době i z Maďarska čerpají inspiraci pro pokračování ve svých těžbařských aktivitách – především zdůrazňují, že se musí pracovat ve stále větších hloubkách, i když je taková těžba nákladnější. Ovšem jen na případnou ropu nebo zemní plyn na jižní Moravě se Komárkovi neomezují a velmi aktivně se podílejí na lukrativní těžbě ropy v dalších oblastech, zejména v Pákistánu. Zároveň ovšem pronikají i do dalších zajímavých lokalit na celém světě – své aktivity mají například v Súdánu, Jemenu nebo na Středním Východě. Zkoumali i možnost těžby v Iráku a v současné době ji rozvíjejí i v Rusku a na Ukrajině. Zkušební vrty pak nechají provádět nejenom v Rumunsku, ale i v Bavorsku. Nelze se proto divit, když se zejména Karlu Komárkovi mladšímu přezdívá v České republice ropný magnát. Sám však s tímto označením příliš nesouhlasí a zdůrazňuje šíři svých dalších aktivit. Vedle již zmíněných intenzivně investuje také ve strojírenství. V této oblasti se však v poslední době jeho zájem ostře střetl s podnikáním jeho bývalého přítele Zdeňka Berana, který v současné době žije v rakouském Zell am See. Oba dřívější partneři se prou o podíly ve dvou severomoravských podnicích – Bonatrans

a ŽDB. Zatímco Beran tvrdí, že Komárek ho o jeho díl podvodem připravil, miliardář Komárek namítá, že Beran nikdy podíly nevlastnil a svými aktivitami mu pouze zneemožnil projekt největšího strojírenského holdingu IGH (Industrial Group Holding), který měl mít sídlo v Amsterdamu. O konfliktu tak nakonec budou muset rozhodnout arbitráže v Praze a v Curychu a také možná soud v Nizozemsku, protože David Beran podal místní policii podnět pro podezření z podvodu.

I když je Komárek podstatně proslulejší osobností, ani Beran není nějaký chudý prostáček. Na začátku devadesátých let podobně jako vůbec nejbohatší Čech Kellner začal obchodovat s kopírovacími přístroji a v roce 1994 založil firmu DB Invest zaměřenou na půjčování peněz, která obchodovala i s tehdy státním plynárenským kolosem Transgas. I když jejich vzájemná spolupráce nakonec skončila skandálem, který stál tehdejšího šéfa Transgasu jeho post, Beran od Transgasu koupil část Moravských naftových závodů a seznámil se s Karlem Komárkem. Jejich plán na investice do ŽDB a Bonatrans se však stal zdrojem velkých konfliktů. V současnosti Beran vlastní polovinu mamutí strojírenské firmy Vítkovice Holding a také společnost Profireal, která v České republice, na Slovensku, v Bulharsku a Polsku nabízí rychlé půjčky. Profireal se může pochlubit vysokými zisky, jeho praktiky však někteří lidé označují jako lichvářské. Tomu se však Beran pochoptelně brání a naopak sní o tom, že akcie Profirealu se budou prodávat na renomovaných burzách v Londýně nebo New Yorku. Hodně však samozřejmě bude záležet na výsledku jeho sporu s rodinou Komárkových. Bude jistě zajímavé sledovat boj dvou finančních magnátů, jejichž moc už dávno přesáhla hranice České republiky. Jeho výsledek by si však odhadnout dokázal asi jen málokdo. (MaFr)

Vinaři v ČR chtějí stejné dotace jako Rakušané

Čeští zemědělci stále výrazněji protestují proti situaci, kdy jejich výroba je dotována méně než produkce konkurenčních rolníků ze států „staré patnáctky“ Evropské unie, přestože podle svého tvrzení mají velmi podobné náklady. Snaží se proto výši svých dotací zvýšit na úroveň běžnou třeba v Rakousku. To platí v plné míře především o vinařích na jižní Moravě, kteří už jasně deklarovali požadavek stejných dotací na pěstování vinné révy. Zdůrazňují přitom, že vlastně nejde ani tak o nějaké dotace v plném slova smyslu, ale spíše o úhradu zvýšených nákladů na pěstování vína ekologičtějším a šetrnějším způsobem. Ještě před nedávnem dostávali vinaři hospodařící v souladu s ochranou přírody na 1 ha pouze 7 300 Kč (tehdy asi 245 €). Loni se však jim podařilo po zdoluhavých jednáních s vládou podporu navýšit zhruba na dvojnásobek, tj. na 14 300 Kč (asi 500 €). Ani to jim však nestačí – v současnosti by spodní hranice podle nich měla dosahovat stejně jako v Rakousku 507 eur a postupně se zvedala podle příkrovní terénu. Jinak by prý jen těžko mohli konkurovat rakouským vinařům, kteří se přitom mohou opírat o bohatší a podstatně stabilnější trh. Definitivní rozhodnutí o přidělu peněz z Evropského zemědělského fondu na rozvoj venkova by mělo padnout na jaře a vinaři jistě nasadí všechny páky, aby jejich požadavky byly v maximální míře uspokojeny. Jejich lobby vždycky vynikala velmi dob-

rými schopnostmi, takže je možné, že se jim skutečně podaří výši dotací srovnat s Rakouskem. Mohou to však mít nyní o něco těžší – dřívější sociálnědemokratický ministr zemědělství Jan Mládek byl znám jako velký ctitel dobrého vína, o jeho současném nástupci, občanském demokratu Petru Gandalovičovi se zatím nic podobného neproslechlo. Určité vrásky přiděluje jihomoravským vinařům i reforma projednávaná v Bruselu, která by měla snížit nadprodukcí nekvalitního vína v Evropě. Některé její možné body přitom na jihu Moravy vzbuzují obavy – například zákaz přislazování mostů řepným cukrem by jim způsobilo vzhledem k přírodním podmínkám, v nichž pěstují, značné potíže. Podobně se jim nezamlouval ani plán na dobrovolnou likvidaci vinohradů s rozsáhlými kompenzacemi, který přehlížel skutečnost, že v roce 2013 má být zrušen stávající zákaz výsadby nových vinic. To by podle nich vedlo v některých státech k praxi, že by byly vinice nyní vytrhány a v roce 2013 rychle obnoveny. Zdá se však, že těchto dvou nebezpečí se alespoň prozatím jihomoravští vinaři zatím až tak moc bát nemusí, protože je nedoporučil Evropský parlament. O co však musí jihomoravští, ostatně stejně jako rakouští, vinaři neustále zápolit, je pověst jejich produktů. Handicapuje je přitom přetrvávající móda červeného, které vyžaduje podstatně více slunečního svitu než bílé. V poslední době se zdá, že si stále větší množství moravských vinařů uvědomuje, že dřívější praktiky typu „Pražák vypije všecko“ už nejsou únosné, stále však zůstává řada těch, kteří si myslí, že místo zvyšování kvality si stačí vynucovat dotace. Právě ti jsou dnes možná tím nejvážnějším nebezpečím pro poctivé vinaře na jihu Moravy.

(MaFr)

Počet cizinců stagnuje, domácích přibývá

Statistická čísla z loňského roku jasně ukazují, že počet cizinců přijíždějících do české metropole Prahy začal stagnovat. Podle odborníků to lze vysvětlit poměrně jednoduše – ti, co chtěli proslulé město na Vltavě vidět, ho už v minulosti navštívili a přilákat je podruhé nebo potřetí už představuje velmi obtížný problém. Navíc v regionu má Praha velkou konkurenci ve Vídni, kde se cizí turisté mohou stále spolehnout na lepší servis a nemusí se obávat různých nečekaných problémů. Na stagnaci se však do značné míry podílely i další faktory. Výrazný byl zejména úbytek turistů z Velké Británie, kteří do Prahy dříve ve velkých skupinách přilétali levnými aeroliniemi za proslulým českým pivem a v mnoha případech také za sexem. Jenže v současnosti dávají přednost některým dalším východněji položeným městům, kde za svůj alkohol a případné dívky zaplatí podstatně méně. Pražští hoteliéři a další podnikatelé v oblastech spojených s domácím cestovním ruchem si však nemusí rvát vlasy – projevuje se totiž nový trend, který určitý úbytek zahraničních turistů více než vyvažuje – do Prahy putuje stále více českých občanů, kteří chtějí blíže poznat svoji metropoli. Jen v loňském roce se podobných turistů našlo kolem půl miliónu a v letošním roce by se toto množství mělo ještě zvětšit. Jisté se na tom podílí i růst životní úrovně, která umožňuje středostavovským rodinám z celé republiky udělat si několikadenní výlet do Prahy spojený s nákupy i kulturním vyžitím a bez vlivu asi není ani určitá přesycenost zahraničními dovolenými u moře v západní Evropě, tak atraktivními po pádu

tzv. železné opony po roce 1989. Na změnu ve skladbě návštěvníků města již také stačili mnozí podnikatelé pružně zareagovat a snaží se nabídnout cenově přijatelné bydlení na atraktivních místech, které by vyhovovalo především domácím zákazníkům. Vedle Čechů se očekává, že do Prahy se vypraví i více Slováků, jejichž průměrný příjem se v poslední době zřetelně zvýšil, a zvýšit by se měl i počet Rusů a Poláků. Z Prahy se tak opět stane stále víc a víc „slovanská“ metropole. Ostatně bude asi spíš osvěžení, když zase někdy v Praze uslyšíte češtinu či jiný slovanský jazyk na místech, kde dříve dominovala výhradně němčina, případně čas od času doplněná angličtinou, španělštinou či italštinou.

(MaFr)

Rakouský Lasselsberger investuje v ČR

Rakouská skupina Lasselsberger, která patří k nejvýznamnějším evropským producentům v oboru stavebních hmot a surovin, v současnosti vlastní 62 výrobních firem ve třinácti zemích. Velmi silné pozice si vybudovala i v České republice, kde je její prodlouženou rukou plzeňská firma Lasselsberger, která ovládá zhruba polovinu domácího trhu s keramickými obklady. Lasselsberger se v České republice specializuje právě na bytovou keramiku všeho druhu, kterou prodává především pod tradiční a úspěšnou značkou Rako. Vedle výroby obkladaček Lasselsberger ve svých závodech produkuje i stavební hmoty a zpracovává nejrůznější suroviny. Díky svému majetku v Horní Bříže, Chlumčanech a v Kaznějově na Plzeňsku vlastní i vůbec největší zásoby kaolinu v Evropě a v jeho produkci mu v evropském srovnání náleží druhé místo. Rakouské společnosti se loni v České republice hospodářsky velice dařilo – její tržby stouply o 8 % na 7,3 miliardy korun díky vyššímu prodeji keramických obkladů, stavebních hmot i surovin. V roce 2006 sice společnost zastavila výrobu v nevyhovujícím závodě na výrobu obkladů v Horní Bříže, kde se nyní produkuje pouze doplňkový sortiment, ale zároveň se chce v České republice pustit do nových investic. Především hodlá vybudovat v Rakovníku rozsáhlé logistické centrum v hodnotě asi 200 miliónů korun, které by mělo výrazně zlepšit stávající servis pro odběratele. Již v březnu by se měly v jednom z areálů firmy začít stavět nové haly a provoz v nich plánují představitelé Lasselsbergeru spustit již v průběhu června. Významné modernizace by se mělo dočkat i další distribuční centrum v závodě v Chlumčanech. Lasselsberger zkrátka dává najevo, že svoje vydané pozice na zajímavém českém trhu rozhodně nehodlá opouštět, zvláště když trvá mj. i kvůli výhodným hypotékám boom bytové výstavby. Díky němu lze očekávat, že zájem o obklady Lasselsberger patrně bude stále stoupat. Teď už snad jen zbývá, aby rakouská firma něco udělala s extraligovým hokejovým týmem Plzně, který sponzoruje. Tomu se totiž letos vůbec nedařilo a skončil až na předposledním místě.

(MaFr)

Jarní výlovy skončily

Letošní velmi teplá zima přinesla mimo jiné i jeden paradox – již koncem února, tedy ještě před započatím kalendářního jara, jihočeští rybáři skončili s jarními výlovy svých rybníků. První sítě přitom začali klást už koncem ledna. To sice byl poněkud riskantní tah, ale vyplatil se. Na trhu vlád-

la velmi příznivá atmosféra, takže se celý úlovek přes 100 tun většinou kaprů lysáků velmi rychle prodal. Zhruba 60 tun zůstalo na domácím trhu, zbytek ovšem rybáři výhodně vyvezli do Německa, Polska a také Rakouska. V současné době se hlubochťi mohou soustředit už jen na připravované nové rybí násady. Před oficiálním začátkem jara ovšem chystaly výlovy i další rybářské podniky v jižních Čechách, včetně Rybářství Třeboň nebo Štičí líhně v Táboře, která již měla objednávky na 100 tun ryb z Německa a také z Rakouska. V současné době rybáři doufají, že stejně jako se povedla teplá zima, i jaro se vyvede a vody v rybnících se brzo prohřejí. V teplé vodě totiž ryby začínou dřív přijímat potravu a snadněji tak přibývají na váze. Produkce sladkovodních ryb v jižních Čechách má několika-setletou tradici spojenou ještě se šlechtickým rodem Rožmberků, který na svých panstvích zřizoval velké množství rybníků, které v dané době představovaly velice lákavý zdroj zisku. Později, v 19. a 20. století, konzum ryb upadl a řada rybníků byla zlikvidována. Velkou ranou byl pro české rybníkářství také dovoz poměrně laciných mořských ryb, které představovaly pro české sladkovodní ryby velmi silnou konkurenci. Zdálo se, že spotřeba ryb chovaných v rybnících se omezí maximálně na vánočního kapra. V současnosti však zákazníci nejenom z České republiky, ale i z Německa a Rakouska začínají stále více oceňovat jemnou chuť jihočeských ryb. Vedle tradičního kapra se stále více vrací obliba štik, která již v uplynulých stoletích představovala nejběžnější alternativu ke kapru. Nevýhodou tento dravé ryby s vynikajícím masem je její nepříliš dobrá transportovatelnost. Ta způsobila, že již například na počátku 18. století v Praze stála libra štiky zhruba dvojnásobek toho, co stálo stejné množství kapra. A i dnes zůstává cena štičího masa poměrně vysoko. Kdo však ochutnal, většinou uzná, že rozhodně nejde o zbyharmu vyhozené peníze. (MaFr)

Zázračný stadión

Cenu Energetický projekt roku od českého ministerstva průmyslu a obchodu obdržely mimo jiných i severočeské firmy Ekoregula a SUE za způsob vytápění zimního stadiónu v Mostě. Dokázaly totiž při něm snížit potřebu energie asi o třetinu, což znamená zmenšení zátěže ovzduší zhruba o deset tun popílku ročně. Jádrem řešení je využití odpadního tepla, které vzniká při chlazení ledové plochy. To umožňuje nejenom krýt obrovitou spotřebu teplé vody při úpravě vody, ale zbude i na teplou vodu do sprch, na klimatizaci i vytápění. Samozřejmostí u budovy je počítačová regulace, kterou už využívá i v České republice řada veřejných budov, především škol. Regulace umožňuje vyhnout se přetápění, které často vede k obrovskému plýtvání energií, a zároveň funguje levněji než masivní zateplování fasád nebo používání různých speciálních oken. Ministerstvo průmyslu a obchodu zaujal i způsob financování projektu na zimním stadiónu – investor totiž úpravu vytápění v ceně asi dvou miliónů korun bude splácet postupně z prokazatelně dosažených úspor energie – ty by se měly pohybovat zhruba na úrovni 300 000 korun ročně, i když samozřejmě letošní zima nepodrobila systém takové zátěži, jak se očekávalo. Mostecký projekt přitom nezůstane jen nějakým výstřelem do prázdna – již v současnosti obě oceněné firmy na podobném principu při-

pravují úpravu vytápění zimního stadiónu v dalším severočeském městě – Kadani. Za bližším poznáním projektu na využití odpadového tepla na zimním stadiónu nemusíte přitom putovat až na sever Čech – české ministerstvo průmyslu a obchodu totiž bude stejně jako další úspěšné projekty, mezi něž patří například výstavba bioplynové stanice v Praze nebo revitalizace veřejného osvětlení v Náchodě, reprezentovat na výstavě World Sustainable Energy Days, která se bude konat ve Welsu. (MaFr)

Textilky na severu Čech zachránila změna výroby

Už mnohokrát jsme se zmiňovali o obřích škodách, které v posledních letech v evropském textilním průmyslu způsobil masivní vpád levné asijské konkurence, která v mnoha oblastech tradiční producenty doslova převálcovala. Výsledkem bývají v mnoha případech zavřené brány podniků a tisíce nezaměstnaných, kteří jen s velkými obtížemi hledají nové uplatnění na trhu práce. V některých případech se však jako dobrá obrana před podobným katastrofálním scénářem osvědčila změna ve výrobě. Jako příklad lze uvést severočeskou přádelnu Schoeller, která v minulosti až 80 % své produkce dodávala oděvnímu průmyslu. V současnosti se však úspěšně dokázala přeorientovat hlavně na výrobu příze pro technické tkaniny a také pro dynamicky se rozvíjející automobilový průmysl. I díky tomu v posledních letech nejenom nepropouštěla, ale dokonce počet svých zaměstnanců zvýšila zhruba o 100 % na stávajících 800. Naprostá většina produkce přádelny přitom putuje na export, mezi hlavními odběrateli se přitom vedle Francie, Německa a Španělska objevuje i Rakousko. Optimisticky hledí do budoucnosti i představitelé závodu Schoeller Křešice, který produkuje přízi pro průmyslové pletení. Přes stejné jméno Schoeller má však jiného vlastníka než německými vlastníky ovládaná litvínovská firma – křešický závod spadá pod rakouskou skupinu přádelen Schoeller Bregenz. Značná část výroby v Křešicích směřuje především k producentům špičkových autopotahů, ale její zboží odebírají i firmy zaměřené na sportovní oblečení.

Ne všem textilkám se však podařilo uspět v nových podmínkách. Jako příklad horšího scénáře, uváděného v úvodu příspěvku, může v České republice sloužit třeba skupina Texlen Linen z východních Čech zaměstnávající 900 osob, která se dostala do konkurzu, nebo největší český výrobce potištěných tkanin Tiba Dvůr Králové, již potkal stejný osud poté, co řadu měsíců neplatila ani vlastním zaměstnancům. V těchto případech lze skutečně často hovořit o sociální katastrofě, protože pracovníci nebo spíš pracovnice z těchto továren budou nová místa hledat jen velmi obtížně, přestože jsou zvyklé pracovat často za minimální plat. (MaFr)

Ekonomické poznámky k mezinárodnímu postavení ČR

Máme-li posuzovat současné mezinárodní postavení České republiky, je třeba si ujasnit jeho vývoj minimálně od konce druhé světové války. Československo po druhé světové válce dokázalo po dvě desetiletí vtahovat do svého rozvoje potenciální extenzivní zdroje a zmenšovat rozdíl mezi ním a západní Evropou. Jeho ekonomická soustava

však nebyla připravena na využívání intelektuálního rozvoje, který se socialismem spojoval Karel Marx.

Tak se stalo, že rozdíly ekonomické úrovně se přestaly zmenšovat, ale naopak se zvětšovaly. Zvláště se to ukázalo v osmdesátých letech.

Po roce 1989 nastalo období několika let, kdy ekonomická úroveň postsocialistických zemí klesala. V České republice klesl HDP v roce 1993 asi o 20 % proti roku 1989, v Rusku na polovinu, na Ukrajině na 40%, v Ázerbajdžánu na 30% atd. Česká republika dosáhla úrovně roku 1989 v roce 2000, Rusko v roce 2005, některé postsovětské země, jako např. Ukrajina, toho nedosáhly dodnes.

HDP na 1 obyvatele v paritě kupní síly (v %)

Rok	EU 15	USA	ČR	SR	Rakousko
1995	100,0	136,0	62,1	39,8	114,5
2000	100,0	138,5	57,7	43,2	114,4
2001	100,0	135,4	59,4	44,2	111,3
2002	100,0	133,1	60,7	46,7	109,8
2003	100,0	135,4	62,1	47,6	110,3
2004	100,0	141,7	64,5	48,6	112,1
2005	100,0	137,7	67,3	50,7	113,1
2006	100,0	?	68,1 ¹	51,2 ¹	?

¹ Odhad

Jak vyplývá z tabulek, Česká republika po roce 2000 dosahovala vyšších temp růstu než Evropská unie 15 a její ekonomické postavení se tedy zlepšovalo. Jestliže v roce 2000 činil v České republice HDP na obyvatele 57,7 % Evropské unie 15, pak v roce 2006 to bylo více než 68 %.

Rovněž se zlepšovalo její postavení v produktivitě práce a efektivnosti. Velkou roli v tom hrály přímé zahraniční investice a s nimi spjatý dovoz výkonných strojů, přístrojů a technologií, jakož i přijímání dokonalejších řídicích procesů.

V letech 1993-2005 do České republiky přišlo těchto investic za 1 666 mld. Kč (tj. jako roční HDP České republiky v roce 2002). Průměrné roční přímé zahraniční investice v přepočtu na obyvatele činily v letech 2000-2005 111 052 Kč

Samozřejmě přímé zahraniční investice jsou výhodné i pro jejich poskytovatele. Generují s určitým zpožděním trvalé zisky.

Produktivita práce na 1 zaměstnanou osobu (v %)

Rok	EU 15	USA	ČR	SR
1995	100,0	119,0	51,5	42,0
2000	100,0	122,8	54,4	50,7
2001	100,0	122,7	55,6	55,0

Rozprávají sa dve manželky:

Som vďačná za tú ekonomickú reformu. Vďaka tej sa už so starým ani nehádame. – Ako je to možné? – Zarába tak málo, že to nestojí ani za reč!

Pracovní teorie Arnolda Schwarzeneggera:

– Víte, jaký je rozdíl mezi chůvou, akčním hrdinou a guvernérem?

– Žádný, všichni se živí vyprávěním pohádek.

Cestuje skupina inženýrů se skupinou manažerů v vlaku. Každý manažer má svoji jízdenku, inženýři mají dohromady jen jednu. Najednou jeden z inženýrů volá: „Jde průvodčí!“ a všichni inženýři se natlačí do jednoho WC.

2002	100,0	123,2	56,1	55,3
2003	100,0	126,5	58,2	55,2
2004	100,0	128,9	60,4	56,6
2005	100,0	128,0	64,4	58,5
2006	100,0	?	65,4 ¹	?

¹ Odhad

Ekonomický rozvoj se projevil pozitivně v řadě úseků života. Kumulativně to ukazuje růst střední délky života (naděje na dožití). Střední délka života se v České republice prodloužila v letech 1990-2005 u mužů o 5,3 roku a u žen o 2,6 roku. Kontrastuje to se srovnáním v osmdesátých letech (1980-1990), kdy střední délka života v České republice u mužů vzrostla z 66,7 let na 67,3 let a u žen z 72,9 na 75,8. Viz tabulka.

Vývoj střední délky života pro věk nula u našich sousedů

Země	Rok	Muži	Ženy
Rakousko	1990	72,6	79,2
	1999	75,1	81,0
	2001	75,9	81,7
	1990-2001	3,3	2,5
	Polsko	1990	66,5
	1999	68,2	77,2
	2001	70,2	78,3
	1990-2001	3,7	2,7
Slovensko	1990	66,6	75,4
	1999	69,0	77,2
	2001	69,6	77,7
	1990-2001	3,0	2,3
ČR	1990	67,5	76,0
	1999	71,2	77,9
	2001	72,1	78,6
	2005	72,9	79,1
	1990-2001	4,6	2,6
	1990-2005	5,3	3,7
Německo	1989 ¹	72,6	79,2
	2000	75,0	81,0
	1989-2000	2,4	1,8

¹ NSR

V předcházejících odstavcích je aplikován rozměr Evropy, respektive Evropské unie. Jakmile však začneme uvažovat ve světovém měřítku, pak se váha Evropské unie začíná snižovat ve prospěch Asie. I když to dnes většinou v Evropě není pochopeno, v rozměru několika příštích desetiletí se může Evropa změnit i na zadní dvorek světa. To se přirozeně týká také nás. O tom však bude zvláštní článek. (Alexej Bálek)

Průvodčí zkontroluje lístky manažerů a vidí, že dveře na WC jsou zamčené. Zabouchá na dveře a zavolá: „Jízdenku, prosím!“

Z WC se pode dveřmi vysune jeden lístek, průvodčí ho cvakne, prostrčí zpět, poděkuje a spokojeně odchází.

Na zpáteční cestě mají manažeři jen jeden lístek, a světe div se, inženýři nemají žádný. Jeden z manažerů uvidí průvodčího a zakřičí: „Jde průvodčí!“ a všichni manažeři se utíkají schovat na WC.

Inženýři trochu pomaleji odcházejí na další WC. Poslední z inženýrů, ještě než se schová, zabouchá u manažerů a zavolá: „Jízdenku, prosím...“

Ponaučení: Manažeři často používají inženýrská řešení, aniž by jim rozuměli...

Zomrel režisér a herec Karol Spišák

Po ťažkej chorobe zomrel v noci 13. 3. 2007 režisér, herec a riaditeľ Starého divadla v Nitre Karol Spišák vo veku 65 rokov. Podpísal sa pod asi dvesto filmových, divadelných a televíznych réžii. Tridsať rokov pôsobil Karol Spišák v Divadle Andreja Bagara v Nitre. Vždy rád spomínal na svojich kolegov Pavla Haspru, Vladu Müllera či Vieru Strniskovú. Venoval sa dramatickej tvorbe a popri nej objavil aj komédiu. Tvrdil, že rozosmiať ľudí je ťažšie ako ich rozplakať. „Komédia je dáma, ktorú treba vedieť ochrániť, lebo sa ľahko spustí do lascivity. Treba jej dať salónnu výchovu. Divácky smiech môže vyburcovať u hercov podvedomý pud niečo pridávať, až stratia kontrolu. A keď sa začnú kopance do zadku, je koniec humoru,“ povedal nedávno pre médiá. Kritika právom hovorí, že jeho komédie dostali salónnu výchovu.

Niekoľko postáv stvárnil vo filme, hral teroristov či elegánov. Nezabudnuteľná je jeho postava Stalina v televíznom filme *Hodina majstrov*, do ktorej ho obsadil režisér Martin Huba.

Málokto vie, že ako prvý na Slovensku naštudoval muzikál práve Karol Spišák v Nitre. Bolo to v roku 1973 a volal sa *Na skle maľované*. Hovorili mu hra so spevom, lebo muzikál znel za socializmu príliš americky. Predstavenie bolo úspešné, napriek tomu ho režim zakázal, no Slovenskému národnému divadlu vtedy titul prešiel.

Karol Spišák tvrdil, že tento žáner je za ním. Napriek tomu po nežnej revolúcii režíroval *Mníšky*. Chcel ním ukázať, že muzikál nemusí byť príliš nákladný a vyčacňaný.

Z Divadla Andreja Bagara, ktoré sa premiestnilo do novostavby, odišiel. Tri roky bol na voľnej nohe a potom sa vrátil do bývalých priestorov bagarovského divadla, ktoré má genius loci. Sídliť tam Bábkové, dnes Staré divadlo a stal sa jeho riaditeľom.

Zásahom štátneho intendanta počas ministrovania Ivana Hudeca prišiel o funkciu a pred desiatimi rokmi aktívne vystupoval v štrajku divadelníkov. Po páde mečiarizmu divadlo znovu viedol. Túto prácu mal naozaj rád a divadlo pre deti považoval za spoločensky vážne poslanie. „Divadlo pre deti zapíňa estetickú a duchovnú pustotu. Jeho váhu a zodpovednosť si uvedomujem vždy, keď na ulici počujem od mládeže vulgarizmy. Je to dôsledok absencie divadla a estetického výchovy v detskom veku. Podpora umenia pre deti by mala byť jednou z priorít každej vlády,“ hovoril Karol Spišák.

Národná cena za dizajn 2007

Po dvojročnej prestávke vypisuje Slovenské centrum dizajnu (SCD) v spolupráci s Ministerstvom kultúry SR a za spoluúčasti rezortu hospodárstva a školstva ôsmy ročník celoštátnej súťaže dizajnu Národná cena za dizajn 2007. Súťaž je zameraná na práce z oblasti produktového, komunikačného a študentského dizajnu.

Zúčastniť sa môžu domáci alebo zahraniční dizajnéri, ktorí spolupracujú so slovenským výrobcom, domáci alebo zahraniční výrobcovia spolupracujúci so slovenským dizajnérom, študenti dizajnu, dizajnárske štúdiá a klienti s prácami, ktoré nie sú staršie ako dva roky od vypísania súťaže. Uzávierka prijímania prihlášok spolu s požadovanou dokumentáciou je 15. jún. Úplné znenie súťažných

podmienok poskytne záujemcom Slovenské centrum dizajnu Bratislava, alebo sú dostupné na adrese www.sdc.sk.

Prihlásené práce posúdi desaťčlenná porota s medzinárodným zastúpením a udelí dve Národné ceny dizajnu – za produktový a komunikačný dizajn. Okrem toho budú udelené dve Ceny ministra školstva za študentské práce v oblasti produktového a komunikačného dizajnu. Zvláštna cena ministra hospodárstva je určená výrobcovi a Zvláštna cena ministra kultúry osobnosti za mimoriadne aktivity v oblasti dizajnu. V súťaži udelia aj desať uznávaných rozlíšení poradia a kategórií.

Slávnostné vyhlásenie výsledkov súťaže a odovzdanie cien sa uskutoční 12. októbra v Bratislave a bude súčasťou programu medzinárodnej konferencie Cumulus, ktorá sa uskutoční prvýkrát na Slovensku. Cumulus združuje všetky významné dizajnárske školy na svete. Víťazné produkty predstaví SCD na samostatnej výstave vo výstavnom a informačnom bode SCD Satelit v Bratislave a budú zdokumentované v katalógu súťaže.

Smer vylúčil zo strany poslanca obvineného z korupcie

Vládna strana Smer-SD vylúčila zo svojich radov miestneho poslanca z bratislavskej Devínskej Novej Vsi Jozefa Molnára, ktorého polícia obvinila z prijímania úplatku. Informoval o tom tlačový odbor Smeru. Molnár podľa polície prevzal vyše dvojmiliónový úplatok od zahraničného podnikateľa, ktorému mal vybaviť predaj mestských pozemkov.

Poslanca zbavila členstva okresná organizácia Smeru-SD na základe pokynu vedenia strany, uvádza sa v tlačovej správe Smeru-SD.

Obvinený 43-ročný poslanec prevzal podľa polície dvojmiliónový úplatok v polovici februára, neskôr však ešte žiadal doplatok 600 000 korún. Polícia ho zatkla minulý týždeň pri preberaní časti údajného nedoplatku vo výške 300 000 Sk; poslancovi hrozí päť- až dvanásťročné väzenie. Okrem neho polícia údajne plánuje v prípade obviniť ďalších troch ľudí.

Korupcia na komunálnej úrovni sa objavila v minulosti vo viacerých stranách. Opozičná SMK napríklad zo svojich radov vylúčila bývalého prednostu Krajského pozemkového úradu v Trnave Ladislava Gála, ktorý už bol za prijímanie úplatku právoplatne odsúdený. Bývalé vládne KDĽ zas pozastavilo členstvo bývalému starostovi bratislavskej Rače. O jeho korupčnej kauze musí ešte rozhodnúť Najvyšší súd. Podľa hovorca strany Martina Krajčoviča ho v prípade potvrdenia rozsudku zo strany definitívne vylúčia.

Dvaja českí filmári vydierali Jakubiska pre Báhoryčku

Česká polícia trestne stíha dvoch českých filmárov, ktorí vydierali režiséra Juraja Jakubiska a jeho manželku, producentku Deanu Horváthovú. Páchatelia disponovali neautorizovanou kópiou ešte nedokončeného Jakubiskovho filmu *Love Story Bathory* a za to, že snímku nepustia na čierne trhy, žiadali štyristopäťdesiat tisíc českých korún.

Vydieračov trestne stíhajú na slobode. Hrozí im až osem rokov odňatia slobody. K odovzdaniu peňazí malo

dôjsť pôvodne v kaviarni, ale producentka napokon vydieračov prehovorila, aby si po peniaze prišli do jej kancelárie. Tam už na nich čakala polícia. „Čo ma zarmútilo: že sú to ľudia z našej brandže,“ konštatoval sklamaný režisér.

Jeho najnovšie dielo o čachtickej grófke Báthoryovej má na stredoeurópske pomery rekordný rozpočet 300 miliónov Kč. Film, ktorý sa nakrúcal aj na Slovensku, má mať premiéru na jeseň. Zrejme bude mať dve podoby – viac než dvojhodinovú pre kiná a dlhšiu, dvojdielnu, pre televíziu.

Cenu Dominika Tatarku 2006 získal Kornel Földvári za knihu **O karikatúre**

„Tá kniha nemôže byť taká úplne blbá, keď korene karikatúry sú už v antike,“ povedal Kornel Földvári (1932) na krste svojej knihy *O karikatúre*. 14. 3., takmer do roka a do dňa od vyslovenia tohto svojho bonmotu, si za ňu prevzal Cenu Dominika Tatarku.

Najprestížnejšie slovenské literárne ocenenie, určené autorovi za výnimočné dielo, ktoré na vysokej etickej a umeleckej úrovni naplňa humanistické tradície slovenskej kultúry a v tomto zmysle nadväzuje na duchovný odkaz spisovateľa Dominika Tatarku, odovzdali už trinásty raz. „Kornel Földvári už dávno zistil, že dobrý humor nie je národným zločinom, ale národným dobrodením,“ povedal vo svojom laudatiu vlnajší laureát Tomáš Janovic. Vďaka tomuto majstrovi najkratších žánrov prenikli do tatarkovskej siene slávy po poézii, próze, esejistike, literárnej vede či historiografii prvýkrát aforizmy, epigramy a humor vôbec. Málokto tušil, že o rok to bude opäť kniha o humore, tentoraz výtvarnom.

Földvári považuje karikatúru za koncentrovaný vtíp, extrakt, výživný bujón v kocke. Fascinuje ho, že niekedy dokáže povedať viac ako literárny text, že „dobrá karikatúra nepotrebuje slová“. Aj preto už o nej napísal tri knihy, okrem oceneného titulu to bola predvlni publikácia *Päťadvadsať a dávnejšie monografia o Dušanovi Polakovičovi*.

Tá vyšla ešte pred novembrom '89, vtedy Földvári písal len pod cudzími či fiktívnymi menami. Teda, nielen vtedy, pod pseudonymom debutoval v šesťdesiatom treťom *Netypickými príbehmi* a pod *Slovníkom slovenských spisovateľov pre deti a mládež* svoje meno tiež nemá, hoci je jeho spoluautorom.

Čerstvý laureát sa podľa štatútu stáva na jeden rok nestálym členom poroty, a tak Földvári môže svojím hlasom ovplyvniť, komu bude čítať laudatio. Určite vtípné a humorné, preto „trochu trpne“, čo sa stane, ak cenu získa príliš seriózny človek.

OTO 2006

14. 3. 2007 sa konalo udeľovanie cien diváckej ankety OTO 2006 – všetkých štyroch slovenských televízií. Úvod večera, ktorý otvoril režisér Jozef Bednárík, patril moderátorským kategóriám. Hoci medzi nominovanými sa ocitli aj mužskí moderátori, diváci očividne radšej zahlasujú za nežnejšie ozdoby televíznej obrazovky. Cenu v kategórii moderátora spravodajstva si teda odnášala držiteľka ocenení TOM a minuloročná najlepšia športová moderátorka Martina Šimkovičová-Bartošíková. Na pôdu Markízy putovala aj cena za publicistiku, ktorú si z rúk Anety Pariškovej

prevzala Zlatica Puškárová. Do tretice sa na pódium SND dostala jojkárska moderátorka športu Lenka Hriadelová. „Som strašne rada, že sa cena vracia na šport do JOJ-ky a ja by som ho symbolicky chcela odovzdať aj mojim kolegom,“ ďakovala tehotná Hriadelová. Nechýbalo ani vyznanie zalúbenej moderátorky čerstvému manželovi – futbalistovi Petrovi Čvirikovi. „Veľmi ti ďakujem a ľúbim ťa,“ zaznelo z úst jojkárskej blondíny.

Minuloročné víťazstvo obhájila Adela Banášová – tvár šou *SuperStar*, *Let's Dance*, ale tiež známy hlas z *Fun rádia*. „Viem, že na tomto si nepostavím životné šťastie, ale teraz veľmi ďakujem,“ povedala pred mikrofónom Adela s pozlátenou soškou. Ako jediná poďakovala všetkým televíziám, hoci posledný polrok sa jej účinkovanie spája už len s Markízou.

Humoristom roka sa podľa predpovedí stal Peter Marcin, ktorému po upadajúcej úrovni šou *Uragán* a *Hurikán* priniesol druhý dych seriál *Susedia*. Marcin tiež získal cenu ako nominovaný s najvyšším počtom hlasov a dostal tak sošku absolútneho OTA za rok 2006. Markízacky hit *Susedia* lámajúci všetky rekordy sledovanosti v roku 2006 bodoval aj v kategóriách zábavný program roka a program roka. „Chcem sa naozaj poďakovať divákovi. Pozerajú nás od detí až po dôchodcov a som hrdý na to, že sa nám žáner sitkomu podaril,“ uviedol nadšený Peter Marcin. *Susedia* teda môžu bez obáv pokračovať v druhej a možno i tretej sérii – diváci ich vyniesli na piedestál.

Prekvapenie (hoci tak trochu očakávané) sa konalo v oboch speváckych kategóriách. Minuloročných víťazov Miroslava Žbirku a Zuzanu Smatanovú vystriedal Kuly z *Desmodu* a Katka Knechtová. Speváčka kapely Peha v tento deň oslavovala tiež narodeniny. „Je to ten najkrajší darček, aký som mohla dostať,“ podotkla s úsmevom. „Konečne mám cenu, ktorá je moja a nie len kapelná,“ zažartoval si zase ocenený Kuly, ktorý prenos strávil aj s barlami, keďže má vyvrtnutý členok.

Tým najväčším prekvapením však určite bolo, že doterajšia „vládkyňa“ diváckej priazne v hereckej kategórii Zdena Studenková sa neobjavila ani v trojici nominovaných. Cenu si odniesla Zuzana Fialová. „Je to cena sympatie od divákov a to ma dojíma. Ďakujem svojmu tanečnému partnerovi Petrovi Modrovskému, ktorý mi pomohol vytancovať cenu pre najlepšiu herečku,“ uviedla s úsmevom Fialová. Zmena v porovnaní s minulými rokmi nastala však aj v mužskej kategórii. Maroša Kramára vystriedal na poste najobľúbenejšieho herca Ján Króner. „Som rád, že sa moja rodina zmobilizovala a konečne poslala viac hlasov ako Kramárova rodina,“ zavtipkoval si ocenený herec.

Cenu Eurotelevízie získal program *Najväčšie kriminálne prípady Slovenska*. Za celoživotný prínos ocenili herečku Máriu Kráľovičovú, ktorá si pri standing ovation prítomných hostí prevzala cenu z rúk riaditeľa STV Radima Hrehu.

Slovenské festivaly už odkrývajú tromfy

Leto je ešte zdanlivo v nedohľadne, rovnako ako pohoda letných hudobných festivalov. Ich organizátori napriek tomu už postupne zverejňujú prvé tromfy, ktoré sa im podarilo získať. Jedným z ťahákov trenčianskej Pohody bude hip-hopová legenda Wu Tang Clan.

Na festival príde v kompletnej (žijúcej) zostave. Mnohých poteší aj švédska päťica The Hives. Rockeri vystupujúci v čierno-bielych oblekoch začínali v prvej polovici deväťdesiatych rokov a postupne sa dostali do hitparád a povedomia poslucháčov nielen doma alebo v Británii, ale tiež v Amerike. Ďalším hosťom zo Švédska bude kapela Mando Diao, ktorá „znie tak trochu, ako keby sa Beatles vrátili do garáží“.

Priaznivcov tanečnej hudby zase poteší účasť brixtonského dua Basement Jaxx známeho hitmi ako *Just 1 Kiss*, *Where's Your Head At* či *Oh My Gosh*. Za album *Kish Kash* (2003) získali cenu Grammy pre najlepšiu elektronickú/tanečnú platňu. Basement Jaxx sa na Pohode nepredstavujú ako dídžejské duo, prídu vo veľkej živej zostave. Zaspieva aj Jana Kirschner, ktorá na Pohode odohrá jediný festivalový koncert na Slovensku.

Nielen dychovkári privítajú projekt Brotherhood of Brass – spojenie Boban i Marko Markovič orkestar a Frank London's Klezmer Brass All Stars. Sólovú tvorbu predstaví speváčka projektu Lamb Lou Rhodes. Drumandbass zastúpia britskí Ed Rush & Optical alebo brazílsky DJ Marky. Hviezdou tanečnej scény je aj ďalší z účinkujúcich, Junkie XL. Premiéru na festivale bude mať Opera SND. Pohoda prebehne 20. a 21. júla na trenčianskom letisku. Avizovaná speváčka Patti Smith nakoniec nepríde. Nie vinou organizátorov, ktorí už mali jej účasť potvrdenú.

Festival Hodokvas sa vlni presunul do Piešťan. Tento rok v Piešťanoch zostáva, mení sa jeho termín. Namiesto augusta bude už od 5. do 6. júla. Zatiaľ najväčším zverejneným lákadlom Hodokvasu je vystúpenie kalifornskej nu metalovej formácie Korn. Jedna z najpredávanejších metalových kapiel súčasnosti mala na Slovensku vystúpiť už vlni. Napokon vystúpenie pre zdravotný stav speváka Jonathana Davisa, ktorý skolaboval na jednom z anglických festivalov, zrušila. Ďalším potvrdeným menom Hodokvasu je kanadské „kultové hardcore-jazz-punkové“ trio No means no, ktoré je na scéne už od konca sedemdesiatych rokov. Ešte dlhšie sa v hudobnej brandži pohybuje Marky Ramone, bývalý člen legendárnych punkrockerov Ramones, ktorých uviedli v roku 2002 do rokenrolovej siene slávy. Jediný vystupujúci člen niekdajších Ramones je ďalším z lákadiel Hodokvasu. Rovnako ako Kosheen DJ's – Markee Substance a Dureen Decoder. Z úplne iného súdka je tvorba ďalšieho hosta, populárnej bulharskej skupiny Wickeded – v ich piesňach sa miesi punk, ska, reggae aj funky s prvkami bulharského folklóru. Premiéru na Hodokvasu bude mať české hip-hopové duo Indy & Wich. O náladu sa postará aj Polemic.

Rockfest v Novom Meste nad Váhom priniesol vlni niekoľko zaujímavých mien. Tento rok ešte organizátori nezverejnili žiadne. Festival bude 29.-30. júna. Mená headlinerov si zatiaľ nechávajú pre seba aj organizátori budapeštianskeho Sziget. Ďalší z festivalov blízko slovenských hraníc, rakúsky Nova Rock v Nickelsdorfe už naopak zverejnil množstvo hviezd. Od 15. do 17. júna tu zahrajú napríklad Smashing Pumpkins, Pearl Jam, The Killers, Linkin Park, Marilyn Manson alebo My Chemical Romance.

STV láka ľudí z Markízy, oslovuje aj bývalých

Slovenská televízia chce prvý raz po dlhšom čase prijať väčší počet pracovníkov. Noví ľudia prichádzajú z komerč-

ných televízií, najmä z Markízy. Do verejnoprávnej STV však majú namierené aj viacerí z bývalých zamestnancov, ktorí ju pred štyrmi rokmi opustili v rámci hromadného prepúšťania.

Už v blízkom čase chce STV prijať 40-50 nových pracovníkov. Poslancov mediálneho výboru parlamentu o tom informoval šéf televízie Radim Hreha. „Musíme sa personálne posilniť,“ povedal Hreha. Nové vedenie STV obsadzujú novými ľuďmi predovšetkým manažérske pozície. Z Markízy už odišla produkčná Zuzana Galambošová – má sa stať šéfkou produkcie – a vedúca analýz Darina Kyselová – na rovnakú pozíciu v STV. Na ceste zo Záhorскеj Bystrice do Mlynskej doliny je aj Ivana Semjanová, dlhoročná hovorkyňa Markízy, a známy moderátor Martin Nikodým. Hovorca STV Jozef Gogola odmietol tieto informácie potvrdiť, ani ich však nevyvrátil.

Analytici spájajú niektoré prestupy najmä s terajším druhým mužom STV Romanom Liptákom, ktorý bol do roku 2005 členom vedenia Markízy. Dnes je výkonným a programovým riaditeľom verejnoprávnej televízie. „Určite ide o osobné väzby a zároveň o novú výzvu pre týchto ľudí, nie o ich preplácanie, ako sa začína hovoriť,“ tvrdí Peter Malec z televíznej rady.

Vedenie STV však chce načrtnúť aj medzi bývalých zamestnancov STV. V roku 2003 počas hromadného prepúšťania odišli z Mlynskej doliny nielen prebytoční pracovníci, ale aj kvalitní režiséri, dramaturgovia, kameramani, zvukári a predstavitelia ďalších televíznych profesií. „Mnohí sa túžime vrátiť, odpracovali sme tam nejaké roky a máme k tejto firme napriek všetkému blízky vzťah,“ pripustil kameraman Peter Tóth, ktorý je zároveň predsedom odborového Zväzu audiovizuálnych tvorcov. Niektorí sa nadeľujú súdiu s televíziou, tá však začína uplatňovať v sporoch novú taktiku. Navrhujú mimosúdne dohody a druhej strane zároveň ponúka výhodné pracovné uplatnenie. Takýto návrh už dostala napríklad bývalá šéfká kontrolingu aj niektorí kameramani a dramaturgovia.

Mediálny analytik Andrej Školkay však nepredpokladá, že podobných návratov bude veľa. „V STV bola pred štyrmi rokmi zjavná prezamestnanosť, bývalé vedenie urobilo veľa chýb, treba však oceniť, že našlo odvahu pustiť sa do tohto vleklého nešváru,“ upozorňuje Školkay. Z STV vtedy odišlo asi 1 120 a dnes v nej pracuje približne 770 zamestnancov.

Minister Ján Mikolaj zrušil utajenie maturít

Maturitné testy už nebudú pod zámkou. Minister školstva Ján Mikolaj (SNS) totiž zrušil ich zaradenie do zoznamu utajovaných skutočností. Maturity sa pripravujú podobne ako písomky pre deviatakov Monitor 9, ktoré tento týždeň unikli cez internet. Monitor utajený nikdy nebol.

Pravda mala informácie o znížení ochrany maturity ešte začiatkom roka. Ministerstvo školstva však 2. februára tvrdilo, že všetko je po starom. „Postupuje sa podľa schváleného bezpečnostného projektu,“ uviedla vtedy hovorkyňa Viera Trpišová. O sedem dní bola príprava maturitných testov odtajnená. Minister to priznal v písomnej odpovedi opozičnému poslancovi Martinovi Froncovi (KDH).

Maturity sa začnú 26. marca. Keď bol Fronc pred dvomi rokmi šéfom ministerstva, museli sa pre chybu rezortu opakovať. Minister vtedy čelil kritike, ale neodstúpil. Od-

volať vtedajšieho riaditeľa Štátneho pedagogického ústavu Vladimíra Repáša a zodpovedného pracovníka Mariána Hanulu. Obaja sú znovu späť na významných miestach v ústave a majú na starosti práve maturity.

Presný dôvod, prečo sa zabezpečenie zmenilo, ministerstvo vo štvrtok nevysvetlilo. „Požiadal o to riaditeľ Štátneho pedagogického ústavu,“ povedala Trpišová. Dôvodom podľa nej bolo, že šéf ústavu Lubomír Pajtinka, ktorý zodpovedá za maturity aj za Monitor 9, chcel bezpečnosť upraviť vlastným predpisom. Ten má však nižšiu váhu ako zákon, pod ktorý patria utajované skutočnosti. Pajtinka však nové pravidlá nevysvetlil, nedvíhal mobil.

Zaradenie skúšky dospelosti medzi utajované skutočnosti umožňovalo prísne trestať tých, ktorí by maturitné testy prezradili. „Úmyselné vyzradenie tajnej informácie je trestný čin, ak ide o menej závažné porušenie zákona, rieši sa to ako správny delikt,“ konštatoval riaditeľ kancelárie Národného bezpečnostného úradu Ivan Goldschmidt. Maturity mali nižší stupeň utajenia, v takom prípade hrozí pokuta do 50-tisíc korún alebo aj zákaz činnosti.

Podľa Fronca sa môže stať, že maturitné otázky uniknú rovnako ako Monitor 9. Fronc dodal, že Monitor nebol pod prísny režimom, lebo išlo o projekt, ktorý sa stále doťahoval. Napriek tomu tvrdí, že testy nemohli napadnúť hakeri, lebo rovnako ako pri maturitách sú počítače, v ktorých je Monitor, odpojené od siete. Práve útokom hackerov Mikolaj zdôvodňoval únik deviatčackých testov na internet.

Fronc zdôraznil, že príprava Monitoru aj maturity dokazujú, že minister Mikolaj nemá na svojom mieste čo robiť. Aj preto chce KDĽ na stretnutí opozičných lídrov riešiť spoločný postup voči šéfovi rezortu. SDKÚ ani SMK však nie sú za odvolávanie ministra v parlamente. Poslankyňa SDKÚ Tatiana Rosová chce počkať na výsledky poslancického prieskumu na ministerstve a v Štátnom pedagogickom ústave. László Szigetí z SMK si zase myslí, že najskôr by sa mala celá vec prešetriť. „Rovnako ako únik Monitoru 9,“ dodal.

Výstava o živote Jaroslava Ježka v SNM

V Slovenskom národnom múzeu otvorili výstavu zameranú na život a tvorbu výnimočného českého skladateľa modernej hudby Jaroslava Ježka. Pod názvom *Jaroslav Ježek: Život je len náhoda* je prezentácia sprístupnená verejnosti od 9. marca do 1. júla v SNM na Vajanského nábřeží 2.

Jaroslav Ježek sa narodil 25. septembra 1906 v rodine dámskeho krajčírca. Na svet prišiel so šedým zákalom a operácie jeho situáciu ešte zhoršili: na pravé oko oslepol úplne. Napriek tomu, že sa na svet pozeral skrz „malú dierku“ jedného oka, podľa Jana Wericha bol najveselším humoristom v českej hudbe. V roku 1929 získal diplom majstrovej kompozičnej školy Jozefa Suka, ktorý umeleckého génia charakterizoval slovami: „Veľká inteligencia, vzdelanie všestranné, sčítanosť, rýchle vnímanie, bystré pozorovanie...“ Ježek bol uznávaným skladateľom vážnej hudby, ktorého si cenil i Igor Stravinskij. Kto si aspoň raz v živote nezabudnutelný song *Život je len náhoda?* Svojimi piesňami Ježek dopĺňal slávne duo Jiřího Voskovca a Jana Wericha. Pre divadelné hry ich Oslobodeného divadla skladal scénickú hudbu a piesne, ktoré tvoria základ českej modernej tanečnej a džezovej hudby. Verejnosti sú určite zná-

me melódie *Tmavomodrý svet*, *Hej rup*, *Nebe na zemi*, *Píseň strašlivá o Golemovi*, *Klobouk ve křoví* či *Babička Mary*. Osudy Jaroslava Ježka môžete bližšie spoznať práve na výstave, ktorá je otvorená denne od 9:00 do 17:00 hodín.

Výročí podpísania Rímskej zmluvy

V Starom Meste bola oslava 50. výročia podpísania Rímskej zmluvy (25. 3. 1957). Konala sa na Hviezdoslavovom námestí 26. marca. Multimediálny informačný stánok Európskej únie poskytol informácie na túto tému pre širokú verejnosť. Pred otvorením a počas podujatia na námestí hral vojenský orchester z Bratislavy. Rímsku zmluvu podpísalo 25. marca 1957 šesť krajín – Belgicko, Francúzsko, Holandsko, Luxembursko, Nemecko a Taliansko – a znamenala založenie Európskeho hospodárskeho spoločenstva, od roku 1993 pod názvom Európske spoločenstvo alebo spoločenstvá, pre ktoré sa dnes používa pomenovanie Európska únia.

Kam za kultúrou v Bratislave

OPERA

Historická budova SND, Hviezdoslavovo námestie

Predstavenia začínajú o 19:00 (ak nie je uvedené inak).

Pi 27., 28. 04. Richard Strauss: *Ariadna na Naxe* (premiéra!)

Po 30. 04. Giuseppe Verdi: *Don Carlos*

Po 07. 05. Wolfgang Amadeus Mozart: *Don Giovanni*

St 09. 05. Antonín Dvořák: *Rusalka*

Ut 15. 05. Gaetano Donizetti: *Nápoj lásky*

Št 17. 05. Franz Lehár: *Veselá vdova*

Pi 18. 05. Benjamin Britten: *Peter Grimes*

Po 21. 05. Juraj Beneš: *The Players*

Ut 22. 05. (11:00) Milan Dubovský: *Tajomný kľúč*

Pi 25. 05. Giuseppe Verdi: *Maškarný bál (Gustáv III.)*

Nová budova – Operná sála

Ne 15., 16. 04. Eugen Suchoň: *Krútnava*

St 18. 04., 02., 10. 05. Giacomo Puccini: *Bohéma*

Ut 24. 04., 26., 28. 05. Giuseppe Verdi: *La traviata*

St 25. 04. (11:00) Giuseppe Verdi: *La traviata*

Pi 11., 14., 30. 05. Giacomo Puccini: *Turandot*

St 16. 05. (11:00) Giuseppe Verdi: *La traviata*

BALET

Historická budova SND, Hviezdoslavovo námestie

Št 26. 04., 23. 05. Herman S. von Lovenskjold – August Bournonville: *Sylfida (La Sylphide)*

St 02. 05. (11:00) Václav Patejdl – Libor Vaculík: *Snehulienka a sedem pretekárov*

Pi 04., 19. 05. Piotr I. Čajkovskij – Marius Petipa – Lev I. Ivanov: *Labutie jazero*

So 12. 05. Piotr I. Čajkovskij – Marius Petipa: *Spiačka krásavica (La Belle au bois dormant)*

St 16. 05. Peter Zagar – Etienne Frey: *Sen noci svätajánskej*

Št 31. 05. Ludwig Aloisius Minkus – Marius Petipa: *Bajadéra (La Bayadere)*

Potulky po Bratislave

V predchádzajúcom čísle sme písali o Bratislave, ktorá nežije len z histórie, ale znamená aj veľký stavebný boom. Výstavba a prestavba sa netýka len centra, ale orientuje sa aj na okrajové alebo prímestské časti. Jednou z novodobých historických udalostí bude aj otvorenie nového Slovenského národného divadla 14. apríla 2007 na Dostojevského rade.

Ako sme už spomínali, prvé Slovenské národné divadlo bolo postavené v roku 1886. Divadlo bolo otvorené 22. septembra premiérou opery *Bán Bank* od Ferencu Erkelu. Neskôr sa v divadle hralo striedavo po nemecky a maďarsky. V roku 1920 uviedli Smetanovu operu *Hubička* a v roku 1921 boli uvedené činohry J. G. Tajovského *Hriech a V službe*. Prvá slovenská opera *Kováč Wieland* od J. L. Bellu sa dostala do repertoáru SND v roku 1926.

Slávnostné otvorenie nového Slovenského národného divadla bude 14. apríla 2007 galavečerom a operou Eugena Suchoňa *Krúťrava*.

Celý víkend 14. a 15. apríla sa bude niest v znamení dňa otvorených dverí, aby si nové divadlo mohlo pozrieť čo najviac ľudí, nielen z Bratislavy, ale aj z celého Slovenska. Ako povedala riaditeľka nového Slovenského národného divadla Silvia Hroncová: „SND sa neotvára každý rok a dokonca ani každá generácia nemá to šťastie prežívať takúto udalosť. Otvorením nového divadla sa začne písať nová éra SND. Nové priestory ponúkajú možnosť angažovať aj zahraničné súbory. Novostavba pojme naraz 1 700 divákov. Najväčšia je operná a baletná sála s kapacitou 900 sedadiel. Ďalších 650 ľudí sa zmestí do činohernej sály. Najmenšie Divadelné štúdio má 150 miest. Veľmi dôležité je, aby si k novému SND našla cestu mladá generácia, a preto sa divadelné predstavenia budú hrať nielen vo večerných hodinách, ale aj v doobedňajších, predovšetkým pre školy. Z nových titulov spomeniem napríklad baletnú inscenáciu *Warhol* a rozprávkový titul *Popolvár*, z činohier *R.U.R.* Karla Čapka, *Hamleta* od W. Shakespeara a *Kto sa bojí*

Beatles od V. Klimáčka. Z opery je zaujímavý Verdiho *Trubadúr*.

Otvorením nového Slovenského národného divadla historická budova SND na Hviezdoslavovom námestí nezanikne, k opere a baletu tu pribudne aj činohra. Zanikne divadlo P. O. Hviezdoslava na Laurinskej ulici a Malá scéna na Čulenovej ulici. Tiež zanikne aj riaditeľstvo SND na Gorkého ulici. Po renovácii bude slúžiť ako štvorhviezdičkový hotel. Ide o stavbu, ktorá bola postavená v eklektickom slohu v rokoch 1903-1904. Pôvodne dvojposchodový palác

Historická budova Slovenského národného divadla

zo zvýšeným prízemím mal klasicky poňatú fasádu s predimenzovanými okennými otvormi a dekoratívnymi prvkami, ako sú zvieracie hlavy, ovocné festóny, piliere a trámy. Štukové detaily fasády sú už ovplyvnené vtedy moderným secesným umením. Náročná stavba je zdôraznená vysokými vežami a bohato profilovým a dekoratívnym zastrešením. Vo figurálnej sochárskej dekorácii veží sa uplatnili postavy boha Merkúra ako patróna obchodu a ženská postava symbolizujúca priemysel. Až v období medzi dvoma svetovými vojnami postavili najvyššie podlažie podľa projektu M. M. Harminca.

Okolo nového divadla vyrastie zakrátko nové centrum Europea, o ktorom sme písali tiež už v minulom čísle. Ďalšia nová stavba, ktorá vyrastie pri atraktívnom divadle SND a Europea, je výstavba polyfunkčného domu, zatiaľ s pracovným názvom *Bellisle Apartments*. Pôjde o budovu s ôsmimi nadzemnými a tromi podzemnými podlažiami. Prevažná väčšina prvého poschodia je určená na obchodné účely, služby a vstupné priestory. Na druhom nadzemnom podlaží by malo byť 91 apartmánov slúžiacich na prechodné ubytovanie. Objekt je navrhovaný ako monoblok s mnohouholníkovým pôdorysom.

(pripravuje dr. K. Ozábalová)

Sokolská jednota Tyrš XII/XV

konala 11. března 2007 ve společenském sále sokolovny v 10. okrese svoji valnou hromadu. Dosavadním členům výboru byla vyslovena důvěra, a tak převzali po jednomyslném znovuzvolení nadále tyto funkce:

starosta	ing. František Kalousek
místostarosta	Petr Sevela
náčelník	Pavel Vytiska
místonáčelník	Jiří Materna
náčelnice	Irena Floriánová
místonáčelnice	Mag. Daniela Frey-Maternová
vzdělavatel	Vladimír Stejskal
jednatelka	Jaroslava Hovorková
místojednatelka	Sylva Hájková
pokladní	Anna Egermeier
místopokladní	Zdenko Matoušek
matrikář	Pavel Hovorka
zábavní odbor	Helena Šustrová
revize	Martin Florián, Rudolf Cainer

Přítomni byli též členové jiných jednot, kteří popřáli jednotě XII/XV mnoho úspěchů v další sokolské činnosti.

Jednota pořádala v roce 2006 tyto kulturní akce: Filmové odpoledne o Janu Werichovi, Jarní veselici, Moravské hody a zájezd autobusem na vánoční trh do Bratislavy.

Po ukončení schůze byl promítnut filmový záznam ze XIV. všesokolského sletu 2006 v Praze. Přítomní, kteří se sletu aktivně zúčastnili, cvičili při promítání skladby *Ta naše písnička česká* s melodiemi K. Hašlera v duchu s sebou a vzpomínali, jaké to v Praze bylo... Jiní se zájmem sledovali provedení skladby, kterou nacvičovali členové jednot III/XI (6 žen a 3 muži), jednot XII/XV (17 žen a 12 mužů) a jednot XVI/XVIII (6 žen a 2 muži), celkem tedy jelo do Prahy 46 cvičících z Vídně. Byly to náročné dny, ale byly moc hezké... Nazdar!

Předběžné termíny sokolských akcí Sokol Vídeň XII/XV

24. června 2007	Jarní veselice
20. října 2007	Moravské hody
prosinec 2007	Vánoční oslava

Sokol Vídeň XVI/XVIII

3. listopadu 2007	Martinská zábava
1. prosince 2007	Mikulášská zábava

Sokolská župa rakouská
1010 Wien, Drachengasse 35
Tel./fax: ++43 1 604 87 04
(Dipl.-Ing. Jiří Nováček)
e-mail: novacek.wien@aon.at

Sokol informuje
Jako tělovýchovný spolek
s dlouholetou tradicí Vám
Sokol nabízí sportovní hodiny
vedené zkušenými vedoucími
s velkou praktickou zkušeností.
Přijďte se podívat,
srdečně Vás zveme!

Náčelnictvo a cvičitelé
Sokolské župy rakouské

Informace:
s. Marie Píbilová, tel. 330 97 87
s. Irena Floriánová, tel. 586 86 86

**Sokolská župa
rakouská**

www.sokol-wien.at

Česká obec sokolská
Tyršův dům – Újezd 450,
118 01 Praha 1
Tel.: ++420 257 007 111
Fax: ++420 257 320 580
www.sokol-cos.cz

Sokolský adresář
na
www.sokol-wien.at

Cvičení rodičů s dětmi

Cvičíme
každé pondělí
17:00 – 17:45

Bližší informace:
Mag. I. Mühlbergerová
tel.: 480 49 14

Župní družstvo volejbalu (vedoucí odboru Anton Florián, tel. 01/586 86 86)
23, Anton Baumgartner-Strasse – kulatá hala Alt-Erlaa

Čtvrtek	19:30 – 21:00	odbíjená (muži)
---------	---------------	-----------------

Župní trénink ve stolním tenise (info přes den: Pavel Vlček, tel. 01/86 99 297)
17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Pondělí	19:30 – 21:00	stolní tenis
---------	---------------	--------------

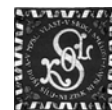
Župní zdravotní cvičení
17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Úterý	16:00 – 17:30	ženy a muži
-------	---------------	-------------

Sokol Vídeň II
2, Blumauergasse 2 – tělocvična veřejné hlavní školy

Pondělí	18:00 – 19:30	odbíjená (muži)
	19:30 – 21:00	nohejbal (muži)
Středa	19:30 – 21:00	gymnastika (ženy)

Sokol Vídeň III/XI
(informace pro zájemce o volejbal: N. Stěrbová, tel. 0650/967 80 80,
e-mail: K.Sterba@gmx.at)
3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Středa	19:00 – 21:00	odbíjená (muži)
Čtvrtek	19:00 – 21:00	gymnastika (ženy)

Sokol Vídeň X
Každou první středu v měsíci seniorské odpoledne od 14:00. Hosté vítáni.
Info: s. Hana Zemanová, tel. 0664 213 36 20
WernerKallin, tel. 01/968 20 53
nový e-mail: sokol-10@chello.at

10, Angeligasse 21 – sokolovna (tel. 01/600 20 20)

Úterý	18:00 – 19:00	showdance
	19:00 – 20:00	aerobic
	21:00 – 22:00	foťbal
Středa	17:00 – 19:00	badminton (ženy)
	19:00 – 21:00	odbíjená (mix, Sokol III)
Čtvrtek	09:00 – 10:30	ladypower
Pátek	15:30 – 19:00	SVS (dorostenci, Sokol V U-17)
	19:00 – 21:00	SVS (Sokol V)

Sokolská jednota Tyrš XII/XV
Info: tel. Dipl. Päd. Ing. F. Kalousek 01/81 34 333 přes den, e-mail: kalousek@utanet.at
Jednota cvičí v sokolovně 10, Angeligasse 21.

Pondělí	19:30 – 21:00	míčové hry (muži)
Čtvrtek	17:30 – 18:45	základní sportovní gymnastika (žactvo)
	19:30 – 20:30	kondiční a posilovací cvičení na hudbu (ženy + muži)

Sokol Vídeň XVI/XVIII
Info: tel. 01/480 13 57
17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Pondělí	17:00 – 18:00	cvičení rodičů s dětmi
Úterý	19:30 – 21:00	gymnastika „speciál“ (ženy a muži)
Čtvrtek	18:00 – 19:15	žactvo
	19:30 – 21:00	gymnastika (ženy)
Pátek	20:00 – 22:00	základní sportovní gymnastika (muži)

Sokol Vídeň XXI
21, Roda Roda-Gasse 7

Úterý	19:00 – 21:20	gymnastika, míčové hry (ženy + muži)
-------	---------------	--------------------------------------

Sestry a bratři, sokolská mládeži, krajané a příznivci!

Jako každým rokem, bude se i letos o Svatodušních svátcích ve dnech 26.-28. května 2007 konat

tradiční sokolský sraz OETZ 2007.

Již více než 30 let se scházíme každoročně v Oetzu v Tyrolích, v místech, kde roku 1884 tragicky zahynul dr. Miroslav Tyrš, zakladatel Sokola. I letos na nás čeká volejbal, nohejbal, běh, cvičení. Dva táboráky nám dají možnost sokolského setkání a společného posezení. Zpěv jistě přispěje k naší dobré náladě! Vrcholnou událostí pak bude společný pochod k Tyršovým deskám nad peřejemi Achy. Účast na tomto srazu je pro každého Sokola vítaná příležitost se v krásné přírodě setkat se Sokoly z našich sousedních zemí.

Na shledanou v Oetzu! NAZDAR!

Více informací najdete na webové stránce: www.sokol-muenchen.de

*Jaroslava Nováčková,
vzdělavatelka Sokolské župy Rakouské*

Březnová oslava k 145. výročí založení Sokola

K bájnému ptáku Fénixovi, který vždy mladý a silnější vstává z popela po své smrti, přirovnal český Sokol předseda vlády Mirek Topolánek. Na přehlídce pódiových skladeb, kterou si spolek v Praze připomenul 145. výročí vzniku, zavzpomínal, jak sám chodil v rodném Vsetíně cvičit. Nemohl tehdy do Sokola, protože komunistický režim sdružení zakázal. „Ani bolševici ho nezničili, i já, když jsme chodil cvičit, jsem říkal, že jdu do Sokola,“ řekl premiér novinářům. Sokol pro něj znamená známku národní identity.

Starosta České obce sokolské Jaroslav Bernard uvedl, že za 145 let se změnila náplň činnosti spolku. V jeho začátcích tvořili většinu členů cvičící muži, nyní se sdružení

věnuje hlavně mládeži. Sokoli do věku 17 let tvoří 40 % členské základny čtvrtého nejpočetnějšího občanského sdružení v zemi. V současné době obec eviduje v 1 800 oddílech přes 60 000 cvičenců, kteří provozují na 60 druhů sportů. K tradičním přibýly i moderní, jako je softbal, baseball, lakros, metaná, trampolíny, triatlon, asijské bojové sporty či kulturistika.

Sokol vznikl jako první česká tělocvičná organizace v Rakousku-Uhersku v době politického uvolnění šedesátých let 19. století z iniciativy Miroslava Tyrše a Jindřicha Fügnera. V dalším století organizace nemohla fungovat za obou světových válek ani za komunistického režimu. Činnost Sokol obnovil až v roce 1990. Nyní má Sokol téměř 190 000 členů.

Další rakouské posily do ČR?

Trenér hokejové Sparty Praha, která v době psaní tohoto příspěvku bojovala ve finále power play české extraligy, si ve volné chvíli na začátku března odskočil do Vídně, kde sledoval zápas místních hokejistů s družstvem slovinské Jesenice. Údajně zde sledoval jednoho hráče, který by se mu hodil do sestavy. Jeho jméno sice nevyslovil, ale podotkl, že možný přestup narazí na závažný psychologický problém – dotyčný hráč je totiž ve svém týmu hvězdou, což by mu ve Spartě, která v loňském roce vybojovala titul mistra ČR, nemohl nikdo předem zaručit. Přesto možná není tak zcela vyloučené, že k Christophu Harandovi, oblékajícímu v současnosti dres znojemských Orlů, přibude v české extralize další rakouský hokejista. Naopak litvínovský brankář Jaroslav Hübl ml. už nabídku, kterou dostal ze slovinské Jesenice, která hraje rakouskou ligu, definitivně

odmítl a sezónu si nakonec prodlouží ve švýcarském týmu Servette Ženeva. O jeho volbě prý nakonec nerozhodly peníze, ale kvalita soutěže – ta švýcarská má prý v Evropě podstatně lepší zvuk. Do budoucna by pak možná stálo za úvahu, zda by nemohla vzniknout po vzoru kanadsko-americké NHL nějaká střeoevropská soutěž, v níž by bojovaly spolu týmy z České republiky, Slovenska i Rakouska (a vlastně i Slovinska). Rozhodně by to pomohlo pozvednout úroveň rakouského hokeje i popularitu tohoto sportu v Rakousku. A i pro české a slovenské týmy by podobná soutěž mohla přinést mnoho dobrého. (MaFr)

Rakouský fotbalový leader ostře sledovaný

Poměrně velkou pozornost věnují česká média rakouskému fotbalovému klubu Red Bull Salzburg, který v současnosti vede rakouskou ligu. Mají k tomu hned několik dů-

vodů. Jedním z těch nejvýznamnějších je nepochybně skutečnost, že v něm působí hned několik českých hráčů. Vedle Karla Pitáka jde i o Patrika Ježka nebo Vratislava Lokvence. Ani jeden z nich však zatím nemá v sestavě místo a tak často sledují zápas pouze ze střídačky. Red Bull Salzburg však vzbudil v České republice pozornost nejenom svou českou kolonií, ale i tím, že si pozval na přípravná utkání i některé české týmy. Fantastickou atmosféru mělo především utkání s druholigovými Bohemians 1905 Praha. Bohemians je tým s obrovskou tradicí, v němž velkou část kariéry strávil i proslulý Antonín Panenka, který nyní působí na postu prezidenta klubu. V první polovině osmdesátých let Bohemians získali i prvoligový titul, poté však následoval pád spojený s několika výměnami majitelů a také s pachutí určitých skandálů. Bohemians se potácel v hluboké finanční krizi, ale nakonec se dočkal pomoci od svých fanoušků. Ti totiž vytvořili družstvo, díky němuž byly nejhroší problémy hrozící totálním zánikem klubu odvráceny. Právě fanoušci, mezi něž patří i některé osobnosti známé z televizní obrazovky, tvoří i dnes jednu z hlavních opor pražského týmu. Věrně podporují svůj tým a vytvářejí mu unikátní atmosféru. Svoji aktivitou přispěli i k překvapivému vítězství Bohemians v zimním Tipsport poháru, kde si druholigoví hráči poradili i s řadou protivníků z vyšší soutěže. Množství fanoušků přicestovalo i do Salzburgu, kde zaplavili celé město svými klubovými barvami – zelenou a bílou. Jejich jednoznačné vítězství v hledišti však hráči na trávníku nezopakovali a rakouskému klubu podlehli 4 : 2, přestože v osmé minutě vstřelili úvodní gól. Lépe se naopak v Salzburgu vedlo týmu SK České Budějovice, který zde dokázal uhrát remízu 2:2. A to přitom jihočeské mužstvo nenastoupilo v nejsilnější sestavě a někteří klíčoví hráči mu chyběli. Výrovnávací gól střelil za Salzburg v 82. minutě shodou okolností bývalý hráč Slavie Praha Karel Piták. Hráči Českých Budějovic si však po utkání stěžovali především na umělý trávník čtvrté generace, který je velice zklamal. Někteří z nich dokonce tvrdili, že doma trénují na lepší umělé trávě, než s jakou se setkali v Salzburgu. Vedoucí celek rakouské ligy není ovšem jediným týmem z Rakouska, který se v rámci přípravy utkal s českými mužstvy. Na soustředění ve slovenských Zlatých Moravcích si s týmem 1. FC Slovácka, který ovšem v poslední době sužují vážné finanční potíže, zahrála druholigová Admira Vídeň. Český prvoligový tým, který se ovšem v současnosti propadl až na samé dno tabulky, nakonec vyhrál 2 : 1.

(MaFr)

Kateřina Neumannová se rozloučila s kariérou ve švédském Falunu

Plných šestnáct let se dokázala lyžařka Kateřina Neumannová udržet na světové špičce. Důstojné rozloučení s kariérou prožila Kateřina Neumannová ve švédském Falunu, v němž česká sportovní hvězda skončila druhá za Norkou Marit Björgenovou. Čtyřiatřicetileté lyžařce aplaudovali nejen čeští fanoušci a kamarádi, ale i tisíce diváků podél trati a na stadiónu.

Tomáš Verner skončil čtvrtý

Český krasobruslař Tomáš Verner skončil čtvrtý na mistrovství světa v Tokiu. Ve volné jízdě získal 155,80 bodu

výrazně překonal svůj osobní rekord a poskočil z devátého místa až mezi absolutní elitu.

Tenisová akademie Martiny Navrátilové

Světově známá tenistka Martina Navrátilová má v plánu založit v České republice tenisovou akademii. Při realizaci svých plánů bude spolupracovat s marketingovou společností Sport Invest, která zastupuje řadu fotbalistů, včetně Petra Čecha, desetibojaře Romana Šebrleho či rychlobruslařku Martinu Sáblíkovou. Navrátilová se chce navíc v České republice věnovat i charitativní činnosti. Ve Spojených státech s ní už má zkušenosti, vedle boje za práva homosexuálů se věnovala také dětem a ochraně zvířat i životního prostředí.

Rychlobruslařka Martina Sáblíková vytvořila v Calgary nový světový rekord na 10 000 metrů

Dvojnásobná světová šampionka a vítězka Světového poháru dosáhla na neolympijské trati čas 13:48,33 minut a jako první žena se dostala pod hranici čtrnácti minut. Devatenáctiletá rodačka z Vysočiny také krátce před tím vytvořila na MS v Salt Lake City světový rekord i na poloviční trati.

Mistrovství světa juniorů

Běžec na lyžích Ondřej Horyna získal na mistrovství světa juniorů v klasickém lyžování stříbrnou medaili. Dvacetiletý závodník z Trutnova obsadil ve skiatlonu na 20 kilometrů druhou pozici. Horyna byl loni na MSJ členem bronzové štafety. Také skokan Roman Koudelka získal pro ČR premiérovou medaili, a to hned zlatou.

Mistrovský titul v ženském slalomu

Výsledky české lyžařky Šárky Záhrobské již od počátku letošní sezóny dávaly tušit, že se jedná o závodnici, která je schopná úspěšně bojovat i se světovou špičkou. Konečně již před dvěma lety na mistrovství světa v alpském lyžování v Bormiu získala ve slalomu bronzovou medaili. Nicméně málokdo asi myslel, že by mohla myslet na něco více než na zopakování tohoto výsledku. Hodně se mluvilo o tom, že vynikající techniku poněkud sráží její psychický stav. Zdánlivě to potvrzoval i vývoj v superobřím slalomu na letošním mistrovství světa v Aare, kde v druhém kole nedokázala udržet vynikající stříbrnou přičku a skončila v poli poražených. Při její parádní disciplíně – slalomu – však bylo nakonec

Mistryně světa Šárka Záhrobská

všechno jinak. Po vynikajících obou kolech dokázala porazit všechny své soupeřky, včetně hlavní favoritky závodu, rakouské reprezentantky Marlies Schildové, na níž ovšem najela pouhých jedenáct tisíc sekund. Na mnoho Rakušanů vítězství české lyžařky zapůsobilo šokujícím způsobem. V České republice chybí podobný tréninkový terén, jaký představují Alpy, a sjezdové lyžování zde nepožívá ani zdaleka takové popularity jako v Rakousku. S trochou nadsázky by se dalo říct, že se část rakouské veřejnosti na české závodníky ve sjezdovém lyžování dlouho dívala podobně jako na jamajskou posádku bobu z filmu *Kokosy na sněhu*. To však je snad již dnes minulostí. Zlatá medaile je odměnou za léta dřiny nejen pro samotnou Záhrobskou, ale i pro jejího otce, který českou lyžařku trénuje a budování její kariéry a kariéry jejího bratra Petra podřídil celý chod rodiny. Již od mládí je vozil trénovat do Alp, protože domácí konkurence se mu zdála nepřiměřeně slabá. Razantně přitom odmítl přípravu svých dětí se zbytkem české reprezentace. Přitom si vybudoval pověst rodinného despoty a tyрана, kterou dokonce sám přizívoval různými prohlášeními do tisku. Samotná závodnice ho však vždycy na veřejnosti hájila a tvrdila, že její otec žádný „kruťas“ není. Ať už to bylo jakkoliv, přivedl svou dceru k historickému úspěchu, který vrhá zlatý odlesk nejenom na ni samotnou, ale i na české sjezdové lyžování.

Šárka Záhrobská se hrdě zařadila do trojice českých „zimních královen“, které na počátku tohoto roku dokázaly ve svých oborech dosáhnout světového prvenství, tedy

k běžkyni na lyžích Kateřině Neumannové a rychlobruslařce a nyní i světové rekordmance Martině Sáblíkové. V letošní teplé zimě by se zdálo, že na zimní sporty si v České republice ani nikdo nevzpomene – ale tři velké osobnosti dokázaly tento trend zvrátit. Zároveň ukázaly okolnímu světu, že s Českou republikou se do budoucna musí počítat i jinde než v hokeji. (MaFr)

Historická ohlédnutí

- 1887, 3. 2.** V Praze na Vltavě se konalo hokejové a bruslařské mistrovství Čech. V hokeji zvítězila Sparta Praha, v jízdě na 500 metrů Boh. Potůček.
- 1927, 2. 3.** zemřel Jan Kašpar (* 20. 5. 1883), první český pilot.
- 1937, 3. 1.** Začal první ročník československé ligy ledního hokeje.
- 1947, 15. 2.** Za účasti 8 národních mužstev bylo v Praze zahájeno 14. mistrovství světa a 25. mistrovství Evropy v ledním hokeji. Vítězství připadlo týmu ČSR, druhé bylo Švédsko a třetí Rakousko.
- 1957, 3.-4. 3.** Na ustavujícím sjezdu jednotné dobrovolné tělovýchovné organizace bylo schváleno vytvoření Čs. svazu tělesné výchovy (ČSTV).
- 1967, 21. 1.** Českoslovenští házenkáři získali poprvé titul mistrů světa.

Statistika: Česko je nejšťastnější zemí na světě

Krátce po revoluci si Václav Havel přál, aby chom byli jednou takovou normální malou zemí. To přání se mu už splnilo. Ba co víc, podle mnoha ukazatelů je Česko dokonce nejšťastnější zemí na světě. Cože? Ale ano, podívejme se dobře na statistiky.

Poslední dobou se vědci zabývají novým oborem, takzvaným měřením štěstí. Ekonomika už podle nich není jen o tom, co si můžete a nemůžete koupit, ale o tom, jakou míru štěstí vám to přinese. Po složitých výpočtech, kde se sociální jistota indexuje životním prostředím a násobí délkou dožití, se většinou dojde k závěru, že nejlépe žijí lidé ve Skandinávii, v Nizozemsku, Kanadě a na Novém Zélandě.

Subjektivní „štěstoměry“ ukazují něco jiného: lépe se cítí lidé z jižních krajín, ba z Afriky, kde podle objektivních údajů žijí superšpatně. V tom i v tom měření jsou Češi někde v lepším průměru. Klasičtí liberální ekonomové však považují měřiče štěstí za šarlatány a za jediný znak úspěchu považují s Adamem Smithem bohatství. Ostatně řada statistik dokazuje, že bohatší lidé jsou zdravější, žijí déle a mají více sexu. Nejlépe se však cítí ti, jejichž bohatství roste.

Z tohoto hlediska na tom nejsme špatně: utrácíme jako vztekli, zavalujeme Evropu svým zbožím. Jenže český ekonomický lev kulhá proti slovenskému rysovi a estonskému sobovi. O čínské pandě ani nemluvě. Tam musí být lidi teprve šťastní.

Ani v míře svobody a demokracie nejsme zdaleka nejlepší, byť místo v první dvacítkě statistiky časopisu *Economist* je lichotivé. Zato jsme podle Transparency International zkorumpovaní, až běda mluvit.

Když si však dáme práci a uděláme si ze všech dostupných štěstoměřů vážený průměr, docházíme k překvapivému zjištění: Česko je v současné době nejšťastnější zemí světa! U většiny jiných zemí jsou totiž plusové body vyváženy minusovými. Skandinávie, Nizozemsko, Kanada či Nový Zéland jsou zas tak dlouho a tak neměnně šťastné, že lidé musí být samým štěstím znuděni, a navíc se musí právem obávat změny k horšímu.

V Česku pomalu, ale znatelně bohatneme, máme lepší doktory, lepší vzdělání, lepší auta, a dokonce i báječně proměnlivé počasí, jeden rok jsme šťastni severně a druhý jižně. A není skoro nic, co by nám kalilo ty nejrůžovější výhledy do budoucna.

Zde budu asi osočen: Ha! A proč tedy nejásáme? Proč si věčně stěžujeme? Podle toho, co píšete, měl by tu být nekonečný mejdan! Ale vždyť je. Vědecky to dokazují statistiky růstu spotřeby alkoholu a marihuany!

(Martin Komárek)

Obří chobotnice v Praze

Praha by měla mít nejspíše od roku 2012 novou turistickou atrakci. Na Letenské pláni vyrostou nová Národní knihovna podle projektu mezinárodně uznávaného architekta Jana Kaplického (1968 emigroval do Velké Británie), kde také žije. Devítipodlažní žluto-zlatá až bílá budova zčásti zapuštěná do země, vybavená špičkovou technikou, poslouží k uskladnění deseti milionů knih. Náklady na výstavbu se budou pohybovat kolem dvou miliard korun.

K vítěznému návrhu budovy Národní knihovny se v *Lidových novinách* vyjadřuje spisovatel Ivan Klíma. Podle něj dnes žijeme v době zmatených hodnot. „Ve výtvarném

Národní knihovna bude futuristická

umění (architekturu nevyjímaje) vládne mafie snobských kritiků a všem a všemu se pochechtávajících uměleckých novátorů.“ Se stavbou, která také patří mezi umělecké výtvory, to bývá podle Klímy složité. „Pokud ji nesmete válna nebo ji zmoudřelí otcové města nedají odstřelit (i to už jsme zažili), stojí a oblažuje či znechucuje milióny lidí, a to po mnoho generací.“ Klíma uvádí, že dokonce i za časů nejtužšího komunismu se podařilo odsunout jednu takovou městskou dominantu do Podbabý. „Stalinská architektura byla odporná, ale navrhovaná knihovna, která se má roztékat po Letenské pláni, mi připadá stejně odporná, ne-li odpornější, stejně poplatná dobové módě. Argument, že si v Londýně anebo kdekoliv jinde podobné výkřiky neotřelé modernosti postavili, a že Praha něco ta-

Architekt Jan Kaplický

kového postrádá, odmítám prostě proto, že Praha má svého ducha stejně jako jiná města mají či nemají ducha svého.“ Klíma si dále klade otázku, jak by měla tohoto ducha vyjadřovat knihovna. „Nápad vybudovat knihovnu jako prožraným alumi-niem obalený nádor je scestný nejen ve vztahu k Praze a jejím obyvatelům, ale i ke knize.“

Poděkování za zasílání časopisu Klub

Date: Wed, 21 Mar 2007 10:27:32 +0100
 From: <Vaclav.MAIDL@bmeia.gv.at>
 To: <info@kulturklub.at>
 CC: <Walter.PERSCHE@bmeia.gv.at>

Vážená paní inženýrko,

chtěl bych jménem Rakouského kulturního fóra v Praze poděkovat za pravidelné zasílání šesti exemplářů Vašeho časopisu, který velmi záhy po vyložení mizí mezi našimi čtenáři.

Zejména v březnovém čísle jsem našel mnoho informací, které budu zprostředkovávat dál návštěvníkům naší knihovny (rozhovor s Jindřichem Lionem, rozhovor s Michaelem Stavaricem, informace o překla-

dech české literatury do němčiny a jejich prezentace ve Vídni, informace o nové knize Marty Markové – ta bude v RKF v Praze vystupovat v dubnu).
 Přeji mnoho síly a elánu při přípravě dalších čísel!

Václav Maidl

knihovna Rakouského kulturního fóra, Praha

5. 3. 2007

Vážená redakce,

děkuji za váš hezký časopis... Velice si vážíme vašeho časopisu, prosím, pište dál, co se děje tam za humny, děláte to moc dobře a už se těším na další čísla.

Dík, jsem s pozdravem, a veselé Velikonoce vám všem přeje

Lafuntalová z Bavorska

Pavel Kohout: To byl můj život

Ke „žhavé kapitole“ druhého dílu (KLUB 1-2, leden/únor 2007)

Pane Pavle Kohoute!

Tak lehkomyšlně, jako před šedesáti lety, posuzoval Jste českou školu ve Vídni také dnes. Nezměnil Jste se.

Považujete-li ruský tank v čítance obecné školy za podstatný důkaz celé školní výchovy, děláte si věc opravdu snadnou. Měl Jste vnuka v české škole. Ta samozřejmě není politickou tribunou a řídí se vlastními pravidly. Je-li školou menšinou a má-li ve třídách 12-20 dětí, je-li z hospodářských důvodů závislá částečně na ČSSR, musí se rozhodnout – buď pro diplomacii a nebo předem svou činnost skončit. Vy asi nemáte potuchy, jaké náklady tento úkol vyžaduje. Výuka samozřejmě podléhala kontrole rakouských úřadů a neměli jsme strach, že bude politicky zneužita. O to se starala také rodičovská rada. Kdybyste si vzal čas, mohl Jste se přesvědčit a případně nám ukázat, jak se jinak hospodářsky osamostatnit. Jste spisovatel a politika byla převážně Vaším denním chlebem. Školství má mnohem širší pole působení a dle Vašeho jednání, do něho zasahujete, aniž byste mu rozuměl. Provokoval Jste, věda, že v té době Vaše velkorysost znamenala konec školy. Znamenalo to, že by ti, kteří nás v ČSSR podporovali a věděli, že podporují menšinu a ne politiku, musili skončit. A to všechno pro slávu pana Kohouta!!! Je to vrchol ješitnosti.

My, kteří jsme tu zůstali po nacistickém útlaku, na škole lpíme. Po komunistickém puči jsme se ve Vídni rozštěpili. Byli krajané, jimž komunistický režim nevadil. Bylo ale více těch, kteří odmítali. Česká škola zůstala posledním pojítkem, kde jsme se shodli. A do jednoho jsme Váš směšný postoj k onomu ruskému tanku odmítali. I ti největší pravičáci se Vás ptali – kdo vlastně osvobodil Prahu? Ruští vojáci – (hodně jich padlo) – ne komunisté... Jmenujte mi jednoho žáka školy, kterého Váš ruský tank nějak ovlivnil!!! Stejně tak nebudu tvrdit, že Vaše „básně“ posílily KSČ.

A závěrem. V té době vyučovaly na škole ještě učitelky, které nás, když nacisté školu zavřeli, vyučovaly zdarma – a vlastně celý učitelský sbor, si nezaslouží být Vámi podezříván.

Nevyvracím, že jsou věci, které by bylo možné zlepšit. Kde ne?

Bylo by dobré, kdybyste pomáhal nesobecky. Není důstojné jako spisovatel, se stavět tak ostře proti škole. Jsem ochoten Vás seznámit se školní historií. Jsem přesvědčen, že byste, při dobré vůli, své mínění pozměnil.

Jaroslav Kolář

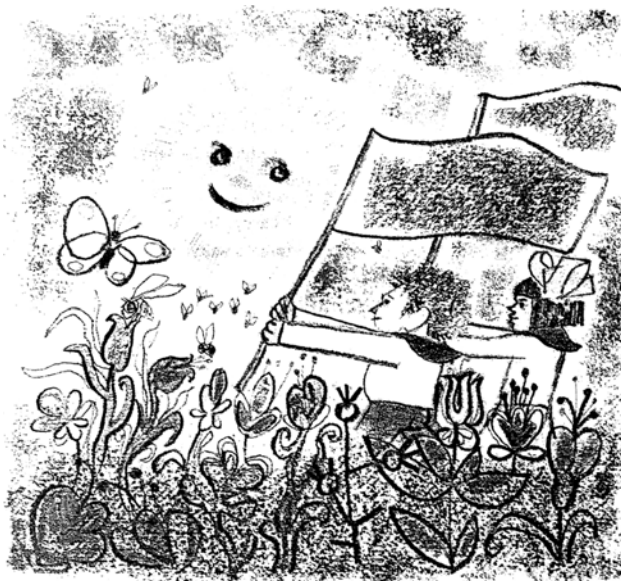
1130 Wien, Jagdschlossg. 26/2

K dopisu pana Koláře:

Nechci se s ním přit o to, co mohla či nemohla česká menšinová škola ve Vídni udělat – nehodlám se zaplést do diskuse mezi ním a Pavlem Kohoutem. Jen jedna historická připomínka vlastního tématu dopisu se netýkající:

Pan Kolář má sice pravdu, že Prahu osvobodili ruští vojáci a že jich hodně padlo, ale proč to byli právě oni? Ještě nějaký ten rok budou žít pamětníci, kteří vědí, že Praha mohla být osvobozena dříve, kdyby nemusela čekat, až se k ní proboují Rusové (proto se v ČSR slavil den osvobození až 9. května, i když válka skončila už den před tím). A kdyby se američtí vojáci nebyli museli vrátit od jejich hranic zpět za demarkační čáru u Plzně, stanovenou dohodou mezi velmocemi. A tak si myslím, že i tuto skutečnost je třeba připomínat těm, kdo jsou buď později, nebo jinde než v Čechách narození.

Člen redakčního kruhu

Koncert k poctě významného českého muzikanta Karla Krautgartnera

Tradiční koncert, letos u příležitosti dvou kulatých výročí, významného českého muzikanta Karla Krautgartnera, se koná v pátek 1. června 2007 v Mikulově na zámku v 19:30 hodin. Připomeneme si jeho nedožitě 85. narozeniny a 25. let od úmrtí. Poprvé zde bude účinkovat vídeňský orchestr The Vienna Big Band Mashine, který vede přední rakouský hudebník prof. Hans Salomon, jeden z původních spoluhráčů Karla Krautgartnera v ORF Big Bandu ve Vídni, který Krautgartner vedl po své emigraci v roce 1968. Odpoledne v 16:00 bude před rodným domem Karla Krautgartnera uložena do chodníku pamětní dlaždice se jménem dalšího významného československého hudebníka. Letos tím bude poctěn Paul Polanský, dlouholetý redaktor ORF a blízký spolupracovník Karla Krautgartnera v rakouském rozhlasu, kam nastoupil taktéž po své emigraci v roce 1968. Koncert jako každoročně natáčí Český rozhlas a jeho garantem je generální ředitel Českého rozhlasu ing. Václav Kasík.

Češi v cizině 1850-1938

je název publikace, kterou 17. 3. 2007 prezentoval na pozvání Akademického spolku ve Slovanské besedě její autor, docent Masarykovy univerzity v Brně, dr. Jaroslav Vaculík. Akce byla vlastně křtem díla. Doc. Vaculík poutavě uváděl posluchače nejen do problematiky českých minorit v Evropě, ale i v zámoří. Osvětlil mj. i složitost podchytení české menšiny v majoritních prostředích, neboť každá tato země uplatňuje „svůj“ určující kód – obcovací řeč, mateřská řeč atd. Rovněž nezanedbatelným je i fakt transformace pojmu menšina v následných generacích.

Ačkoliv bylo téma přednášky předem vymezeno (1850-1938), doc. Vaculík rovněž posluchačům věnoval mnohé pracovní exempláře publikace, v závěrečné „rádobydiskusi“ si diskutanti „přetočili“ tematiku na svoje pole – problém reemigrace.

Zatímco uvedená publikace, jež je výsledkem tříletého projektu, zpracovává zadaný časový úsek 1850-1938, připravuje doc. Vaculík její rozšíření až do současnosti. Nezbyvá než se těšit na její „vedení“ do světa. (mb)

Cesta pod Mount Everest...

Kulturní klub ve spolupráci s Českým centrem ve Vídni připravil 2. 3. 2007 v salonku Restaurace Böhmerwald přednášku/besedu s promítáním fotografií *Cesta pod Mount Everest, Ve stopách Edmunda Hillaryho a Tensinga Norgaye pod střechem světa*. O svých zkušenostech s asijskou mentalitou, kulturou a architekturou se podělil s publikem autor fotografií Michal Volf. Poutavé snímky pocházely z jeho putování po Nepálu v roce 2004. Výtěžek večera byl věnován tibetským utečencům.

Maturitní a reprezentační ples české školy

24. února 2007 se v Parkhotelu Schönbrunn konal Maturitní a reprezentační ples pořádaný Školským spolkem Komenský společně s Menšinovou radou. Plesu se za výbor Kulturního klubu zúčastnil člen výboru František Písařík s přítelkyní, který také pilně fotografoval.

Krátké ohlédnutí

Dne 29. ledna 2007 zval Institut für den Donauraum und Mitteleuropa, České velvyslanectví v Rakousku, Erste Bank der österreichischen Sparkassen AG, Renner-Institut, Politische Akademie der ÖVP a Diplomatische Akademie

Wien do Slavnostního sálu Diplomatische Akademie na přednášku nového českého velvyslance v Rakousku J. E. dr. Jana Koukala. Ve svém obsáhlém referátu nás dr. Koukal seznámil s aktuálním všeobecným stavem vývoje České republiky a s vývojem spolupráce s Rakouskou republikou. Není bez zajímavosti, že dr. Jan Koukal je ve Vídni a Rakousku dobře znám, zejména ze své bývalé funkce starosty hl. města Prahy.

Diskusia Vedľa seba – alebo spolu?

Dňa 26. 2. 2007 pripravilo české Kompetenzzentrum Wiener Urania diskusiu pod názvom: *Vedľa seba – alebo spolu? Česi, Slováci a Rakúšania v strednej Európe*. Diskusia bola pripravená v spolupráci s Velvyslanectvom Českej republiky, Velvyslanectvom Slovenskej republiky a Rakúskeho spolku pre európsku politiku. Diskusie sa zúčastnili: Magdaléna Vášáryová, poslankyňa Národnej Rady Slovenskej republiky, posledná veľvyslankyňa Československa v Rakúsku, Gerhard T. Bauer, generálny sekretár Rakúskeho spolku pre európsku politiku, Teodora Chmelová, riaditeľka Slovenského inštitútu vo Viedni, Michael Frank, redaktor *Süddeutsche Zeitung*, Marcel Sauer, riaditeľ Českého centra vo Viedni. (ao)

Ute Bock – Žena roku 2007

8. března 2007 na Mezinárodní den žen byla vídeňskými Zelenými v Theater im Nestroyhof ve druhém vídeňském okrese vyznamenaná titulem Žena roku 2007 paní **Ute Bock**. Ute Bock se od devadesátých let příkladně sociálně angažuje (od ubytování, nabídky právního-sociálního poradenství, dalšího vzdělání aj.) ve vídeňské azylové otázce. Ve stejný den, v Slavnostním sálu radnice patnáctého okresu, byla také oceněna Mag. Zuzana Brejcha a Martha Reichel.

Mag. **Zuzana Brejcha**, narozená v Praze, od roku 1974 rakouská státní příslušnice, žije v Rudolfshheim-Fünfhausu. Absolvovala vídeňskou Filmovou akademii, kterou ukončila diplomem Scénář & dramaturgie a střih. V letech 1993-2000 byla střihačka filmu, TV a vytvářela experimentální projekty. Vlastní četná podpůrná a pochvalná ocenění. *Romane apsa – Cikánské slzy* je její první dokumentární film, který byl vyzdvižen na Viennale 2005 za úspěšné vykreslení alarmujícího rasistického stavu jednání s menšinou v Evropě.

Martha Reichel, narozená ve Vídni, bývalá učitelka náboženství, od 1991 okresní radní za ÖVP, později zástupkyně starosty v 15. okrese. Více než 20 let je Martha Reichel dobrovolnou – SchülerInnenlotsin – řídicí školní přechod na křižovatce Arnstengasse-Meinhardtsdorfer Gasse.

Smím prosit? aneb Roztančený Čaj o páté

Tuto ve většině případů velice příjemnou otázku či – chcete-li – výzvu k tanci každý z nás ve svém životě určitě aspoň několikrát slyšel. Na prvních tanečních, noblesním plese či vesnické zábavě, při dámské i pánské volence... A na pravidelných Čajích o páté, pořádané Vlasteneckou omladinou každou druhou neděli v měsíci ve velké klubovně školy Komenského.

V neděli 11. března jsem já a moje malá rodinka po tříhodinovém maratónu mezi „mekálkami a bekálkami“ na vídeňském statku Cobenzl vyměnila gumáky a tenisky za elegantní lodičky a od přírodních radovánek hurá za těmi společensko-tanečními!

Už na schodech nás uvítala žhavá hudba latino tanga. Co vám mám povídat, ve dveřích jsme strnuli jako zkoprnělí: na parketě se právě velice eroticky vlnila Erika Vodanská, námi láskyplně nazývaná Kudrlinka, se svým závodním tanečním partnerem. Oba vypadali a tančili skvěle, a jak nám později prozradil taneční mistr Viktor Vadura, který nás provázel i tak trošku historií latinsko-amerických tanců, Erika nejen mistrně tancuje, ale svoje krásné, barevné kostýmy si sama i šije! Můj muž si jen neodpustil vtipnou poznámku: „Moc práce jí to ale rozhodně nedá – těch pár proužků sešít dohromady!“ Typický mužský!!!

Erika v akci

Omladináři (Zdeněk a Míša) připravují parket pro taneční show

Bohatý bufet

Oba tanečníci byli rozhodně velkou inspirací, protože po jejich vystoupení se ihned zaplnil parket klubovny tanečními dvojicemi a všichni se vlnili v rytmu muziky již méně divoké. I já se svojí dvouletou Babulkou, která z Eriky nespustila oči. Jo jó, kdoví, možná za pár let...

Antitanečníci, jako je můj muž, se pustili do dobrůtek v bufetu a stálí dietáři jako já se zase rádi pobavili. Mrňata, studenti, dospěláci nebo postarší dámy a pánové – všichni si přišli na své.

Čaje o páté se staly i příležitostí pro učedníky z tanečních, které každé pondělí od 19 hodin pořádají Anička a Viktor Vaďurovi v hotelu Pošta ve Slovanské besedě. Umožňuje jim to České srdce, kterému patří na tomto místě vřelé poděkování. Taneční se totiž ukázaly být požehnaním i pro náš divadelní spolek, protože právě z nich se rekrutují noví herci a herečky Vlastenecké omladiny. Jako důkaz svědčí hned dubnové představení *Jezinky bezinky!*

A na co se můžete těšit na příštím Čaji? Ten bude kvůli Velikonocům až v květnu, a to na Den matek 13. 5. 2007. A protože chceme všechny maminky potěšit, vystoupí na něm jako kulturní vložka slovenský dětský taneční soubor Rozmarín a naše tanečnice Erika nám přislíbila, že v rámci Čajů začne vyučovat salsu. Takže: Smím prosit?!

(Martina Pfeffer ve spolupráci s Aničkou Vadúrovou)

Wien 3 – Tschechische Gemeinde:

Vom 25. bis 27. Februar hat Don Albert Van Hecke SDB im Namen des Generalobern, Don Pascual Chavez, aus Rom die Gemeinschaft in Wien 3 – Salesianum, besucht. Er hat mit allen Mitbrüdern ein Gespräch geführt, sowie mit Vertretern der tschechischen Gemeinde. Die Ergebnisse dieses Besuches müssen diskutiert werden und wir brauchen eine Neu-Bestimmung für die künftige Arbeit in unserer Gemeinde hauptsächlich in Bezug auf die Betreuung unserer Jugendlichen und Kinder. Ein ausführlicher Gesprächs-Kreis fand am Samstag, 17. März 2007 um 15:00 Uhr im Don Bosco-Haus statt. Es wurde über die folgen-

den Themen gesprochen: wie ist der aktuelle Stand unserer Gemeinde, welche Ziele wollen wir uns für die nahe Zukunft setzen, wie können wir künftig Kinder und Jugendliche für unsere Ideale und die Lehre Don Boscos begeistern. Zu diesem Gesprächskreis sind viele Eltern und Jugendliche erschienen, denn unsere Arbeit und Kraft gilt unserer Jugend!

Zur Geschichte der salesianischen Präsenz

Die erste Gruppe von tschechischsprechenden Salesianern (SDB) in Österreich bestand aus drei Priestern: P. Ladislav Dittrich und P. Jan Homola unter der Leitung von P. Vojtěch Hrubý, die aus Italien nach Wien hin- und hergefahren sind (1962-1965). Später entwickelte sich eine durchgehende Jugendarbeit durch die tschechisch-sprechenden Salesianerpriester: P. Hrubý, P. Dittrich, P. Homola, P. Taták, P. Kopecký, P. Přerovský, P. Šimčík, P. Valerián, P. Müller, P. Horák, P. Klement, P. Herián, P. Stuchlík und Don Bosco-Schwester (FMA): Sr. Vorlová, Sr. Otradovcová. Seit 1965 stellte sich eine glückliche Übereinstimmung ein zwischen den Erwartungen der Jugendlichen und zahlreichen Bemühungen und Angeboten der Don Bosco-Familie.

Nach den Richtlinien für die fremdsprachige Seelsorge in Österreich ist die Seelsorge für Katholiken anderer

Muttersprache in „Misiones“, dann später in „Gemeinden“, organisiert. Entsprechend wurde vom Erzbischöflichen Ordinariat mit 1. Mai 1991 auch eine „Tschechische Gemeinde“, heute mit Matrikenführung, errichtet. In der Tschechischen Gemeinde sind ein Priester SDB und eine Pastoralassistentin SMDB tätig.

Die Sonntagsmessen werden regelmäßig in 3 Wiener Kirchen gefeiert. Und nach Bedarf werden Gottesdienste in tschechischer Sprache in anderen Kirchen und Kapellen zelebriert. Der Gebrauch der Muttersprache im Gottesdienst und im Religionsunterricht, die kulturellen Veranstaltungen, die Folklore, die Schola, die Musikgruppe, gemeinsame Wallfahrten sowie Kinder-Ferienlager und die meditative Jugend-Schiwoche in Tirol, Studientage und der Rundbrief Rundschaue – Rozhledy (seit 2001: www.rozhledy.at) sind wichtige Elemente, die die tschechische katholische Gemeinde in Wien pflegen und fördern.

(P. Jan Horák SDB)

Konec „sladkého života“ študáka

Jsou události a data, která se nám nesporně zapíší do osobní kroniky našeho bytí. Řadí se mezi ně první den ve škole s rozklepanými koleny a bázlivým očekáváním, zkouška dospělosti s ochromující trémou na potítku anebo promoce = konec sladkého života študáka.

Naše věrná Omladinářka, kreativní multitalent, tvořitelka všeho krásného a překvapivě dobře chutnajícího, herečka i režisérka, skvělá přítelkyně a člověk se srdcem na pravém místě – **Petra Pěšková** – si určitě zapíše do své životní kroniky jeden jarem provoněný čtvrtek dne 15. března. Petka totiž v tento den výborně zakončila studium dějin umění a ve slavnostním sále vídeňské univerzity převzala diplom opravňující ji nosit titul magistry filozofie.

My všichni herci a komedianti z Vlastenecké omladiny jí k ukončení studia srdečně blahopřejeme a přidáváme přání, aby se jí v životě dařilo ty různorodé talenty co nejlépe uplatnit – k vlastní spokojenosti a obohacení druhých.

(divadelníci VO)

Výbor Kulturního klubu a redakce se připojují k blahopřání.

Snímek z promoce Mag. Petry Pěškové

Česká nová vlna ve Vídni

Do poloviny března se v předním vídeňském kině Metro promítaly celovečerní a krátké filmy tzv. nové české vlny. Mnoho z nich zde oslavilo svoji rakouskou premiéru. Přehlídka, kterou uspořádal Rakouský filmový archiv společně s českým Národním filmovým archivem a Českým centrem ve Vídni, se jmenovala *Kafkovy děti – filmová avantgarda Pražského jara* a představila 24 celovečerních a 18 krátkometrážních filmů. (mk)

Kradené baroko hlavně do Rakouska

Česká republika je poseta množstvím různých barokních či barokizovaných církevních památek, které dávají krajině její typický, nádherný vzhled. Vesnické barokní kostelíky však bohužel stále často vedle věřících navštěvují také zloději. Uchráněny před nenechavými rukama nejsou ani různé volně stojící sochy světců, například Jana Nepomuckého nebo ochránce před požárem, svatého Floriána. Ukradená díla podle památkářů putují hlavně do Německa, ale také do Rakouska. Právě baroko je zde mimořádně žádané a dosahuje vyšších cen než starší díla z období gotiky. Špičková i průměrná díla ovšem někdy putují ještě dále do západní Evropy, takže jeden svatý Václav byl objeven například až v Nizozemsku. Čeští památkáři společně s pracovníky ministerstva kultury se snaží sledovat aukční katalogy v celé Evropě, jestli se zde neobjeví některé ze zmizelých děl, často však naráží na vážné problémy. Evidence jednotlivých diecézí či farností nevykání přílišnou přesností a chybí především kvalitní fotodokumentace, která může pomoci dokázat, že se skutečně jedná o ukradená díla. Přitom někteří sběratelé – včetně těch z Rakouska – si nepočínají zrovna nejsolidněji. Situace se však pomalu začíná zlepšovat. Evidence se zdokonaluje a zlepšuje se i spolupráce s rakouskou či německou policií, jejichž příslušníci už v současnosti při objevu podezřelých předmětů sami české památkáře kontaktují. V příštích letech se snad podaří situaci, kdy Češi kradou a Rakušané kradené zboží s chutí kupují, přinejmenším z velké části odkázat do divoké minulosti, na níž budeme jen s trochou bázně vzpomínat. (MaFr)

O směru dálnice rozhodli Rakušané

Vleký spor o trase dálnice mezi Brnem a Vídní nakonec pravděpodobně rozhodla rakouská strana, když zahájila stavbu dvaapadesátikilometrového úseku dálnice A5 ve směru na sever. Rakouští stavitelé jednoznačně počítají s vítězstvím varianty, v rámci které by měla být rozšířena silnice přetínající Novomlýnské nádrže. Tato varianta se přitom vůbec nelíbí ochráncům přírody, kteří chtějí, aby se pro spojení Brna a Vídně využila stávající dálnice Brno – Bratislava s napojením na rakouské komunikace u Břeclavi. Zástupci strany zelených přitom doufají, že ani současný krok rakouských stavebníků, který mimořádně vyvolal nespokojenost i části rakouských ochránců, ještě neznamená definitivní rozhodnutí. Odvolávají se přitom na Evropskou komisi, která bude rozhodovat o případném udělení dotace na dálnici a v současnosti chce obě varianty porovnat. Rakouské úřady však českému tisku sdělily, že variantu přes Mikulov považují za definitivní a se směro-

váním na Břeclav nepočítají. Spojení mezi Brnem a Vídní má přinést pro řidiče nebývalý komfort, půjde o první čtyřproudou silnici spojující Rakousko s Českou republikou. Tomu ovšem odpovídá i očekávaná cena, kterou ovlivňuje i nutné vybudování čtyř tunelů, šestasedmdesáti mostů, osmnácti podjezdů a velkého množství protihlukových stěn. Náklady by měly dosáhnout astronomické ceny 933 milionů eur. I proto by ji částečně měli financovat i soukromníci. Zároveň bude mít mimořádný význam získání dotace od Evropské unie. Podle kancléře Gusenbauera by však i přes vysoké náklady měla pokračovat dost rychle a zprovozněna by mohla být již v roce 2009 nebo 2010. Evropské peníze by ovšem měly pomoci i při budování dalších spojení mezi Českou republikou a Rakouskem. Využít je chce například český kraj Vysočina na tah spojující Svitavsko přes Velké Meziříčí, Třebíč a Moravské Budějovice a jižní Čechy s Rakouskem. Naopak nedostatek financí pravděpodobně výrazně zpomalí realizaci projektu na obnovu železniční trati mezi Kostelcem u Jihlavy, Slavonicemi v Jižních Čechách a rakouským Fratres. Peníze v tomto případě chybí především na rakouské straně, takže pravděpodobně několik dalších let si budeme muset chut na ježdění po této trati nechat zajít. (MaFr)

† prof. Věra Avratová-Navrátilová

14. 1. 2007 zemřela ve Vídni paní prof. Věra Avratová-Navrátilová. Narodila se 4. 2. 1927 v Přerově. Studovala tanec a balet v Baletní škole Ivo V. Psoty v Brně, choreografickou školu v Moskvě ve Velkém divadle, Paluce školu v Drážďanech, dále žila v Paříži a Kolíně n. R. Byla primabalerína Státní opery v Brně, kde tančila hlavní role světového tanečního repertoáru jako *Labutí jezero*, *Šípková Růženka*, *Romeo a Julie* a mnoho dalších. Hostovala v Paříži, Ženevě, Moskvě, Varšavě a na jiných velikých jevištích. Prof. Avratová vyučovala na Akademii a konzervatoři města Brna. Od roku 1969 do roku 1986 působila jako sólová tanečnice v Raimundtheater ve Vídni. Několik let působila jako choreografka operetního souboru Johann-Strauss-Operette Wien a byla jeho čestným členem. Za její zásluhy jí byla udělena stříbrná medaile za zásluhy o Rakouskou republiku a roku 1985 udělen titul profesor. Byla provdaná za prof. dr. Jana Navrátila, odborníka na srdeční choroby, přednostu II. chirurgické kliniky ve Vídni. (A. Krulišová)

Krajanský historický kalendář

- **26. ledna 1872** byl založen Spolek Komenský ve Vídni jako spolek pro zřízení a vydržování českých škol.
- **6. února 1872** dolnorakouské místodržitelství schválilo stanovy „Spolku Komenský ke zřízení a vydržování českých škol ve Vídni“, jak je přípravný výbor zpracoval 26. ledna 1872. Později se název upravil na Školský spolek „Komenský“ ve Vídni. Ustavující valná hromada se konala o Velikonocích 1872. Vlastní činnost započala 1. dubna 1873 pravidelnými přednáškami pro učně. Prvním starostou „Komenského“ byl pan Václav Novák, živnostník. Ve funkci působil až do roku 1881. První česká obecná škola byla otevřena v X. okrese dne 16. září 1883.
- **16. února 1942** německé úřady v Rakousku rozpustily Školský spolek Komenský a zabavily jeho jmění.
- **28. dubna 1912** byl založen Klub čs. turistů ve Vídni.
- **9. března 1992** – před 15 lety zemřel v Rakousku JUDr. František Schwarzenberg, bývalý československý diplomat, exilový pracovník a předseda politického výboru Československé národní rady americké a dalších exilových sdružení v USA, např. Rady svobodného Československa. František Schwarzenberg se narodil v Praze dne 24. března 1913.

(Josef Kolínský)

Přijďte se zasmát u kriminálky s příchutí hororu aneb Vlastenecká omladina připravuje

„Já se rád bojím. Kdo se mnou tuto zálibu sdílí, nechť si vezme třeba Starý zákon, nebo konečně stačí kterýkoliv folklór, pohádky – i od tak hodně paní, jako byla autorka něžňoučké, křehoučké Babičky – stačí pohádka o Otesánkovi nebo o Jezinkách, aby si člověk pořídil pěknou husí kůži.“

Jan Werich

Dnešní pozvánku na nastávající divadelní představení začínám výrokiem Jana Wericha. Bojíte se také rádi? Nemyslím teď na panický strach, hysterický řev a jiné hrůzy, které nám nabízí ne jeden hollywoodský film. Myslím teď na příjemný strach, u něhož víte, že stejně všechno dobře dopadne. Strach à la Otesánek, Perníková chaloupka a další jim podobné.

Protože i my, členové Vlastenecké omladiny, se rádi bojíme nejen u brutálních pohádek, kdy vlci požírají nezletilé dívky či invalidní babičky, vybrala si slečna režisérka Petra Pěšková pro naše věrné publikum kriminální komedii s příchutí hororu od J. O. Kesselringa *Jezinky bezinky*, aby nejen vyzkoušela pevnost diváckých nervičků při pikantní zápletce, ale hlavně (jak už je většinou v repertoáru Omladiny zvykem) aby našemu publiku řádně roztáhla bránice a pobavila je.

Ty největší zvědavce necháme nahlédnout pod pokličku jedné z nejslavnějších detektivních komedií světové dramatiky. Děj se odehrává v pohodlném domě, z jehož stěn dýchá spíš atmosféra viktoriánské Anglie, než newyorský Brooklyn padesátých let. Dvě staré elegantní dámy, sestry Brewsterovy, příjemné a pohostinné slečny, zvou starší pány na velice diskrétní „dýchánky“. V této rajské pohodě se však dějí věci nad míru podezřelé. Nikoho nenapadne, že své nájemníky léta tráví bezinkovým vínem. Zatímco jeden synovec se snaží vše zachraňovat, druhý přebírá tradici bláznivé rodiny...

Jezinky bezinky se u nás hrají právě díky shora citovanému Janu Werichovi, který hru viděl na Broadwayi a rozhodl se ji uvést na české jeviště, protože prý se málokdy nasmál jako tehdy. A tak i my doufáme, že se v sobotu 14. dubna v 17:00 hodin v sále školy Komenského s námi pobavíte ve werichovském stylu!

(Martina Pfeffer, jednatelka VO)

Výstava foto-obrázků Evy Pilarové

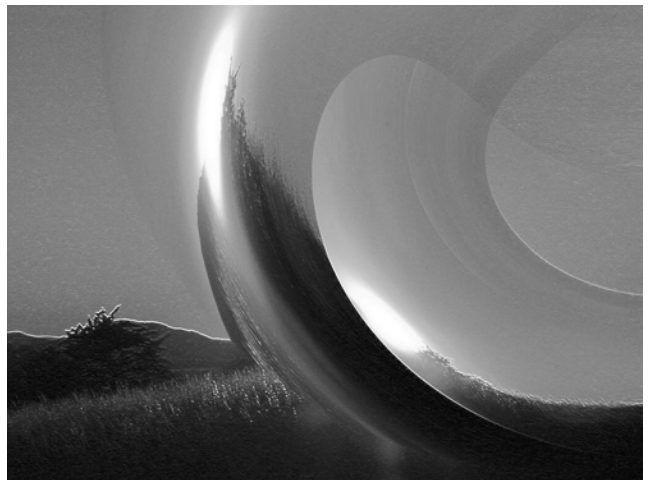
Je vskutku s podivem, že když začne umělec dělat ve svém oboru dobrou práci a má úspěch, posedne ho jakási tou-

Eva Pilarová

ha dokázat i v jiném oboru své kumštýřské kvality. Jiří Suchý, původně grafik, začal básnit, zpívat a hrát. Miroslav Horníček, původně snad tanečník, začal hrát divadlo a posléze vytvářet koláže. Pavel Bobek, architekt, se prosadil jako zpěvák a v dubnu ve Vídni hostující stavební inženýr Petr Nárožný hraje divadlo. Můj přítel, také architekt, Taras Kuščynskyj, se proslavil jako fotograf.

Do této skupiny umělců s velikým U se zařadila Eva Pilarová. Brňáčka, rozená Bojanovská, zlatá Slavice a vítězka všech možných i nemožných cen a soutěží, se rozhodla psát knihy a fotografovat. Jak už to tak u těchto multitalentů bývá, i ty kuchařky (celkem pět), co napsala, měly úspěch. V roce 2006 byla hostem rockového festivalu v Trutnově a stala se královnou pro 20 000 diváků a celý festival. Pro Evu Pilarovou byl životní zážitek, když si s ní vnuci a i pravnuci původních příznivců zpívali.

Tuto možnost budou mít návštěvníci koncertu na velvyslanectví 17. dubna a možnost shlédnout její novou tvůrčí lásku – foto-obrázky – budou mít fajnšmekři den poté v galerii Jan na Spittelbergu.

Tamara a Jan Brabencovi Vás srdečně zvou na vernisáž, která propukne v 18:00 hodin střeoevropského času v roce 2007.

Výstava bude trvat měsíc.

Evžen Sobek: *Roma in der Stadt Brünn* (Fotografie aus den Jahren 1998-1999)

19. 4. 2007 – 16. 5. 2007

Vernissage: Donnerstag, 19. 3. 2007, 19 Uhr

Galerie auf der Pawlatsche

AAKH, Spitalgasse 2-4/Hof 3 gegenüber Narrenturm c/o Institut für Slawistik, 1090 Wien

Sobeks Zyklus von Fotografien aus dem Leben der Brünner Roma unterscheidet sich erheblich von der Mehrzahl existierender dokumentarischer Zyklen mit Romathematik, die entweder traditionelle Bräuche und den spezifi-

schon Lebensstil dieses Ethnikums durch ein erheblich romanisierendes Prisma zeigen oder im Gegenteil sich nur auf eine naturalistische Dokumentation ihrer gesellschaftlichen

Unangepasstheit beschränken. Sobek bemüht sich um eine möglichst komplexe Sicht, in der neben unbehaunten Aufnahmen der Roma vom Rande der Gesellschaft oder mäßig exotischen Bilder von ihren Hochzeiten und

Begräbnissen auch Fotografien von erfolgreichen Roma-unternehmern ihren Platz haben oder Momentaufnahmen aus dem Alltagsleben der Familien, die sich von der Mehrheit ihrer Mitbürger nur durch die dunklere Hautfarbe unterscheiden. Der immer stärker verallgemeinernde Charakter von Sobeks Fotografien wird übrigens auch durch die Tatsache unterstrichen, dass viele Aufnahmen aus dem Zyklus *Roma in der Stadt Brunn* Teil des motivisch und thematisch freieren Zyklus *Ecce homo* wurden, in dem sich noch deutlicher der subjektive Blick des Autors beim Entdecken von Geheimem und Mysteriösem in einer scheinbar ganz alltäglichen Welt um uns offenbart.

3.-8. 5.: Theatersucht III - Divadelní představení z Čech

Všechna představení bez jazykové bariéry!
Začátek všech představení ve 20:00 hod. v Divadle Brett, Münzwardeingasse 2, 1060 Wien, tel. (01) 587 06 63

Čt 3. 5. *Temelín a Temelinchen*

První protiatomové, protičeské, protiekologické a protirakouské představení, které proti všem divadelním zvyklostem míchá mediální pohádku s proletářskou fantasy, aristokratickou frašku s televizním zpravodajstvím a nezdravý rozum s rozumným kompromisem. Kolaps kritického myšlení a upřímné víry před zrcadlem bulváru! Nehezky tanec na hrobech avantgardy. Nekonečné sváry mezi ideologií a sledovaností ukončí konečné řešení – vítězství trvalého růstu! Výsledný tvar nelze zvrátit!

Představení připravuje skupina umělců z okruhu divadla Sklep, resp. hnutí Pražská 5, pod taktovkou J. F. Burdy a L. Tučka. Ve světové premiéře ji uvede vídeňské divadlo Brett 3. května 2007.

Obsah: Česko-rakouský mediální magnát Sascha Szabó, hlava televize ČÖ (Česra-Östsche) spolu se syny Jindřichem a Heinrichem rozehraje velkou mediální hru. Na jejím začátku je snaha vytvářením mediální reality dosáhnout na nejvyšší příčky sledovanosti a na jejím konci pak stavba jaderné elektrárny v Hornorakouském Rakouském Linci, která má přinést – a přinese – trvalý růst všeho.

Theatersucht – party

Po představení *Temelín und Temelinchen* se bude v Divadle Brett oslavovat další divadelní série *Theatersucht III*.

Recenze:

Die Wiener Tschechen 1945-2005. Zur Geschichte einer Volksgruppe. Vídeňští Češi 1945-2005. K dějinám národnostních menšin. Band / Svazek I. Herausgegeben von / K vydání připravili Helena Basler, Marie Brandeis, Jiří K. Kroupa, Jana Starek. Wien – Praha, Tschechisches kulturhistorisches Institut / České kulturněhistorické centrum – Koniasch Latin Press 2006. 484 str.

Pro české kulturněhistorické centrum ve Vídni ve spolupráci s Kulturním centrem Čechů a Slováků v Rakousku vydalo nakladatelství KLP – Koniasch Latin Press sborník příspěvků k poválečným dějinám české národnostní menšiny v Rakousku, který k vydání připravili předsedkyně Kulturního klubu Čechů a Slováků v Rakousku Helena Baslerová, místopředsedkyně klubu Marie Brandeisová, předseda správní rady Nadace pro dějiny kultury ve střed-

Představí se kapela SNOO se směsí reggae, rock'n'rollu a jazzu.

So 5. 5. *Piš, Kafka, piš*

Představení *Piš, Kafka, piš* je duchaplná směs známých i neznámých děl Franze Kafky a dramatických situací, které jsou popsány v jeho deníku, nebo jsou inspirovány ze vzpomínek jeho biografa. Vše je přizdobeno výtažky z jeho milostných dopisů Felice a Mileně. Představení je doladěno lyrickými písněmi i bouřlivým potleskem a podloženo pravidelnými rytmickými tóny. Hrají: Monika Načeva, Lenka Vychodilová, Jan Slovák a David Vávra.

Po 7. 5. *Tibet – Tajemství červené krabice*

Divadlo Buchty a loutky představí svoji novou inscenaci na motivy stejnojmenné knížky Petra Síse, která popisuje cestu jeho otce do Tibetu. Dojemný příběh, jak velké může být stýskání mužských srdcí otce a syna, jak drsný může být svět, vzdálený pár hodin cesty letadlem, jak rudý může být konec příběhu. Předměty posunují ruce Buchet a loutek, hudbu živě míchají démoni noci.

Út 8. 5. *Bajky a sny*

V průběhu devadesátých let byl vybudován na brněnské JAMU pedagogický institut pro práci s neslyšícími, vedený paní Prof. Mag. Zojou Mikotovou, který nemá ve světě obdoby. Bajka je krátké vypravování, v němž zvířata a bytosti neživé myslí a jednají jako lidé. Ale jak myslí a jednají lidé? Toto téma je záminkou k rozehrání situací pohybem i znakovou řečí.

ní Evropě Jiří K. Kroupa a lektorka vídeňské univerzity Jana Stárková. Publikace vyšla pod záštitou velvyslance České republiky v Rakousku, starosty města Vídně a prvního místopředsedy Senátu České republiky, a to s podporou odboru kulturních a krajských vztahů Ministerstva zahraničních věcí České republiky a města Vídně a je věnována všem těm, bez jejichž nadšení, dobrovolné a obětavé práce by nevznikly a nebyly spolky české menšiny.

Dvojjazyčná publikace je vlastně prvním dílem vzešlým z rozsáhlejšího projektu, jehož hlavním garantem je historička Jana Stárková, bývalá vedoucí odbočky Rakouského ústavu pro východní a střední Evropu v Brně. Historie české minority v Rakousku není zpracována v podobě monografie, ale formou dílčích sond do jednotlivých problémových okruhů a činností jednotlivých spolků, a to jak starousedlíků, tak nových emigrantů po roce 1968. Sborník při-

blíží se složitou situaci menšiny po roce 1948, kdy došlo k jejímu rozpolcení na demokratickou většinu, odmítající spolupráci s nově nastoleným komunistickým režimem v ČSR, a menšinu, která za určité výhody kolabovala s oficiálním Československem. Situace se zkomplikovala po roce 1968, kdy nově přichozí byli odmítáni protikomunistickou většinou a zároveň nechtěli spolupracovat s prokomunistickými organizacemi menšiny.

Anotovaný první díl publikace se ve čtyřech částech soustřeďuje nejprve na otázky integrace, asimilace, emigrace a reemigrace, poté přibližuje činnost vybraných organizací a spolků, následují studie věnované divadlu, filmu a hudbě a nakonec jazyku a periodikům vídeňských Čechů. V první části je nutno upozornit na pozoruhodnou studii dnes již zvěčnělé české etnoložky Ivy Heroldové o poválečné reemigraci z Rakouska do ČSR. Ve druhé části zaujmou čtenáře studie z pera rovněž již nežijících předsedů dvou konkurenčních menšinových organizací – demokratické Menšinové rady české a slovenské větve v Rakousku Oty Česky a prokomunistického Sdružení Čechů a Slováků v Rakousku Miroslava Brožáka. Ota Češka se

netají svým kritickým přístupem k počínání prokomunistických kolaborantů, a to nejen ve Sdružení Čechů a Slováků v Rakousku, ale i v jeho satelitních organizacích, zvláště Školském spolku Komenský. Ve třetí části je nutno upozornit zejména na studii Marie Brandeisové o ochotnickém divadelním spolku Vlastenecká omladina a o hudebních aktivitách české menšiny ve Vídni. Přínosem pro další bádání je seznam periodik krajských spolků v exilu vydaných v českém jazyce v letech 1945-2005 v Rakousku z pera Heleny Baslerové a Jany Stárkové umístěný ve třetí části sborníku, který je vhodně doplněn i obrazovou přílohou, seznamem autorů a jmenným rejstříkem.

Nezbývá, než se těšit na plánované další dva svazky, které se budou zabývat politickými stranami, náboženstvím, sportem, skautingem, uměním, školstvím a spolky, které nebyly prezentovány v prvním svazku. Celý projekt je cenným přínosem nejen k dějinám české minority v Rakousku, ale k historii Čechů v cizině vůbec.

Jaroslav Vaculík

Doc. Dr. Jaroslav Vaculík, CSc., je vedoucí katedry dějin Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně.

Liebe Mitglieder des Kulturklubs,

Ich studiere Sozial- und Kulturanthropologie in Wien und arbeite an einem Projekt, in welchem die Rahmenbedingungen für ausländische Studierende bzw. Studierende mit Migrationshintergrund und die persönliche Lebenserfahrungen der StudentInnen an den Wiener Universitäten erforscht werden sollen. Nun kontaktiere ich Sie mit der Anfrage, ob es in Ihrem Klub Personen gibt, die in Wien studieren/studiert haben und die dazu bereit wären, ihre Geschichte zu erzählen.

Von besonderen Interesse wären für mich Personen, die in den 1930/40 er Jahren studiert haben.

Unsere Arbeit soll schließlich im Juni 07 im Rahmen einer Ausstellung präsentiert werden.

Über eine baldige Antwort würde ich mich freuen und verbleibe mit freundlichen Grüßen,

Silvia Preyser

Tel. 0650/9910746

Austr. 66

3512/Mautern

Sehr geehrte...,

hab grad auf der Website des „Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich“ informiert und bin dabei auf Ihren Namen gestoßen. Ich bin derzeit gerade dabei, berufsbegleitend meine Dissertation im Themenbereich „Beschäftigung von MigrantInnen in Unternehmen“ zu schreiben. Für den empirischen Teil der Arbeit bin ich auf der Suche nach Personen mit Migrationshintergrund, die mir für ein ca. einstündiges Interview zur Verfügung stehen würden.

Könnten Sie mir dazu vielleicht einen Kontakt zu einer Person mit Migrationshintergrund (EntscheidungsträgerIn in einem Unternehmen, Beschäftigte in einem Unternehmen oder arbeitslose Person) herstellen, mit der ich ein solches Gespräch (in deutscher Sprache – meine Tschechischkenntnisse sind leider sehr gering) führen könnte?

Über eine positive Rückmeldung würde ich mich sehr freuen. Falls Sie vorab noch Fragen haben, stehe ich Ihnen natürlich jederzeit gerne per Mail und Telefon zur Verfügung.

Beste Grüße

Barbara Angleitner,

Lazarettgasse 15/20, A-1090 Wien

mobil: +43-664-4569384, e-mail: barbara.angleitner@aon.at

Austro-Bohemia Press – Katalog No. 1/2007

Handy/Mobil – Montag bis Donnerstag von 9 bis 16 Uhr:

0043 699 10596078, Fax: 0043 1 8123650

ivana.pastrnak@chello.at

22. 4. 2007 Třebíč – Basilika des hl. Prokop ein Prachtstück der mittelalterlichen Baukunst, in Klostergebäude befindet sich ein Museum, das jüdische Viertel sind weltkulturerbe der UNESCO. Telč – einer der schönsten Städte Tschechiens. Marktplatz mit Bürgerhäusern mit Renaissancegedachgiebel und Renaissancelaubengänge und Renaissance Schloss mit wertvoller Inneneinrichtung.
Anzahlung 25,- € (bis 20. 3. 2007)

23.-24. 6. 2007 Böhmisches Krumau, die Festlichkeiten der fünfblättrigen Rose, Freilichttheater mit drehbarem

Zuschauerraum. C. Goldoni: *Sluha dvou pánů*, režie J. Menzel, 21:30 Uhr, Preis 24,50 €
Anzahlung 30,- € (bis 20. 5. 2007, Eintrittskarte bis 28. 2. 2007)

6.-7. 10. 2007 Zlín, Rožnov, Vizovice

Anzahlung 30,- € (bis 5. 9. 2007)

17.-18. 11. 2007 PRAHA – Freilichtmuseum der mittleren Elbregion in Prerau

Anzahlung 30,- € (bis 15. 10. 2007)

MELDEN SIE SICH SO BALD WIE MÖGLICH AN, DA DIE TEILNEHMERZAHL BEGRENZT IST.

Několik poznámek k účasti na akcích Austro-Bohemia Press spolku v budoucnu: členové mají nárok na členské

ceny (které jsou pro zájezd o 5,- € lacinější). Přihlášky na zájezd budou závazné po zaslání přihlášky a zaplacení zálohy a doplatku v daném termínu.

Bankverbindung: Bank Austria, Kto. Nr.:
00659124804 (AustroBohemia) BLZ 20151

Seit über 10 Jahren werden auch Themenreisen in die Tschechische Republik organisiert. Die persönliche Bindung zum Land und die jahrelange Erfahrung garantieren auch Ihnen ein wunderschönes Erlebnis. Fordern Sie genauere Informationen oder unseren Katalog an.

Tagesreise nach Tschechien

03. 06. 2007

Josef-Hoffmann-Museum, Brtnice, eine Expositur der Moravská galerie, Brno und des MAK, Wien. Teilnahme an der Eröffnung der Ausstellung Josef Hoffmann – Adolf Loos

22.-24. 06. 2007 (3 Architekten, 3 Häuser, 3 Städte)

3-Tagesreise nach Brno, Brtnice und Praha auf der Spuren von Mies van der Rohe, Josef Hoffmann und Adolf Loos. Info sowie Anmeldung unter (+43-1) 711 36-231, marketing@MAK.at und www.MAK.at./MAKONTOUR

Zveme Vás srdečně na vernisáž výstavy fotografií Petra Žaloudka

„Ruce a jejich řeč...“

čtvrtek, 6. září 2007, 15:00 hod.

V galerii Žlutý kopec
Masarykova onkologického
ústavu, 2.patro nové budovy
Tvrdeho ul. 7, Brno
(Výstava potrvá do 30. září 2007)

Otevření výstavy:
Dr. Alois Volkman
Hudební vložka:
Pavel Helán a jeho hosté

Die Hawaiianer bezeichnen ihr Land als "Himmel auf Erden". Mit Recht! Weiße Strände, blühende Vegetation, glühende Vulkane, azurblauer Ozean... Nur wenige wissen, dass inmitten dieser prächtigen Natur auch eine Leprakolonie existiert, versteckt vor der Öffentlichkeit, aber voll wunderbarer Menschen.

Peter Zaloudek präsentiert diese Insel am 16. April 2007 um 15:15 im großen Mehrzwecksaal im SMZ-Ost, Langobardenstr. 122, 1220 Wien, in einer multimedialen, audiovisuellen Show.

Zuzana Brejchová vyznamenána Veronikou

8. 3. 2007 byla v příležitosti Mezinárodního dne žen jmenována Zuzana Brejchová, předsedkyně Kontakt-Fora, Ženou roku 2007. Vyznamenání – Veroniku – jí ve slavnostním rámci předal starosta (Bezirksvorsteher) 15. vídeňského okresu, pan Walter Braun. Ve své laudatio vyzdvihla výtvarná umělkyně Romana Hagyo kulturně-politickou činnost Zuzany Brejchové, zejména její zásluhy o zřízení sociálního pojištění pro umělce, a další aktivity v rámci Evropské rady umělců (European Council of Artists), střechové organizace rakouských filmařů (Dachverband der österreichischen Filmschaffenden) a Kulturní rady Rakouska (Kulturrat Österreich), kde je Zuzana Brejchová místopředsedkyní.

Důležitě místo v umělecké biografii Zuzany Brejchové zaujímá ale její dokumentární film *Romane apsa – Cikánské slzy*, který úspěšně běžel na mnoha mezinárodních

festivalech a byl oceněn na festivalu Viennale. Film popisuje boj o přežití jednoho romského rodinného klanu v osadě Žehra na východě Slovenska v průběhu jednoho roku.

Gratulujeme!

Kontakt-Forum

V Hartmanicích bude konference historiků

V unikátní horské synagoze v Hartmanicích u Sušice se bude 25. a 26. dubna konat vědecká konference na téma *Identita versus integrita: Spolužití Čechů, Němců a Židů především v oblasti Šumavy a Českého lesa v 19. a 20. století*.

Konferenci pořádá občanské sdružení Památník Hartmanice a Masarykův ústav u příležitosti prvního výročí otevření rekonstruované synagogy.

Grenzüberschreitendes Treffen des Dialogforums am 21. April in Slavonice/Zlabings

Das Österreichisch-Tschechische Dialogforum plant für den Samstag, den 21., und den Sonntag, den 22. April ein grenzüberschreitendes Treffen in Slavonice/Zlabings. Das Samstagprogramm sieht eine gemeinsame Stadtbesichtigung mit besonderem Augenmerk auf die lokalen grenzüberschreitenden Kontakte und Aktivitäten vor sowie eine gemeinsame Gesprächsrunde über die österreichisch-tschechischen Beziehungen und mögliche gemeinsame Aktivitäten. Abends ist die Generalversammlung des Vereins Freundinnen und Freunde des österreichisch-tschechischen Dialogforums geplant. Am Sonntag haben wir vor einen Ausflug in die Umgebung von Slavonice/Zlabings zu veranstalten.

Wir bitten um unverbindliche Anmeldungen für den Samstag und den Sonntag, damit wir das Interesse einschätzen und die nötige Organisation sicher stellen können.

VORLÄUFIGES PROGRAMM:

Samstag, 21. April

- 11:00 Registration, Unterkunft, Informationen im Hotel Arkada
- 11:30 Gemeinsame Stadtbesichtigung aus der Sicht der grenzüberschreitenden Beziehungen
- 13:30 Mittagessen
- 15:00 Grenzüberschreitendes Treffen I: Referate, Vorstellung einiger grenzüberschreitender Aktivitäten
- 16:30 Pause
- 17:00 Grenzüberschreitendes Treffen II: Diskussion
- 19:00 Generalversammlung des Vereins (für Mitglieder)
- 20:00 Abendessen, informeller Kontakt- und Informationsaustausch

Sonntag, 22. April

- 9:00 Frühstück
- 10:15 Abschluss des offiziellen Teils
- 10:30 Spaziergang durch den Graszlweg, eingerichtet in einer grenzüberschreitenden Kooperation
- ca. 14:00 Ausflug nach Šatov/Schattawa und nach Dobersberg

Das Programm wird an unserer Site <http://www.a-cz-dialog.net> noch ergänzt. Wir bitten um Anmeldungen mit der Angabe, ob Sie eine Übernachtungsmöglichkeit reservieren wollen (zwei mögliche Preiskategorien) an die Adresse: office@a-cz-dialog.net

Falls Sie Interesse an der Mitgliedschaft in dem grenzüberschreitenden Verein Freundinnen und Freunde des Österreichisch-Tschechischen Dialogforums sowie an der Teilnahme an seiner Generalversammlung haben, schicken Sie bitte eine formlose Beitrittserklärung unter Angabe des Namens, der Funktion und Adresse sowie der Kontaktangaben.

Mit freundlichen Grüßen

Österreichisch-Tschechisches Dialogforum
<http://www.a-cz-dialog.net>

Mezinárodní festival filmů pro děti a mládež ve Zlíně

Do soutěží mezinárodního festivalu filmů pro děti a mládež ve Zlíně, jehož 47. ročník se bude konat od 27. května do 2. června, se přihlásilo přes 400 snímků z 51 zemí. Na tiskové konferenci v Praze umělecký ředitel Petr Koliha oznámil, že nyní jsou přípravy ve fázi výběru filmů. Přehlídka se současně uskuteční v osmi satelitních městech. Měsíc před zahájením se vydá na cestu festivalový vlak, jehož program připomene 40. narozeniny loupežníka Rumcajse. Ne náhodou vyjede z Jičína a zastaví ve 24 místech. „I letos počítáme s festivalem studentských filmů Zlínský pes, který nabízí kolem stovky filmů ze dvou desítek zemí. Na problematiku reklamy zaměřené na děti se zaměří soutěž Duhová kulička, k jejíž televizní a tiskové podobě přibyla kategorie rozhlasových spotů,“ uvedl Koliha a upozornil, že zlínský festival propagovali na Berlinale. Prezentace ho čekají i v Cannes a na podzim na 2. ročníku festivalu v Římě, který má speciální dětskou sekci.

Mezinárodní soutěže pro klavírní dua

Klavíristé z celého světa si v polovině dubna v Jeseníku opět připomenou život a díla skladatele Franze Schuberta. Do mezinárodní soutěže pro klavírní dua se letos přihlásilo celkem 16 klavírních dvojic. Ojedinelé klání se na severu Olomouckého kraje uskuteční již po patnácté. ČTK to řekl ředitel Městských kulturních zařízení Jeseník Miroslav Hrdlička. „Soutěž je výjimečná ve střední Evropě v tom, že je určena pro čtyřruční hru na klavír nebo na hraní na dvou klavírech.“ Soutěž se koná v Jeseníku zejména kvůli tomu, že odtud pocházeli skladatelovi rodiče, jeho matka se narodila v dnešních Zlatých Horách a otec v obci Vysoké u Hanušovic. Letošního klání se účastní klavírní dvojice nejen z Česka, ale i z Litvy, Ruska, Slovenska, Itálie a Japonska. Během soutěže budou hrát nejen skladby Franze Schuberta, ale například i Dvořákovy, záleží na jejich výběru.

Třetí ročník projektu Československé jaro

Po dlouhé době představil Milan Uhde na jevišti svou původní dramatickou novinku. Inscenace *Zázrak v černém domě* měla nedávno v režii Jiřího Pokorného premiéru v pražském Divadle Na zábradlí. Zahájila třetí ročník projektu Československé jaro, ve kterém tato scéna představuje nové hry domácích autorů.

Zázrak v černém domě nastudoval Juraj Nvota. Příběh se odehrává v rodinném domě, kde bydlí staří rodiče s dospělou, nervově labilní dcerou, kterou opustil manžel. Jed-

Sehr geehrte Damen und Herren,
wir dürfen Ihnen hiemit eine Konzertfolge in Wien bekannt geben. Es handelt sich um Vokalkonzerte des Ensembles **Musica Poetica Wien** im Salvatorsaal der Pfarre Mariahilf in 1060 Wien, Barnabitingasse 14
Weitere Konzerte:
So. 29. IV. „Blumenlieder“
So. 3. VI. „Durch Wald und Flur“
Der Eintritt ist freie Spende.

noho rána k nim přijedou jejich synové s rodinami, aby společně vyřešili dědictví. Otec na domě lpí, s úporností ho stále neodborně opravuje, i když je jakýmsi rodinným prokletím. Groteskně tragikomický příběh odkrývá nejen rodinné animozity, například bratři mají diametrálně odlišnou politickou minulost, ale i značnou část československé historie od třicátých do devadesátých let 20. století. Hru autor připravoval několik let – původně pro pražské Divadlo na Vinohradech. Později se ale přiklonil k tomu, že příběh lépe vyzní na komorním jevišti.

Projekt Československé jaro 2007 představí do konce sezóny ještě další dvě novinky současných autorů. V květnu se uskuteční premiéra hry Jiřího Pokorného s názvem *Milada*, kterou nastuduje režisér Jiří Ornest, *Cesta do Bugulmy* Jáchyma Topola bude mít premiéru v polovině června.

Symposium o Palachovi a Zajícovi

Beseda Slovan v Ženevě pořádá ve spolupráci s curyšským klubem Jan Palach a Jan Zajíc ve dnech 1. a 2. června 2007 dvoudenní mezinárodní sympozium věnované jejich památce. Sympozium se uskuteční ve Vevey (nedaleko Lausanne), kde byl před deseti lety slavnostně odhalen pomník Jana Palacha, jehož autorem je sochař a medailista Milan Knobloch.

Součástí sympozia by měla být publikace zachycující co nejvíce památek na oba Jany.

Veškeré informace:

Marie Nenadal (předsedkyně Klubu), Widmerstr. 19, 8038 Zürich, Schweiz, e-mail: palach@seznam.cz

Český hudební tábor mládeže,

obecně prospěšná společnost, se sídlem v Horním Jelení (okr. Pardubice) pořádá od 20. července do 19. srpna 2007 v rekreačním zařízení Radost Horní Jelení

ČESKOU LETNÍ ŠKOLU UMĚNÍ pro mládež (8-19 let)

20. 7.-29. 7. 2007

- Symfonický dechový orchestr
- Soubor zobcových fléten
- Klavír – souhra
- Harfa
- Anglické divadlo
- Výtvarné umění

29. 7.-3. 8. 2007

Středoevropské symfonické orchestry mládeže pro bývalé i současné studenty (8-25 let)

- Symfonický orchestr
- Symfonický dechový orchestr

3. 8.-12. 8. 2007

- Symfonický orchestr
- Klavír – souhra
- Angklungový soubor
- Harfa
- Anglické divadlo

13. 8. – 19. 8. 2007

Symfonický orchestr s angličtinou

Veškerá komunikace bude probíhat pouze v anglickém jazyce.

Kunstverein Simonetta – Kulturfabrik Programm 2007

Veranstaltungsort:
ehemalige Textilfabrik Helfenberg

16. 6. – 24. 7. 2007:

MUSTER – DESIGN – KUNSTOBJEKT
Textilausstellung der Kunstuniversität Linz

23. 6. 2007 17:00 Uhr: *Der Dialog*
Performance von und mit Zuzana und Eugen Brikcius

7. 7. 2007 17:00 Uhr: Eröffnung
des Symposium *Grenzenfresser 2007*

8. 7. 2007 17:00 Uhr: Lesungen
Tereza Boučková – liest aus *Indianerlauf und Turteltaube*
Alexandr Kliment – liest *Die Intellektuelle*
Ludvík Vaculík – liest aus *Tschechisches Traumbuch*

3. 8. – 12. 8. 2007: Theater in der Kulturfabrik
H. M. Players: *Komödie der Irrungen, Down with Love*
Opera da Camera: *Venus und Adonis (John Blow)*
17:00 Uhr: Vernissage des Symposiums
Grenzenfresser 2007

25. 8. 2007 17:00 Uhr: Vernissage
Kunst der Chartasignatäre 2. Teil bis 24. 9.
Eröffnung: Petr Rezek
19:00 Uhr: *Audienz von Václav Havel*
Lesung: Joachim Bissmeier & Pavel Landovský

29. 9. 2007 17:00 Uhr: Vernissage
Kunst der Chartasignatäre 3. Teil bis 29. 10.
Eröffnung: Eugen Brikcius
19:00 Uhr: Konzert der Rockgruppe *Plastic People*

Rohrbacherstraße 6-7
A-4184 Helfenberg in Oberösterreich
Kontaktperson: Jean Mason,
Tel.: 07218-389, e-mail: w.mason@eduhi.at

Zdražení vstupů v Praze

S okamžitostí se více platí za vstup v Národním muzeu, petřínské rozhledně, Staroměstské radnici, Staroměstské věži, Staroměstské Mostecké věži, také v botanické a zoologické zahradě. Odpovědní shodně prohlašují, že ke zvýšení dochází na základě zdražení ceny elektřiny, plynu a zvednutí průměrné mzdy, ale také zvýšením kvality nabízených služeb.

Tschechischkurse in Olomouc/Olmütz

Olomouc/Olmütz:

5. 8.-11. 8. 2007

12. 8.-18. 8. 2007

19. 8.-25. 8. 2007

Die anderen Angaben sind der Webseite:

<http://www.mozaika.eu>

Informace, přihlášky:

Český hudební tábor mládeže, o. p. s.
Kolářského 390, 533 74 Horní Jelení, Česká republika
tel.: +420 723 130 004
tel./fax: +420 466 673 151
e-mail: info@chtm.cz
internet: <http://www.chtm.cz>

9. Husitská slavnost

Královské město Slaný, 11. a 12. května 2007

Krátká historie města

Podle zprávy v kronice Václava Hájka z Libočan byla osada Slaný vrch založena roku 750 služebníkem knížete Nezamysla jménem Holot, který pod horou našel slaný pramen a z popudu samotného knížete v jeho blízkosti založil osadu solnařů, nebo solivarů. Důvod ke vzniku osady lze hledat také v souvislosti se starou obchodní cestou, která vedla ze směru Žatce a Loun ku Praze a je doložena archeologickými nálezy. Tady, nedaleko slaného pramene, u brodu Červeného potoka, zřídili ostrovští benediktini špitál a nejspíš roku 1136 tu postavili chrám sv. Gotharda.

Následně vzniklá osada se brzy stala místem trhovým a sídlem „cúdy slanské“, přináležející kraji pražskému. První dochovaná písemná zmínka o Slaném je z roku 1239, v listině papeže Řehoře IX., která potvrzuje statky kladrubského kláštera v kraji slánském. Data o povýšení Slaného na město jsou dvě, a sice 1295 a 1305, kdy král Václav II. na magdeburském městském právu vysadil město Slaný. V té době byl také Slaný obstaven hradbami a branami a stal se městem hrazeným. V květnu 1371 vypukl na městském trhu požár, který zachvátil všechny domy na náměstí.

V nastalém zmatku ucpalý povozy a tlačící se lid brány tak, že v ohni zahynulo na 2 000 osob a popelem lehlo prakticky celé město. K jeho obnovení přispěl Karel IV., když městu propůjčil nové výsady a rozmnožil jeho příjmy.

Husitské války vtáhly město do proudu svých událostí od samého počátku, ale město Slaný těžce doplatilo na spory vzniklé mezi Táboři a Pražany. Roku 1425, poté co se Slánští přiklonili k mírnější straně Pražanů, přitrhli ke Slanému Táboři spolu se Širotky a po dvanáctidenním obléhání dobyli město zradou. Od té doby, až do bitvy u Lipan roku 1434, bylo Slaný městem tábořským. Po po-

rážce Táborů se Slánští společně s Lounskými a Žateckými poddali prozatímní zemské vládě. Jiří z Poděbrad si zavázal Slaný mnoha milostmi a byl tu ve velké úctě.

V letech 1461-1472 byly kolem města obnoveny hradby a postaveny některé brány a bašty. Roku 1482 vytvořila města Žatec, Louny a Slaný brannou jednotu a v tomtéž roce byl ve Slaném konán sněm strany podobojí. Při událostech „šmalkaldského povstání“ roku 1547 se aktivně účastnilo i město Slaný a bylo za to potrestáno ztrátou statků v 15 okolních vsích a pokutou 2 500 kop grošů. Zdaleka ne všechny tyto příjmy byly Slanému později roku 1562 vráceny.

Snad nejvíc doplatilo město na události pobělohorské. Slánští se účastnili vzpoury roku 1618 a hostili ve svých hradbách rodinu „zimního krále“ Fridricha Falckého. Svůj kalich hořkosti si pak Slaný muselo vypít skutečně až do dna. Královský místodržící Jaroslav Bořita z Martinic, pán na blízkém Smečně, využil bezohledně poskytnuté příležitosti k získání slánského panství. To mu bylo roku 1623 za 200 000 kop zastaveno a roku 1638 se stalo skutečným majetkem Martiniců. Během třicetileté války bylo město Slaný téměř zničeno. Ležící na cestě z Německa k hlavnímu městu Praze bylo mnohokrát navštíveno Švédy, Sasy a císařskými vojsky, kteří strádající obyvatelstvo oloupili o vše cenné a co zbylo, zničily několikrát požáry. Tři kříže byly vztyčeny na Slánské hoře za doby protireformace jako důkaz úplného pokatolčení jeho obyvatel a připomínají dodnes doby nezměrného utrpení, kterým město Slaný prošlo po Bělohorské bitvě. Nástupce Jaroslava Bořity z Martinic, Jiří Bořita, vrátil městu roku 1651 některé svobody a další z Martiniců, Bernard Ignác, založil ve Slaném roku 1655 františkánský klášter a roku 1658 piaristickou kolej.

Od roku 1794 bylo Slaný opět svobodným městem. Krajské zřízení, které Slaný ztratilo ve prospěch Rakovníka, bylo roku 1787 opět vráceno do Slaného. Od roku 1884 do roku 1918 město znovu zdobí název královské město Slaný a k tomuto názvu se město navrací i po listopadové revoluci roku 1989.

Informace: <http://www.meuslany.cz/cs/turista>
Kontakt: Infocentrum Slaný,
Masarykovo nám. 159, 274 01 Slaný
e-mail: infocentrum@slansko.cz

Robert Chvátal je novým ředitelem T-Mobil Austria

Ředitel Robert Chvátal

Rakouská druhá největší mobilová síť – T-Mobil Austria, která patří německému koncernu Telecom, povolala koncem února 2007 do Vídně do funkce ředitele českého manažera Roberta Chvátala (38). Chvátal zastával po čtyři léta funkci ředitele slovenského T-Mobile.

Radio Praha, Český rozhlas 7: Kdy a kam vysíláme

PROGRAM ČESKÉHO VYSÍLÁNÍ RADIA PRAHA:

Pondělí – pátek:

Zprávy (5, 30 min.)

Události

Rubrika

Sport (podělf)

O čem se mluví (úterý)

Kultura (středa)

Ekonomika (čtvrtek)

Cestujeme po Česku (pátek)

Sobota:

Zprávy (3 min.)

Týden v ČR

Česko v komentáři

Češi v zahraničí

České „nej“

(vysíláme každou sobotu na většině obvyklých frekvencí)

Speciální pořady (vysílané ve čtyřtýdenních cyklech na frekvencích označených *):

Ach, synku, synku – český a moravský folklór

Kaleidoskop

Literární naslouchátka

Toulky po regionech

Neděle:

Zprávy (3 min.)

Historické obzory

Knihovnička Radia Praha

Z rozhlasového archivu

Čeština, jak ji neznáte

Kalendárium

Z krajaňského tisku

Všechny relace uvedené v tomto přehledu lze zachytit v Evropě prostřednictvím družice Astra 3A.

Soutěž 2007-03-25

Od dubna do června 2007 připravila Česká redakce tradiční velkou posluchačskou soutěž. Letošní soutěžní otázka se bude týkat českého filmu. Nejlepší příspěvek bude odměněn týdenním pobytem pro dvě osoby v ČR a dalšími cenami. Podrobnosti se dozvíte ve vysílání nebo na webu radia Praha.

Kontakt:

www.radio.cz.

Tel.: 00420 22 155/2901 (sekretariát),

00420 22 155/2922 (česká redakce)

Fax: 00420 22 155/2903 (sekretariát),

00420 22 155/2924 (česká redakce)

e-mail: cr@radio.cz

Nächsten Wochen bei dem Schmetterling Verlag

erscheint der zweite Band des Lehrwerkes *Tschechisch kommunikativ* mit 2 CDs, Wortlisten und weiteren Anlagen. Die zweite Auflage des ersten Teils mit 2 CDs, die um Wortlisten ergänzt wurde, wird laut dem Verlagsvertrag im Juni 2007 erscheinen. Das Bohemicum wird – im Unterschied zur ersten Auflage des ersten Teils des Lehrwerkes – das Lehrwerk nicht mehr vertreiben. Bei Interesse wenden Sie sich bitte an den Verlag oder Ihren Buchhändler.

Jana Maidlová – Marek Nekula: *Tschechisch kommunikativ*, Teil 1. mit 2 CDs. Stuttgart: Schmetterling Verlag 2007, ISBN 3-89657-860-X.

Jana Maidlová – Marek Nekula: *Tschechisch kommunikativ*, Teil 2. mit 2 CDs. Stuttgart: Schmetterling Verlag 2007, ISBN 3-89657-861-8. Preis 36,80 €.

Verlagsadresse:

Schmetterling Verlag

Lindenspürstraße 38b

D-70176 Stuttgart

Tel.: 0711-639-96-98 (Auslieferung)

info@schmetterling-verlag.de

UTC	KHz	M	Oblast
08:30 - 08:57	11600 15710	25 19	Jihozápadní Evropa Východní Afrika/Blízký východ
09:30 - 09:57	9880 21745	31 13	Severozápadní Evropa Jižní Asie
11:00 - 11:27	11665 15710	25 19	Severní Evropa Jižní Asie
12:30 - 12:57	6055 7345	49 41	Střední Evropa Jihovýchodní Evropa
15:30 - 15:57	5930 17485	49 16	Západní Evropa Východní Afrika
17:30 - 17:57	5930 17485	49 16	Východní Evropa / Asie / Austrálie Střední Afrika
19:30 - 19:57*	5930 11600	49 25	Západní Evropa Jižní a Východní Asie / Austrálie
21:00 - 21:27	9410 11600	31 25	Střední Afrika Jihozápadní Evropa / Jižní Amerika
23:30 - 23:57	7345 9440	41 31	Jižní Amerika Severní Amerika
01:30 - 01:57*	6200 7345	49 41	Severní Amerika Jižní Amerika
02:30 - 02:57	7345 9870	41 31	Severní Amerika

Česká redakce. Zleva stojí: Zdeňka Kuchynková, Martina Lustigová, Zdeněk Vališ, Josef Kubeczka, Vilém Faltýnek; sedící: Petr Gabař, Milena Štráfeldová

TROCHA HUMORU NA ZÁVĚR...

– „Pán Novotný, vaša dcéra pred malou chvíľkou súhlasila, že sa stane mojou ženou.“

– „Sám ste si na vine. Načo sem každý večer chodíte!“

Do autobusu vstúpi muž, namieri prstom na šoféra a hovorí:

– „Džimi nikdy neplatí.“

Takto to išlo aj ďalších pár dní. Nakoniec šofér privolá policajta. Džimi nastúpi do autobusu a ako vždy povie:

– „Džimi nikdy neplatí.“

V tom vyskočí policajt a opýta sa ho:

– „Prečo Džimi nikdy neplatí?“

Džimi mu odpovie:

– „Lebo Džimi má mesačný lístok...“

Videotéka a fonotéka KLUBU (s podporou MZV-OKKV)**Seznam videokazet:**

Balada pro banditu
Bohemia I
Český ráj (něm.)
Čisářův pekař
Český Krumlov (něm.)
Čerte, drž se svého kopyta
Hrátky s čertem
Jižní Čechy (něm.)
Karlsbad
Kytice
Mikulov (něm.)
Magdalena Kožená
Morava a Slezsko (něm.)
Nesmrtelná teta

Obchod na korze
Ostře sledované vlaky
Osudy dobrého vojáka Švejka I-II
Penzión pro svobodné pány
Praha
Pražské Jezulátko (něm.)
Šakalí léta
Tajemství ocelového města
Trhák
Všichni moji blízcí
Divadlo Jára Cimrmana:
AKT, hra se zpěvy a tanci
Němý Bobeš aneb Český Tarzan
Vysvětřování ztráty třídní knihy
Záskok

Pohádky:

Broučci
Kocour Vavřínek
Krtěčkova dobrodružství
Maxipes Fík
Mach a Šebestová I-II
Rákosníček a jeho rybník
Spejbl a Hurvínek
Tuláček
Kazety:
A vy páni muzikanti
Jarmila Šuláková - Folk songs
Jen vzpomínky poštmistrovic
kluka
Krtěčkova dobrodružství I-II

Neuvěřitelné situace:

Šimek a Sobota
Písničky Čechů v Chorvatsku
Slzy smíchu Jiříny Bohdalové
The best of Pavel Bobek
Všichni moji blízcí
CD:
V + W, Písničky (2005)
Možnost zapůjčit tyto filmy:
Audience
Báječná léta pod psa
Když rozvod, tak rozvod
Pelíšky
Skřivánci na niti
Smrt krásných srnců

Máte-li zájem o vypůjčení, zavolejte paní E. Zemanovou, tel. 0664 5143329. Kauce 5 € za videokazetu, 2 € na obnovu filmotéky.

POKyny PRO ČTENÁŘE

Přihlášky k členství/odběru časopisu zasílejte na adresu:

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich,
Schlösselgasse 18, A-1080 Wien,
tel./záznamník (od 10:00): ++43-1-402 32 99,
fax: ++43-1-79 88 454,
e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Nemáme placenou sekretářku, a proto prosíme o pochopení, pokud se nedovoláte. Namluvte svá přání na záznamník, určitě se ozve. Srdečně děkujeme všem novým odběratelům časopisu a věříme, že jsou s ním spokojeni. Zároveň prosíme o Vaše ohlasy, přání, návrhy a kritiky.

Vážení čtenáři a členové v Rakousku, příspěvek na rok 2007 činí 29,- €. Členství zahrnuje: zaslání časopisu, možnost inzerce na homepage Klubu, možnost inzerce s 20 % slevou v časopise *Kulturní klub* a další slevy.

Vážení čtenáři ve světě (s výjimkou ČR a SR), příspěvek na rok 2007 činí 29,- € (+ 20,- € poštovné).

Bankovní spojení: Bank Austria, číslo účtu: 683 035 901, IBAN: AT 03 1200000 683035901, SWIFT: BKAUATWW.

POKyny PRO INZERENTY (včetně cen)

Rozměry v cm	Cena v € (měsíčně)
2,5 x 5,2	6,13
3,2 x 10,5	15,31
6,5 x 5,2	15,31
7,0 x 8,5	26,88
7,0 x 10,5	34,38
5,0 x 17,3	40,00
12,5 x 17,3	100,00

Jednorázový příplatek za rámeček a/nebo šedé pozadí: 2 €. Kromě výše uvedených rozměrů a standardního černobílého provedení je možno po domluvě otisknout inzerát v barvě a/nebo jiné velikosti. Platba musí být uskutečněna s předstihem 14 dnů před otiskem inzerátu, a to převodem, složenkou, nebo hotově (zasláním v obálce). Sleva pro členy Kulturního klubu 20 %.

Bankovní spojení:

- Bank Austria, číslo účtu: 683 035 901, BLZ: 12000, IBAN: AT 03 1200000 683035901, SWIFT: BKAUATWW
- Česká spořitelna, číslo účtu: 1557869023, kód banky: 0800, účel: inzerát.

Objednávky přijímá a případné dotazy Vám zodpoví
Mag. Pavlína Böhmová, tel.: 0043 (0) 669 195 44 077,
tel./fax: 0043 (01) 95 44 076
František Písařík, tel.: 0043 (0) 650 599 2802,
fax (od 10:00): 0043 (01) 79 88 454
e-mail: inzerce@kulturklub.at

**Nabízíme práci roznášení
reklamního materiálu.**

Další informace na čísle:
0676/34-76-538 (Martin).
Znalost němčiny není nutná.

**Kurzy
slovenského jazyka
na Slovenskom inštitúte**

miesto: priestory Slovenského inštitútu,
Wipplingerstrasse 24-26, 1010 Wien,
informácie: tel. 01/535 40 57

38letý muž, 178/80,
hledá partnerku pro život.
Miluji radost a lásku a vše,
co k tomu patří. Jen vážně.
0676/34-76-538 (Martin)

**TSCHECHISCHES ZENTRUM
ČESKÉ CENTRUM**

**TSCHECHISCHES ZENTRUM
ČESKÉ CENTRUM**
Herrengasse 17, 1010 Wien
Tel. - Fax: 0043 1 5352360 - 14,
E-mail: ccwien@czech.cz

Mag.

Sylvie Šebelová

Sprachtrainerin für Tschechisch

+43 1 920 70 48 **tel+fax**
+43 699 12 64 29 38 **mobil**
office@sebelova.at **e-mail**
www.sebelova.at **web**

**CzechTourism Wien
Česká centrála cestovního ruchu**

Herrengasse 17, 1010 Wien
ředitelka Dr. Phil. Nora Dolanska
tel.: 0043 1 533 21 933
fax: 0043 1 533 21 934
e-mail: info-at@czechtourism.com
www.czechtourism.com

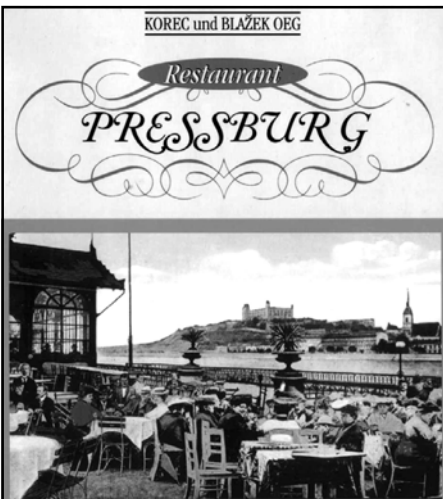
ofsetový tisk • barevné kopírování
• grafické studio •

Rudoleckého 23, CZ - Znojmo
tel./fax 515 22 57 30
e-mail: info@tiskarna-sladek.cz
www.tiskarna-sladek.cz

Kniha autorky Marie Brandeis *Přišli jsme odjinud...* s předmlouvou bývalého českého velvyslance v Rakousku a nynějšího prezidenta PEN-klubu Jiřího Gruši obsahuje portréty osobností, jež jsou spjaty s českou menšinou, prostředím a kulturou ve Vídni a v Rakousku. Přehledně a zajímavě popisuje nejen bohatou historii exilového života české menšiny v Rakousku, ale i její současný stav. Publikace je dvojjazyčná: česko/německá.

Knihu je možno zakoupit/objednat v knihkupectví **Pastrňák's Austro-Bohemia Press**, 1030 Wien, Steing. 24, tel.: ++43-0-699-10596078, fax: ++43-1-812 36 50, e-mail: ivana.pastrnak@chello.at otevřeno: st, čt 17:00-18:30 nebo v **Kulturním klubu** (viz níže).

KOREC und BLÁŽEK OEG

Restaurant

PRESSBURG

Mo-Fr 09:00-19.00, Sa 09:00-15.00
17:00-18:00 – sleva 25 %

Täglich Mittagmenü – Spezialitäten aus der ganzen Monarchie – Trennkost- und Seniorenkarte
Simmeringer Hauptstr. 96a, 1110 Wien
Tel. +74 331 81

Přímo v nákupním centru Simmering
3 hod. parkování v garáži zadarmo

Danica KORECOVÁ
majiteľka
fa. Korec
Veľké Úberce 310
Slovensko

- Ubytovanie
- Reštaurácia
- Gril
- Kaviareň
Café
- Sauna
- Fitness
- Parkovanie

TEL./FAX: 038/7486 159 VEĽKÉ ÚBERCE Č. 310

Danica Korecová, fa. Korec
tel./fax: 038-7486 159
Informace v reštaurácii Pressburg

VON MINDERHEITEN
ZU VOLKSGRUPPEN

20 Jahre Wiener Arbeitsgemeinschaft

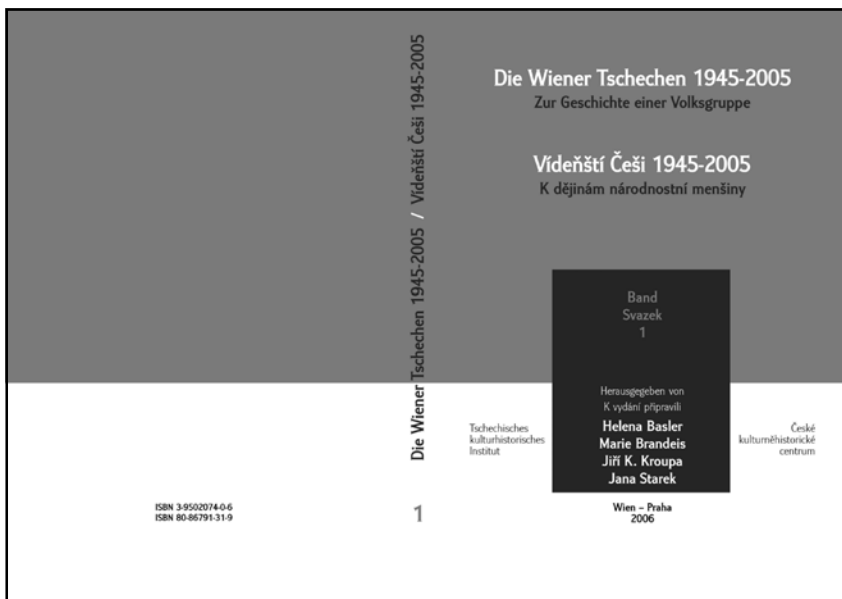
Redigiert von
Heinz Tichy, Ernő Deák
und Richard Basler

integratio

Obsah: I. K vývoji spolku; II. Aktuální přehled o autochtonních skupinách (české, chorvatské, maďarské, romské, slovenské, slovinské) a polské menšině ve Vídni a v Rakousku; Aktuální stav školství české a maďarské národní skupiny; III. Jazyk – právo – identita. 215 str., brož., německy, obr. příloha, cena: 15 € + poštovné.

Knihu je možno zakoupit/objednat v knihkupectví **Pastrňák's Austro-Bohemia Press**, 1030 Wien, Steing. 24, tel.: ++43-0-699-10596078, fax: ++43-1-812 36 50, e-mail: ivana.pastrnak@chello.at,

nebo v **Kulturním klubu**, Schloßelgasse 18, 1080 Wien, fax: 01 79 88 454, e-mail: a9406826@unet.univie.ac.at

Die Wiener Tschechen 1945-2005
Zur Geschichte einer Volksgruppe

Viedeňští Češi 1945-2005
K dějinám národnostní menšiny

Band
Svazek
1

Herausgegeben von
K. vydání připravili
Helena Basler
Marie Brandeis
Jiří K. Kroupa
Jana Starek

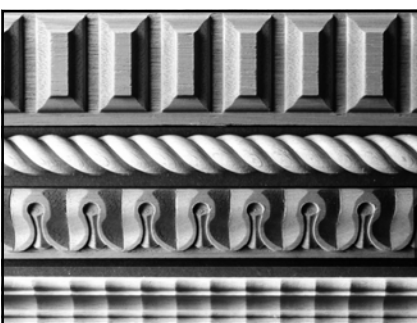
České
kulturněhistorické
centrum

Wien – Praha
2006

ISBN 3-05020746-6
ISBN 80-86791-31-9

Die Wiener Tschechen 1945-2005 / Viedeňští Češi 1945-2005

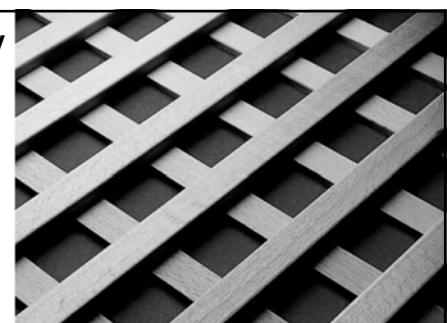
1

Dřevěné lišty a mřížky

Franz Kolář GmbH
Josef-Strebl-Gasse 8, 2345 Brunn/Geb.
Tel.: 02236/31724, Fax: 02236/323 96
E-mail: office@kolar.at; www.kolar.at

**Divadlo Brett – 1060 Wien,
Münzwardeingasse 2,
tel: 587 06 63, fax: 586 91 55,
theaterbrett@Eunet.at,
www.theaterbrett.at
úterý – sobota od 20 hod.**

AUSTRO-BOHEMIA PRESS
1030 Wien, Steing. 24
tel.: ++43-0-699 10596078 (9:00-19:00)
fax: ++43-1-812 36 50
e-mail: ivana.pastrnak@chello.at
www.pastrnak.at.ac
(st, čt 17:00-19:00 a také některé soboty)

STAROŽITNÍK: FIEDLER V.

Restauruje / nakupuje / prodává. Zájem o nákup českých malířů. Zprostředkování bude honorované. V. Fiedler, Vídeň 7, Siebensterng. 20. Tel. 523 35 81, mobil 0664/3566676.

EXTRAPARFUM.AT

Vítáme Vás v internetové parfumerii
www.extraparfum.at
Nabízíme ucelenou řadu originál zabalovaných značkových parfémů za skvělé ceny.

Příjemné nakupování a mnoho voňavých dní Vám přeje
Váš EXTRAPARFUM

Restaurace „ŠVEJK“

Rosinagasse / Grangasse
1150 Wien, Tel.: 89-23-557
Speciality české kuchyně
Denně 11-14, 17-23 hod

s' Bowidl

Täglich ab 11:00 bis 23:00h

ALTÖSTERREICHISCHE & BÖHMISCHE KÜCHE
1050 Wien - Margaretenstraße 60 - Tel (0222) 586 09 67

ZLATNICTVÍ, HODINÁŘSTVÍ

Richard Arnold - Opravy šperků a hodin; předělávky, vlastní výroba (též z doneseného materiálu). 1100 Vídeň, Buchengasse 88,
tel. / fax 604 54 85,
po-pá 9-12 a 14-18 hod., so 9 - 12 hod.

ZNÁMKY - MINCE

Odborný obchod Emanuel Topol, Vídeň 17,
Ottakringerstr. 82, tel. 486 42 12
po-pá 9.30-12.30, 14.30-18, so 9.00-12.00

PRODEJ A OPRAVY VEŠKERÉ ELEKTRONIKY,

Krajanské ceny, TV-Service,
T. Nohynek, Landstr. Gürtel. 17,
1030 Wien, Tel./Fax: 798 47 08

Theater
moki

Mobiles
Theater für Kinder
tel 01/505 98 06
e-mail: theater.moki@chello.at
www.theater-moki.at

Atelier JAN -

Umění z kůže
Jan & Tamara
Brabenc,
Spittelberggasse 7,
1070 Wien,
tel./fax: 526 54 22,
po-pá 13-18 hod.,
so 10-14 hod.

Výhodné ubytování ve Vídni
M. Seďa, Westbahnstr. 18,
1070 Wien, Tel. 524 38 73, 617 27 06

Právník v ČR
JUDr. Josef Franc
advokát

Kancelář: Kovářská 1169/17, 190 03 Praha 9
tel./fax : 004202 848 18 008,
mobil: 00420602 850 267
e-mail: Josef.FRANC@seznam.cz

ČESKY MLUVÍCÍ PRÁVNÍK
Adresa je k dispozici v redakci.

Slowakisches Institut
Wien
Slowakisches Institut
SLOVENSKÝ INŠTITÚT
Wipplingerstr. 24 – 26, 1010Wien
Tel./Fax.: 43 /1 / 53 54 057
E-mail: si.wien@gmx.at

SALON **MIMI-ŽOFIE HERRMANN**

Dipl. kosmetička, pedikérka,
zdravotní sestra
Odborná kosmetika, pedikúra,
manikúra, ev. epilace chloupků,
Mandelle lymphdrainage
Aromamassage, soft-laser
Termín dle dohody:
tel. + fax: 01/98 24 867
Út – pá: 8-12 + 14-19 hod.
1140 Wien, Kleinmayrg. 48

Společní uživatelé
jedné garsonky pro tři osoby hledají
třetího spolubydliče, evt. spolubydliči.
Jsme celý den zaměstnáni. Detaily rád
vysvětlí Martin, tel: 0676 3476 538.

Galerie auf der Pawlatsche
Institut für Slawistik
Universitätscampus
1090 Wien, Spitalgasse 2-4/Hof 3
www.univie.ac.at/pawlatsche

BIERGARTEN · RESTAURANT

Schweizerhaus

Familie Karl Kolarik
seit 1920

1020 Wien, Prater 116, Tel. 728 01 52

Budweiser
Budweiser

Otevřeno vždy od 15. března do 31. října

Raumdekor

ANTON FLORIÁN
MALERMEISTER

TEL.+FAX **586 86 86**

1060 Wien, Hofmühlgasse 18

E-mail: raumdekor.florian@aon.at

MALEREI - STUCK
JALOUSIEN - ROLLO
ANSTRICH - TAPETEN
TEPPICHE - VORHÄNGE
STIL- UND LIFTKARNISEN
WAND- UND BODENBELÄGE
FARBEN - LACKE - WERKZEUGE
>>> *sleva pro krajany*

„Art-Atelier“

Bildhauerei / Keramik / Restaurierung / Keramikurse
Altmüttergasse 6, 1090 Wien

tel.: **0676 9452096**

Auf Ihren besuch freut sich:

Mag. Milada Zahnhausen

Dipl. Bildhauerin & Keramikerin

SIMMERINGER TAPETENPALETTE

Tapeten – Teppich – Vorhänge – Karniesen
Farben – Lacke u.v.a.

INKU
Fachberater

Inh. L. u. G. Lunghammer
A-1110 Wien, Simm. Hauptstr.189
Tel./Fax: 01/7698200

PARKETTBODENVERLEGUNG

Ponúkame Vám podlahárske práce:
nivelizacia podlahy, soklovanie,
dodávka a montáž:

plávajucich podláh, laminátových parkiet,
celoplošné lepenie PVC, kobercov a iné.

tel./fax: +43 (0)1 9433765

mobil: +43 (0)650 5992802

e-mail: podlahy@chello.at

Restaurace BÖHMERWALD – rodina Stuchlíkova

Česká kuchyně a speciality.
Oslavy pro malé i větší skupiny
v romantickém prostředí
české a slovenské restaurace.

Na Vaše objednávky se těší rodina Stuchlíkova,
1040 Wien, Argentinierstr. 66 / Wiedner Gürtel 20,
tel./fax: 505 72 34, e-mail: bohmerwald@aon.at,

www.restaurant-boehmerwald.at

otevřeno: po – ne 11-23 hod.

Restaurant Schönbrunner Stöckl rodina Smadišova

beim Meidlinger Tor

České a slovenské speciality!

Nabízíme:

svatby, podnikové a rodinné oslavy, Vánoce,
catering service pro každou příležitost,
slevy pro skupiny z ČR.

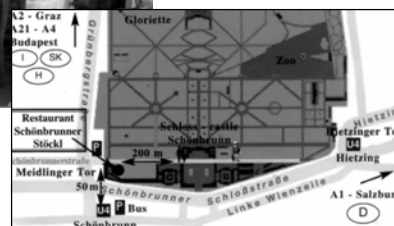
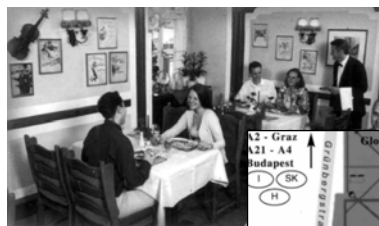
Těšíme se na Vaši návštěvu!

Küche/ kitchen / cucina / kuchyň

10:00-22:00, otevřeno po celý rok

1130 Wien, Schönbrunn, Meidlinger Tor, tel.: +43-1-813 42 29,

tel./fax: +43-1-812 82 71, www.schoenbrunnerstoeckl.com

Zur Böhmischen Kuchl

Speciality české a moravské kuchyně:
dršťková polévka, bramboráky, svičková, lívanečky,
Budějovické a Velkopopovické pivo -
na Vaši návštěvu se těší Dagmar Ficenc

1080 Wien, Schlüsselgasse 18, tel.: 402 57 31

otevřeno: po – pá od 11.00 – 15.00 a 17.30 – 23.00

**KLEINES
WIENER CAFE
Denis Bezucha**

1080 Wien, Kochgasse 18

tel. 01/402 32 07

po – pá 9:00-22:00

sobota a neděle

zavřeno

Kavárna s českou kuchyní.

Oslavy na objednávku.

Budějovické pivo.

Fremdsprachen- assistent (w/m)

für unseren Kunden, ein international tätiges
Bankhaus gesucht.
Standort: Wien 1010

Aufgabengebiet: Allgemeine
Sekretariatsagenden. Gäste- und
Kundenempfang. Reiseplanung und -
buchung. Diverse administrative Aufgaben.
Unterstützung der Berater/innen.
Übersetzungsarbeiten.

Anforderungsprofil: Einschlägige
Berufserfahrung, Ausgezeichnete Englisch-,
Deutsch- und Tschechisch-/oder
Slowakischkenntnisse. Arbeitsbewilligung
für Österreich unbedingt Voraussetzung.

Weitere Informationen und offene Stellen
finden Sie auf unserer Jobbörse unter
www.manpower.at.

Einsatzort: Wien
Kontakt: Elisabeth Hayek
E: elisabeth.hayek@manpower.at,
T: +43 1/516 76-200

Fixstellen und
flexible Jobs
Karrierebegleitung
Kostenlose
Weiterbildung

Manpower®
Professional

What do you do?

Dr. med.

Lenka WIDNER

odborná dětská lékařka
(Fachärztin für Kinder-
und Jugendheilkunde),
doposud dětská lékařka
na dětském oddělení
nemocnice Rudolfstiftung,
1030 Wien,

si dovoluje oznámit, že

12. dubna 2007

otevírá

**novou ordinaci
pro děti a dorost**

Smlouva se všemi
pojišťovnami (alle Kassen)

**Diplomy rakouské
lékařské komory:**

* Ernährungsmedizin
(Výživa)

* Psychosoziale Medizin
(Psychosociální medicína)

Adresa:

1100 Wien, Waltenhofen-
gasse 5 / Stiege 2
(Ecke Absberggasse 45A)
Tel.: 01/6880448
(od 12. 4. 2007)
e-mail: lenka.widner@gmx.at

Ordinační hodiny:

Pondělí: 9:00-14:00

Úterý: 14:00-19:00

Čtvrtek: 8:30-12:30

14:00-16:00

Pátek: 8:30-12:30

a po dohodě

GOTTSCHLIGG

Paletten ■ Ladungsträger aus Holz, Metall und Kunststoff

Wir sind ein traditioneller Zulieferer für die Automobilindustrie sowie Transport- und Logistikdienstleister
und suchen zum Ausbau unserer nationalen und internationalen Aktivitäten
eine(n) motivierte(n) MitarbeiterIn im technischer Einkauf (Innendienst)

Sprachkenntnisse: Deutsch ausgezeichnet, Tschechisch oder Slowakisch optimal als Muttersprache.

Ihr Profil: Kundenorientiertes, freundliches Wesen, gute Umgangsformen

Gute Ausdrucksweise in deutscher Sprache

Ausgezeichnete slawische Sprachkenntnisse (slowakisch, tschechisch, polnisch) sind Voraussetzung,

Englischkenntnisse wären von großem Vorteil

Gute PC-Kenntnisse (MS-Office, Web basierende Medien – Word, Excel sind ein Muss)

Kaufmännische Grundkenntnisse erforderlich

Erfahrungen in Transportwesen oder Spedition wünschenswert

Haben wir Ihr Interesse geweckt? Dann freuen wir uns auf Ihre Bewerbung an die Leiterin unseres Personalwesens,
Frau Berta HINTERSTEININGER (Tel.: 02236 378 000 17 / Mail: hintersteininger@gottschligg.com)!

Ověřené překlady dokumentů aj.
Univ.-Lektor Dr. Dietmar KOLLER
Weideng. 2, 2333 Leopoldsdorf
tel. +43-2235/44 637, +43-676/37 62 117
práce: Marxerg. 1a, 1030 Wien
(City-Tower Wien Mitte/Bhf. Landstr.)
e-mail: dietmar.koller@univie.ac.at
fax: 02235/44 638

Ověřené překlady
Mag. Lenka KOVARIK
1210 Vídeň, Felix-Slavik-Str. 3/1/10
tel./fax: 2908809, mobil: 0699/11807581
lenkakovarik@hotmail.com
lenka.kovarik@fh-burgenland.at

**Ověřené překlady dokumentů, dokladů,
smluv, úředních listin a tlumočení**
Dr. Milan KOŠÍČEK
A-1030 Wien, Salesianergasse 17
mobil: 0664/2537951
fax: 066477-2537951
e-mail: m.kosicek@A1.net

Ověřené překlady
Mag. Pavlína BÖHMOVÁ
Inzersdorferstr. 47/3/3402, 1100 Wien
tel./fax 9544076, 0699/19544077
e-mail: pavlina@chello.at

Ověřené překlady
Petr Jeremias POPOV-HAMMERSCHMIED
A-1110 Wien, Hugogasse 5/7
tel./fax +43(0)650 9688004
www.petrpopov.info,
www.tschechischebahnen.at.tt

PSYCHOTERAPEUT PSYCHOLOGICKÉ PORADENSTVÍ

Mag. Dr. Ladislav Nykl, Ph.D.

lektor na vídeňské univerzitě
a Masarykově univerzitě v Brně

semináře růstu osobnosti, pomoc
při sociálních problémech, depresích,
psychosomatických problémech atd.

Praxe:

Ledererg. 17/7, Wien 8,
tel. 523 57 44 nebo 0676/5194833
e-mail: nykl.psychoterapie@aon.at
http://members.aon.at/nykl

RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTURNÍ SPOLOK

sekretariát: út 8:00-9:30, čt 17:00-18:30
Otto Bauer Gasse 23/11, 1060 Wien
tel. +43-1-596 13 15, fax +43-1-595 57 99
office@oeskv.at www.slovaci.at

**Europäische
Mittelschule Wien
European Middle
School Vienna**

1070 Wien, Neustiftgasse 100
Tel: (+43 1) 526 19 78
Fax: (+43 1) 526 19 78-210

DUCHOVNÍ SLUŽBA

České katolické misie

Katholische Mission für Tschechen
Duchovní správce krajanů Prof. P.ThDr. Jan Horák
1030 Hagenmüllergasse 31,
tel. +43 0664 406 55 41, fax: +430 01 711 84 112
www.sweb.cz/farnost.viden, www.rozhledy.at

**KOSTEL "Nejsvětějšího Vykupitele",
Viedeň 3., Rennweg 63:** mše svatá každou neděli
a svátek v 10:00 hodin.

**CHRÁM "Panny Marie na Nábřeží", Viedeň
1., Salvatorgasse 12:** mše svatá každou neděli a
svátek v 08:30 hodin.

**KAPLE "Panny Marie Pomocnice křesťanů",
Viedeň 13., St. Veit-Gasse 25:** mše svatá 3. sobotu
v měsíci v 18:00 hodin platná na neděli.

**KOSTEL "Don Bosco", Viedeň 3., Hagenmül-
lergasse 33:** mše svatá podle kalendáře akcí

kostel Panny Marie na rohu

Linz, Herrenstr. a Redigierst. v centru města
Mše svatá v českém jazyce, každou sobotu v 16.30
hodin. Duchovní správce: P.ThDr. Michal
Kaplánek SDB, tel. 00420 656 354

Římskokatolická

**Katedrála sv. Štěpána
Wiener St. Stephansdom**
svatá zpověď pondělí 16–18, úterý
15–17, středa 13–14 hod.

Kostol Panny Márie Snežnej

1030 Wien, Jaqingasse 12
Svatá omša s kázňou v slovenskom jazyku každú
nedelu a v zasvätený sviatok o 18 hodine.

Klemens Maria Hofbauer klub

Čes. kat. spol. při chrámu Panny Marie
na Nábřeží 1010 Wien, Seitzerg. 5/IV
otevř. každ. pá do 19-22 hod. v ne. a cír.
sv. od 9.30 do 11 hod.

Kaple sv. Stanislava

Kurentgasse 2, Wien 1
mše svatá každý první pátek
v měsíci v 18:00 hodin

Divadelní ochotnický spolek VLASTENECKÁ OMLADINA

1030 Wien, Sebastianpl. 3,
tel. 02273 7604

EUROPÄISCHE VOLKSSCHULE

Volksschule Dr. Leopold Zechnerschule
1150 Goldschlagstr. 14 / Tel. 9824609
Volksschule Sir Karl Popper 1150 Benedikt
Schellingerg. 1-3 / Tel. 9823403
Sprachclubs in Französisch, Ungarisch,
Tschechisch, Slowakisch, Italienisch

Privátní bilingvní škola obecná a sekundární (5-8)

školského spolku Komenský
1030 Wien, Sebastianplatz 3
ředitelství: 714 88 76 / 30,
sborovna: 714 88 76 / 31,
fax: 714 88 76 / 34

Privátní bilingvní gymnázium - Org

školského spolku Komenský
1030 Wien, Sebastianplatz 3
ředitelství: 714 88 76 / 60, sborovna:
714 88 76 / 31, fax: 714 88 76 / 34

Materská škola školského spolku Komenský

ředitelství: 713 31 88 / 40

Česky a slovensky mluvící lékaři ve Vídni

MUDr. Jiřina Bodnar
choroby kožní a pohlavní,
po, čt 14-18:30, út 8-13, pá 8-11,
Josefstädterstr. 3/4-5, Wien 8,
tel. 406 99 41.

MUDr. Tomáš Čech
ortoped a ortopedický chirurg,
roh Simmeringer Hauptstr. / Kopalgasse
1/3/3, Wien 11,
tel. 74 9 32 03.

MUDr. Vít Doležal
zubní lékař,
Blattgasse 13, Wien 1030,
tel. 713 72 66, všechny pokladny.

MUDr. Eva Dršata
oční lékařka,
Favoritenstr. 8/2, 1040 Wien,
po, st – odpoledne; út, čt – dopoledne,
termín po dohodě na tel. 587 54 27,
všechny pokladny.

MUDr. Kamila Hajek
soukromá léčba homeopatií,
Ada-Christen-Gasse 2/F/8, Wien 10,
tel. 689 22 80.

MUDr. Hana Lion
zubní lékařka,
Laxenburgerstr. 136/10/2, Wien 10,
Mo 11-17, Di 8-14, Mi 9-17, Do 10-15,
Tel. 615 46 10, všechny pokladny.

Dr. Kristina Lion
všeobecná lékařka se specializací
na psychosomatiku a psychoterapii,
Röttergasse 37, 1170 Wien,
tel. 486-22-86, všechny pokladny.

MR MUDr. Vladislav Lipták
internista – sportovní lékař,
Innere Medizin – Sportmedizin,
gerichtlich beeid. Sachverständiger,
Diplomsportarzt, všechny pokladny.
Zelinkagasse 12, 1010 Wien-City,
po, út, st 14:00-16:00, čt 9:00-11:00,
tel. 533 58 34, fax 533 58 34 16.

MUDr. Ilona Polzer, roz. Bartošková
choroby oční a optometrické (Wahlarzt),
po, út 9-12, po + st 17-19 hod.
a po dohodě (i sobota dopoledne možná)
Tel.: 02236-496 93, v akutních přípa-
dech mimo ord. hod.: 0660-3470374,
www.gesundeaugen.at

MUDr. Georg Sojka
neurolog a psychoterapeut,
Apostelgasse 25-27 (ve dvoře vpravo),
Wien 1030,
tel. 0664/214 01 63, termín po dohodě.

MUDr. Zdenka Gabriel Weiss
odborná ortopedka, též dětská,
Pilgramgasse 10, Wien 5,
tel. 58 74 460.

**Tschechische
Gemeinde in der
Erzdiözese Wien**

**Česká
duchovní služba
oblast Vídeň**

Tel.: +43 (0664) 406 55 41
www.sweb.cz/farnost.viden

Poštovní adresa: 1030 Wien, Hagenmüllergasse 31

Fax: +43 (01) 711 84 112
www.rozhledy.at

POŘAD PRAVIDELNÝCH BOHOSLUŽEB:

- CHRÁM Panny Marie na Nábřeží, Salvatorgasse 12, Wien 1:**
mše svatá každou neděli a svátek v **08:30** hodin.
- KOSTEL Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, Wien 3:**
mše svatá každou neděli a svátek v **10:00** hodin.
- KOSTEL Don Bosco, Hagenmüllergasse 31, Wien 3, SALESIANUM:**
mládežnická mše svatá druhou neděli v měsíci v **11:00** hodin.
- KAPLE Panny Marie Pomocnice, St.-Veit-Gasse 25, Wien 13:**
mše svatá třetí sobotu v měsíci v **18:00** hodin.
- KAPLE sv. Stanislava, Kurentgasse 2, Wien 1:**
mše svatá každý první pátek v měsíci v **18:00** hodin.

KALENDÁŘ AKCÍ

- So 21. 04.** DON BOSCO-HAUS: Mše svatá v 18:00 hodin, St. Veit-Gasse 25, obřad křtu dětí.
- So 05. 05.** Pout' do Mariazell: Společná česká mše svatá v 11:00 hodin.
- Ne 13. 05.** DON BOSCO-HAUS: Slavná mše svatá v 11:00 hodin, Wien 13, St. Veit-Gasse 25. Hlavním celebrantem je představitel vídeňského ordinariátu dr. Walter Mick, který udělí **svátost biřmování** – následuje slavnostní pohoštění.
- So 09. 06.** KOSTEL NEJSVĚTĚJŠÍHO VYKUPITELE: Slavná mše svatá a první dětské přijímání (dětský den) v 16:00 hodin, Wien 3, Rennweg 63. Následuje slavnostní pohoštění pro děti.
- So 16. 06.** DON BOSCO-HAUS: Mládežnická mše svatá v 18:00 hodin, Wien 13, St. Veit-Gasse 25.

Termine für die ERSTKOMMUNION in der Tschechischen Gemeinde der Erzdiözese Wien

Die Vorbereitung der Schulkinder geht durch den **Religionsunterricht** und durch aktives Mitwirken bei den **Gottesdiensten** der tschechischen katholischen Gemeinde in Wien (am 2. Sonntag im Monat um 11 Uhr im „SALESIANUM“, 1030 Wien, Hagenmüllergasse 31).

- Fr 11. 05., 11:05-12:55** Vorbereitung der Kinder in der Tschechischen Erlöserkirche, 1030 Wien, Rennweg 63.
- Sa 09. 06., 16:00** Erstkommunion-Messe, Treffpunkt der Kinder um 15 Uhr in der Tschechischen Erlöserkirche, 1030 Wien, Rennweg 63.
- Sa 16. 06., 16:00-18:00** Spielnachmittag – Video- und Foto-bestellung im „Don Bosco-Haus“, 1130 Wien, St. Veit-Gasse 25.

Religionslehrerin: Dipl. Päd. Miriam Carmignato
Pastoralassistentin: Frau Paula Carmignato, SMDB
Gemeinde- und Liturgieleiter: P. Dr. Jan Horák, SDB

PŘIPRAVUJEME

- Od pátku 04. 05 do neděle 06. 05. 2007 **STUDIJNÍ DNY MLÁDEŽE** v Mariazell – Sigmundsborg
30. 06. – 07. 07. 2007 **ZÁŽITKOVÁ REKREACE** pro děti 8-12 let nedaleko Semmering
07. 07. – 14. 07. 2007 **JUNIORS CAMPS** pro mládež 12-18 let nedaleko Semmering
- Od neděle 22. 07 do neděle 29. 07. 2007 **PO STOPÁCH LETNÍCH TÁBORŮ** – Děkovná mše svatá v sobotu 28. 07., San Martino in Casies (Itálie)

Srdečně zveme
všechny krajany a krajanské spolky na
Velkou společnou pout'
do Mariazell

v sobotu 5. května 2007.

Slavnostní mše svatá v 11:00 hodin.

Bližší informace podá naše pastorační asistentka
paní Pavla Carmignato.

**SOMMERAKTIONEN /
LETNÍ AKCE PRO DĚTI A MLÁDEŽ:**

30. 06. – 07. 07. 2007: Zážitková rekreace
pro děti 8-12 let na Semmeringu

07. 07. – 14. 07. 2007: Juniors Camps
pro mládež 12-18 let na Semmeringu.

21. 04. 18:00 koncert – Zitherklub Donau-Stadt Wien: A. Dvořák, O. Hammerstein, W. A. Mozart, Johann Strauß u. a.

Schubert-Saal, Wiener Konzerthaus, tel.: 242 00 1000, www.konzerthaus.at

22. 04. 15:00 beseda s Bohemii

Pořádá Jednota Máj. Gussriegelstr. 52, 1010 Wien

23. 04. 19:30 film *Nizký let* (scénář a režie: Jan Šikl)

Cyklus *Soukromé století*, jehož součástí je film *Nizký let*, je sestaven z výběru individuálních příběhů konkrétních lidí. *Nizký let* volně navazuje na pozoruhodnou koláž ze života ruské emigrace v Československu. Na konci padesátých let začíná vyprávění dcery Vladimíra Dimitrijeviče Popova Táni, která se provdala za Václava, stíhačho pilota čs. armády. Manželé se po čase společně odstěhovali do Sovětského svazu. Jejich vztah se pomalu začal propadat do krize způsobené nejen odcizením, ale i alkoholismem, nevěrou a hrubostí. Snímek je ojedinělý svým přístupem k popisu historie. Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

25. 04. 19:00 prezentace sborníku *Videňští Češi 1945-2005*, sv. I.

Moderuje dr. Jana Stárková. Bližší informace viz str. 2, 61-62!

Mramorový sál Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

25.-26. 04. cyklus *Nové toulky českou současnou literaturou V-VI*

Literární pásmo v Alte Schmiede pokračuje další řadou čtení, tentokrát nazvanou *Nahezu unvertraut*, věnující se současné české literatuře.

25. 04. 19:00 prezentace témat „Sociální ghetto, okrajové zóny a společnost, obrazotvornost cizinců“ (Martin Šmaus, Anna Zonová, Stanislav Komárek)

26. 04. 19:00 prezentace témat „Idyla a její protějšek, reálný a symbolický prostor, prostor ženy“ (Miloš Urban, Alexandra Berková, Radka Denemarková)

Alte Schmiede, Schönlaterngasse 9, 1010 Wien

26. 04. 19:30 koncert – Ars Antiqua Austria Musica Caesarea: Biber Schubert-Saal, Wiener Konzerthaus, tel.: 242 00 1000, www.konzerthaus.at

29. 04. koncert – Musica Poetica Wien: *Blumenlieder* (viz str. 64)

Salvatorsaal der Pfarre Mariahilf, Barnabiten-gasse 14, 1060 Wien

03. 05. 19:30 koncert – Eos-Quarttet (Johannes Flieder, viola): W. A. Mozart, A. Dvořák

Schubert-Saal, Wiener Konzerthaus, tel.: 242 00 1000, www.konzerthaus.at

03., 07., 11., 15. 05. E. Gruberová – Donizetti: *Lucia di Lammermoor* Staatsoper

03.-08. 05., vždy 20:00 divadelní přehlídka *Theatersucht III* (viz str. 61)
Divadelní představení z Čech. Všechna představení bez jazykové bariéry!
Divadlo Brett, Münzwardeingasse 2, 1060 Wien, tel. (01) 587 06 63

04. 05. 22:00 koncert – Kapela SNOO

Kapela SNOO je nevšední barevné těleso hrající vlastní osobitý styl na pomezí reggae, ska, rock'n'rollu, New Orleans jazzu a dalších stylů i žánrů. Kapelu SNOO založili Karel Babuljak a Arnošt Hanf. Kapela SNOO je směsicí stylů s jasným rukopisem svých protagonistů.

Nachtasyl, Stumpergasse 53-55, tel.: 01/596 99 97

05. 05. 19:30 koncert – Die Bläser der Wiener Symphoniker: C. M. von Weber, I. Strawinski, A. Dvořák

Großer-Saal, Wiener Konzerthaus, tel.: 242 00 1000, www.konzerthaus.at

07. 05. 19:30 koncert – Klangforum Wien (dirigent Emilio Pomárico): L. Janáček, G. Mahler u. a.

Mozart-Saal, Wiener Konzerthaus, tel.: 242 00 1000, www.konzerthaus.at

08. 05. 19:30 koncert – New York Philharmonic Orchestra (dirigent Lorin Maazel, Julia Fischer – Viole): A. Dvořák, J. Brahms, I. Strawinski, M. Ravel

Großer-Saal, Wiener Konzerthaus, tel.: 242 00 1000, www.konzerthaus.at

09. 05. 19:30 koncert – Klangforum Wien (dirigent Freidrich Cerha): L. Janáček, G. Ligeti

Mozart-Saal, Wiener Konzerthaus, tel.: 242 00 1000, www.konzerthaus.at

13. 05. 17:00 Čaj o páté (Vlastenecká omladina)

Velká klubovna české školy, Sebastianplatz 3, 1030 Wien

13. 05. 16:00 divadelné predstavenie *O stvorení sveta*

Pre malých i veľkých, ktorí ešte nevedia, ako sa to celé vlastne začalo, v podaní slovenského divadla Teatro Tatro z Nitry. Dobrovoľný príspevok. V spolku SOVA, Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien, www.slovaci.at/sova

14. 05. 19:30 film *Postřižiny*, ČR, 1981, 93 min., režie Jiří Menzel

Bližší informace viz str. 2!

Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

15. 05. 19:00 přednáška *Praga Mystica – skrytý osud města Prahy*

Bohumil Vurm, spisovatel a autor řady výstav (*Praga Mystica, Krásy a tajemství ČR, Vivat Comenius*) představí Prahu jako město plné tajemna, poodhalí její skrytý charakter (Karlův most, Pražský hrad) a poukáže na celoevropský význam spojení dvou velkých královských dynastií – Přemyslovců a Lucemburků. Vstup volný, omezený počet míst.

České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien

21. 05. 19:30 film *Sejdeme se v Eurocampu* (režie: Erika Hníková)

Jedna z nejvýraznějších osobností nastupujícího českého dokumentu Erika Hníková, mj. autorka filmu *Ženy pro měny*, tentokrát natočila situační dokumentární film o tom, co v současné době spojuje vesnici Běšiny. Přítomnost mate, tradice téměř vyprchaly a nové příležitosti jsou pro její obyvatele stejně mlhavé jako staré časy. Ruina hospody Zenit na návsi je jediným společným bodem, vzpomínkou na časy, kdy to ještě fungovalo, kdy se věci říkaly z očí do očí. Může hospodu jako místo setkání nahradit opuštěná sokolovna či podivný Eurocamp vybudovaný za evropské peníze za obcí? Film o možnostech a paradoxní realitě české vesnice v Evropské unii.

Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

03. 06. 16:00 Detské tvorive popoludnie

Dobrovoľný príspevok.

V spolku SOVA, Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien

18. 06. 19:30 film *Wichterle* (režie: Tomáš Kudrna)

Mezinárodní koprodukční portrét významného českého vědce. Film plasticky přibližuje vědce osobnost a sleduje dramatický příběh jeho vynálezu – kontaktních čoček, jež jsou dnes používány více než 100 miliónem lidí na celé planetě. Prodejem patentů a licencí se mohl stát pohádkově bohatým člověkem. Nesměl by však žít v komunistickém Československu.

Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

25. 06. 19:00 film *Jedné noci v jednom městě* (režie: Jan Balej)

Co všechno se může odehrát během jedné noci, v jednom městě? Víte, co se stane, když si člověk přisílí cizí ucho? Můžete v noci na Žižkově potkat džina, který splní všemožná přání? Myslíte si, že jsou ještě místa, kde se zastaví čas? Víte, co může narušit vystoupení hmyzího cirkusu, jaké má cíle městský myslivec a co vzrušuje jeho sousedy? Může se přátelit kapr se stromem? Může! V novém celovečerním animovaném filmu s prvky hororu i černého humoru.

Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

Program Slovenského inštitútu: www.sivieden.mfa.sk

Slovenský inštitút, 1010 Wien, Wipplingerstr. 24-26, tel.: 535 057

Zájezdni program Austro-Bohemia Press viz str. 62-63.

Kunstverein Simonetta – Kulturfabrik, Rohrbacherstrasse 6-7, A-4184 Helfenberg. Program duben – září 2007 viz str. 65!

Vídeňské české a slovenské programy v rádiu

Na středních vlnách 1476 české a slovenské pořady denně 19:05-19:30.

České vysílání: stanice Dráťák v pondělí, opakování ve středu, v pátek

Zvídavý mikrofon v jazycích českém i německém.

Slovenské vysílání: střídavě vždy ve čtvrtek vysílání stanic Špongia nebo Dia:Tón, opakování každé úterý.

Všechny texty si můžete přečíst a zároveň i poslechnout na internetové stránce: <http://volksgruppen.orf.at/austria/de/program/program.htm>.

Redakce upozorňuje, že neodpovídá za změny termínů pořadů jiných organizací a institucí, ani za neúplnost kalendária.

Impressum

KULTURNÍ KLUB. Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku
Majitel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Vydavatel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku (ing. Helena Basler),
Schlüsselgasse 18, 1080 Wien
Sazba: KLP – Koniasch Latin Press, Praha
Tisk: Tiskárna Sládek, Znojmo

KULTURNÍ KLUB. Informationszeitschrift der Tschechen und Slowaken
in Österreich

Medieninhaber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich
Herausgeber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich
(Ing. Helena Basler), Schlüsselgasse 18, 1080 Wien
Verlagsort: 1080 Wien
Hersteller und Herstellungsort: KLP – Koniasch Latin Press, Praha &
Tiskárna Sládek, Znojmo, Tschechische Republik
Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung

Redakce: Schlüsselgasse 18, 1080 Wien,
mobil (od 10:00): 0043-0-664 97 33 764, fax: 0043-1-79 88 454
e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Vedoucí redaktorka: ing. Helena Basler

Zástupkyně vedoucí redaktorky: Mag. Dr. Marie Brandeis

Redakce: Mag. Pavlína Böhmová (překladatelka)
Anna Křivanová (asistentka)

Technická redakce: Vojslav Ondříšek, ing. Kurt Mattola

Redakční kruh: Dipl. Ing. Alexej Bálek, Jan Brabenec, Dr. Martin Franc,
Dr. Karel Helmich, P. Dr. Jan Horák, Ludvík Kavín, Dr. Jan Kahuda,
manželé Kalinovi, Jindřich Lion, Dr. Michael Lion, Dr. Marta Marková,
Petr Pastrňák, Mag. P. J. N. Popov, Andrea Ozábalová,
Dr. Květa Ozábalová, Vladimír Stejskal, Mgr. Helena Stejskalová,
Nela Štěrbová, Dagmar Vaněčková, Mgr. Tomáš Vaněk,
Marie Woodhams, ing. Jiří Zajíček, Peter Žaloudek

Fotografové: Richard Basler, Vladimír Čevela, Kurt Mattola, Vojslav Ondříšek

Distribuce – Rakousko: Nela Štěrbová, Libuše Foltinová

Josef Wagner, Albatros, 1934

Na přední straně obálky:

Josef Čapek, Zlé svědomí, 1926